

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ

ΕΙΣ

ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ ΓΛΩΣΣΑΝ

ΔΙΑ

ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΑΣ

ΤΗΣ ΕΝ ΧΙῼ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΣΧΟΛΗΣ

ΥΠΟ

ΝΕΟΦΥΤΟΥ ΒΑΜΒΑ.

Ἔκδοσις Δευτέρα.

Ἐπιστασίᾳ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΔΙΑΚΟΝΟΥ ΤΥΠΑΛΔΟΥ

τοῦ Κεφαλλῆνος.

ΕΝ ΒΕΝΕΤΙᾼ.

Ἐκ τῆς Τυπογραφίας Μιχαήλου Γλυκῦ

τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων.

1825.

ΠΡΟ'Σ ΤΟΥ'Σ

ΦΙΛΟΜΑΘΕΙ͂Σ ΝΕ'ΟΥΣ.

Νέοι φιλομαθεῖς, τὰ μέσα τῆς ἐπιδόσεώς σας καθ᾽ ἡμέραν πολυπλασιάζονται καὶ εὐκολύνονται. Οἱ σημερινοὶ πεπαιδευμένοι ὁμογενεῖς παρατηροῦντες καὶ τὰς διδακτικὰς μεθόδους τῶν σοφωτέρων ἐθνῶν, καὶ ἀπὸ τὰ συγγράμματα τούτων ὁδηγούμενοι, ἐφαρμόζουν εἰς τὴν διδασκαλίαν σας τὰ πλέον πρόσφορα διὰ τὴν παροῦσαν κατάςασιν τῶν δημοσίων σχολείων τοῦ Γένους. Ὁ σκοπὸς τῶν ἀγώνων τῶν εἶναι ἡ ἰδική σας ταχεῖα ἐπίδοσις· τὴν ὁποίαν τῳόντι

πρέπει νὰ ἔχωσι πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν ὅσοι διδάσκουν, ἢ συγγράφουν, μάλιςα τὴν σήμερον· διότι καὶ τὸ ἰδικόν σας, καὶ τὸ κοινὸν συμφέρον, ἀπαιτεῖ νὰ μανθάνετε ὄχι μόνον τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν τῶν προγόνων μας, ἀλλὰ καὶ ἄλλας τῶν σημερινῶν φωτισμένων ἐθνῶν· καὶ ἔτι ἄλλα διάφορα εἴδη μαθημάτων. Τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀποβλέπει καὶ τὸ παρὸν πόνημα. Εὔχομαι νὰ τὸν ἐπιτύχῃ, ἢ τοὐλάχιστον νὰ πλησιάσῃ. Εἰς ἐκπλήρωσιν ὅμως τῆς εὐχῆς ταύτης εἶναι ἀναγκαία καὶ ἡ ἰδική σας ἐπιμέλεια. Ὅθεν τὸ συςτένω εἰς αὐτὴν μὲ ἀγαθὴν ἐλπίδα.

ΠΙΝΑΞ

τῶν

ΚΕΦΑΛΑΙΏΝ.

ΜΈΡΟΣ Α΄.

*

ΜΕ'ΡΟΣ Β΄.

l.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ Α'.

Γράμματα, συλλαβαὶ, τόνοι καὶ πνεύματα.

Ὅ ΤΑΝ θέλωμεν νὰ φανερώσωμεν εἰς τοὺς ἄλλȣς ἀνθρώπους τὰ νοήματα, ἢ τὰ θελήματά μας, λέγομεν ἢ γράφομεν αὐτά. Διὰ νὰ τὰ παραστένωμεν ὅμως ὀρθῶς εἴτε μὲ τὸν ἕνα, εἴτε μὲ τὸν ἄλλον τρόπον, πρέπει νὰ μάθωμεν τὴν γραμματικήν· διότι αὕτη μᾶς διδάσκει τὸ λέγειν καὶ γράφειν ὀρθῶς. Πρέπει ἀκόμη νὰ ἀναγινώσκωμεν βιβλία καλὰ, καὶ νὰ συναναςρεφώμεθα πεπαιδευμένους καὶ χρηστοήθεις ἀνθρώπους.

Ὅ,τι λέγομεν, ἢ γράφομεν, διὰ νὰ φανερώσωμεν τὰ νοήματα, ἢ τὰ θελήματά μας, ὀνομάζεται Λό-

γος· παραδείγματος χάριν, Τὰς υἱούς σου σπύδαζε πεπαιδευμένους μᾶλλον, ἢ πλουσίυς καταλιπεῖν (1) "ἤγουν, Ἐπιμελοῦ ν' ἀφήσῃς τὰς υἱούς σου πεπαιδευμένους καλήτερα, παρὰ πλουσίους". Τοῦτο εἶναι λόγος.

Τὰ λόγια δὲ, τὰ ὁποῖα μεταχειριζόμεθα, διὰ νὰ κάμωμεν τὸν λόγον, ὀνομάζονται Λέξεις. Εἰς τὸ παράδειγμα, τὸ ὁποῖον ἐφέραμεν ἀνωτέρω, λέξεις εἶναι ταῦτα· Τοὺς | υἱούς | σου | σπούδαζε | πεπαιδευμένους | μᾶλλον | ἢ | πλουσίους | καταλιπεῖν.

Αἱ λέξεις, τὰς ὁποίας μεταχειριζόμεθα, διὰ νὰ κάμνωμεν λόγους, εἶναι πολλαί. Ὅσον ὅμως πολλαὶ καὶ ἂν ἦναι, ὅλαι περιλαμβάνονται εἰς ὀκτὼ τάξεις. Αἱ τάξεις αὗται λέγονται, Ἄρθρα, Ὀνόματα, Ἀντωνυμίαι, Ῥήματα, Μετοχαὶ, Ἐπιῤῥήματα, Προθέσεις, Σύνδεσμοι. Καὶ ἐπειδὴ πᾶς λόγος γίνεται ἀπὸ ταῦτα, ἢ ὅλα, ἢ τινὰ, διὰ τοῦτο ὀνομάζονται Μέρη τοῦ Λόγου.

Ὅταν προφέρωμεν λέξιν τινὰ, κάμνομεν φωνὰς διαφόρους· εἰς τὴν λέξιν, ΠΑΤΕΡΕΣ, κάμνομεν τρεῖς φωνὰς, ΠΑ ΤΕ ΡΕΣ. Αὗται λοιπὸν αἱ φωναὶ λέγονται Συλλαβαί.

Γράμματα πάλιν λέγονται ἐκεῖνα τὰ σημεῖα, τὰ ὁποῖα λαμβάνομεν ὁμοῦ διὰ νὰ κάμωμεν τὰς συλλαβάς. Εἰς τὴν προειρημένην λέξιν τὸ Π καὶ τὸ Α, συστένυν τὴν συλλαβὴν ΠΑ· τὸ Τ καὶ τὸ Ε, τὴν συλλαβὴν ΤΕ· τὸ Ρ, τὸ Ε καὶ τὸ Σ, τὴν συλλαβὴν ΡΕΣ.

Ἴδαμεν λοιπὸν ὅτι ὁ λόγος συνίσταται ἀπὸ λέξεις· αἱ λέξεις, ἀπὸ συλλαβάς· καὶ αἱ συλλαβαὶ, ἀπὸ γράμματα.

---

(1) Ἐπικτ.

Τὰ γράμματα τῆς Γλώσσης, τὴν ὁποίαν ἐλαλοῦσαν καὶ ἔγραφαν οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοί μας, καὶ ταύτης ὁμοίως, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς οἱ ἀπόγονοί των λαλοῦμεν καὶ γράφομεν τὴν σήμερον, εἶναι τὰ ἀκόλουθα εἰκοσιτέσσαρα.

Α	α	Α῎λφα.
Β	β	Βῆτα.
Γ	γ	Γάμμα.
Δ	δ	Δέλτα.
Ε	ε	Ε᾿ψιλόν.
Ζ	ζ	Ζῆτα.
Η	η	Η῏τα.
Θ	ϑ	Θῆτα.
Ι	ι	Ι᾿ῶτα.
Κ	κ	Κάππα.
Λ	λ	Λάμβδα.
Μ	μ	Μῦ.
Ν	ν	Νῦ.
Ξ	ξ	Ξῖ.
Ο	ο	Ο᾿μικρόν.
Π	π	Πῖ.
Ρ	ρ	Ρ῾ῶ.
Σ	σ (ὅταν ἦναι εἰς τὸ τέλος, γράφεται ς)	Σίγμα.
Τ	τ	Ταῦ.
Υ	υ	Υ῾ψηλόν.
Φ	φ	Φῖ.
Χ	χ	Χῖ.
Ψ	ψ	Ψῖ.
Ω	ω	Ω᾿μέγα.

Ἀπὸ τὰ εἰκοσιτέσσαρα ταῦτα γράμματα ἑπτὰ μόνον ἐμποροῦμεν νὰ φωνάζωμεν μὲ ἓν ἄνοιγμα τοῦ στόματος, ἤγουν μὲ μίαν ἁπλῆν φωνὴν, καὶ διὰ τοῦτο λέγονται Φωνήεντα. Ταῦτα εἶναι.

α, ε, η, ι, ο, υ, ω.

Τὰ ἐπίλοιπα δεκαεπτὰ, β, γ, δ, ζ, θ, κ, λ, μ, ν, ξ, π, ρ, σ, τ, φ, χ, ψ, δὲν ἐμποροῦμεν νὰ τὰ φωνάζωμεν μὲ μίαν ἁπλῆν φωνὴν, ἀλλὰ πάντοτε συντροφευμένα μὲ κανὲν ἀπὸ τὰ φωνήεντα, καὶ διὰ τοῦτο ὀνομάζονται Σύμφωνα· παραδείγματος χάριν, διὰ νὰ προφέρωμεν τὸ Π, πρέπει νὰ τὸ συντροφεύσωμεν ἢ μὲ τὸ Α, καὶ τότε λέγομεν ΠΑ· ἢ μὲ τὸ Ε, καὶ τότε προφέρεται ΠΕ· ἢ μὲ τὸ Η, καὶ τότε πάλιν γίνεται ΠΗ· ὡσαύτως καὶ μὲ τὰ ἄλλα φωνήεντα.

Ἀπὸ τὰ ἑπτὰ φωνήεντα τὸ η καὶ τὸ ω, ἐπρόφεραν οἱ παλαιοὶ μὲ χρόνον μακρὸν, ἤγουν μὲ ἀργοπορίαν τινὰ, καὶ διὰ τοῦτο τὰ δύο ταῦτα φωνήεντα ὀνομάζονται Μακρά.

Ἐξεναντίας τὸ ε, καὶ τὸ ο, ἐπρόφεραν μὲ χρόνον βραχὺν, ἤγουν ἐγρήγορα, καὶ διὰ τοῦτο ὀνομάζονται Βραχέα.

Τὰ ἐπίλοιπα τρία φωνήεντα, δηλαδὴ, τὸ α, τὸ ι, καὶ τὸ υ, εἰς ἄλλας λέξεις τὰ ἐπρόφεραν μὲ ἀργοπορίαν, καὶ εἰς ἄλλας ἐγρήγορα, διὰ τοῦτο καὶ ὀνομάζονται Δίχρονα.

Ὅταν δύο βραχέα φωνήεντα προφέρωνται μὲ μίαν φωνὴν, ὡς νὰ ἦσαν ἓν, τότε λέγεται Δίφθογγος. Τοιαῦται δίφθογγοι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι ἕξ, αι, αυ, ει, ευ, οι, ου.

Ὅταν πάλιν ἓν φωνῆεν μακρὸν ἔχῃ κατόπιν, ἢ ὑποκάτω του ἓν ἄλλο φωνῆεν βραχὺ, καὶ προφέρωνται μὲ μίαν φωνὴν, λέγεται Καταχρηστικὴ

Δίφθογγος. Τοιαῦται εἶναι αἱ ἀκόλουθοι ἕξ, ᾳ, ῃ, ῳ, ηυ, ωυ, υι.

Τὰ φωνήεντα καὶ αἱ Δίφθογγοι, ὅταν εἰς λέξιν τινὰ προφέρωνται χωρὶς κανὲν σύμφωνον, λέγονται Καθαραὶ συλλαβαὶ, ὡς, Ἀ ξ ί α, Β ι α ί α.

Ἡ συλλαβὴ, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ λέξις λήγει, ἤγουν τελειόνει, ὀνομάζεται Λήγουσα. Ἡ εὑρισκομένη ἀμέσως προτήτερα τῆς ληγούσης, λέγεται Παραλήγουσα. Ἂν εὑρίσκεται καὶ ἄλλη ἐμπρὸς τῆς παραληγούσης, λέγεται Προπαραλήγουσα· παραδείγματος χάριν, εἰς τὴν λέξιν ἄ ν θ ρ ω π ο ς, ἡ συλλαβὴ π ο ς ὀνομάζεται Λήγουσα· ἡ θ ρ ω Παραλήγουσα· ἡ α ν Προπαραλήγουσα. Ἐὰν ἡ λέξις ἔχῃ καὶ ἄλλας συλλαβὰς, δὲν δίδομεν πλέον εἰς αὐτὰς χωριστὴν ὀνομασίαν· ἡ λήγουσα ὅμως, ἡ παραλήγουσα, καὶ ἡ προπαραλήγουσα μᾶς χρειάζονται διὰ τοὺς τόνους, καθὼς θέλομεν ἰδεῖν κατωτέρω.

Λέγεται ὅτι τονίζομεν τὰς λέξεις, ὅταν κτυπῶμεν τὴν φωνήν μας ὅπου πρέπει, ἢ εἰς τὴν λήγουσαν, ἢ εἰς τὴν παραλήγουσαν, ἢ εἰς τὴν προπαραλήγουσαν· εἰς ἄλλας συλλαβὰς τονισμὸς δὲν γίνεται. Καὶ ὅταν γράφωμεν, διὰ νὰ δείξωμεν εἰς ποίαν συλλαβὴν πρέπει νὰ κτυπᾷ ἡ φωνὴ, βάλλομεν ἐπάνωθεν τῆς συλλαβῆς ταύτης ἓν σημεῖον, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται Τόνος.

Οἱ Τόνοι εἶναι τὰ τρία ἀκόλουθα σημεῖα ´ ` ῀ τὸ πρῶτον λέγεται Ὀξεῖα· τὸ δεύτερον, Βαρεῖα· τὸ τρίτον, Περισπωμένη. Ἀλλοῦ θέλομεν εἰπεῖν ποῦ πρέπει νὰ μεταχειριζώμεθα ἕκαστον αὐτῶν.

Ὅταν ἡ λήγουσα τῆς λέξεως λαμβάνῃ τὴν ὀξεῖαν, ἡ λέξις ἐκείνη λέγεται Ὀξύτονος· παραδείγματος χάριν, κ α λ ό ς.

"Οταν ἡ παραλήγουσα λαμβάνῃ τὴν ὀξεῖαν, ἡ λέξις λέγεται Παροξύτονος, ἢ Βαρύτονος· παραδείγματος χάριν, σοφία,

"Οταν ἡ προπαραλήγουσα λαμβάνῃ τὴν ὀξεῖαν, ἡ λέξις λέγεται Προπαροξύτονος· παραδείγματος χάριν, ἄνθρωπος.

"Οταν ἡ λήγουσα λαμβάνῃ τὴν περισπωμένην, καὶ ἡ λέξις ὁμοίως λέγεται Περισπωμένη· παραδείγματος χάριν, περιπατῶ.

"Οταν ἡ παραλήγουσα λαμβάνῃ τὴν περισπωμένην, ἡ λέξις λέγεται Προπερισπωμένη· παραδείγματος χάριν, σῶμα.

Ἡ Προπαραλήγουσα δὲν λαμβάνει ποτὲ περισπωμένην.

"Οταν ἡ λέξις ἄρχεται ἀπὸ φωνῆεν, ἐπάνωθεν τοῦ φωνήεντος τούτου γράφομεν τὸ σημεῖον ʼ τὸ ὁποῖον λέγεται Ψιλή· ἢ τὸ ʽ τὸ ὁποῖον λέγεται Δασεῖα. Εἰς τὴν πρώτην περίστασιν, λέγομεν ὅτι ἡ λέξις Ψιλοῦται· καὶ εἰς τὴν δευτέραν, ὅτι δασύνεται. Ἀλλοῦ θέλομεν εἰπεῖν, ποῖαι λέξεις Ψιλοῦνται καὶ ποῖαι Δασύνονται.

Ἀπὸ τὰ σύμφωνα μόνον τὸ ρ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς λέξεως εὑρισκόμενον, δασύνεται· ὅταν δὲ περὶ τὰ μέσα τῆς λέξεως εὑρίσκωνται δύο ρρ, τὸ ἓν ἀμέσως κατόπιν τοῦ ἄλλου, τὸ πρῶτον ψιλοῦται, καὶ τὸ δεύτερον δασύνεται· παραδείγματος χάριν, ἄῤῥωστος.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ Β'.

Γενικὴ θεωρία τῶν ὀκτὼ μερῶν τοῦ Λόγου.

Εἴπαμεν ὅτι τὰ μέρη τῦ Λόγυ εἶναι μόνον ὀκτὼ, Α'ρθρον, Ὄνομα, Ἀντωνυμία, Ῥῆμα, Μετοχὴ, Ἐπίῤῥημα, Πρόθεσις, Σύνδεσμος· διότι, ὅσας λέξεις καὶ ἂν μεταχειρισθῶμεν διὰ νὰ φανερώσωμεν τὸ νόημά μας, ὅλαι περιλαμβάνονται εἰς τὰς ὀκτὼ ταύτας τάξεις. Τώρα πρέπει νὰ εἴπωμεν γενικῶς πόθεν ἐμποροῦμεν νὰ γνωρίζωμεν ποίας τάξεως τούτων, ἤγουν, τί μέρος λόγου εἶναι πᾶσα λέξις· ἔπειτα θέλομεν τεχνολογήσειν ἕκαστον μέρος τοῦ λόγου.

ὈΝΟ'ΜΑΤΑ. Διὰ νὰ διακρίνωμεν τὰ πράγματα, ὀνομάζομεν αὐτὰ μὲ λέξεις χωριστὰς, καὶ ἄλλο λέγομεν Ξύλον, ἄλλο Πέτραν, ἄλλο Δένδρον, κ. τ. λ. τὸ αὐτὸ κάμνομεν διὰ νὰ διακρίνωμεν καὶ τὰ ζῶα, καὶ τὰς ἀνθρώπυς. Ὀνόματα λοιπὸν λέγονται αἱ λέξεις ἐκεῖναι, μὲ τὰς ὁποίας ὀνομάζομεν τὰ πράγματα, τὰ ζῶα καὶ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ὅ,τι πρᾶγμα ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον, διὰ νὰ διακρίνωμεν αὐτά.

ἌΡΘΡΑ. Ὅταν λαλῶμεν, ἢ γράφωμεν, διὰ κανὲν πρᾶγμα, ἢ ζῶον, ἢ ἄνθρωπον, γνωστὸν εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι μᾶς ἀκούουν, ἢ ἀναγινώσκουν τὰ γραφόμενα, βάλλομεν ἐμπρὸς ἀπὸ τὸ ὄνομά του μίαν μονοσύλλαβον λέξιν· παραδείγματος χάριν, ὁ Ἰσίδωρος, ἡ Μαρία, τὸ βιβλίον, οἱ ἄνδρες, αἱ γυναῖκες, τὰ βιβλία. Αὗται αἱ μονοσύλλαβοι λέξεις, Ὁ, Ἡ, ΤΟ', ΟἹ, ΑἹ, ΤΑ', λέγονται Ἄρθρα.

ʼΑΝΤΩΝΥΜΙʹΑΙ. Πολλάκις μεταχειριζόμεθα εἰς τόπον τῶν ὀνομάτων ἄλλας τινὰς λέξεις, ἢ διὰ νὰ διακρίνωμεν τὰ πρόσωπα, ἢ διὰ νὰ μὴν ἐξαναλέγωμεν τὰ αὐτὰ ὀνόματα· παραδείγματος χάριν, Ἐγὼ ἀναγινώσκω, Σὺ γράφεις, Ἐκεῖνος περιπατεῖ· καὶ "Πάντων δὲ μάλιστα τὴν μνή-" "μην τῶν παίδων ἀσκεῖν καὶ συνεθίζειν· αὕτη" "γὰρ ὥσπερ τῆς παιδείας ἐστὶ ταμεῖον (1)"· ἤγουν, "Ὑπὲρ πάντα πρέπει νὰ γυμνάζωμεν καὶ νὰ" "συνειθίζωμεν τὸ μνημονικὸν τῶν παίδων· διότι" "τοῦτο εἶναι ὡς ἀποθήκη τῆς παιδείας". Εἰς τὰ παραδείγματα ταῦτα αἱ λέξεις, Ἐγὼ, Σὺ, Ἐκεῖνος, διακρίνουν τὰ πρόσωπα· καὶ ἡ λέξις Αὕτη εἶναι ἀντὶ, ἡ μνήμη. Αὗται λοιπὸν αἱ λέξεις, καὶ ὅσαι ἄλλαι βάλλονται εἰς τόπον τῶν ὀνομάτων, λέγονται Ἀντωνυμίαι.

ʽΡΗʹΜΑΤΑ. Ὅταν θέλωμεν νὰ φανερώσωμεν τὴν ἐνέργειαν, τὴν ὁποίαν κάμνει τὶ ὑποκείμενον εἰς ἄλλο, ἢ λαμβάνει ἀπὸ ἄλλο, ἢ τέλος πάντων, τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται, μεταχειριζόμεθα λέξεις τινὰς, αἱ ὁποῖαι λέγονται Ῥήματα· παραδείγματος χάριν, Κλείω τὴν θύραν. Οἱ κακοὶ κολάζονται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἰσίδωρος ἀῤῥωστεῖ.

ʼΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟʹΝ. Ὅταν τὸ ῥῆμα φανερόνῃ τὸ ὑποκείμενον ὅτι ἐνεργεῖ εἰς ἄλλο, καθὼς τὸ Κλείω τὴν θύραν, τότε λέγεται Ἐνεργητικόν.

ΠΑΘΗΤΙΚΟʹΝ. Ὅταν τὸ ῥῆμα φανερόνῃ τὸ ὑποκείμενον ὅτι λαμβάνει τὴν ἐνέργειαν ἀπὸ ἄλλο, ἤγουν παθαίνει, καθὼς τὸ Κολάζομαι ὑπὸ σοῦ, τότε λέγεται Παθητικόν.

---

(1) Πλούταρχ. περὶ παίδ. ἀγωγ.

ΟΥ᾿ΔΕ΄ΤΕΡΟΝ. Ὅταν τὸ ῥῆμα φανερόνῃ εἰς ποίαν κατάστασιν εὑρίσκεται τὸ ὑποκείμενον, καθὼς τὸ Α᾿ῤῥωστῶ, τότε λέγεται Οὐδέτερον, ἢ Καταστατικόν.

ΜΕΤΟΧΑΙ΄. Εἶναι ὀνόματα τινὰ, τὰ ὁποῖα φανερόνουν ἐνταυτῷ χρόνον καὶ ἐνέργειαν, ἢ πάθος, ἢ κατάστασιν τοῦ ὑποκειμένου, καθὼς, "Μίσει τοὺς "κολακεύοντας, ὥσπερ τοὺς ἐξαπατῶντας, "ἀμφότεροι γὰρ πιστευθέντες, τοὺς πιστεύον-"τας ἀδικοῦσι (1)"· ἤγουν, "Μίσει ἐκείνους, οἱ "ὁποῖοι κολακεύουν, καθὼς καὶ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι "ἀπατοῦν· διότι καὶ οἱ δύο ἀδικοῦν τοὺς ὅσοι τοὺς "πιστεύουν". Αἱ λέξεις αὗται, κολακεύοντας, ἐξαπατῶντας· πιστευθέντες, πιστεύοντας, καὶ ὅσαι εἶναι τοιαῦται, λέγονται ἰδιαιτέρως, Μετοχαί.

ΕΠΙῤῬΗ΄ΜΑΤΑ. Ὅταν θέλωμεν ἀκόμη νὰ φανερώσωμεν τὸν καιρὸν, τὸν τόπον, ἢ τὸν τρόπον, κατὰ τὸν ὁποῖον γίνεται ἡ ἐνέργεια, ἢ τὸ πάθος, ἢ κατὰ τὸν ὁποῖον θεωρεῖται ἡ κατάστασις τοῦ ὑποκειμένȣ, μεταχειριζόμεθα ἰδιαιτέρας τινὰς λέξεις, αἱ ὁποῖαι λέγονται Ἐπιῤῥήματα· παραδείγματος χάριν, "Ἐμὲ ὁ πατὴρ τὴν τῶν παίδων παιδείαν, "γλίσχρως αὐτὸς ἐργαζόμενος καὶ τρέφων ἐπαί-"δευε (2)". Εἰς τὸ παράδειγμα τοῦτο ἡ λέξις γλίσχρως, λέγεται Ἐπίῤῥημα.

ΠΡΟΘΕ΄ΣΕΙΣ. Εἶναι λέξεις τινὲς, αἱ ὁποῖαι βάλλονται ἐμπρὸς ἀπὸ ὀνόματα, ἀντωνυμίας, μετοχὰς, καὶ τὰ ἄλλα μέρη τοῦ λόγου, εἴτε ἑνωμέναι μὲ αὐτὰ, εἴτε χωρισταί· ὅθεν ὠνομάσθησαν Προθέσεις, καὶ μὲ αὐτὰ φανερόνουν καιρὸν, τρόπον,

---

(1) Ἰσοκρ. πρὸς Δημ.

(2) Ξενοφ. Κεφ. η΄.

τόπον, ἢ ἄλλην τινὰ περίστασιν· παραδείγματος χάριν· Ὁ Σωκράτης ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸ τετρακοσιοστὸν ἑξηκοστὸν ἔννατον ἔτος πρὸ Χριστοῦ. Εἰς τὸ παράδειγμα τοῦτο, ἡ Ἐν, ἡ Κατὰ, ἡ Πρὸ, εἶναι ἀπὸ τὴν τάξιν τῶν Προθέσεων.

ΣΎΝΔΕΣΜΟΙ. Τέλος πάντων, εἶναι καὶ ἄλλαι λέξεις, τὰς ὁποίας μεταχειριζόμεθα, ὅταν θέλωμεν νὰ φανερώσωμεν συνδεμένα ὁμοῦ πολλὰ πράγματα, ἢ περιστάσεις, ἢ νοήματα· διὰ τοῦτο αἱ λέξεις αὗται λέγονται Σύνδεσμοι· παραδείγματος χάριν· "Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν, καὶ πάντα δόλον, καὶ ὑποκρίσεις, καὶ φθόνους, καὶ πάσας καταλαλιάς, ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη, τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε (1)". Εἰς τοῦτο τὸ παράδειγμα αἱ λέξεις Οὖν, Καὶ, Ἵνα, λέγονται Σύνδεσμοι.

Μετὰ τὴν γενικὴν ταύτην θεωρίαν τῶν ὀκτὼ μερῶν τοῦ λόγου, ἂς τὰ ἐξετάσωμεν τώρα ἰδιαιτέρως, βαθμηδὸν προχωροῦντες εἰς τὴν τελειοτέραν γνῶσιν αὐτῶν.

ΚΕΦΆΛΑΙΟΝ Γ´.

Διαίρεσις τῶν ὀνομάτων εἰς οὐσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα· Ἀριθμοὶ, Πτώσεις καὶ Γένη αὐτῶν.

Εἴπαμεν ὅτι λέγονται Ὀνόματα αἱ λέξεις ἐκεῖναι, μὲ τὰς ὁποίας ὀνομάζομεν τὰ πράγματα. Ἄλλοτε ὅμως διακρίνομεν μὲ αὐτὰ ἁπλῶς τὸ πρᾶγμα, καθὼς, Ἄνθρωπος, καὶ ἄλλοτε ὁποῖον ἢ πόσον εἶναι, καθὼς Δίκαιος ἄνθρωπος, μέγα ὄρος, κ. τ. λ.

---

(1) Πέτρου Ἀποστόλ. ἐπιστολ. ά. κεφ. β´.

Ὅταν τὸ ὄνομα διακρίνῃ ἁπλῶς τὸ πρᾶγμα, λέγεται Οὐσιαστικόν.

Ὅταν φανερόνῃ ὁποῖον ἢ πόσον εἶναι τὸ πρᾶγμα, ἢ ἄλλην καμμίαν ἰδιότητα, ἢ περίστασιν αὐτοῦ, λέγεται Ἐπίθετον.

Ἐπειδὴ ὅμως ἄλλοτε θέλομεν νὰ φανερώσωμεν ἓν μόνον πρᾶγμα, ἄλλοτε δύο, καὶ ἄλλοτε πλειότερα, ἔπρεπε καὶ τὰ ὀνόματα εἰς τὰς διαφόρους ταύτας περιστάσεις· νὰ λαμβάνωσι διαφοράν τινὰ καὶ εἰς τὴν προφορὰν καὶ εἰς τὴν γραφὴν, ὥστε νὰ φανερόνωμεν μὲ αὐτὰ, λαλοῦντες ἢ γράφοντες, τί ἐννοοῦμεν, ἓν, δύο, ἢ πλειότερα πράγματα. Οὕτω λοιπὸν λέγοντες, ἄνθρωπος, ἐννοῦμεν ἕνα· ἀνθρώπω, δύο· ἄνθρωποι, πλειοτέρυς παρὰ δύο· καὶ αἱ τρεῖς αὗται διαφοραὶ εἰς τὴν προφορὰν καὶ εἰς τὴν γραφὴν τῶν ὀνομάτων, λέγονται Ἀριθμοί· Ἑνικὸς, ὅταν τὸ ὄνομα φανερόνῃ ἓν μόνον πρᾶγμα· Δυϊκὸς, ὅταν φανερόνῃ δύο· Πληθυντικὸς, ὅταν φανερόνῃ ὑπὲρ τὰ δύο. Συνειθίζουν ὅμως καὶ ὅταν ἦναι δύο τὰ πράγματα, νὰ μεταχειρίζωνται πληθυντικὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος, λέγοντες, παραδείγματος χάριν, δύο ἄνθρωποι.

Πάλιν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἄλλοι εἶναι ἄνδρες, καὶ ἄλλοι γυναῖκες, καὶ ἀπὸ τὰ ζῶα γενικῶς, ἄλλα εἶναι ἀρσενικὰ, ἄλλα θηλυκά. Ἔπρεπε λοιπὸν καὶ τὰ ὀνόματα νὰ ἔχωσι διαφοράν τινὰ, ἀπὸ τὴν ὁποίαν νὰ καταλαμβάνωμεν πότε φανερόνουν ἀρσενικὸν γένος, καὶ πότε θηλυκόν. Ἡ διαφορὰ αὕτη γίνεται καὶ εἰς τὴν προφορὰν καὶ εἰς τὴν γραφὴν τοῦ ὀνόματος· διότι λέγομεν, παραδείγματος χάριν, εἰς τὸ ἀρσενικὸν, Καλὸς Γεώργιος, καὶ εἰς τὸ θηλυκὸν, Καλὴ Μαρία· γενικῶς δὲ, χαρακτηριστικὸν τοῦ ἀρσενικοῦ εἶναι τὸ ἄρθρον Ὁ, καὶ τοῦ θηλυκοῦ, τὸ ἄρθρον Ἡ. Ὅσα δὲ πράγματα

δὲν εἶναι οὔτε ἀρσενικὰ, οὔτε θηλυκὰ, καθὼς τὰ ξύλα, τὰ μέταλλα, καὶ ὅλα τὰ ἄψυχα, ταῦτα λέγονται οὐδέτερα· ὅθεν λέγομεν καὶ τὰ ὀνόματά των ὅτι εἶναι οὐδέτερα, ἢ οὐδετέρου γένους, καὶ γράφονται πολλάκις διαφόρως παρὰ τὰ ἄλλα, καθὼς, Ξύλον, Βιβλίον· πλὴν καὶ ἐδῶ τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦ οὐδετέρου γένους κατὰ τοὺς γραμματικοὺς εἶναι ἁπλῶς τὸ ἄρθρον ΤΟ' (1).

Ὅσα λοιπὸν ὀνόματα λαμβάνουν τὸ ἄρθρον Ὁ, λέγονται Ἀρσενικά.

Ὅσα λαμβάνει τὸ ἄρθρον Ἡ, λέγονται Θηλυκά.

Ὅσα λαμβάνουν τὸ ἄρθρον ΤΟ', λέγονται Οὐδέτερα.

Τέλος πάντων, ἐπειδὴ θεωροῦμεν τὰ πράγματα ἢ καθ' ἑαυτὰ ἐνεργοῦντα, πάσχοντα, ἢ εἰς κατάστασιν τινὰ εὑρισκόμενα, καθὼς ὅταν λέγωμεν, ὁ Ἰσίδωρος περιπατεῖ, γράφει, κ. τ. λ. ἢ σχετικῶς πρὸς ἄλλα, καθὼς ὅταν φανερόνωμεν τίνος εἶναι τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, ἢ τίνος χάριν λέγομεν ἢ πράττομεν τὶ, ἢ ποῖον εἶναι τὸ ὑποκείμενον τῆς ἐνεργείας, ἔπρεπε λοιπὸν καὶ τὰ ὀνόματα κατὰ τὰς διαφόρους ταύτας περιστάσεις νὰ λέγωνται καὶ νὰ γράφωνται διαφόρως. Οὗτοι λοιπὸν οἱ διάφοροι τρόποι τῆς προφορᾶς καὶ τῆς γραφῆς λέγονται Πτώσεις τοῦ ὀνόματος. Ὁ τρόπος κατὰ τὸν ὁποῖον μεταχειριζόμεθα τὸ ὄνομα, ὅταν θεωρῶμεν τὸ πρᾶγμα καθ' ἑαυτὸ, λέγεται Ὀνομαστικὴ, καθὼς ὅταν λέγωμεν, ὁ

(1) Δύο μόνα γένη εἶναι εἰς τὴν φύσιν, τὸ ἀρσενικὸν καὶ τὸ θηλυκόν· τὸ οὐδέτερον λοιπὸν, ἤγουν, ὅ,τι πρᾶγμα δὲν εἶναι οὔτε ἀρσενικὸν οὔτε θηλυκὸν, γένος δὲν ἔχει, ἀλλ' εἶναι ἁπλῶς ἓν ὑλικὸν ἄτομον· εἰς τὰς γλώσσας ὅμως τοιαύτη φυσικὴ ἀκρίβεια δὲν φυλάττεται, ὥστε τὸ Ὁ νὰ συντροφεύῃ πάντοτε τὰ φύσει ἀρσενικά· τὸ Ἡ, τὰ φύσει θηλυκά· καὶ τὸ ΤΟ', τὰ ἁπλῶς ὑλικὰ ἄτομα, καὶ ὅσα ἐν γένει δὲν ἔχουν γνωστὸν γένος ἄῤῥεν ἢ θῆλυ.

Ἰσίδωρος ἀναγινώσκει. Ὅταν εἴπωμεν, τοῦ Ἰσιδώρου ὁ υἱὸς ἀγαπᾷ τὴν παιδείαν, ἐδῶ τὸ Ἰσίδωρος ὄνομα ἔλαβε μεταβολὴν εἰς τὴν λήγουσαν, καὶ ἡ μεταβολὴ αὕτη λέγεται Γενική. Ὅταν πάλιν εἴπω, τῷ Ἰσιδώρῳ δίδωμι, βλέπεις καὶ ἐδῶ ἄλλην μεταβολὴν τοῦ ὀνόματος, διὰ νὰ φανερώσω εἰς ποῖον δίδω· ἡ μεταβολὴ αὕτη λέγεται Δοτική. Ἐὰν εἴπω, διὰ τὸν Ἰσίδωρον πάντα ὑπομένω, ἰδοὺ καὶ ἄλλη μεταβολὴ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος, διὰ νὰ φανερώσω τὴν αἰτίαν· ἡ μεταβολὴ αὕτη ὀνομάζεται Αἰτιατική. Τέλος πάντων, ὅταν κράζων τὸν Ἰσίδωρον, εἴπω, χαῖρε, Ἰσίδωρε, ἡ μεταβολὴ αὕτη λέγεται Κλητική. Ἀπὸ τὰ παραδείγματα ταῦτα βλέπεις ὅτι τὰ ὀνόματα ἔχουν πέντε πτώσεις· Ὀνομαστικὴν, Γενικὴν, Δοτικὴν, Αἰτιατικὴν, καὶ Κλητικήν. Ἴδες ἀκόμη ὅτι καὶ τὰ ἄρθρα συμμεταβάλλονται μὲ τὰ ὀνόματα.

Πάντα λοιπὸν τὰ ὀνόματα ἔχου Γένος, Ἀριθμὸν, καὶ Πτῶσιν, ἤγουν προφέρονται καὶ γράφονται διαφόρως, διὰ νὰ φανερόνωσιν εὐκόλως καὶ ἀσυγχύτως τὰ γένη, τοὺς ἀριθμοὺς, καὶ τὰς σχέσεις καὶ συγγενείας τῶν πραγμάτων.

Ἂς δείξωμεν τώρα τακτικῶς ὅλας τὰς μεταβολὰς ταύτας, ἀρχίζοντες ἀπὸ τὰ ἄρθρα, διότι τὰ μεταχειριζόμεθα πρὸ τῶν ὀνομάτων.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ Δ'.

Ἄρθρα.

Ἀριθμὸς ἑνικός.

	Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
Ὀνομαστικὴ,	ὁ	ἡ	τὸ
Γενικὴ,	τοῦ	τῆς	τοῦ
Δοτικὴ,	τῷ	τῇ	τῷ
Αἰτιατικὴ,	τὸν	τὴν	τὸ

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὼ	τὰ	τὼ
Γενικ. καὶ Δοτικ.	τοῖν	ταῖν	τοῖν

Πληθυντικός.

Ὀνομαστικ.	οἱ	αἱ	τὰ
Γενικ.	τῶν	τῶν	τῶν
Δοτικ.	τοῖς	ταῖς	τοῖς
Αἰτιατικ.	τοὺς	τὰς	τὰ

Παρατήρησε πρῶτον, ὅτι ἡ γενικὴ, καὶ δοτικὴ τοῦ ἑνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ εἶναι αἱ αὐταὶ, εἰς τὸ ἀρσενικὸν καὶ οὐδέτερον γένος. Δεύτερον, εἰς τὸν δυϊκὸν ἀριθμὸν ἑκάστου γένους, ἡ ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ, ἡ γενικὴ καὶ δοτικὴ εἶναι

ἡ αὐτή. Τρίτον, ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ οὐδετέρου εἶναι ὁ αὐτός. Τέταρτον, ἡ γενικὴ τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ εἶναι ἡ αὐτὴ εἰς ὅλα τὰ γένη· εἰς δὲ τὸ οὐδέτερον ἡ ὀνομαστικὴ καὶ ἡ αἰτιατική.

ΚΕΦΑ′ΛΑΙΟΝ Ε′.

Περὶ τῆς κλίσεως τῶν ὀνομάτων.

Ἡ ὀνομαστικὴ λέγεται καὶ Ὀρθὴ καὶ Εὐθεῖα, διότι μὲ αὐτὴν παραςένομεν κατ' εὐθεῖαν τὰ πράγματα, καθὼς δηλαδὴ εὑρίσκονται εἰς τὴν φυσικήν των θέσιν καὶ κατάστασιν. Διὰ τοῦτο αἱ μεταβολαὶ, τὰς ὁποίας λαμβάνει ἡ λήγουσα τῆς Ὀρθῆς καὶ Εὐθείας λέγονται κυρίως Πτώσεις καὶ Πλάγιαι· ἡ δὲ ὀνομαστικὴ καταχρηστικῶς συναριθμεῖται μὲ τὰς πτώσεις. Κλίσις δὲ λέγεται γενικῶς ὁ τρόπος τῆς ληκτικῆς μεταβολῆς, τὴν ὁποίαν λαμβάνουν τὰ ὀνόματα καθ' ὅλας τὰς πτώσεις καὶ καθ' ὅλους τοὺς ἀριθμούς των.

Ἄλλα ὀνόματα λαμβάνουν εἰς τὸ τέλος των τὴν αὐτὴν μεταβολὴν, ἤγουν κλίνονται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ ἄλλα κατὰ διάφορον· ὅθεν γενῶνται διάφοροι κλίσεις. Εἰς πέντε ὅμως γενικὰς τάξεις ἐμποροῦμεν νὰ διαιρέσωμεν τὰ ὀνόματα κατὰ τοὺς τρόπους τῆς κλίσεώς των· καὶ διὰ νὰ κλίνωμεν ὀρθῶς ἑκάστης τάξεως ὄνομα, ἀρκεῖ νὰ ἐξεύρωμεν τὰ χαρακτηριστικά της γνωρίσματα, καὶ νὰ ἐνθυμώμεθα ἓν παράδειγμα, κατὰ τὸ ὁποῖον θέλουν κλίνεσθαι καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ὀνόματα, ὅσα ἔχουν τὰ αὐτὰ χαρακτηριστικά.

Αἱ κλίσεις λοιπὸν τῶν ὀνομάτων εἶναι πέντε· εἰς τὰς πρώτας τέσσαρας ἀναφέρονται ὅλα τὰ ἰσοσύλλαβα ὀνόματα· εἰς δὲ τὴν πέμπτην, τὰ περιττοσύλλαβα.

Ἰσοσύλλαβα ὀνόματα λέγονται ὅσα ἔχουν εἰς ὅλας των τὰς πτώσεις τόσας συλλαβὰς, ὅσας ἔχει καὶ ἡ ὀνομαστική.

Περιττοσύλλαβα δὲ ὀνόματα λέγονται ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων αἱ πτώσεις, ἤγουν, ἡ γενικὴ, ἡ δοτικὴ, καὶ ἡ αἰτιατικὴ, τοῦ ἑνικοῦ ἀριθμοῦ, ἔχουν προσθήκην μίαν συλλαβὴν περισσότερον παρὰ τὴν ὀνομαστικήν.

Εἰς τὰ ἀκόλουθα παραδείγματα τῶν κλίσεων γράφομεν τὰς πτωτικὰς καταλήξεις χωρισμένας, διὰ νὰ φαίνωνται καθαρώτερα, καὶ οὕτω νὰ ἐντυπόνωνται εἰς τὴν μνήμην καλήτερα. Ἐπιφέρομεν εἰς ἑκάστην κλίσιν καὶ ἰδιαίτερον πίνακα τῶν καταλήξεών της.

ΠΡΩΤΗ ΚΛΙΣΙΣ.

Χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῶν ὀνομάτων τῆς πρώτης κλίσεως.

Εἰς τὴν πρώτην κλίσιν ἀναφέρονται ὅλα τὰ ἰσοσύλλαβα ἀρσενικὰ ὀνόματα, τῶν ὁποίων ἡ ἑνικὴ ὀνομαστικὴ τελειόνει εἰς ΑΣ, ἢ εἰς ΗΣ.

Τὰ λήγοντα εἰς ΑΣ κλίνονται κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα.

	Ἀριθμὸς ἑνικός.	Πληθυντικός.
Ὀνομ.	ὁ ταμί-ας (*)	οἱ ταμί-αι
Γενικὴ,	τοῦ ταμί-ου	τῶν ταμι-ῶν
Δοτικὴ,	τῷ ταμί-ᾳ	τοῖς ταμί-αις
Αἰτιατ.	τὸν ταμί-αν	τοὺς ταμί-ας
Κλητ.	ὦ ταμί-α (Ἀττικῶς, ὦ ταμί-ας)	ὦ ταμί-αι

(*) Οἰκονόμος τοῦ οἴκου.

Δυϊκός.

Ὀν. καὶ Αἰτιατ.	τὼ	ταμί-α
Γενικὴ καὶ Δοτ.	τοῖν	ταμί-αιν
Κλητική, ...	ὦ	ταμί-α.

Τὰ λήγοντα εἰς ΗΣ κλίνονται κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα.

	Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.
Ὀνομ.	ὁ προφήτ-ης	οἱ	προφῆτ-αι
Γενική,	τοῦ προφήτ-ου	τῶν	προφητ-ῶν
Δοτική,	τῷ προφήτ-ῃ	τοῖς	προφήτ-αις
Αἰτιατ.	τὸν προφήτ-ην	τοὺς	προφήτ-ας
Κλητ.	ὦ προφῆτ-α	ὦ	προφῆτ-αι

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὼ	προφήτ-α
Γεν. καὶ Δοτική, .	τοῖν	προφήτ-αιν
Κλητική, ...	ὦ	προφήτ-α.

Παρατηρήσεις

εἰς τὰ ὀνόματα τῆς πρώτης κλίσεως, καὶ περὶ συναιρέσεως.

Α'. Παρατήρησε εἰς τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα πρῶτον, ὅτι αἱ πτώσεις τοῦ δυϊκοῦ καὶ πληθυντικȣ͂ ἀριθμȣ͂ των ἔχουν τὰς αὐτὰς καταλήξεις, ἤγουν τελειόνουν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον· δεύτερον, ὅτι εἰς τὸν ἑνικὸν ἀριθμὸν κάμνομεν τὴν γενικὴν, μεταβάλλοντες εἰς ΟΥ τὴν λήγουσαν τῆς ὀνομαστικῆς· τὴν δοτικὴν, ἐκβάλλοντες τὸ Σ τῆς ὀνομαστικῆς, καὶ γράφοντες τὸ Ι ὑποκάτω εἰς τὸ φωνῆεν της· τὴν αἰτιατικὴν, βάλλοντες Ν ἀντὶ τοῦ Σ, εἰς τὸ φωνῆεν τῆς ὀνομαστικῆς· τὴν κλητικὴν, τέλος πάντων, τὴν αὐτὴν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν εἰς τὸν δυϊκὸν καὶ πλη-

θυντικὸν ἀριθμόν· εἰς δὲ τὸν ἑνικὸν, ἐκβάλλοντες τὸ Σ τῆς ὀνομαστικῆς, ἢ κατὰ τοὺς Ἀττικοὺς, ὡς τὴν ὀνομαστικήν. Ὁ τρόπος τῆς κλίσεως ταύτης παραστένεται μὲ συντομίαν καὶ εἰς τὸν ἀκόλουθον πίνακα. Γενικῶς δὲ ὅλαι αἱ πτώσεις, πλὴν τῆς γενικῆς πληθυντικῆς, ἔχουν τὸν τόνον εἰς τὴν αὐτὴν συλλαβὴν μὲ τὴν ὀνομαστικήν.

Π ί ν α ξ

τῶν καταλήξεων τῆς πρώτης κλίσεως.

Ἀριθμὸς ἑνικός.		Δυϊκός.		Πληθυντικός.	
Ὀν.	ας, ης (Β')	Ὀν. καὶ Αἰτιατ.	α	Ὀν.	αι
Γεν.	ου, ου (Γ')			Γεν.	ῶν (Ε'.)
Δοτ.	ᾳ, ῃ	Γεν. καὶ Δοτικὴ,	αιν	Δοτ.	αις
Αἰτ.	αν, ην			Αἰτ.	ας
Κλητ.	α, η (Δ')	Κλητικὴ,	α	Κλητ.	αι.

Β'. Εἶναι τινὰ ὀνόματα εἰς ΤΗΣ, καθὼς ἱππότης (ἱππεύς), νεφεληγερέτης (ὁ ἄγων τὰς νεφέλας), τῶν ὁποίων ἡ ὀνομαστικὴ ἐκ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης εὑρίσκεται εἰς ΤΑ, καθὼς ἱππότα, νεφεληγερέτα. Ἐντεῦθεν ἔχει τὴν ἀρχὴν καὶ ὁ εἰς τὴν Λατινικὴν Γλῶσσαν σχηματισμὸς, poeta, athleta, καὶ ἄλλων τοιούτων.

Γ'. Ὀνόματα τινὰ, μάλιστα ξενικὰ ἢ κύρια, λήγοντα εἰς ΑΣ, ἢ εἰς ΗΣ, κατὰ μὲν τὸν δυϊκὸν καὶ πληθυντικὸν ἀριθμὸν, κλίνονται, καθὼς τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα· εἰς τὸν ἑνικὸν ὅμως ἀριθμὸν ἡ γενική των φυλάττει τὸ φωνῆεν τῆς ὀνομαστικῆς, ἀποβάλλουσα τὸ Σ. Τοιαῦτα εἶναι, παραδείγματος χάριν, τὰ Θωμᾶς, Μηνᾶς, Γαδάτας, Ὀρνιθοθήρας, Θηνοθήρας, Πάππας (ὁ πατὴρ),

Πάπας (ὁ τῆς Ῥώμης), Μωϋσῆς, Μανασσῆς, κ. τ. λ.

Εἶναι καὶ ἄλλα τινὰ λήγοντα εἰς ΑΣ, τῶν ὁποίων ἡ γενικὴ διφορεῖται, δηλαδὴ ἔχει ἢ ΟΥ κατὰ τὸν συνειθισμένον τρόπον, ἢ Α. Τοιαῦτα εἶναι τὰ, Ἀρχύτας, Πυθαγόρας, πατραλοίας (ὁ φονεὺς τοῦ πατρός του), δευτερίας (δεύτερος οἶνος, λάγκερον).

Δʹ. Ὀνόματα τινὰ εἰς ΗΣ λήγοντα, μεταβάλλυν εἰς τὴν ἑνικὴν κλητικήν των τὸ Η εἰς Α βραχύ. Τοιαῦτα εἶναι,

Πρῶτον, τὰ εἰς ΤΗΣ, ἀπὸ ῥημάτων γινόμενα, ὡς, ποιητὴς, δικαστὴς, κ. τ. λ.

Δεύτερον, τὰ ἐθνικὰ, ἤγυν, ὅσα φανερόνυν ἔθνος, ὡς, Πέρσης, Σκύθης.

Τρίτον, ὅσα εἶναι σύνθετα ἀπὸ κανὲν ὄνομα, καὶ ἀπὸ τὰ ῥήματα Ἄρχω (ἐξουσιάζω), Τρίβω, Πωλῶ, Μετρῶ, ὡς, πατριάρχης, παιδοτρίβης, βιβλιοπώλης, γεωμέτρης. Ὁμοίως καὶ τὰ εἰς ΠΗΣ σύνθετα, ὡς, κυνώπης (ὁ κυνὸς ὦπας ἔχων, ἤγουν, σκυλόφθαλμος), λευκώπης.

Εʹ. Ἡ κλητικὴ ἑνικὴ ἔχει τὸν τόνον εἰς τὴν αὐτὴν συλλαβὴν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν, πλὴν τοῦ δεσπότης, τοῦ ὁποίου ἡ κλητικὴ εἶναι δέσποτα· καὶ πλὴν τινῶν ὀνομάτων, τὰ ὁποῖα εἰς τὸν Ὅμηρον ἔχυν τὴν κλητικὴν προπαροξύτονον, ὡς, μητίετα (βουλευτικὸς, φρόνιμος).

Ζʹ. Ἡ γενικὴ πληθυντικὴ τῶν ὀνομάτων τῆς πρώτης κλίσεως περισπᾶται, πλὴν τῶν ἀκολούθων τριῶν, χρήστων, χλούνων, ἐτησίων, τῶν ὁποίων αἱ ὀνομαστικαὶ εἶναι, χρήστης (ὁ δανειστὴς), χλούνης (ὁ κοιμώμενος ἐπάνω εἰς τὰ χόρτα), ἐτησίαι (οἱ κατ' ἔτος πνέοντες τακτικῶς ἄνεμοι).

Η΄. Εἰς τὴν πρώτην κλίσιν τῶν ἰσοσυλλάβων ὀνομάτων ἀναφέρονται καὶ ὀνόματα τινά, καθὼς, Ἑρμῆς, Ἀπελλῆς, τὰ ὁποῖα κλίνονται κατὰ τὸν συνήθη τρόπον τῶν εἰς ΗΣ, καὶ λέγονται Συνῃρημένα. Τοιαῦτα συνῃρημένα ὀνόματα θέλομεν ἰδεῖν καὶ εἰς τὰς ἄλλας κλίσεις. Πρέπει λοιπὸν νὰ μάθωμεν ἐδῶ, τὶ θέλει νὰ εἴπῃ Συναίρεσις, καὶ εἰς τὸ δεύτερον μέρος θέλομεν ἐξετάσειν ἀκριβῶς κατὰ πόσους τρόπους γίνεται.

Συναίρεσις λοιπὸν λέγεται, ὅταν δύο φωνήεντα τινὸς λέξεως εὑρισκόμενα τὸ ἓν ἀμέσως κατόπιν τοῦ ἄλλου, ἑνόνωνται, καὶ κάμνωσι μίαν ἄλλην συλλαβὴν, ἡ ὁποία εἶναι μακρὰ πάντοτε, ἢ μίαν δίφθογγον· ἐκείνη δὲ ἡ λέξις εἰς τὴν ὁποίαν γίνεται ἡ συναίρεσις, λέγεται Συνῃρημένη, καὶ περισπᾶται, ἂν ὁ τόνος ἐβάλλετο πρότερον εἰς ἓν τῶν συναιρεμένων φωνηέντων. Οὕτω γίνεται τὸ Ἑρμῆς ἀπὸ τὸ Ἑρμέας, καὶ τὸ Ἀπελλῆς ἀπὸ τὸ Ἀπελλέης.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΛΙΣΙΣ.

Χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῶν ὀνομάτων της.

Εἰς τὴν δευτέραν κλίσιν ἀναφέρονται τὰ λήγοντα εἰς Α, ἢ εἰς Η θηλυκὰ ἰσοσύλλαβα ὀνόματα.

Τὰ λήγοντα εἰς Α κλίνονται κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα.

	Ἀριθμὸς ἑνικός.	Πληθυντικός.
Ὀνομ.	ἡ μοῦσ-α	αἱ μοῦσ-αι
Γενική,	τῆς μούσ-ης	τῶν μουσ-ῶν
Δοτική,	τῇ μούσ-ῃ	ταῖς μούσ-αις
Αἰτιατ.	τὴν μοῦσ-αν	τὰς μούσ-ας
Κλητ.	ὦ μοῦσ-α	ὦ μοῦσ-αι

Δυϊκός.

Ὄνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὰ	μούσ-α
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ,	ταῖν	μούσ-αιν
Κλητικὴ, ...	ὦ	μούσ-α.

Τὰ λήγοντα εἰς Η κλίνονται κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα.

	Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ὄνομ.	ἡ	τιμ-ὴ	αἱ	τιμ-αὶ
Γενικὴ,	τῆς	τιμ-ῆς	τῶν	τιμ-ῶν
Δοτικὴ,	τῇ	τιμ-ῇ	ταῖς	τιμ-αῖς
Αἰτιατ.	τὴν	τιμ-ὴν	τὰς	τιμ-ὰς
Κλητ.	ὦ	τιμ-ὴ	ὦ	τιμ-αὶ

Δυϊκός.

Ὄνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὰ	τιμ-ὰ
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ,	ταῖν	τιμ-αῖν
Κλητικὴ, ...	ὦ	τιμ-ά.

Τὰ εἰς Α͂ συνῃρημένα κλίνονται κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα.

	Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ὄνομ.	ἡ	μν-ᾶ	αἱ	μν-αῖ
Γενικὴ,	τῆς	μν-ᾶς	τῶν	μν-ῶν
Δοτικὴ,	τῇ	μν-ᾷ	ταῖς	μν-αῖς
Αἰτιατ.	τὴν	μν-ᾶν	τὰς	μν-ᾶς
Κλητ.	ὦ	μν-ᾶ	ὦ	μν-αῖ

Δυϊκός.

Ὄνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὰ	μν-ᾶ
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ,	ταῖν	μν-αῖν
Κλητικὴ, ...	ὦ	μν-ᾶ

Τὰ εἰς Η συνῃρημένα κλίνονται κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα.

Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ἡ συκ-ῆ	αἱ	συκ-αῖ
Γενικὴ,	τῆς συκ-ῆς	τῶν	συκ-ῶν
Δοτικὴ,	τῇ συκ-ῇ	ταῖς	συκ-αῖς
Αἰτιατ.	τὴν συκ-ῆν	τὰς	συκ-ᾶς
Κλητ.	ὦ συκ-ῆ	ὦ	συκ-αῖ

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὰ	συκ-ᾶ
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ,	ταῖν	συκ-αῖν
Κλητικὴ,	. . . . . ὦ	συκ-ᾶ.

Παρατηρήσεις.

Α'. Παρατήρησε εἰς τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα πρῶτον, ὅτι αἱ πτώσεις τοῦ δυϊκοῦ καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ ἔχουν τὰς αὐτὰς καταλήξεις μὲ τὰ ὀνόματα τῆς πρώτης κλίσεως· δεύτερον, ὅτι εἰς τὸν ἑνικὸν ἀριθμὸν, ἡ γενικὴ καὶ δοτικὴ μεταβάλλουν εἰς Η τὸ τελικὸν Α τῆς ὀνομαστικῆς· τρίτον, ὅτι ἡ γενικὴ λαμβάνει εἰς τὸ τέλος Σ· ἡ δὲ αἰτιατικὴ Ν· τέταρτον, ὅτι τὸ τελικὸν φωνῆεν τῆς δοτικῆς ὑπογράφεται, καθὼς καὶ εἰς τὴν πρώτην κλίσιν. Βλέπε καὶ τὸν ἀκόλουθον πίνακα.

Πίναξ

τῶν καταλήξεων τῆς δευτέρας κλίσεως.

Ἀριθμὸς ἑνικός.		Δυϊκός.		Πληθυντικός.	
Ὀν.	α, η	Ὀν. καὶ Αἰτιατ.	α.	Ὀνομ.	αι
Γεν.	ης, ης			Γεν.	ῶν
Δοτ.	ᾳ, ῃ	Γεν. καὶ Δοτικὴ,	αιν	Δοτ.	αις
Αἰτ.	αν, ην			Αἰτ.	ας
Κλητ.	α, η	Κλητικὴ,	α	Κλητ.	αι.

Β'. Κατὰ τὸ τρίτον παράδειγμα κλίνονται τὰ εἰς Α̃ συνηρημένα, ὡς, Ἀθηνᾶ, ἀπὸ τοῦ Ἀθηνάα. Κατὰ τὸ τέταρτον, τὰ εἰς Η̃ συνηρημένα, ὁποῖα τὰ, γῆ, ἀπὸ τοῦ γέα· λεοντῆ, ἀπὸ τοῦ λεοντέα· συκῆ, ἀπὸ τοῦ συκέα· καὶ τὰ συνηρημένα ἐπίθετα, ὡς, ἁπλῆ, ἀπὸ τοῦ ἁπλόη.

Γ'. Ὅσα ἔχουν τὴν λήγουσαν τῆς ὀνομαστικῆς εἰς Α καθαρὸν, ἤγουν χωρὶς σύμφωνον, ὡς, πενία· ἔτι τὰ εἰς Α̃ συνηρημένα, ὡς, Ἀθηνᾶ· ἔτι τὰ εἰς ΡΑ, ὡς, φθορά· ἔτι τὰ κύρια, ὅσα λήγουν εἰς ΔΑ, εἰς ΘΑ, εἰς ΛΑ, ὡς, Λήδα, Μάρθα, Φιλομήλα, ὅλα ταῦτα φυλάττουν τὸ Α τῆς ὀνομαστικῆς εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις.

Δ'. Τὰ εἰς ΙΑ θηλυκὰ, γινόμενα ἀπὸ τὰ εἰς ΙΟΣ ἀρσενικὰ, ἔχουν τὸν τόνον εἰς τὴν αὐτὴν συλλαβὴν μὲ τὴν γενικὴν τοῦ ἀρσενικοῦ· ὡς, ἀξία, ἐκ τοῦ ἄξιος, ἀξίου· ἁγία, ἐκ τοῦ ἅγιος, ἁγίου, πλὴν τοῦ πότνια· ἡ πληθυντικὴ ὅμως ὀνομαστικὴ των φυλάττει τὸν τόνον εἰς τὴν αὐτὴν συλλαβὴν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἀρσενικȣ̃· ὡς, ἄξιαι, ἅγιαι (τὸ ἀρσενικὸν, ἄξιοι, ἅγιοι).

Ε'. Ἡ πληθυντικὴ γενικὴ τῶν ὀνομάτων τῆς δευτέρας κλίσεως περισπᾶται, πλὴν τοῦ ἀφύη, τοῦ ὁποίου ἡ πληθυντικὴ γενικὴ εἶναι, ἀφύων (εἶδος τὶ μικροῦ ὀψαρίου)· καὶ ἔτι πλὴν τῶν θηλυκῶν, τὰ ὁποῖα γίνονται ἀπὸ βαρύτονα ἐπίθετα ἢ μετοχὰς εἰς ΟΣ· διότι ἡ πληθυντικὴ γενικὴ αὐτῶν παροξύνεται, καθὼς καὶ ἡ τȣ̃ ἀρσενικȣ̃· ὡς, ἁγίων, τυπτομένων, κ. τ. λ.

ΤΡΙ'ΤΗ ΚΛΙ'ΣΙΣ.

Εἰς τὴν τρίτην κλίσιν τῶν ἰσοσυλλάβων ἀναφέρονται ὅλα τὰ ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ ἰσοσύλλαβα,

ὅσα τελειόνουν εἰς ΟΣ· καὶ ὅλα τὰ οὐδέτερα, ὅσα τελειόνουν εἰς ΟΝ.

Τὰ εἰς ΟΣ ἀρσενικὰ κλίνονται κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα.

	Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ὁ	λόγ-ος	οἱ	λόγ-οι
Γενική,	τοῦ	λόγ-ου	τῶν	λόγ-ων
Δοτική,	τῷ	λόγ-ῳ	τοῖς	λόγ-οις
Αἰτιατ.	τὸν	λόγ-ον	τοὺς	λόγ-ους
Κλητ.	ὦ	λόγ-ε (Ἀττικῶς, ὦ λόγ-ος)	ὦ	λόγ-οι

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὼ	λόγ-ω
Γενικὴ καὶ Δοτική,	τοῖν	λόγ-οιν
Κλητική, ...	ὦ	λόγ-ω.

Τὰ εἰς ΟΣ θηλυκὰ κλίνονται, καθὼς τὰ ἀρσενικά· ἄλλην διαφορὰν δὲν ἔχουν παρὰ ὅτι λαμβάνει τὸ θηλυκὸν ἄρθρον, Ἡ· παραδείγματος χάριν,

	Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ἡ	ὁδ-ὸς	αἱ	ὁδ-οὶ
Γενική,	τῆς	ὁδ-οῦ	τῶν	ὁδ-ῶν
Δοτική,	τῇ	ὁδ-ῷ	ταῖς	ὁδ-οῖς
Αἰτιατ.	τὴν	ὁδ-ὸν	τὰς	ὁδ-οὺς
Κλητ.	ὦ	ὁδ-ὲ (Ἀττικῶς, ὦ ὁδ-ὸς)	ὦ	ὁδ-οὶ

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὰ	ὁδ-ὼ
Γενικὴ καὶ Δοτική,	ταῖν	ὁδ-οῖν
Κλητική, ...	ὦ	ὁδ-ώ.

Τὰ εἰς ΟΝ οὐδέτερα κλίνονται κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα.

	Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	τὸ	ξύλ-ον	τὰ	ξύλ-α
Γενικὴ,	τοῦ	ξύλ-ου	τῶν	ξύλ-ων
Δοτικὴ,	τῷ	ξύλ-ῳ	τοῖς	ξύλ-οις
Αἰτιατ.	τὸ	ξύλ-ον	τὰ	ξύλ-α
Κλητ.	ὦ	ξύλ-ον	ὦ	ξύλ-α

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὼ	ξύλ-ω
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ,	τοῖν	ξύλ-οιν
Κλητικὴ, ...	ὦ	ξύλ-ω.

Εἶναι πολλὰ ὀνόματα ἀρσενικὰ εἰς ΟΟΣ ἢ ΕΟΣ λήγοντα, καὶ οὐδέτερα εἰς ΟΟΝ ἢ ΕΟΝ, τὰ ὁποῖα συναιροῦνται καθ' ὅλας τὰς πτώσεις. Ἡ συνῃρημένη κλίσις τῶν ἀρσενικῶν γίνεται κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα, πλησίον τοῦ ὁποίου βάλλομεν καὶ τὴν ἀσυναίρετον, χωρίζοντές την μὲ μίαν γραμμήν.

	Ἀριθμὸς ἑνικός.			Πληθυντικός.		
	Ἀσυναίρετον.		Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.		Συνῃρημένον.
Ὀν.	ὁ	νό-ος.	νοῦς	οἱ	νό-οι	νοῖ
Γεν.	τοῦ	νό-ου	νοῦ	τῶν	νό-ων	νῶν
Δοτ.	τῷ	νό-ῳ	νῷ	τοῖς	νό-οις	νοῖς
Αἰτ.	τὸν	νό-ον	νοῦν	τοὺς	νό-ους	νοῦς
Κλ.	ὦ	νό-ε	νοῦ	ὦ	νό-οι	νοῖ

Δυϊκός.

Ἀσυναίρετον.			Συνῃρημένον.
Ὀν. καὶ Αἰτ.	τὼ	νό-ω	νῶ
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	νό-οιν	νοῖν
Κλητικὴ, . .	ὦ	νό-ω	νῶ.

Τὰ εἰς ΟΥΝ συναιρούμενα οὐδέτερα κλίνονται κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα.

	Ἀριθμὸς ἑνικός.			Πληθυντικός.		
	Ἀσυναίρετον.		Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.		Συνῃρημένον.
Ὀν.	τὸ	ὀςέ-ον	ὀςοῦν	τὰ	ὀςέ-α	ὀςᾶ
Γεν.	τοῦ	ὀςέ-ου	ὀςοῦ	τῶν	ὀςέ-ων	ὀςῶν
Δοτ.	τῷ	ὀςέ-ῳ	ὀςῷ	τοῖς	ὀςέ-οις	ὀςοῖς
Αἰτ.	τὸ	ὀςέ-ον	ὀςοῦν	τὰ	ὀςέ-α	ὀςᾶ
Κλ.	ὦ	ὀςέ-ον	ὀςοῦν	ὦ	ὀςέ-α	ὀςᾶ

Δυϊκός.

Ἀσυναίρετον.			Συνῃρημένον.
Ὀν. καὶ Αἰτ.	τὼ	ὀςέ-ω	ὀςῶ
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	ὀςέ-οιν	ὀςοῖν
Κλητ.	ὦ	ὀςέ-ω	ὀςῶ

Πίναξ

τῶν καταλήξεων τῆς τρίτης κλίσεως.

	Ἀριθμὸς ἑνικός.		Δυϊκός.	Πληθυντικός.	
	ἀρσενικὸν καὶ θηλυκόν.	οὐδέτερον.	ἀρσενικὸν, θηλυκὸν καὶ οὐδέτερον.	ἀρσενικὸν καὶ θηλυκόν.	οὐδέτερον.
Ὀν.	ος	ον	ω	οι	α
Γεν.	ου	ου	οιν	ων	ων
Δοτ.	ῳ	ῳ	οιν	οις	οις
Αἰτ.	ον	ον	ω	ους	α
Κλ.	ε	αν	ω	οι	α

Α΄. Παρατήρησε ὅτι εἰς τὰ οὐδέτερα ὀνόματα ἡ ὀνομαστικὴ, ἡ αἰτιατικὴ καὶ ἡ κλητικὴ εἶναι αἱ αὐταὶ, ἤγουν, ἔχουν τὴν αὐτὴν κατάληξιν. Τὸ αὐτὸ φυλάττεται καὶ εἰς τῶν ἀκολούθων κλίσεων τὰ οὐδέτερα ὀνόματα.

Β΄. Ὅσα ὀνόματα εἶναι σύνθετα ἀπὸ τὰ μονοσύλλαβα πλοῦς, νοῦς, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, μεταθέτουν τὸν τόνον ὀπίσω, καθὼς θέλομεν τὸ ἰδεῖν καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις, ὅταν ὁμιλήσωμεν περὶ τόνων· παραδείγματος χάριν, περίπλους, κακόνους, κ. τ. λ. Τὰ τοιαῦτα λοιπὸν σύνθετα καὶ εἰς τὴν συνῃρημένην κλίσιν των φυλάττουν τὸν τόνον εἰς τὴν αὐτὴν συλλαβὴν καθ᾿ ὅλας τὰς πτώσεις καὶ ἀριθμούς· ὅθεν λέγομεν, περίπλου, περίπλῳ, περίπλουν· κακόνου, κακόνῳ, κακόνουν, κ. τ. λ., ἀλλ᾿ ὄχι περισπῶντες αὐτά.

Γ΄. Τὰ εἰς ΕΟΣ προπαροξύτονα, εἰς τὴν συνῃρημένην των κλίσιν, μεταθέτουν τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν· ὡς, ἀργύρεος, καὶ τὸ συνῃρημένον, ἀργυροῦς, κ. τ. λ.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΚΛΙΣΙΣ.

Εἶναι πολλὰ ὀνόματα τῆς τρίτης κλίσεως, τὰ ὁποῖα οἱ Ἀθηναῖοι ἔκλιναν μὲ ἰδιαίτερον τρόπον, μεταβάλλοντες τὰ ληκτικὰ Ο, ΟΥ, Α ἐκείνων εἰς Ω, καὶ ὑπογράφοντες τὸ Ι τῆς ΟΙ διφθόγγου, τὴν ὁποίαν ἐκεῖνα ἔχουν εἰς τὴν πληθυντικὴν ὀνομαστικήν, καὶ εἰς τὴν δυϊκὴν καὶ πληθυντικὴν δοτικήν.

Εἰς τὴν τετάρτην λοιπὸν κλίσιν τῶν ἰσοσυλλάβων ἀναφέρονται τὰ εἰς ΩΣ ἀρσενικὰ καὶ θηλυκά, καὶ τὰ εἰς ΩΝ οὐδέτερα.

Τὰ εἰς ΩΣ ἀρσενικὰ κλίνονται κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα.

'Αριθμὸς ἑνικός.			Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ὁ	νε-ὼς	οἱ	νε-ῲ
Γενικὴ,	τοῦ	νε-ὼ	τῶν	νε-ῶν
Δοτικὴ,	τῷ	νε-ῷ	τοῖς	νε-ῷς
Αἰτιατ.	τὸν	νε-ὼν	τοὺς	νε-ὼς
Κλητ.	ὦ	νε-ὼς	ὦ	νε-ῲ

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὼ νε-ὼ
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, τοῖν νε-ῷν
Κλητικὴ, ... ὦ νε-ώ.

Τὰ εἰς ΩΣ θηλυκὰ κλίνονται ὁμοίως· ἄλλη διαφορὰ δὲν εἶναι παρὰ τὸ ἄρθρον.

'Αριθμὸς ἑνικός.			Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ἡ	εὔγε-ως	αἱ	εὔγε-ῳ
Γενικὴ,	τῆς	εὔγε-ω	τῶν	εὔγε-ων
Δοτικὴ,	τῇ	εὔγε-ῳ	ταῖς	εὔγε-ῳς
Αἰτιατ.	τὴν	εὔγε-ων	τὰς	εὔγε-ως
Κλητ.	ὦ	εὔγε-ως	ὦ	εὔγε-ῳ

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὰ εὔγε-ω
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, ταῖν εὔγε-ῳν
Κλητικὴ, ... ὦ εὔγε-ω.

Τὰ εἰς ΩΝ οὐδέτερα κλίνονται κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα.

'Αριθμὸς ἑνικός.			Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	τὸ	ἀνώγε-ων	τὰ	ἀνώγε-ω
Γενικὴ,	τοῦ	ἀνώγε-ω	τῶν	ἀνώγε-ων
Δοτικὴ,	τῷ	ἀνώγε-ῳ	τοῖς	ἀνώγε-ῳς
Αἰτιατ.	τὸ	ἀνώγε-ων	τὰ	ἀνώγε-ω
Κλητ.	ὦ	ἀνώγε-ων	ὦ	ἀνώγε-ω

Δυϊκός.

Ὄνομ. καὶ Αἰτιατ. τὼ ἀνώγε-ω
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, τοῖν ἀνώγε-ῳν
Κλητικὴ, ... ὦ ἀνώγε-ω.

Α΄. Παρατήρησε πρῶτον, ὅτι ἡ γενικὴ ἑνικὴ τῶν ὀνομάτων τῆς κλίσεως ταύτης, καὶ ἂν λαμβάνῃ τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν, δὲν περισπᾶται, καθὼς εἰς τὰς ἄλλας κλίσεις, ἀλλ᾽ ὀξύνεται· δεύτερον, ὅτι οἱ Ἀττικοὶ τονίζουν τὴν προπαραλήγουσαν, καὶ ὅταν ἡ λήγουσα ἦναι μακρὰ, ἐνῷ κατὰ τὴν κοινὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν πρέπει εἰς τὴν περίστασιν ταύτην νὰ βάλλεται ὁ τόνος εἰς τὴν παραλήγουσαν, καθὼς θέλομεν εἰπεῖν καὶ εἰς τὸ περὶ τονισμοῦ.

Β΄. Ὅταν τὸ κοινὸν ὄνομα τῆς τρίτης κλίσεως ἔχῃ εἰς τὴν παραλήγουσαν Α μακρὸν, εἰς τὴν Ἀττικὴν κλίσιν μεταβάλλεται εἰς Ε, ὡς, ναὸς, νεώς· λαὸς, λεώς. Ὅταν δὲ τὸ Α τῆς παραληγούσης ἦναι βραχὺ, φυλάττεται ἀμετάβλητον· ὡς, ταὸς, ταώς· κάλος, κάλως.

Γ΄. Εἰς ὀνόματα τινὰ τῆς κλίσεως ταύτης ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ, καὶ μάλιστα ὅταν φανερόνωσι τόπον, ὁποῖα τὰ Κέως, Κῶς, Τέως, Ἄθως, οἱ Ἀττικοὶ ἀποβάλλουν τὸ Ν τῆς ἑνικῆς αἰτιατικῆς, λέγοντες, τὸν λαγὼ, τὴν ἕω (ἡ αὐγὴ), τὴν Κέω, τὴν Κῶ, τὴν Τέω, τὸν Ἄθω, κ. τ. λ. ἀντὶ λαγὼν, ἕων, Κέων, κ. τ. λ. ὁμοίως καὶ εἰς τὴν ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν οὐδετέρων τινῶν ἐπιθέτων· ὅθεν τὸ ἀγήρω, ἐκ τοῦ ἀρσενικοῦ ἀγήρως (ὁ μὴ γηράσκων).

Πίναξ

τῶν καταλήξεων τῆς τετάρτης Κλίσεως.

	Ἀρσενικὸν καὶ θηλυκόν.			Οὐδέτερον.		
	Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.	Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Ὀν.	ως	ω	ῳ	ων	ω	ω
Γεν.	ω	ῳν	ων	ω	ῳν	ων
Δοτ.	ῳ	ῳν	ῳς	ῳ	ῳν	ῳς
Αἰτ.	ων	ω	ως	ων	ω	ω
Κλ.	ως	ω	ῳ	ων	ῳ	ω

ΠΕΜΠΤΗ ΚΛΙΣΙΣ.

Εἰς τὴν πέμπτην κλίσιν ἀναφέρονται τὰ περιττοσύλλαβα ὀνόματα παντὸς γένους, εἴτε ἀσυναίρετα, εἴτε συναιρούμενα.

Αἱ καταλήξεις τῶν περιττοσυλλάβων ὀνομάτων εἶναι ἐννέα· τέσσαρα δηλαδὴ φωνήεντα, α, ι, υ, ω· καὶ πέντε σύμφωνα, ν, ρ, ξ, ψ, ς· παραδείγματος χάριν, σῶμα, μέλι, ἄστυ, ἠχὼ, Ἕλλην, ῥήτωρ, κόραξ, Ἄραψ, Αἴας.

Ἐδῶ πρέπει νὰ ἀναφέρωμεν τινὰς παρατηρήσεις περὶ τῶν συμφώνων, ἀναγκαίας διὰ νὰ κλίνωμεν ὀρθῶς τὰ περιττοσύλλαβα ὀνόματα. Αἱ παρατηρήσεις αὗται μᾶς χρειάζονται καὶ διὰ τὰ ῥήματα, ὡς θέλομεν ἰδεῖν.

Ἀπὸ τὰ δεκαεπτὰ λοιπὸν σύμφωνα, τὰ ὀκτὼ, ζ, ξ, ψ, λ, μ, ν, ρ, σ, ὀνομάζονται ἡμίφωνα. Ἐκ τούτων τὰ τέσσαρα λ, μ, ν, ρ, λέγονται ἰδιαιτέρως ἀμετάβολα, διότι εἰς τὰς κλίσεις τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν ῥημάτων γενικῶς δὲν μεταβάλ-

λονται εἰς ἄλλα σύμφωνα. (ἰδὲ κατωτέρω τὸ α. παράδειγμα).

Τὰ τρία ζ, ξ, ψ, λέγονται διπλᾶ, διότι ἕκαστον ἔχει τόπον δύο ἄλλων συμφώνων· ἤγουν, τὸ ζ βάλλεται ἀντὶ τοῦ σ καὶ δ, ὅθεν συρίζω, ἀντὶ συρίσδω· τὸ ξ ἀντὶ τῶν κσ, χσ· ὅθεν κήρυξ, ἀντὶ κήρυκς· βὴξ, ἀντὶ βήχς· τὸ δὲ ψ ἀντὶ τῶν βς, πς, φς, ὅθεν Ἄραψ, ἀντὶ Ἄραβς· Κέκροψ, ἀντὶ Κέκροπς· κατῆλιψ, ἀντὶ κατῆλιφς.

Τὰ ἐννέα β, γ, δ, κ, π, τ, θ, φ, χ λέγονται ἄφωνα (1). Ἐκ τούτων τὰ τρία, κ, π, τ, ὀνομάζονται ψιλὰ, διότι προφέρονται μὲ λεπτὴν φωνήν. Τὰ τρία θ, φ, χ, δασέα, διότι προφέρονται μὲ παχεῖαν φωνήν. Τὰ λοιπὰ τρία, β, γ, δ, ὀνομάζονται μέσα, διότι ἡ προφορά των εἶναι μεσαία. Ἀλλ' ἐκεῖνο μάλιστα τὸ ὁποῖον ἐδῶ πρέπει γενικῶς νὰ παρατηρήσωμεν, εἶναι ὅτι, ὁσάκις εἰς τὴν αὐτὴν λέξιν ἤθελαν συμπέσειν δύο συλλαβαὶ ἀλλεπάλληλαι, ἔχουσαι δασέα σύμφωνα, ἢ τὰ αὐτὰ, ὡς κεχωρισμένος, ἢ διάφορα, ὡς θρέχων, χωρὶς ὅμως νὰ ἦναι συντροφευμένα μὲ ἄλλο σύμφωνον, ὁποιονδήποτε, ὡς εἰς τὰς λέξεις, θέσθαι, ἐθρέφθην, σχέθω, ἐπειδὴ τότε γίνεται κακοφωνία, διὰ τοῦτο μεταβάλλεται τὸ πρῶτον δασὺ εἰς ψιλόν· πλὴν ὄχι ὅπως τύχῃ, ἀλλὰ

τὸ Φ εἰς Π.
τὸ Χ εἰς Κ.
τὸ Θ εἰς Τ.

---

(1) Τὰς λέξεις ἄφωνα καὶ ἡμίφωνα πρέπει μᾶλλον νὰ τὰς λαμβάνωμεν ἁπλῶς ὡς ὀνόματα τῶν συμφώνων· διότι δὲν ἐμποροῦμεν νὰ διακρίνωμεν εἰς τὴν προφορὰν τὸ ἄφωνον καὶ τὸ ἡμίφωνον.

Ὅθεν λέγομεν πεφονευμένος, ἀντὶ φεφονευμένος· κεχωρισμένος, ἀντὶ χεχωρισμένος· τρέχω, ἀντὶ θρέχω.

Ἂς φέρωμεν τώρα διάφορα παραδείγματα πρῶτον τῶν ἀσυναιρέτων περιττοσυλλάβων, ἔπειτα τῶν συναιρουμένων.

Παράδειγμα ά.

Ἀριθμὸς ἑνικός.			Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ὁ	Ἕλλην	οἱ	Ἕλλην-ες
Γενικὴ,	τοῦ	Ἕλλην-ος	τῶν	Ἑλλήν-ων
Δοτικὴ,	τῷ	Ἕλλην-ι	τοῖς	Ἕλλη-σι
Αἰτιατ.	τὸν	Ἕλλην-α	τοὺς	Ἕλλην-ας
Κλητ.	ὦ	Ἕλλην	ὦ	Ἕλλην-ες

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὼ	Ἕλλην-ε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ,	τοῖν	Ἑλλήν-οιν
Κλητικὴ, ...	ὦ	Ἕλλην-ε.

Παράδειγμα β΄.

Ἀριθμὸς ἑνικός.			Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ὁ	λέων	οἱ	λέον-τες
Γενικὴ,	τοῦ	λέον-τος	τῶν	λεόν-των
Δοτικὴ,	τῷ	λέον-τι	τοῖς	λέου-σι
Αἰτιατ.	τὸν	λέον-τα	τοὺς	λέον-τας
Κλητ.	ὦ	λέον	ὦ	λέον-τες

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὼ	λέον-τε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ,	τοῖν	λεόν-τοιν
Κλητικὴ, ...	ὦ	λέον-τε.

Παράδειγμα γ΄.

Ἀριθμὸς ἑνικός.			Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ὁ	θὴρ	οἱ	θῆρ-ες
Γενικὴ,	τοῦ	θηρ-ὸς	τῶν	θηρ-ῶν
Δοτικὴ,	τῷ	θηρ-ὶ	τοῖς	θηρ-σὶ
Αἰτιατ.	τὸν	θῆρ-α	τοὺς	θῆρ-ας
Κλητ.	ὦ	θὴρ	ὦ	θῆρ-ες

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὼ θῆρ-ε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, τοῖν θηρ-οῖν
Κλητικὴ, ... ὦ θῆρ-ε.

Παράδειγμα δ΄.

Ἀριθμὸς ἑνικός.			Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ὁ	κόραξ	οἱ	κόρακ-ες
Γενικὴ,	τοῦ	κόρακ-ος	τῶν	κοράκ-ων
Δοτικὴ,	τῷ	κόρακ-ι	τοῖς	κόραξ-ι
Αἰτιατ.	τὸν	κόρακ-α	τοὺς	κόρακ-ας
Κλητ.	ὦ	κόραξ	ὦ	κόρακ-ες

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὼ κόρακ-ε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, τοῖν κοράκ-οιν
Κλητικὴ, ... ὦ κόρακ-ε.

Παράδειγμα ε΄.

Ἀριθμὸς ἑνικός.			Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ὁ	Ἄραψ	οἱ	Ἄραβ-ες
Γενικὴ,	τοῦ	Ἄραβ-ος	τῶν	Ἀράβ-ων
Δοτικὴ,	τῷ	Ἄραβ-ι	τοῖς	Ἄραψ-ι
Αἰτιατ.	τὸν	Ἄραβ-α	τοὺς	Ἄραβ-ας
Κλητ.	ὦ	Ἄραψ	ὦ	Ἄραβ-ες

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὼ		Ἄραβ-ε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, τοῖν		Ἀράβ-οιν
Κλητικὴ, ... ὦ		Ἄραβ-ε.

Παράδειγμα ϛ'.

	Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ὁ	γίγας	οἱ	γίγαν-τες
Γενικὴ,	τοῦ	γίγαν-τος	τῶν	γιγάν-των
Δοτικὴ,	τῷ	γίγαν-τι	τοῖς	γίγα -σι
Αἰτιατ.	τὸν	γίγαν-τα	τοὺς	γίγαν-τας
Κλητ.	ὦ	γίγας	ὦ	γίγαν-τες

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὼ		γίγαν-τε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, τοῖν		γιγάν-τοιν
Κλητικὴ, ... ὦ		γίγαν-τε.

Παραδείγματα θηλυκῶν περιττοσυλλάβων.

Τὰ θηλυκὰ περιττοσύλλαβα ὀνόματα κλίνονται ὡς τὰ ἀρσενικά· ἄλλην διαφορὰν δὲν ἔχουν παρὰ τὸ ἄρθρον.

Παράδειγμα ά.

	Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ἡ	χελιδὼν	αἱ	χελιδόν-ες
Γενικὴ,	τῆς	χελιδόν-ος	τῶν	χελιδόν-ων
Δοτικὴ,	τῇ	χελιδόν-ι	ταῖς	χελιδό -σι
Αἰτιατ.	τὴν	χελιδόν-α	τὰς	χελιδόν-ας
Κλητ.	ὦ	χελιδὼν	ὦ	χελιδόν-ες

Δυϊκός.

Ὄνομ. καὶ Αἰτιατ. τὰ χελιδόν-ε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, ταῖν χελιδόν-οιν
Κλητικὴ, ... ὦ χελιδόν-ε.

Παράδειγμα β'.

Ἀριθμὸς ἑνικός.			Πληθυντικός.	
Ὄνομ.	ἡ	μήτηρ	αἱ	μητέρ-ες
Γενικὴ,	τῆς	μητρ-ὸς	τῶν	μητέρ-ων
Δοτικὴ,	τῇ	μητρ-ὶ	ταῖς	μητρά-σι
Αἰτιατ.	τὴν	μητέρ-α	τὰς	μητέρ-ας
Κλητ.	ὦ	μῆτερ	ὦ	μητέρ-ες

Δυϊκός.

Ὄνομ. καὶ Αἰτιατ. τὰ μητέρ-ε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, ταῖν μητέρ-οιν
Κλητικὴ, ... ὦ μητέρ-ε.

Παράδειγμα γ'.

Ἀριθμὸς ἑνικός.			Πληθυντικός.	
Ὄνομ.	ἡ	νὺξ	αἱ	νύκ-τες
Γενικὴ,	τῆς	νυκ-τὸς	τῶν	νυκ-τῶν
Δοτικὴ,	τῇ	νυκ-τὶ	ταῖς	νυξ-ὶ
Αἰτιατ.	τὴν	νύκ-τα	τὰς	νύκ-τας
Κλητ.	ὦ	νὺξ	ὦ	νύκ-τες

Δυϊκός.

Ὄνομ. καὶ Αἰτιατ. τὰ νύκ-τε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, ταῖν νυκ-τοῖν
Κλητικὴ, ... ὦ νύκ-τε.

Παράδειγμα δ'.

Ἀριθμὸς ἑνικός.			Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ἡ	ὄψ	αἱ	ὄπ-ες
Γενικὴ,	τῆς	ὀπ-ὸς	τῶν	ὀπ-ῶν
Δοτικὴ,	τῇ	ὀπ-ὶ	ταῖς	ὀψ-ὶ
Αἰτιατ.	τὴν	ὄπ-α	τὰς	ὄπ-ας
Κλητ.	ὦ	ὄψ	ὦ	ὄπ-ες

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὰ	ὄπ-ε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ,	ταῖν	ὀπ-οῖν
Κλητικὴ, ...	ὦ	ὄπ-ε.

Παράδειγμα έ.

Ἀριθμὸς ἑνικός.			Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	ἡ	ἐλπὶς	αἱ	ἐλπί-δες
Γενικὴ,	τῆς	ἐλπί-δος	τῶν	ἐλπί-δων
Δοτικὴ,	τῇ	ἐλπί-δι	ταῖς	ἐλπί-σι
Αἰτιατ.	τὴν	ἐλπί-δα	τὰς	ἐλπί-δας
Κλητ.	ὦ	ἐλπὶς	ὦ	ἐλπί-δες

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ.	τὰ	ἐλπί-δε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ,	ταῖν	ἐλπί-δοιν
Κλητικὴ, ...	ὦ	ἐλπί-δε.

Παραδείγματα οὐδετέρων περιττοσυλλάβων.

Παράδειγμα ά.

Ἀριθμὸς ἑνικός.			Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	τὸ	πρᾶγμα	τὰ	πράγμα-τα
Γενικὴ,	τοῦ	πράγμα-τος	τῶν	πραγμά-των
Δοτικὴ,	τῷ	πράγμα-τι	τοῖς	πράγμα-σι
Αἰτιατ.	τὸ	πρᾶγμα	τὰ	πράγμα-τα
Κλητ.	ὦ	πρᾶγμα	ὦ	πράγμα-τα

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὼ πράγμα-τε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, τοῖν πραγμά-τοιν
Κλητικὴ, ... ὦ πράγμα-τε.

Παράδειγμα β'.

Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	τὸ γόνυ	τὰ	γόνα-τα
Γενικὴ,	τοῦ γόνα-τος	τῶν	γονά-των
Δοτικὴ,	τῷ γόνα-τι	τοῖς	γόνα-σι
Αἰτιατ.	τὸ γόνυ	τὰ	γόνα-τα
Κλητ.	ὦ γόνυ	ὦ	γόνα-τα

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὼ γόνα-τε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, τοῖν γονά-τοιν
Κλητικὴ, ... ὦ γόνα-τε.

Παράδειγμα γ'.

Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	τὸ τέρας	τὰ	τέρα-τα
Γενικὴ,	τοῦ τέρα-τος	τῶν	τερά-των
Δοτικὴ,	τῷ τέρα-τι	τοῖς	τέρα-σι
Αἰτιατ.	τὸ τέρας	τὰ	τέρα-τα
Κλητ.	ὦ τέρας	ὦ	τέρα-τα

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὼ τέρα-τε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, τοῖν τερά-τοιν
Κλητικὴ, ... ὦ τέρα-τε.

Παράδειγμα δ'.

Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	τὸ φρέαρ	τὰ	φρέα-τα
Γενική,	τοῦ φρέα-τος	τῶν	φρεά-των
Δοτική,	τῷ φρέα-τι	τοῖς	φρέα-σι
Αἰτιατ.	τὸ φρέαρ	τὰ	φρέα-τα
Κλητ.	ὦ φρέαρ	ὦ	φρέα-τα

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὼ φρέα-τε
Γενικὴ καὶ Δοτική, τοῖν φρεά-τοιν
Κλητική, ... ὦ φρέα-τε.

Παρατηρήσεις

εἰς τὰ ἀσυναίρετα περιττοσύλλαβα.

Ἀριθμὸς ἑνικός.

Α'. Ἡ γενικὴ ἑνικὴ γίνεται ἀπὸ τὴν ὀνομαστικήν, ἢ μὲ μόνην προσθήκην τῆς συλλαβῆς ΟΣ, ἢ ΤΟΣ, καθώς, Ἕλλην, Ἕλληνος, σῶμα, σώματος· ἢ ἐνταυτῷ καὶ μὲ μεταβολήν τινὰ τῆς ὀνομαστικῆς· καὶ τότε, ἐὰν ἡ ὀνομαστικὴ ἔχῃ εἰς τὸ τέλος Σ, τὸ Σ τοῦτο ἢ ἀποβάλλεται εἰς τὴν γενικήν, ὡς, κόραξ (κόρακς), κόρακος· χάλυψ (χάλυβς), χάλυβος· ἢ μεταβάλλεται εἰς ἄλλο σύμφωνον, ὡς, ἐλπὶς, ἐλπίδος· ὄρνις, ὄρνιθος· χάρις, χάριτος· μέλας, μέλανος· εἰς πολλὰ δὲ προστίθεται καὶ Τ, ὡς, γίγας, γίγαντος· Αἴας, Αἴαντος. Τὸ ληκτικὸν Ρ τῆς ὀνομαστικῆς ἀποβάλλεται εἰς τὴν γενικὴν τινῶν ὀνομάτων, ὡς, στέαρ, στέατος· δέλεαρ, δελέατος· φρέαρ, φρέατος. Εἰς ὀνόματα τινὰ,

ἂν δὲν ἐπιφέρεται Ξ, ἢ Ψ (πλὴν τοῦ ἀλώπηξ), μεταβάλλεται καὶ τὸ ληκτικὸν φωνῆεν τῆς ὀνομαστικῆς, ὡς, λιμὴν, λιμένος· ῥήτωρ, ῥήτορος· ἢ, ἐὰν ἦναι δίφθογγος, ἀποβάλλεται τὸ δεύτερόν της φωνῆεν, ὡς, χαρίεις, χαρίεντος· ὀδοὺς, ὀδόντος.

Β'. Ἡ δοτικὴ τελειόνει εἰς Ι.

Γ'. Ἡ αἰτιατικὴ γενικῶς μὲν τελειόνει εἰς Α, ὡς, Ἕλληνα, λέοντα, φύλακα, κόρακα, Ἄραβα, γίγαντα, κ. τ. λ. Ὁμοίως καὶ ὅταν ἡ ὀνομαστικὴ ἔχῃ τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν, ὅθεν, ἐλπὶς, ἐλπίδα· ποῦς, πόδα· ὀδοὺς, ὀδόντα. Ὅταν δὲ ἡ ὀνομαστικὴ τελειόνῃ εἰς ΙΣ, ΥΣ, ἢ ΟΥΣ, καὶ δὲν ἔχῃ τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν, τότε ἡ αἰτιατικὴ γίνεται καὶ εἰς Α· συχνότερα ὅμως φυλάττουσα τὴν κατάληξιν τῆς ὀνομαστικῆς, μεταβάλλει μόνον τὸ Σ εἰς Ν, ὡς, ἔρις, ἔριν (καὶ ἔριδα)· νῆλυς, νήλυν (καὶ νήλυδα)· πολύπους, πολύπουν (καὶ πολύποδα).

Δ'. Ἡ κλητικὴ γίνεται ἀπὸ τὴν ὀνομαστικὴν κατὰ τοὺς ἀκολούθους τρόπους.

1. Ὅταν ἡ ὀνομαστικὴ τελειόνῃ εἰς Σ, ἡ κλητικὴ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ ἀποβάλλει· ὅθεν, παῖς, ὦ παῖ· Πάρις, ὦ Πάρι· πλὴν τοῦ ποῦς, καὶ ὀδούς· καὶ πλὴν τῶν μετοχῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἡ κλητικὴ φυλάττει πάντοτε τὸ σύμφωνον τῆς ὀνομαστικῆς, εἴτε Σ εἶναι, εἴτε Ν· ὡς, ὁ λέγων, ὦ λέγων· ὁ λέξας, ὦ λέξας.

2. Ἰδιαιτέρως δὲ, πολλῶν ὀνομάτων εἰς ΑΣ ληγόντων ἡ κλητικὴ μεταβάλλει τὸ Σ εἰς Ν· ὡς, Κάλχας, ὦ Κάλχαν· Αἴας, ὦ Αἴαν· τάλας, ὦ τάλαν. Εἰς πολλὰ δὲ κύρια ὀνόματα ἀποβάλλεται τὸ Σ· ὅθεν, Ἄτλας, ὦ Ἄτλα. Τὰ διπλᾶ ὅμως ξ, ψ, τῆς ὀνομαστικῆς φυλάττονται

καὶ εἰς τὴν κλητικήν· ὡς, κόραξ, ὦ κόραξ· Ἄραψ, ὦ Ἄραψ, πλὴν τοῦ γύναι, ἐκ τῆς ὀνομαστικῆς γύναιξ· καὶ τοῦ ἄνα, ἐκ τοῦ ἄναξ, μόνον ὅταν λέγεται ἐπὶ Θεοῦ.

3. Τῶν εἰς ΕΙΣ ἐπιθέτων ἡ κλητικὴ ἀποβάλλει τὸ Ι, καὶ μεταβάλλει τὸ Σ εἰς Ν, ὡς, χαρίεις, ὦ χαρίεν.

4. Ὅταν ἡ ὀνομαστικὴ λήγῃ εἰς Η, ἢ εἰς Ω, ἡ κλητικὴ μεταβάλλει τὰ φωνήεντα ταῦτα εἰς βραχέα, ἤγουν τὸ Η εἰς Ε, καὶ τὸ Ω εἰς Ο· ὡς, μήτηρ, ὦ μῆτερ· κύων, ὦ κύον· δαίμων, ὦ δαίμον. Γίνεται δὲ τοῦτο, ὅταν καὶ εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις μεταβάλλεται τὸ αὐτὸ φωνῆεν τῆς ὀνομαστικῆς, ὡς, δαίμων, δαίμονος, δαίμονι, δαίμονα, κ. τ. λ. Τῶν ἀκολούθων τριῶν ὀνομάτων, Ἀπόλλων, Ποσειδῶν, σωτήρ, μ' ὅλον ὅτι τὸ ληκτικὸν φωνῆεν τῆς ὀνομαστικῆς φυλάττεται εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις, εἰς τὴν κλητικὴν ὅμως μεταβάλλεται εἰς βραχύ· ὅθεν λέγομεν, ὦ Ἄπολον, ὦ Πόσειδον, ὦ σῶτερ.

Ἐξαιροῦνται αἱ μετοχαὶ καὶ τὰ ὀξυτονούμενα οὐσιαστικά· διότι τούτων τὸ ληκτικὸν φωνῆεν τῆς ὀνομαστικῆς φυλάττεται καὶ εἰς τὴν κλητικήν· ὡς, ποιμήν, ὦ ποιμήν· λιμήν, ὦ λιμήν· πλὴν τοῦ, πατήρ, ἀνήρ, δαήρ· τὰ ὁποῖα, ἂν καὶ ὀξύτονα οὐσιαστικά, ὅμως μεταβάλλουν τὸ Η εἰς Ε μὲ ἀναβιβασμὸν τόνου· ὅθεν, ὦ πάτερ, ὦ ἄνερ, ὦ δᾶερ.

Ἀριθμὸς Δυϊκός.

Ε'. Ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς κλίνεται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἰς ὅλα τὰ ἀσυναίρετα περιττοσύλλαβα, καθὼς βλέπεις εἰς τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα.

Ἀριθμὸς Πληθυντικός.

ϛ′. Ἡ πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ τῶν μὲν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν τελειόνει εἰς ΕΣ, τῶν δὲ οὐδετέρων εἰς Α.

Ζ′. Ἡ πληθυντικὴ γενικὴ, πάντοτε εἰς ΩΝ.

Η′. Ἡ πληθυντικὴ δοτικὴ τελειόνει πάντοτε εἰς ΣΙ· καὶ ὅταν ἡ ἑνικὴ ὀνομαστικὴ ἔχῃ εἰς τὸ τέλος της Σ, Ξ, ἢ Ψ, τότε γίνεται ἡ πληθυντικὴ δοτικὴ μὲ μόνην τὴν προσθήκην τοῦ Ι· ὡς, ὄρνις, ὄρνισι· ἄναξ, ἄναξι· γὺψ, γυψί· Ἄραψ, Ἄραψι (1). Ὅταν ἔχῃ Ν, μεταβάλλεται εἰς Σ· μέλαν, μέλασι. Ἐὰν δὲ τὸ ληκτικὸν φωνῆεν, ἢ ἡ δίφθογγος τῆς ὀνομαστικῆς, ἔλαβε μεταβολὴν εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις, ἡ μεταβολὴ αὕτη φυλάττεται καὶ εἰς τὴν πληθυντικὴν δοτικήν· ὅθεν, δαίμων, δαίμοσι· ἀλώπηξ, ἀλώπεξι· πούς, ποσί· κτείς, κτεσί· χείρ, χερσὶ (διότι οἱ ποιηταὶ λέγουν χερός).

Θ′. Ὅταν ἡ λήγουσα τῆς ἑνικῆς ὀνομαστικῆς ἔχῃ Η πρὸ τοῦ Ρ, εἰς τὴν πληθυντικὴν δοτικὴν τὸ Η μεταβάλλεται εἰς Α, καὶ τὸ Ρ τίθεται πρὸ τοῦ Α τούτου· ὡς, πατὴρ, πατράσι· μήτηρ, μητράσι· θυγάτηρ, θυγατράσι· ἀνὴρ, ἀνδράσι· γαστὴρ, γαστράσι (εὑρίσκεται καὶ γαστῆρσι).

Ι′. Τὰ εἰς ΩΝ, ΟΥΣ ἢ ΕΙΣ, ἐὰν ἔχωσι τὴν ἑνικὴν δοτικὴν εἰς ΟΝΤΙ, ἢ ΕΝΤΙ, κάμνουν τὴν πληθυντικὴν δοτικὴν εἰς ΟΥΣΙ, ἢ ΕΙΣΙ· ὡς, λέων, λέουσι· ὀδοὺς, ὀδοῦσι· χαρίεις, χαρίεισι. Ὁμοίως καὶ τὰ ἐκ τῶν εἰς ΩΝ, ἢ εἰς ΕΙΣ οὐδέτερα· ὡς, τύπτον, τύπτουσι· χαρίεν, χα-

(1) Ἰδὲ ἀνωτέρω τί εἴπαμεν περὶ τῶν διπλῶν γραμμάτων.

ρίεισι. Ἐξαιροῦνται αἱ εἰς ΑΩΝ μετοχαί· διότι τούτων ἡ πληθυντικὴ δοτικὴ ἀκολουθεῖ τὸν ἀνωτέρω γενικὸν κανόνα (Η΄)· ὡς, ζάων, ζάοσι, καὶ κατὰ συναίρεσιν ζῶσι.

ΙΑ΄. Οἱ ποιηταὶ σχηματίζουν πολλάκις ἰδιαιτέραν πληθυντικὴν δοτικὴν, προσθέτοντες ΣΙ, εἰς τὴν πληθυντικὴν ὀνομαστικήν· ὡς, ὀρνίθεσσι, κύνεσσι, ἀντὶ ὄρνισι, κυσὶ, κ. τ. λ.

Περὶ τῶν συναιρουμένων περιττοσυλλάβων.

Ἀπὸ τὰ συναιρούμενα περιττοσύλλαβα, ἄλλα πάσχουν τὴν συναίρεσιν εἰς ὅλας τὰς πτώσεις· καὶ ἄλλα εἰς ὡρισμένας τινάς.

Τὰ εἰς ΗΣ ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ, καὶ τὰ εἰς ΕΣ καὶ ΟΣ οὐδέτερα, λαμβάνουν τὴν συναίρεσιν εἰς ὅλας ἐκείνας τὰ πτώσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἤθελαν εὑρεθῆν δύο ἀλλεπάλληλα φωνήεντα. Εἰς τὰ ἀκόλουθα παραδείγματα βάλλομεν τὴν συνῃρημένην κλίσιν πλησίον τῆς ἀσυναιρέτου.

Παράδειγμα τῶν εἰς ΗΣ.

Ἀριθμὸς ἑνικός.			Πληθυντικός.		
Ἀσυναίρετον.		Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.		Συνῃρημένον.
Ὀν. ὁ	ἀληθής		οἱ	ἀληθέες	ἀληθεῖς
Γεν. τοῦ	ἀληθέος	ἀληθοῦς	τῶν	ἀληθέων	ἀληθῶν
Δοτ. τῷ	ἀληθέϊ	ἀληθεῖ	τοῖς	ἀληθέσι	. . . .
Αἰτ. τὸν	ἀληθέα	ἀληθῆ	τοὺς	ἀληθέας	ἀληθεῖς
Κλ. ὦ	ἀληθὲς		ὦ	ἀληθέες	ἀληθεῖς

(καὶ Ἀττικῶς ἀληθὴς)

Δυϊκός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ὀν. καὶ Αἰτ. τὼ ἀληθέε	ἀληθῆ
Γεν. καὶ Δοτ. τοῖν ἀληθέοιν	ἀληθοῖν
Κλητικὴ, . . ὦ ἀληθέε	ἀληθῆ

Παράδειγμα τῶν εἰς ΕΣ.

Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ὀν. τὸ ἀληθὲς		τὰ ἀληθέα	ἀληθῆ
Γεν. τοῦ ἀληθέος	ἀληθοῦς	τῶν ἀληθέων	ἀληθῶν
Δοτ. τῷ ἀληθέϊ	ἀληθεῖ	τοῖς ἀληθέσι	. . . .
Αἰτ. τὸ ἀληθὲς		τὰ ἀληθέα	ἀληθῆ
Κλ. ὦ ἀληθὲς		ὦ ἀληθέα	ἀληθῆ

Δυϊκός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ὀν. καὶ Αἰτ. τὼ ἀληθέε	ἀληθῆ
Γεν. καὶ Δοτ. τοῖν ἀληθέοιν	ἀληθοῖν
Κλητικὴ, . . ὦ ἀληθέε	ἀληθῆ.

Παράδειγμα τῶν εἰς ΟΣ.

Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ὀν. τὸ τεῖχος		τὰ τείχεα	τείχη
Γεν. τοῦ τείχεος	τείχους	τῶν τειχέων	τειχῶν
Δοτ. τῷ τείχεϊ	τείχει	τοῖς τείχεσι	. . . .
Αἰτ. τὸ τεῖχος		τὰ τείχεα	τείχη
Κλ. ὦ τεῖχος		ὦ τείχεα	τείχη

Δυϊκός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ὀν. καὶ Αἰτ. τὼ τείχεε	τείχη
Γεν. καὶ Δοτ. τοῖν τειχέοιν	τειχοῖν
Κλητική, . . ὦ τείχεε	τείχη.

Τὰ εἰς ΩΣ καὶ Ω θηλυκὰ συναιροῦνται ὁμοίως εἰς τὸν ἑνικὸν ἀριθμὸν, ὅπου συμπίπτουν δύο ἀλλεπάλληλα φωνήεντα. Εἰς τὸν δυϊκὸν ὅμως καὶ πληθυντικὸν ἀριθμὸν κλίνονται, ὡς τὰ ὀνόματα τῆς τρίτης κλίσεως τῶν ἰσοσυλλάβων.

Παράδειγμα.

Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	
Ὀν. ἡ αἰδὼς		αἱ αἰδοὶ
Γεν. τῆς αἰδόος	αἰδοῦς	τῶν αἰδῶν
Δοτ. τῇ αἰδόϊ	αἰδοῖ	ταῖς αἰδοῖς
Αἰτ. τὴν αἰδόα	αἰδῶ	τὰς αἰδοὺς
Κλ. ὦ αἰδοῖ		ὦ αἰδοὶ

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὰ αἰδὼ
Γενικὴ καὶ Δοτική, ταῖν αἰδοῖν
Κλητική, ... ὦ αἰδώ.

Παρατηρήσεις.

Α΄. Ὅταν ἦναι καθαρὰ ἀπὸ σύμφωνον ἡ λήγουσα τῆς ὀνομαστικῆς, ὡς ὑγιής, καὶ τὸ οὐδέτερον, ὑγιές, ἡ εἰς ΕΑ κατάληξις τῆς ἑνικῆς αἰτιατικῆς τῶν ἀρσενικῶν, καὶ τῆς πληθυντικῆς τῶν οὐδετέρων,

συναιροῦνται Ἀττικῶς εἰς Α͂· ὅθεν ὑγιᾶ, εὐφυᾶ, ἐνδεᾶ, ἀντὶ, ὑγιῆ, εὐφυῆ, ἐνδεῆ. Ὁμοίως καὶ χρέα, ἀντὶ χρέη, κατὰ συναίρεσιν ἐκ τῦ χρέεα, τοῦ ὁποίου ἡ ὀνομαστικὴ εἶναι, χρέος.

Β΄. Πολλάκις οἱ Ἀττικοὶ μεταχειρίζονται ἀσυναιρέτως τὴν γενικὴν πληθυντικὴν τῶν συναιρυμένων, λέγοντες, τριηρέων, ἀνθέων, ὀρέων, κερδέων, κ. τ. λ., ἀντὶ τριηρῶν, ἀνθῶν, ὀρῶν, κερδῶν. Σημείωσε ἀκόμη καὶ τὴν ἀσυναίρετον ἑνικὴν γενικὴν Ἄρεος, τοῦ Ἄρης ὀνόματος.

Γ΄. Ὅσα ἐπίθετα ὀνόματα εἶναι σύνθετα ἐκ τοῦ ἦθος, ὡς, συνήθης, χρηςοήθης, κ. τ. λ., τῦτων ἡ γενικὴ πληθυντικὴ μένει παροξύτονος καὶ εἰς τὴν συναίρεσιν· ὅθεν συνήθων, χρηστοήθων, κατὰ συναίρεσιν ἐκ τῦ συνηθέων, χρηςοηθέων.

Δ΄. Τὰ συναιρούμενα ὀνόματα θεωρούμενα εἰς τὴν ἀσυναίρετον κατάςασίν των, ὑπόκεινται εἰς τὰς ἀνωτέρω παρατηρήσεις (41).

Περὶ τῶν εἰς ΥΣ καὶ εἰς Υ.

Τὰ εἰς ΥΣ ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ, καὶ τὰ εἰς Υ οὐδέτερα, συναιροῦνται μόνον εἰς τὴν πληθυντικὴν ὀνομαςικὴν, αἰτιατικὴν, καὶ κλητικήν· ἐνίοτε λαμβάνει συναίρεσιν καὶ ἡ ἑνικὴ δοτική. Κλίνονται δὲ κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Παράδειγμα τῶν εἰς ΥΣ οὐσιαςικῶν.

	Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός. Ἀσυναίρετον.		Πληθυντικός. Συνῃρημένον.
Ὀνομ.	ὁ	ἰχθὺς	οἱ	ἰχθύες	ἰχθῦς
Γενικὴ,	τοῦ	ἰχθύος	τῶν	ἰχθύων	. . . .
Δοτικὴ,	τῷ	ἰχθύϊ	τοῖς	ἰχθύσι	. . . .
Αἰτιατ.	τὸν	ἰχθὺν	τοὺς	ἰχθύας	ἰχθῦς
Κλητ.	ὦ	ἰχθὺ	ὦ	ἰχθύες	ἰχθῦς

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὼ ἰχθύε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, τοῖν ἰχθύοιν
Κλητικὴ, ... ὦ ἰχθύε.

Παράδειγμα τῶν εἰς ΥΣ ἐπιθέτων.

	Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ὀν.	ὁ ἡδὺς		οἱ ἡδέες	ἡδεῖς
Γεν.	τοῦ ἡδέος		τῶν ἡδέων	. . . .
Δοτ.	τῷ ἡδέϊ	ἡδεῖ	τοῖς ἡδέσι	. . . .
Αἰτ.	τὸν ἡδὺν		τοὺς ἡδέας	ἡδεῖς
Κλ.	ὦ ἡδὺ		ὦ ἡδέες	ἡδεῖς

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὼ ἡδέε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, τοῖν ἡδέοιν
Κλητικὴ, ... ὦ ἡδέε.

Παράδειγμα τῶν εἰς Υ.

	Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ὀν.	τὸ ἄστυ		τὰ ἄστεα	ἄστη
Γεν.	τοῦ ἄστεος		τῶν ἀστέων	. . . .
Δοτ.	τῷ ἄστεϊ	ἄστει	τοῖς ἄστεσι	. . . .
Αἰτ.	τὸ ἄστυ		τὰ ἄστεα	ἄστη
Κλ.	ὦ ἄστυ		ὦ ἄστεα	ἄστη

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὼ ἄστεε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, τοῖν ἀστέοιν
Κλητικὴ, ... ὦ ἄστεε.

Παρατηρήσεις.

Α΄. Ἀπὸ τὰ εἰς ΥΣ λήγοντα ὀνόματα, ὅσα φυλάττουν τὸ Υ εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις, ὁποῖα εἶναι τὰ πλειότερα οὐσιαστικά, τούτων ἡ ἑνικὴ δοτικὴ μένει ἀσυναίρετος. Οἱ ποιηταὶ ὅμως μεταχειρίζονται καὶ ταύτην συνῃρημένως, λέγοντες ἰχθυῖ, νέκυι, ἀντὶ ἰχθύϊ, νέκυϊ.

Β΄. Ἀπὸ τὰ εἰς ΥΣ καὶ εἰς Υ λήγοντα ὀνόματα οὐσιαστικὰ, ἢ ἐπίθετα, ὅσα μεταβάλλουν εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τὸ Υ εἰς Ε, τούτων συναιρεῖται καὶ ἡ ἑνικὴ δοτική· ὡς, ἡδεῖ, δριμεῖ, ὀξεῖ, πήχει, ἐκ τοῦ ἡδὺς, ἡδέος· δριμὺς, δριμέος· ὀξὺς, ὀξέος· πῆχυς, πήχεως.

Γ΄. Τὰ εἰς Υ οὐδέτερα ἐπίθετα δὲν συναιροῦνται εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμόν· ὅθεν τὰ ἡδέα, καὶ ὄχι τὰ ἡδῆ. Κλίνονται δὲ κατὰ τὸ ἄστυ ὅλα τὰ εἰς Υ οὐδέτερα, εἴτε ἐπίθετα, εἴτε οὐσιαστικά· τὸ πῶϋ ὅμως δὲν λαμβάνει καμμίαν συναίρεσιν.

Δ΄. Ἀπὸ τὰ εἰς ΥΣ οὐσιαστικὰ, ὅσα μεταβάλλουν εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τὸ Υ εἰς Ε, τούτων κατὰ τοὺς Ἀττικοὺς ἡ ἑνικὴ γενικὴ λήγει εἰς ΩΣ· ὅθεν, πῆχυς, πήχεως. Ἡ δυϊκὴ γενικὴ εἰς ΩΝ προπαροξυτόνως, πήχεων, ἐκ τοῦ πηχέοιν, κατὰ μεταβολὴν τοῦ Ο εἰς Ω, καὶ ὑποσημείωσιν τοῦ Ι. Ὁμοίως προπαροξύνουν καὶ τὴν γενικὴν πληθυντικὴν, λέγοντες πήχεων, ἀντὶ πηχέων· κλίνονται δὲ κατὰ τὰ ἄλλα, ὡς τὰ εἰς ΥΣ ἐπίθετα.

Ε΄. Οἱ Ἀττικοὶ συνειθίζουν νὰ μεταχειρίζωνται ἀσυναιρέτως τὴν πληθυντικὴν ὀνομαστικὴν τῶν εἰς ΥΣ, μάλιστα τῶν μονοσυλλάβων, λέγοντες, ἰχθύες, μύες, δρύες, ἀντὶ ἰχθῦς, μῦς, δρῦς· τῶν ὁποίων ἡ ἑνικὴ ὀνομαστικὴ εἶναι ἰχθὺς, μῦς, δρῦς.

Περὶ τῶν εἰς ΙΣ ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν, καὶ περὶ τῶν εἰς Ι οὐδετέρων.

Τὰ εἰς ΙΣ ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ, καὶ τὰ εἰς Ι οὐδέτερα συναιροῦνται, ὡς τὰ ἀνωτέρω, εἰς τὴν πληθυντικὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν· καὶ εἰς τὴν ἑνικὴν δοτικήν. Κλίνονται δὲ κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Παραδείγματα τῶν εἰς ΙΣ.

Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ὀν. ὁ ὄφις		οἱ ὄφεες	ὄφεις
Γεν. τοῦ ὄφεως		τῶν ὄφεων	....
Δοτ. τῷ ὄφεϊ	ὄφει	τοῖς ὄφεσι	....
Αἰτ. τὸν ὄφιν		τοὺς ὄφεας	ὄφεις
Κλ. ὦ ὄφι, καὶ ὄφις.		ὦ ὄφεες	ὄφεις

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὼ ὄφεε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, τοῖν ὄφεοιν
Κλητικὴ, ... ὦ ὄφεε.

Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ὀν. ἡ πόλις		αἱ πόλεες	πόλεις
Γεν. τῆς πόλεως		τῶν πόλεων	....
Δοτ. τῇ πόλεϊ	πόλει	ταῖς πόλεσι	....
Αἰτ. τὴν πόλιν		τὰς πόλεας	πόλεις
Κλ. ὦ πόλι, καὶ πόλις.		ὦ πόλεες	πόλεις

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὰ πόλεε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, ταῖν πολέοιν
Κλητικὴ, ... ὦ πόλεε.

Παράδειγμα τῶν εἰς Ι.

Ἀριθμὸς ἑνικός. Πληθυντικός.

	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημέν.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ὀν.	τὸ σίνηπι	. . .	τὰ σινήπεα	σινήπη
Γεν.	τοῦ σινήπεως	. . .	τῶν σινήπεων	. . . .
Δοτ.	τῷ σινήπεϊ	σινήπει	τοῖς σινήπεσι	. . . .
Αἰτ.	τὸ σίνηπι	. . .	τὰ σινήπεα	σινήπη
Κλ.	ὦ σίνηπι	. . .	ὦ σινήπεα	σινήπη

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὼ σινήπεε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, τοῖν σινηπέοιν
Κλητικὴ, ... ὦ σινήπεε.

Παρατηρήσεις.

Α'. Τῶν ληγόντων εἰς ΙΣ καὶ εἰς Ι τὸ ληκτικὸν Ι τῆς ὀνομαστικῆς μεταβάλλεται εἰς Ε εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις, πλὴν τῆς ἑνικῆς αἰτιατικῆς· καὶ ἡ μεταβολὴ αὕτη φυλάττεται καὶ εἰς τὸν δυϊκὸν καὶ εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμόν.

Β'. Ἡ δυϊκὴ γενικὴ καὶ δοτικὴ λήγει εἰς ΩΝ, καὶ γίνεται ἀπὸ τὴν εἰς ΟΙΝ, κατὰ τροπὴν τοῦ Ο εἰς Ω καὶ ὑποσημείωσιν τοῦ Ι, μὲ ἀναβιβασμὸν τόνου, κατὰ τοὺς Ἀττικούς.

Γ'. Ἡ γενικὴ πληθυντικὴ προπαροξύνεται Ἀττικῶς.

Περὶ τῶν εἰς ΕΥΣ.

Τῶν εἰς ΕΥΣ ὀνομάτων ἡ ἑνικὴ γενικὴ λήγει εἰς ΩΣ, καθὼς καὶ τῶν ἀνωτέρω· πλὴν ὁ τόνος, καὶ αὐτῆς καὶ τῆς πληθυντικῆς γενικῆς βάλλεται εἰς τὴν παραλήγουσαν. Ὁμοίως ἡ δυϊκὴ γενικὴ σχηματίζεται εἰς ΟΙΝ κατὰ τὸν κοινὸν τρόπον. Συναιροῦν-

ται δὲ ἀπὸ τὰς πτώσεις ἡ ἑνικὴ δοτικὴ, καὶ ἡ πληθυντικὴ ὀνομαςικὴ, αἰτιατικὴ καὶ κλητική. Τὰ ὀνόματα ταῦτα κλίνονται κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα.

Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημέν.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ὀν. ὁ βασιλεὺς		οἱ βασιλέες	βασιλεῖς
Γεν. τοῦ βασιλέως		τῶν βασιλέων	. . . . .
Δοτ. τῷ βασιλέϊ	βασιλεῖ	τοῖς βασιλεῦσι	. . . . .
Αἰτ. τὸν βασιλέα		τοὺς βασιλέας	βασιλεῖς
Κλ. ὦ βασιλεῦ		ὦ βασιλέες	βασιλεῖς

Δυϊκός.

Ὀνομ. καὶ Αἰτιατ. τὼ βασιλέε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, τοῖν βασιλέοιν
Κλητικὴ, ... ὦ βασιλέε.

Παρατηρήσεις.

Ὅσα ὀνόματα λήγουν εἰς ΕΥΣ καθαρὸν, καθὼς Πειραιεὺς, χοεὺς, τούτων αἱ ἀσυναίρετοι πτώσεις ἀποβάλλουν τὸ Ε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καὶ περισπῶνται εἰς τὴν λήγουσαν· ὅθεν ἡ γενικὴ Πειραιῶς, χοῶς· καὶ ἡ αἰτιατικὴ, Πειραιᾶ, χοᾶ· ὁμοίως καὶ ἡ πληθυντικὴ, Πειραιᾶς, χοᾶς· ἀντὶ Πειραιέως, Πειραιέα· χοέως, χοέα, χοέας.

Περὶ τῶν εἰς ΑΥΣ καὶ εἰς ΟΥΣ.

Τὰ εἰς ΑΥΣ καὶ εἰς ΟΥΣ ὀνόματα ἔχουν τὴν γενικὴν ἑνικὴν εἰς ΟΣ, καὶ τὴν δοτικὴν εἰς Ι ἀσυναιρέτως. Συναιροῦνται δὲ ἡ πληθυντικὴ ὀνομαςικὴ, αἰτιατικὴ καὶ κλητική. Κλίνονται κατὰ τὰ ἀκόλουθα παραδείγματα.

Παράδειγμα τῶν εἰς ΑΥΣ.

Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός. Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ὄνομ.	ἡ γραῦς	αἱ γράες	γραῦς
Γενικὴ,	τῆς γραὸς	τῶν γραῶν	....
Δοτικὴ,	τῇ γραῒ	ταῖς γραυσὶ	....
Αἰτιατ.	τὴν γραῦν	τὰς γρᾶας	γραῦς
Κλητ.	ὦ γραῦ	ὦ γράες	γραῦς

Δυϊκός.

Ὄνομ. καὶ Αἰτιατ. τὰ γράε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, ταῖν γραοῖν
Κλητικὴ, ... ὦ γράε.

Παράδειγμα τῶν εἰς ΟΥΣ.

Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός. Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ὄνομ.	ὁ βοῦς	οἱ βόες	βοῦς
Γενικὴ,	τοῦ βοὸς	τῶν βοῶν	...
Δοτικὴ,	τῷ βοῒ	τοῖς βουσὶ	...
Αἰτιατ.	τὸν βοῦν	τοὺς βόας	βοῦς
Κλητ.	ὦ βοῦ	ὦ βόες	βοῦς

Δυϊκός.

Ὄνομ. καὶ Αἰτιατ. τὼ βόε
Γενικὴ καὶ Δοτικὴ, τοῖν βοοῖν
Κλητικὴ, ... ὦ βόε.

Περὶ τῶν εἰς ΑΣ οὐδετέρων.

Τὰ εἰς ΑΣ οὐδέτερα ὀνόματα λαμβάνουν εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις Τ, καθὼς κρέας, κρέατος,

κρέατι· ὅταν ἀποβάλλεται (1) τοῦτο, συναιροῦνται. Κλίνονται δὲ κατὰ τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα.

Ἀριθμὸς ἑνικός.		Πληθυντικός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ὀν. τὸ κρέας		τὰ κρέατα	κρέα
Γεν. τοῦ κρέατος	κρέως	τῶν κρεάτων	κρεῶν
Δοτ. τῷ κρέατι	κρέᾳ	τοῖς κρέασι	....
Αἰτ. τὸ κρέας		τὰ κρέατα	κρέα
Κλ. ὦ κρέας		ὦ κρέατα	κρέα

Δυϊκός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ὀν. καὶ Αἰτ. τὼ κρέατε	κρέα
Γεν. καὶ Δοτ. τοῖν κρεάτοιν	κρεῷν
Κλητική, . . ὦ κρέατε	κρέα.

Παρατηρήσεις.

Α'. Τὸ τέρας συναιρεῖται εἰς μόνον τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν (2). Τὸ δὲ κέρας εὑρίσκεται εἰς τὸν ἑνικὸν καὶ συνῃρημένως καὶ ἀσυναιρέτως.

Β'. Ἀπὸ τὰ εἰς ΑΣ οὐδέτερα ὀνόματα εἶναι τινὰ, τῶν ὁποίων ἡ γενικὴ, ἂν καὶ ἀποβάλλῃ τὸ Τ, μένει ὅμως ἀσυναίρετος· αἱ δὲ ἄλλαι πτώσεις συναιροῦνται, καθὼς εἰς τὸ ἀνωτέρω παράδειγμα· τοιαῦτα εἶναι, τὸ σέλας, τὸ δέπας, τὸ γέρας, τὸ δέρας, τὸ κνέφας, κ. τ. λ.

Περὶ ὀνομάτων τινῶν περιττοσυλλάβων, τὰ ὁποῖα συναιροῦνται εἰς ὅλας τὰς πτώσεις.

Εἶναι καὶ περιττοσύλλαβα τινὰ ὀνόματα, τὰ ὁποῖα πάσχουν συναίρεσιν εἰς ὅλας τὰς πτώσεις,

(1) Ἀποβάλλεται εἰς τὴν Ἰωνικὴν διάλεκτον.

(2) Ἰδὲ τὴν ἀσυναίρετον κλίσιν τοῦ Σελ. 37.

ὅθεν καὶ λέγονται ἀπὸ τοὺς Γραμματικοὺς, Ὁλοπαθῆ. Τοιαῦτα εἶναι τὰ εἰς ΟΕΙΣ, καὶ τὰ εἰς ΗΕΙΣ. Τῶν πρώτων ἡ συναίρεσις γίνεται εἰς ΟΥ· τῶν δευτέρων, εἰς Η. Κλίνονται δὲ κατὰ τὰ ἀκόλουθα παραδείγματα.

Παράδειγμα τῶν εἰς ΟΥΣ.

Ἀριθμὸς ἑνικός.

Ἀσυναίρετον.			Συνῃρημένον.
Ὀνομας.	ὁ	πλακόεις	πλακοῦς
Γενικὴ,	τοῦ	πλακόεντος	πλακοῦντος
Δοτικὴ,	τῷ	πλακόεντι	πλακοῦντι
Αἰτιατ.	τὸν	πλακόεντα	πλακοῦντα
Κλητικὴ,	ὦ	πλακόει	πλακοῦ

Δυϊκός.

Ἀσυναίρετον.			Συνῃρημένον.
Ὀν. καὶ Αἰτ.	τὼ	πλακόεντε	πλακοῦντε
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	πλακοέντοιν	πλακούντοιν
Κλητικὴ, . .	ὦ	πλακόεντε	πλακοῦντε.

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον.			Συνῃρημένον.
Ὀνομας.	οἱ	πλακόεντες	πλακοῦντες
Γενικὴ,	τῶν	πλακοέντων	πλακούντων
Δοτικὴ,	τοῖς	πλακόεσι	πλακοῦσι
Αἰτιατ.	τοὺς	πλακόεντας	πλακοῦντας
Κλητικὴ,	ὦ	πλακόεντες	πλακοῦντες.

Μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον κλίνεται καὶ τὸ τιμήεις, ἐὰν μόνον βάλλῃς εἰς τὰς συνῃρημένας πτώσεις Η ἀντὶ τοῦ ΟΥ.

Περὶ τῶν εἰς ΚΛΕΗΣ κυρίων ὀνομάτων.

Εἶναι πολλὰ κύρια ὀνόματα, τὰ ὁποῖα συνθέτονται ἀπὸ τὴν λέξιν κλέος, ἥτις σημαίνει λαμπρὰν φήμην, ὁποῖα τὰ Περικλέης, Θεμιστοκλέης, Σοφοκλέης, κ. τ. λ. Τὰ τοιαῦτα ὀνόματα λαμβάνουν δύο συναιρέσεις εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις των· ἡ πρώτη εἶναι εὔχρηστος εἰς τὴν ὀνομαστικήν, γενικήν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικήν· ἡ δὲ δευτέρα, εἰς τὴν δοτικήν. Κλίνονται δὲ κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

		Ἀσυναίρετον.	Συναίρεσις ά.	Συναίρεσις β́.
Ὀνομας.	ὁ	Περικλέης	Περικλῆς	. . . . .
Γενική,	τοῦ	Περικλέεος	Περικλέους	Περικλοῦς
Δοτική,	τῷ	Περικλέεϊ	Περικλέει	Περικλεῖ
Αἰτιατ.	τὸν	Περικλέεα	Περικλέα	Περικλῆ
Κλητική,	ὦ	Περίκλεες	Περίκλεις	. . . . .

Παρατηρήσεις.

Ἐνίοτε μεταχειρίζονται τὸν ἀσυναίρετον σχηματισμὸν μὲ ἀποβολὴν ἑνὸς τῶν δύο ἀλλεπαλλήλων φωνηέντων, ὡς, Ἥρακλες, ἀντὶ Ἡράκλεες· καὶ παρὰ ποιηταῖς, Σοφοκλέος, ἀντὶ Σοφοκλέους. Τοιαύτην ἀποβολὴν φωνήεντος πάσχουν ποιητικῶς καὶ ἄλλα ὀνόματα, ὡς, ὑπερδέα, ἀντὶ ὑπερδεέα, ἐκ τοῦ ὑπερδεής.

Αὗται εἶναι αἱ κλίσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἀναφέρονται τὰ τακτικῶς κλινόμενα ὀνόματα. Εἶναι ὅμως πολλά, τὰ ὁποῖα εἰς τὴν κλίσιν των δὲν ἀκολουθοῦν τὸν αὐτὸν τύπον· ὅθεν λέγονται γενικῶς Ἀνώμαλα. Περὶ τούτων ὅμως θέλομεν ὁμιλήσειν εἰς τὸ δεύτερον μέρος.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ ϛ'.

Περὶ 'Αντωνυμιῶν.

Α'ντωνυμίαι λέγονται ἁπλῶς αἱ λέξεις ἐκεῖναι, τὰς ὁποίας μεταχειριζόμεθα εἰς τόπον ὀνομάτων. Μεταχειριζόμεθα δὲ κυρίως τὰς ἀντωνυμίας, διὰ νὰ διακρίνωμεν τὰ πρόσωπα· καθὼς, ΈΓΩ' λέγω, ΣΥ' ἀκούεις, ΈΚΕΙ͂ΝΟΣ γράφει· ἢ διὰ νὰ δείχνωμεν τὸν ἄνθρωπον, ἢ τὸ πρᾶγμα, περὶ τοῦ ὁποίου λαλοῦμεν· καθὼς, ΤΟΥ͂ΤΟΝ ἐπαινῶ, ΈΚΕΙ͂ΝΟΝ ψέγω, ΤΟΥ͂ΤΟ ἀγαπῶ· ἢ διὰ νὰ ἀναφέρωμεν τὸν νοῦν μας εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἢ εἰς τὸ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον πρὸ ὀλίγου ὠνομάσαμεν· καθὼς, σέβου τὸν Θεὸν, καὶ ὑποτάσσου ΑΥ'ΤΩ͂· ἢ τέλος πάντων, διὰ νὰ φανερόνωμεν ἄλλην τινὰ περίςασιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐὰν μεταχειρισθῶμεν τὰ ὀνόματα τῶν προσώπων, ἢ τῶν πραγμάτων, ὁ λόγος καταςένεται ἀηδὴς καὶ ἀσαφής.

Αἱ ἀντωνυμίαι ἔχουν διαφόρους χωριστὰς ὀνομασίας, κατὰ τὴν περίςασιν εἰς τὴν ὁποίαν τὰς μεταχειριζόμεθα· ὅθεν ὀνομάζονται Προσωπικαὶ, Δεικτικαὶ, 'Αναφορικαὶ, Αὐτοπαθεῖς, 'Αλληλοπαθεῖς, 'Αόριστοι, 'Ερωτηματικαί.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑΊ.

Προσωπικαὶ λέγονται ἐκεῖναι αἱ ἀντωνυμίαι, τὰς ὁποίας μεταχειριζόμεθα, διὰ νὰ διακρίνωμεν τὰ πρόσωπα, ἤγουν, τίς εἶναι ὁ ἐνεργῶν, ἢ πάσχων, ἢ εἰς κατάςασιν τινὰ εὑρισκόμενος. Καὶ ἐπειδὴ εἰς πᾶσαν ὁμιλίαν ἐμβαίνουν τὸ πολὺ τρία πρόσωπα· ά. ὁ λαλῶν, εἴτε εἶς μόνος εἶναι, εἴτε πολλοί·

β'. ἐκεῖνος, πρὸς τὸν ὁποῖον λαλεῖ· καὶ γ'. ἐκεῖνος περὶ τȢ ὁποίȣ λαλεῖ, φυσικὰ λοιπὸν αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι τρεῖς, δηλαδή· Πρωτοπρόσωπος, Δευτεροπρόσωπος, Τριτοπρόσωπος. Κλίνονται δὲ κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Πρωτοπρόσωπος.

Ἀριθμὸς ἑνικός.		Δυϊκός.		Πληθυντικός.	
Ὀν.	ἐγὼ	Ὀν. καὶ Αἰτιατ.	νῶϊ, νῷ	Ὀν.	ἡμεῖς
Γεν.	ἐμοῦ			Γεν.	ἡμῶν
Δοτ.	ἐμοὶ	Γεν. καὶ Δοτικὴ,	νῶϊν, νῷν	Δοτ.	ἡμῖν
Αἰτ.	ἐμὲ			Αἰτ.	ἡμᾶς

Δευτεροπρόσωπος.

Ἀριθμὸς ἑνικός.		Δυϊκός.		Πληθυντικός.	
Ὀν.	σὺ	Ὀν. καὶ Αἰτιατ.	σφῶϊ, σφῷ	Ὀν.	ὑμεῖς
Γεν.	σοῦ			Γεν.	ὑμῶν
Δοτ.	σοὶ	Γεν. καὶ Δοτικὴ,	σφῶϊν, σφῷν	Δοτ.	ὑμῖν
Αἰτ.	σὲ			Αἰτ.	ὑμᾶς

Τριτοπρόσωπος.

Ἀριθμὸς ἑνικός.		Δυϊκός.		Πληθυντικός.	
Ὀν.	—	Ὀν. καὶ Αἰτιατ.	σφὲ	Ὀν.	σφεῖς
Γεν.	οὗ			Γεν.	σφῶν
Δοτ.	οἷ	Γεν. καὶ Δοτικὴ,	σφὶν	Δοτ.	σφίσι
Αἰτ.	ἓ			Αἰτ.	σφᾶς.

Παρατηρήσεις.

Α'. Αἱ πρωτοπρόσωποι καὶ δευτεροπρόσωποι ἀντωνυμίαι οὔτε ἄρθρον δέχονται, οὔτε γένος προσδιορίζουν ἐκ τȢ σχηματισμοῦ, καθὼς τὰ ὀνόματα·

διότι τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον πρόσωπον εἶναι πάντοτε παρόντα, καὶ γνωρίζονται ἀφ' ἑαυτῶν.

Β'. Ἡ τριτοπρόσωπος ἀντωνυμία δὲν ἔχει ὀνομαστικὴν εἰς τὸν ἑνικὸν ἀριθμόν· μεταχειρίζονται δὲ τὴν ἐκεῖνος, ἢ οὗτος, ὅταν ἦναι χρεία νὰ προσδιορισθῇ ἀντωνυμικῶς τὸ τρίτον πρόσωπον.

Γ'. Εἰς τὴν πρωτοπρόσωπον καὶ δευτεροπρόσωπον ἀντωνυμίαν προσθέτεται Ἀττικῶς τὸ γε, ὅθεν λέγουν, ἔγωγε, ἔμοιγε, ἔμεγε, σύγε, κ. τ. λ.

Δ'. Εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τῆς πρωτοπροσώπου ἀποβάλλεται πολλάκις τὸ ἀρκτικὸν ε, καὶ γράφεται μου, μοι, με, ἀντὶ ἐμοῦ, ἐμοὶ, ἐμέ (1).

ΚΤΗΤΙΚΑΊ.

Κτήτορα λέγομεν τὸν κύριον τινὸς πράγματος· ὅταν λοιπὸν θέλωμεν νὰ φανερώσωμεν προσωπικῶς τὸν κτήτορα, κάμνομεν ἀπὸ τὰς προειρημένας προσωπικὰς ἀντωνυμίας ἄλλας τινὰς, αἱ ὁποῖαι λέγονται κτητικαὶ, καὶ γίνονται κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Ἀπὸ τὴν ἑνικὴν γενικὴν ἐμοῦ γίνεται ἡ κτητικὴ, ἐμὸς, ἡ ὁποία φανερόνει ἕνα κτήτορα πρώτου προσώπου, καὶ συντροφεύεται πάντοτε μὲ τὸ ὄνομα τὸ παραστατικὸν τοῦ πράγματος, εἴτε κτήματος· ὡς, ὁ ἐμὸς πατήρ· ὁ ἐμὸς οἶκος. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ὄνομα τοῦ κτήματος εἶναι ἢ ἀρσενικὸν, ἢ θηλυκὸν, ἢ οὐδέτερον, διὰ τοῦτο καὶ ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία λαμβάνει συμφώνως ἀρσενικὸν, θηλυκὸν, ἢ οὐδέτερον σχηματισμόν· ὅθεν λέγομεν

ὁ ἐμὸς οἶκος.
ἡ ἐμὴ τράπεζα.
τὸ ἐμὸν βιβλίον.

---

(1) Βλέπε τὰ περὶ ἐγκλιτικῶν.

Ἔχει δὲ ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία καὶ ἑνικὸν, καὶ δυϊκὸν, καὶ πληθυντικὸν ἀριθμόν· διότι καὶ τὰ κτήματα ἐμποροῦν νὰ ἦναι ἢ ἓν, ἢ δύο, ἢ πολλά.

Ἀπὸ τοῦ δυϊκοῦ νῶϊ γίνεται νωΐτερος, ἥτις φανερόνει δύο κτήτορας πρώτου προσώπου, καὶ κλίνεται τριγενῶς, καὶ κατὰ πάντα ἀριθμὸν, διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας.

Ἀπὸ τῦ πληθυντικῦ ἡμεῖς γίνεται ἡμέτερος, ἥτις φανερόνει πολλοὺς κτήτορας πρώτου προσώπου, καὶ κλίνεται, ὡς ἡ ἀνωτέρω, τριγενῶς, καὶ κατὰ πάντα ἀριθμὸν, διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας.

Οὕτω γίνονται καὶ τοῦ δευτέρου προσώπου αἱ κτητικαί·

ἀπὸ τοῦ σοῦ, σός·
ἀπὸ τοῦ σφῶϊ, σφωΐτερος·
ἀπὸ τοῦ ὑμεῖς, ὑμέτερος.

Αἱ δὲ τοῦ τρίτου προσώπου κτητικαὶ διὰ μὲν τὸ ἑνικὸν πρόσωπον εἶναι ὅς, ἥ, ἑός· διὰ δὲ τὸ δυϊκὸν καὶ πληθυντικὸν, σφέτερος ἀπὸ τοῦ σφεῖς.

Πίναξ

τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν.

Πρώτου προσώπου.		Δευτέρου προσώπου.		Τρίτου προσώπου.	
ἐμὸς . . ἐμὴ . . ἐμὸν . .	δι' ἕνα κτήτορα.	σὸς . . . σὴ . . . σὸν . . .	δι' ἕνα κτήτορα.	ὅς, ἥ, ἑὸς ἑὴ ἑὸν	δι' ἕνα κτήτορα.
νωΐτερος νωϊτέρα νωΐτερον	διὰ δύο.	σφωΐτερος σφωϊτέρα σφωΐτερον	διὰ δύο.	σφέτερος σφετέρα σφέτερον	διὰ δύο, καὶ πολλούς.
ἡμέτερος ἡμετέρα ἡμέτερον	διὰ πολλούς.	ὑμέτερος ὑμετέρα ὑμέτερον	διὰ πολλούς.		

Παρατηρήσεις.

Α΄. Ὡς κτητικαὶ ἀντωνυμίαι λαμβάνονται καὶ τὰ, ἡμεδαπὸς, ὑμεδαπὸς, σύνθετα ἐκ τῦ ἔδαφος, καὶ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν ἡμῶν, ὑμῶν· ἀντὶ, ἡμέτερος, ἢ ὑμέτερος πολίτης.

Β΄. Τὰ δυϊκὰ τῶν ἀνωτέρω κτητικῶν ἀντωνυμιῶν, καὶ τὰ ἑνικὰ τοῦ τρίτου προσώπου, εἶναι εὔχρηςα εἰς τοὺς ποιητάς.

Γ΄. Ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία σφέτερος λαμβάνεται εἰς τοὺς ποιητὰς καὶ ἐπὶ πρώτου, καὶ ἐπὶ δευτέρου προσώπου (1).

ΔΕΙΚΤΙΚΑΙ΄.

Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι λέγονται ἐκεῖναι, τὰς ὁποίας μεταχειριζόμεθα, δείχνοντες τὰ πράγματα· καὶ διὰ μὲν τὰ μακρὰν εὑρισκόμενα, εἶναι εὔχρηςος ἡ ἐκεῖνος· διὰ δὲ τὰ πλησίον, ἡ οὗτος. Κλίνονται δὲ καὶ εἰς τὰ τρία γένη κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

	Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
		Ἑνικός.	
Ὀνομ.	οὗτος	αὕτη	τοῦτο
Γενικὴ,	τούτου	ταύτης	τούτου
Δοτικὴ,	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ
Αἰτιατ.	τοῦτον	ταύτην	τοῦτο
		Δυϊκός.	
Ὀν. καὶ Αἰτιατ.	τούτω	ταύτα	τούτω
Γεν. καὶ Δοτικὴ,	τούτοιν	ταύταιν	τούτοιν

(1) — σφέτερον πατέρ' ὑμνείουσαι (Ἡσιόδ. ἔργ.), ἀντὶ ὑμέτερον.

Πληθυντικός.

Ὀνομ.	οὗτοι	αὗται	ταῦτα
Γενικὴ,	τούτων	τούτων	τούτων
Δοτικὴ,	τούτοις	ταύταις	τούτοις
Αἰτιατ.	τούτους.	ταύτας.	ταῦτα.

Ἑνικός.

Ὀνομ.	ἐκεῖνος	ἐκείνη	ἐκεῖνο
Γενικὴ,	ἐκείνου	ἐκείνης	ἐκείνου
Δοτικὴ,	ἐκείνῳ	ἐκείνῃ	ἐκείνῳ
Αἰτιατ.	ἐκεῖνον	ἐκείνην	ἐκεῖνο

Δυϊκός.

Ὀν. καὶ Αἰτιατ.	ἐκείνω	ἐκείνα	ἐκείνω
Γεν. καὶ Δοτικὴ,	ἐκείνοιν	ἐκείναιν	ἐκείνοιν

Πληθυντικός.

Ὀνομ.	ἐκεῖνοι	ἐκεῖναι	ἐκεῖνα
Γενικὴ,	ἐκείνων	ἐκείνων	ἐκείνων
Δοτικὴ,	ἐκείνοις	ἐκείναις	ἐκείνοις
Αἰτιατ.	ἐκείνους.	ἐκείνας.	ἐκεῖνα.

Τὰ ἄρθρα Ὁ, Ἡ, ΤΟ', ἑνωμένα μὲ τὸ μόριον ΔΕ', καὶ λαμβάνοντα εἰς ἑαυτὰ τὸν τόνον, ἔχουν δύναμιν ἀντωνυμιῶν δεικτικῶν, καὶ κλίνονται κατὰ τὸν συνειθισμένον τρόπον·

ὅδε, τοῦδε, κ. τ. λ.
ἥδε, τῆςδε, κ. τ. λ.
τόδε, τοῦδε, κ. τ. λ.

Παρατηρήσεις.

Α'. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι δὲν δέχονται ἄρθρον· διότι τὰ ἄρθρα χρησιμεύουν διὰ νὰ προσδιορίζωσι τὰ πράγματα, ἀλλ' αἱ ἀντωνυμίαι αὗται τὰ προσδιορίζουν ἀφ' ἑαυτῶν.

Β'. Οἱ Ἀττικοὶ συνειθίζουν νὰ προσθέτωσιν Ι εἰς τὸ τέλος τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν, λέγοντες, οὑτοσὶ, αὑτηὶ, τουτοὶ, καὶ τουτὶ, κ. τ. λ.

Γ'. Ἡ ἀντωνυμία οὗτος, ἢ μόνη, ἢ μετὰ τοῦ Ω κλητικοῦ μορίου, λαμβάνεται καὶ ἐπὶ δευτέρου προσώπου, ἀντὶ τοῦ σύ.

ἈΝΑΦΟΡΙΚΑΊ.

Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι λέγονται ἐκεῖναι, τὰς ὁποίας μεταχειριζόμεθα, ἀναφέροντες τὸν νοῦν εἰς τὰ προλεγμένα, χωρὶς νὰ ἐξαναλέγωμεν τὰ αὐτὰ ὀνόματα· κλίνονται δὲ καὶ αὐταὶ τριγενῶς.

	Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
		Ἑνικός.	
Ὀνομ.	αὐτὸς	αὐτὴ	αὐτὸ
Γενικὴ,	αὐτοῦ	αὐτῆς	αὐτοῦ
Δοτικὴ,	αὐτῷ	αὐτῇ	αὐτῷ
Αἰτιατ.	αὐτὸν	αὐτὴν	αὐτὸ
		Δυϊκός.	
Ὀν. καὶ Αἰτιατ.	αὐτὼ	αὐτὰ	αὐτὼ
Γεν. καὶ Δοτικὴ,	αὐτοῖν	αὐταῖν	αὐτοῖν
		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	αὐτοὶ	αὐταὶ	αὐτὰ
Γενικὴ,	αὐτῶν	αὐτῶν	αὐτῶν
Δοτικὴ,	αὐτοῖς	αὐταῖς	αὐτοῖς
Αἰτιατ.	αὐτούς.	αὐτάς.	αὐτά.

	Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
		Ἑνικός.	
Ὀνομ.	ὅς	ἥ	ὅ
Γενικὴ,	οὗ	ἧς	οὗ
Δοτικὴ,	ᾧ	ᾗ	ᾧ
Αἰτιατ.	ὅν	ἥν	ὅ
		Δυϊκός.	
Ὀν. καὶ Αἰτιατ.	ἅ	ἅ	ἅ
Γεν. καὶ Δοτικὴ,	οἷν	αἷν	οἷν
		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	οἵ	αἵ	ἅ
Γενικὴ,	ὧν	ὧν	ὧν
Δοτικὴ,	οἷς	αἷς	οἷς
Αἰτιατ.	οὕς.	ἅς.	ἅ.

Παρατηρήσεις.

Α΄. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι δὲν δέχονται ἄρθρον, διότι καὶ αὗται προσδιορίζουν τὰ πράγματα, ἀναφέρουσαι τὸν νοῦν εἰς τὰ προλελεγμένα.

Β΄. Ὅταν ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία αὐτὸς λάβῃ ἄρθρον, τότε δὲν κάμνει πλέον ἀναφορὰν, ἀλλὰ φανερόνει ἰσότητα καὶ ὁμοιότητα δύο ἢ πλειοτέρων πραγμάτων.

Γ΄. Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ὍΣ λαμβάνει πολλάκις καὶ τὸ τις, καὶ γράφεται ὅςτις, ἥτις, ὅ,τι. Κλίνεται δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον· ὅςτις, οὗτινος, κ. τ. λ.

ΑΥΤΟΠΑΘΕΙΣ.

Ὅταν τις θέλῃ νὰ φανερώσῃ ὅτι κάμνει εἰς τὸν ἑαυτόν του ἐνέργειαν τινὰ, μεταχειρίζεται ἓν ῥῆμα

σημαντικὸν τῆς ἐνεργείας ταύτης, καὶ μίαν ἀντωνυμίαν παραςατικὴν τοῦ προσώπου του. Ἐπειδὴ δὲ, ὅς τις ἐνεργεῖ εἰς τὸν ἑαυτόν του, οὗτος πάσχει αὐτὸς ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀντωνυμία ἐκείνη λέγεται αὐτοπαθής, ὡς παραςένουσα τὸ πάσχον αὐτὸ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ πρόσωπον.

Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι εἶναι τρεῖς, καθὼς καὶ τὰ πρόσωπα. Κλίνονται δὲ καὶ εἰς τὰ τρία γένη κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Ἑνικός.

Ἀρσενικόν.

	Πρώτου προσώπου.	Δευτέρου προσώπου.	Τρίτου προσώπου.
Ὀνομ.	—	—	—
Γενική,	ἐμαυτοῦ	σεαυτοῦ	ἑαυτοῦ
Δοτική,	ἐμαυτῷ	σεαυτῷ	ἑαυτῷ
Αἰτιατ.	ἐμαυτόν.	σεαυτόν.	ἑαυτόν.

Θηλυκόν.

Ὀνομ.	—	—	—
Γενική,	ἐμαυτῆς	σεαυτῆς	ἑαυτῆς
Δοτική,	ἐμαυτῇ	σεαυτῇ	ἑαυτῇ
Αἰτιατ.	ἐμαυτήν.	σεαυτήν.	ἑαυτήν.

Οὐδέτερον.

Ὀνομ.	—	—	—
Γενική,	ἐμαυτοῦ	σεαυτοῦ	ἑαυτοῦ
Δοτική,	ἐμαυτῷ	σεαυτῷ	ἑαυτῷ
Αἰτιατ.	ἐμαυτό.	σεαυτό.	ἑαυτό.

Μόνου τοῦ τρίτου προσώπου ἡ αὐτοπαθὴς ἀντωνυμία ἔχει πληθυντικὸν ἀριθμόν, τὸν ὁποῖον, ὅταν ἦναι χρεία, μεταχειριζόμεθα καὶ εἰς τὸ πρῶτον καὶ εἰς τὸ δεύτερον πρόσωπον, σχηματίζοντές τον καὶ εἰς τὰ τρία γένη κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
Ὀνομ. —	—	—
Γενική, ἑαυτῶν	ἑαυτῶν	ἑαυτῶν
Δοτική, ἑαυτοῖς	ἑαυταῖς	ἑαυτοῖς
Αἰτιατ. ἑαυτούς.	ἑαυτάς.	ἑαυτά.

Παρατηρήσεις.

Α΄. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι λέγονται καὶ σύνθετοι, διότι γίνονται ἀπὸ τὴν σύνθεσιν τῆς ἑνικῆς αἰτιατικῆς τῶν προσωπικῶν μὲ τὰς πλαγίας πτώσεις τῆς ἀναφορικῆς αὐτός· ἤγουν, ἀπὸ τὴν ἐμὲ, σὲ, ἓ, καὶ τὴν αὐτὸν, γίνονται ἐμαυτὸν, σεαυτὸν, ἑαυτὸν, ἢ κατὰ συναίρεσιν, σαυτὸν, αὑτὸν, καθὼς καὶ τὸ, ἐμαυτόν. Εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν, ἀντὶ τῶν συνθέτων μεταχειρίζονται καὶ τὰς ἁπλᾶς διῃρημένας, λέγοντες, ἡμῶν αὐτῶν, ὑμῶν αὐτῶν, σφῶν αὐτῶν, κ. τ. λ., ἀντὶ ἑαυτῶν, κ. τ. λ. Εἰς τοὺς ἀρχαίους ποιητὰς καὶ λογογράφους εὑρίσκονται διῃρημέναι αἱ ἁπλαῖ καὶ εἰς τὸν ἑνικὸν ἀριθμόν.

Β΄. Ὀνομαστικὴν καὶ κλητικὴν δὲν ἔχουν αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι, διότι φανερόνουν πάντοτε τὴν ἐνέργειαν γινομένην εἰς αὐτὸ τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον· καὶ ἡ περίστασις αὕτη ἐκφράζεται μὲ πλαγίας πτώσεις.

Γ΄. Ἀντὶ γενικῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας μεταχειρίζονται καὶ τὰ ἐπίθετα, οἰκεῖος, ἴδιος.

ἈΛΛΗΛΟΠΑΘΗΣ.

Ὅταν δύο ἢ πλειότεροι ἄνθρωποι κάμνωσιν ἀμοιβαίως ἐνέργειαν τινὰ ὁ εἷς εἰς τὸν ἄλλον, διὰ νὰ φανερώσωμεν τὴν ἀμοιβαίαν ταύτην ἐνέργειαν, μεταχειριζόμεθα τὴν λέξιν ἀλλήλους, ἥτις γίνεται

ἐκ τῦ ὀνόματος ἄλλος, καὶ λέγεται ἀντωνυμία ἀλληλοπαθής, ὡς παραςένουσα πρόσωπα πάσχοντα τὸ ἓν ἀπὸ τὸ ἄλλο. Κλίνεται δὲ καὶ εἰς τὰ τρία γένη καὶ εἰς τοὺς δύο ἀριθμοὺς κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

	Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
		Δυϊκός.	
Ὀνομαςική,	—	—	—
Γεν. καὶ Δοτ.	ἀλλήλοιν	ἀλλήλαιν	ἀλλήλοιν
Αἰτιατική,	ἀλλήλω	ἀλλήλα	ἀλλήλω
		Πληθυντικός.	
Ὀνομ.	—	—	—
Γενική,	ἀλλήλων	ἀλλήλων	ἀλλήλων
Δοτική,	ἀλλήλοις	ἀλλήλαις	ἀλλήλοις
Αἰτιατ.	ἀλλήλους.	ἀλλήλας.	ἄλληλα.

ἘΡΩΤΗΜΑΤΙΚΑΊ.

Ὅταν, μὴν ἐξεύροντες τὸ πρόσωπον, ἐρωτῶμεν, διὰ νὰ τὸ μάθωμεν, μεταχειριζόμεθα τό, ΤΙ'Σ. Ὅταν δὲ οἱ ἄνθρωποι ἦναι δύο, καὶ ἐρωτῶμεν περὶ τοῦ ἑνός, τότε μεταχειριζόμεθα τό, πότερος. Κλίνονται δὲ καὶ αἱ δύο αὗται ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι ἀνάρθρως.

Ἀρσενικὸν καὶ θηλυκόν.

Ἑνικόν.		Δυϊκόν.		Πληθυντικόν.	
Ὀνομ.	τίς	Ὀν. καὶ Αἰτιατ.	τίνε	Ὀνομ.	τίνες
Γενική,	τίνος			Γενική,	τίνων
Δοτική,	τίνι	Γεν. καὶ Δοτική,	τίνοιν	Δοτική,	τίσι
Αἰτιατ.	τίνα			Αἰτιατ.	τίνας.

Οὐδέτερον.

Ὄνομ.	τί	Ὀν. καὶ Αἰτιατ.	τίνε	Ὄνομ.	τίνα
Γενικὴ,	τίνος			Γενικὴ,	τίνων
Δοτικὴ,	τίνι	Γεν. καὶ Δοτικὴ,	τίνοιν	Δοτικὴ,	τίσι
Αἰτιατ.	τί			Αἰτιατ.	τίνα.

Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
Πότερος	ποτέρα	πότερον.

Τὸ πότερος κλίνεται καὶ εἰς τὰ τρία γένη, ὡς τὰ ὀνόματα τῆς δευτέρας καὶ τρίτης κλίσεως τῶν ἰσοσυλλάβων.

Παρατηρήσεις.

Α΄. Ἀντὶ τῆς ἑνικῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς τοῦ ἐρωτηματικοῦ ΤΙ'Σ μεταχειρίζονται πολλάκις τὸ ἄρθρον, τοῦ, τῷ.

ἈΟ'ΡΙΣΤΟΙ.

Ὅταν τὸ πρόσωπον δὲν ἦναι προσδιωρισμένον, ἀλλ' ἄγνωστον καὶ ἀόριστον, μεταχειριζόμεθα τὸ ΤΙ'Σ· διαφέρει δὲ τοῦτο ἀπὸ τὸ ἐρωτηματικὸν, διότι αἱ πλάγιαι πτώσεις του λαμβάνουν τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν, καὶ κλίνεται, τὶς, τινὸς, τινὶ, τινὰ, κ. τ. λ. Βάλλεται πρὸς τούτοις κατόπιν τῶν ὀνομάτων, καὶ ἐγκλίνεται (1)· ὡς ὅταν λέγωμεν, ἄνθρωπός τις· ἀγαθοῦ τινος.

Παρατηρήσεις.

Α΄. Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία ΤΙΣ προσλαμβάνει καὶ τὸ ἄρθρον, καὶ κλίνεται μὲ αὐτὸ καθ' ὅλα τὰ

(1) Βλέπε τὰ περὶ ἐγκλιτικῶν.

γένη καὶ ἀριθμούς· τονίζεται δὲ μόνον τὸ ἄρθρον· καθὼς, ὅςτις, οὔτινος, ᾧτινι, ὅντινα, κ. τ. λ.

Β'. Τὸ ἄττα ψιλούμενον, λαμβάνεται ἀττικῶς ἀντὶ τοῦ πληθυντικοῦ ἀορίστου τινά· δασυνόμενον δὲ, ἀντὶ τοῦ, ἅτινα. Ὁμοίως καὶ τὸ, ὅτου, ὅτῳ, ὅτων, ὅτοισι, ἀντὶ, οὔτινος, ᾧτινι, ὧντινων, οἷςτισι.

Γ'. Εἰς τὰς ἀορίστους ἀντωνυμίας τάττεται καὶ ἡ λέξις, δεῖνα, τὴν ὁποίαν μεταχειριζόμεθα, ὅταν λαλῶμεν γενικῶς, ἢ δὲν θέλωμεν νὰ εἴπωμεν τὸ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου. Κλίνεται δὲ (1) κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ μὲ τὰ τρία ἄρθρα, ὁ, ἡ, τό·

	Ἑνικός.	Πληθυντικός.
Ὀνομ.	ὁ δεῖνα	οἱ δεῖνες
Γενική,	τοῦ δεῖνος	τῶν δείνων
Δοτική,	τῷ δεῖνι	καὶ ἀκλίτως
Αἰτιατ.	τὸν δεῖνα	οἱ δεῖνα κ. τ. λ.

Δ'. Ἔτι τὸ, ὁπότερος, τὸ ὁποῖον φανερόνει ἀπροσδιορίστως ἕνα ἐκ τῶν δύο, καὶ κλίνεται ἀνάρθρως καὶ τριγενῶς, ὁπότερος, ὁποτέρα, ὁπότερον.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ Ζ'.

Περὶ Ῥήματος.

Ῥήματα, ὡς εἴπαμεν (2) λέγονται αἱ λέξεις ἐκεῖναι, μὲ τὰς ὁποίας φανερόνομεν τὸ ὑποκείμενον ἐνεργοῦν εἰς ἄλλο, ἢ πάσχον ἀπὸ ἄλλο, ἢ εἰς κατάστασιν τινὰ εὑρισκόμενον. Εἰς τὴν πρώτην περί-

(1) Σπανίως εὑρίσκεται ἄκλιτος. (2) Σελ. 8.

ςασιν τὸ ῥῆμα λέγεται *ἐνεργητικόν*· εἰς τὴν δευτέραν, *παθητικόν*· καὶ εἰς τὴν τρίτην, *οὐδέτερον*, ἢ *καταστατικόν* (1).

Ἡ ἐνέργεια, τὸ πάθος καὶ ἡ κατάστασις τοῦ ὑποκειμένου εἶναι τρεῖς διάφοροι διαθέσεις αὐτοῦ. Ὅθεν καὶ τὰ ῥήματα ὡς παραςατικὰ τῶν διαθέσεων τούτων, λέγονται *διαθέσεως ἐνεργητικῆς*, *παθητικῆς*, ἢ *καταστατικῆς*.

Εἰς τὰ ῥήματα θεωροῦνται οὐσιωδῶς πρόσωπα, χρόνοι, ἀριθμοὶ, καὶ ἐγκλίσεις.

Τὰ πρόσωπα εἶναι τρία, ὡς εἴπαμεν ἀνωτέρω· πρῶτον, τοῦ λαλοῦντος· δεύτερον, ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον λαλεῖ· τρίτον, τὸ περὶ τοῦ ὁποίου λαλεῖ.

Διακρίνονται τὰ πρόσωπα καὶ ἐκ τῶν ἀντωνυμιῶν (2), καὶ ἐκ τῆς καταλήξεως τῶν ῥημάτων.

Χρόνοι λέγονται οἱ διάφοροι καιροὶ, εἰς τοὺς ὁποίους συμβαίνουν αἱ ἐνέργειαι καὶ τὰ πάθη τῶν ὑποκειμένων, ἢ θεωροῦνται αἱ καταςτάσεις αὐτῶν. Οἱ χρόνοι οὗτοι διακρίνονται μὲ μεταβολὰς τινὰς, τὰς ὁποίας λαμβάνουν τὰ ῥήματα ἐνίοτε εἰς τὴν ἀρχὴν, συχνότερα ὅμως εἰς τὸ τέλος.

Ἐννέα εἶναι οἱ χρόνοι τῶν ῥημάτων· Ἐνεστὼς, Παρατατικὸς, Μέλλων πρῶτος, Μέλλων δεύτερος, Παρακείμενος, Ὑπερσυντελικὸς, Ἀόριστος πρῶτος, Ἀόριστος δεύτερος, καὶ εἰς τὸ παθητικὸν, Μετ' ὀλίγον Μέλλων.

---

(1) Εἶναι τινὰ ῥήματα εἰς παθητικὴν φωνὴν, τὰ ὁποῖα φανερόνουν τὸ ὑποκείμενον ἐνεργὸν εἰς ἑαυτὸ, ὡς, *λούομαι*, *φυλάττομαι*, ἀντὶ *λούω ἐμαυτὸν*, *φυλάττω ἐμαυτόν*· τὰ τοιαῦτα ῥήματα λέγονται *μέσα*· ἀναφέρονται ὅμως καὶ ταῦτα εἰς τὰ ἐνεργητικά.

(2) Ὡς, *ἐγὼ γράφω*, *σὺ γράφεις*, *ἐκεῖνος*, *γράφει*, κ. τ. λ. Ἐκ τῆς καταλήξεως δὲ, ὡς, *γράφω*, *γράφεις*, *γράφει*, κ. τ. λ.

Οἱ ἀριθμοὶ τῶν ῥημάτων εἶναι τρεῖς, ὡς καὶ τῶν ὀνομάτων.

Αἱ ἐγκλίσεις εἶναι σχηματισμοὶ τοῦ ῥήματος, διὰ τῶν ὁποίων παραςένομεν τὴν ἔννοιάν του ἁπλῶς, ἢ συνδεδεμένην μὲ τὴν θέλησίν μας, ἢ μὲ τὰς περιςάσεις. Εἶναι δὲ πέντε, Ὁριστικὴ, Προστακτικὴ, Εὐκτικὴ, Ὑποτακτικὴ, Ἀπαρέμφατος.

Συζυγία λέγεται ὁ κανονικὸς τρόπος, κατὰ τὸν ὁποῖον μεταβάλλομεν τὴν κατάληξιν τῶν ῥημάτων, διὰ νὰ παραςένωμεν τὰς ἐγκλίσεις καὶ τοὺς χρόνους αὐτῶν. Ἐπειδὴ καθυποβάλλομεν τὰ ῥήματα εἰς τὸν τρόπον τοῦτον, ὡς εἰς ζυγὸν, ἐκ τούτου, φαίνεται, τὸν ὠνόμασαν οἱ γραμματικοὶ συζυγίαν.

Τὰ ἐνέργητικὰ ῥήματα ἔχουν τὸν ἐνεστῶτα των κυρίως εἰς Ω, ἢ εἰς ΜΙ· τὰ δὲ παθητικὰ, κυρίως εἰς ΜΑΙ.

Δύο εἶναι καθ' αὑτὸ αἱ συζυγίαι τῶν ῥημάτων· ἡ μία τῶν εἰς Ω, ἥτις δηλαδὴ περιλαμβάνει τὰ εἰς Ω λήγοντα ῥήματα, καὶ ἡ ἄλλη τῶν εἰς ΜΙ.

Ἀπὸ τὰ εἰς Ω λήγοντα ῥήματα ἄλλα εἶναι ἀσυναίρετα, τὰ ὁποῖα λέγονται βαρύτονα, διότι ἔχουν τὸν τόνον εἰς τὴν παραλήγουσαν, ὡς, γράφω· καὶ ἄλλα συνῃρημένα, τὰ ὁποῖα λέγονται καὶ περισπώμενα, διότι περισπῶνται εἰς τὴν λήγυσαν· γίνονται ὅμως καὶ ταῦτα ἐκ τῶν βαρυτόνων, ὡς, φιλῶ ἐκ τοῦ φιλέω· ὅθεν δὲν εἶναι ἄλλη συζυγία διὰ τὰ ἀσυναίρετα καὶ ἄλλη διὰ τὰ συνῃρημένα, καθὼς οὐδὲ ἄλλη κλίσις διὰ τὸ ἀσυναίρετον συκέα, καὶ ἄλλη διὰ τὸ συνῃρημένον συκῆ.

Εἰς ἕκαςον ῥῆμα τὰ εὑρισκόμενα γράμματα πρὸ τῆς καταλήξεως Ω, λέγονται ῥιζικὰ, διότι ἐνῷ ἡ κατάληξις μεταβάλλεται, αὐτὰ μένουν, ὡς ῥίζα τοῦ ῥήματος. Εἰς τὰ ἀκόλουθα παραδείγματα τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ῥημάτων χωρίζονται μὲ μίαν

γραμμὴν τὰ ῥιζικὰ γράμματα ἀπὸ τὰς καταλήξεις, διὰ νὰ φαίνεται καθαρώτερα ὁ τρόπος, κατὰ τὸν ὁποῖον σχηματίζονται. Μετὰ τὰ παραδείγματα θέλομεν ὁμιλήσειν γενικῶς περὶ τῆς χρήσεως τῶν ἐγκλίσεων καὶ τῶν χρόνων· ἔπειτα θέλομεν ἐξετάσειν κατὰ ποῖον τρόπον μορφόνονται οἱ γραμματικοὶ οὗτοι χρόνοι.

Παράδειγμα τῶν ἀσυναιρέτων, εἴτε βαρυτόνων ῥημάτων.

ἘΝΕΡΓΗΤΙΚΟ΄Ν.

Ἔγκλισις ὁριστική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Τύπτ-ω	— —	τύπτ-ομεν
τύπτ-εις	τύπτ-ετον	τύπτ-ετε
τύπτ-ει	τύπτ-ετον	τύπτ-ουσι.

Παρατατικός.

Ἔτυπτ-ον	— —	ἐτύπτ-ομεν
ἔτυπτ-ες	ἐτύπτ-ετον	ἐτύπτ-ετε
ἔτυπτ-ε	ἐτυπτ-έτην	ἔτυπτ-ον.

Μέλλων ά.

Τύψ-ω	— —	τύψ-ομεν
τύψ-εις	τύψ-ετον	τύψ-ετε
τύψ-ει	τύψ-ετον	τύψ-ουσι.

Ἀόριστος ά.

Ἔτυψ-α	— —	ἐτύψ-αμεν
ἔτυψ-ας	ἐτύψ-ατον	ἐτύψ-ατε
ἔτυψ-ε	ἐτυψ-άτην	ἔτυψ-αν.

Μέλλων β'.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Τυπ-ῶ	— —	τυπ-οῦμεν
τυπ-εῖς	τυπ-εῖτον	τυπ-εῖτε
τυπ-εῖ	τυπ-εῖτον	τυπ-οῦσι.

Ἀόριστος β'.

Ἔτυπ-ον	— —	ἐτύπ-ομεν
ἔτυπ-ες	ἐτύπ-ετον	ἐτύπ-ετε
ἔτυπ-ε	ἐτυπ-έτην	ἔτυπ-ον.

Παρακείμενος.

Τέτυφ-α	— —	τετύφ-αμεν
τέτυφ-ας	τετύφ-ατον	τετύφ-ατε
τέτυφ-ε	τετύφ-ατον	τετύφ-ασι.

Ὑπερσυντελικός.

Ἐτετύφ-ειν	— —	ἐτετύφ-ειμεν
ἐτετύφ-εις	ἐτετύφ-ειτον	ἐτετύφ-ειτε
ἐτετύφ-ει	ἐτετυφ-είτην	ἐτετύφ-εισαν.

Μέσος παρακείμενος.

Τέτυπ-α	— —	τετύπ-αμεν
τέτυπ-ας	τετύπ-ατον	τετύπ-ατε
τέτυπ-ε	τετύπ-ατον	τετύπ-ασι.

Μέσος Ὑπερσυντελικός.

Ἐτετύπ-ειν	— —	ἐτετύπ-ειμεν
ἐτετύπ-εις	ἐτετύπ-ειτον	ἐτετύπ-ειτε
ἐτετύπ-ει	ἐτετυπ-είτην	ἐτετύπ-εισαν.

Προστακτική.

Ἐνεστώς.

Τύπτ-τε	τύπτ-ετον	τύπτ-ετε
τυπτ-έτω	τυπτ-έτων	τυπτ-έτωσαν.

'Αόριστος ά.

'Ενικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Τύψ-ον	τύψ-ατον	τύψ-ατε
τυψ-άτω	τυψ-άτων	τυψ-άτωσαν.

'Αόριστος β'.

Τύπ-ε	τύπ-ετον	τύπ-ετε
τυπ-έτω	τυπ-έτων	τυπ-έτωσαν.

Παρακείμενος.

Τέτυφ-ε	τετύφ-ετον	τετύφ-ετε
τετυφ-έτω	τετυφ-έτων	τετυφ-έτωσαν.

Μέσος Παρακείμενος.

Τέτυπ-ε	τετύπ-ετον	τετύπ-ετε
τετυπ-έτω	τετυπ-έτων	τετυπ-έτωσαν.

Εὐκτική.

'Ενεστώς.

Τύπτ-οιμι	— —	τύπτ-οιμεν
τύπτ-οις	τύπτ-οιτον	τύπτ-οιτε
τύπτ-οι	τυπτ-οίτην	τύπτ-οιεν.

Μέλλων ά.

Τύψ-οιμι	— —	τύψ-οιμεν
τύψ-οις	τύψ-οιτον	τύψ-οιτε
τύψ-οι	τυψ-οίτην	τύψ-οιεν.

'Αόριστος ά.

Τύψ-αιμι	— —	τύψ-αιμεν
τύψ-αις	τύψ-αιτον	τύψ-αιτε
τύψ-αι	τυψ-αίτην	τύψ-αιεν (1).

(1) 'Ο Αἰολικὸς ἀόριστος εἶναι εὔχρηστος, μάλιστα εἰς τοὺς 'Αττικοὺς· σχηματίζεται δὲ οὕτω

'Ενικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Τύψ-εια		τυψ-είαμεν
τύψ-ειας	τυψ-είατον	τυψ-είατε
τύψ-ειε	τυψ-ειάτην	τύψ-ειαν.

Παρακείμενος.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Τετύφ-οιμι	— —	τετύφ-οιμεν
τετύφ-οις	τετύφ-οιτον	τετύφ-οιτε
τετύφ-οι	τετυφ-οίτην	τετύφ-οιεν.

Μέσος παρακείμενος.

Τετύπ-οιμι	— —	τετύπ-οιμεν
τετύπ-οις	τετύπ-οιτον	τετύπ-οιτε
τετύπ-οι	τετυπ-οίτην	τετύπ-οιεν.

Ἀόριστος β΄.

Τύπ-οιμι	— —	τύπ-οιμεν
τύπ-οις	τύπ-οιτον	τύπ-οιτε
τύπ-οι	τυπ-οίτην	τύπ-οιεν.

Μέλλων β΄.

Τυπ-οῖμι	— —	τυπ-οῖμεν
τυπ-οῖς	τυπ-οῖτον	τυπ-οῖτε
τυπ-οῖ	τυπ-οίτην	τυπ-οῖεν.

Ὑποτακτική.

Ἐνεστώς.

Τύπτ-ω	— —	τύπτ-ωμεν
τύπτ-ῃς	τύπτ-ητον	τύπτ-ητε
τύπτ-ῃ	τύπτ-ητον	τύπτ-ωσι.

Ἀόριστος ά.

Τύψ-ω	— —	τύψ-ωμεν
τύψ-ῃς	τύψ-ητον	τύψ-ητε
τύψ-ῃ	τύψ-ητον	τύψ-ωσι.

Παρακείμενος.

Τετύφ-ω	— —	τετύφ-ωμεν
τετύφ-ῃς	τετύφ-ητον	τετύφ-ητε
τετύφ-ῃ	τετύφ-ητον	τετύφ-ωσι.

Μέσος παρακείμενος.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Τετύπ-ω	— —	τετύπ-ωμεν
τετύπ-ῃς	τετύπ-ητον	τετύπ-ητε
τετύπ-ῃ	τετύπ-ητον	τετύπ-ωσι.

Ἀόριστος β΄.

Τύπ-ω	— —	τύπ-ωμεν
τύπ-ῃς	τύπ-ητον	τύπ-ητε
τύπ-ῃ	τύπ-ητον	τύπ-ωσι.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστὼς	τύπτ-ειν.
Μέλλων ά.	τύψ-ειν.
Ἀόριστος ά.	τύψ-αι.
Παρακείμενος	τετυφ-έναι.
Μέσος παρακείμενος	τετυπ-έναι.
Ἀόριστος β΄.	τυπ-εῖν.
Μέλλων β΄.	τυπ-εῖν.

Μετοχή.

Ἐνεστώς.

Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
ὁ τύπτ-ων	ἡ τύπτ-ουσα	τὸ τύπτ-ον
τοῦ τύπτ-οντος	τῆς τυπτ-ούσης	τοῦ τύπτ-οντος.

Μέλλων ά.

ὁ τύψ-ων	ἡ τύψ-ουσα	τὸ τύψ-ον
τοῦ τύψ-οντος	τῆς τυψ-ούσης	τοῦ τύψ-οντος.

Ἀόριστος ά.

ὁ τύψ-ας	ἡ τύψ-ασα	τὸ τύψ-αν
τοῦ τύψ-αντος	τῆς τυψ-άσης	τοῦ τύψ-αντος.

Παρακείμενος.

Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
ὁ τετυφ-ὼς	ἡ τετυφ-υῖα	τὸ τετυφ-ὸς
τοῦ τετυφ-ότος	τῆς τετυφ-υίας	τοῦ τετυφ-ότος.

Μέσος παρακείμενος.

ὁ τετυπ-ὼς	ἡ τετυπ-υῖα	τὸ τετυπ-ὸς
τοῦ τετυπ-ότος	τῆς τετυπ-υίας	τοῦ τετυπ-ότος.

Ἀόριστος β΄.

ὁ τυπ-ὼν	ἡ τυπ-οῦσα	τὸ τυπ-ὸν
τοῦ τυπ-όντος	τῆς τυπ-ούσης	τοῦ τυπ-όντος.

Μέλλων β΄.

ὁ τυπ-ῶν	ἡ τυπ-οῦσα	τὸ τυπ-οῦν
τοῦ τυπ-οῦντος	τῆς τυπ-ούσης	τοῦ τυπ-οῦντος.

ΣΥΝΑΙΡΟΥ´ΜΕΝΑ.

Ἀπὸ τὰ συναιρούμενα ῥήματα ἄλλα ἔχουν Ε εἰς τὴν παραλήγουσαν· ἄλλα, Α· καὶ ἄλλα, Ο. Τὰ φωνήεντα ταῦτα, πλὴν τοῦ ἐνεςῶτος καὶ μέλλοντος, εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους χρόνους τῆς ὁριστικῆς τρέπονται, τὸ μὲν Ε καὶ Α εἰς Η· τὸ δὲ Ο, εἰς Ω. Ἡ συναίρεσις τῶν ῥημάτων τούτων γίνεται εἰς μόνον τὸν ἐνεστῶτα καὶ παρατατικόν· οἱ δὲ ἄλλοι χρόνοι σχηματίζονται, ὡς εἰς τὰ βαρύτονα. Ὅθεν εἰς τὰ ἀκόλουθα παραδείγματα ἐκθέτομεν ὁλοκλήρους μόνους τοὺς δύο τούτους συναιρουμένους χρόνους, τῶν δὲ ἄλλων μόνα τὰ ἑνικὰ πρῶτα πρόσωπα, ἀφίνοντες εἰς τὸν μαθητὴν νὰ τοὺς σχηματίζῃ, ἀκολουθῶν τὸ παράδειγμα τοῦ τύπτω.

Παράδειγμα τῶν εἰς ΕΩ.

Ὁριστική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.		Δυϊκός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Ποι-έω	ποιῶ	— —	— —
ποι-έεις	ποιεῖς	ποι-έετον	ποιεῖτον
ποι-έει	ποιεῖ	ποι-έετον	ποιεῖτον

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
ποι-έομεν	ποιοῦμεν
ποι-έετε	ποιεῖτε
ποι-έουσι	ποιοῦσι.

Παρατατικός.

ἐποί-εον	ἐποίουν	— —	— —
ἐποί-εες	ἐποίεις	ἐποι-έετον	ἐποιεῖτον
ἐποί-εε	ἐποίει	ἐποι-εέτην	ἐποιείτην

ἐποι-έομεν	ἐποιοῦμεν
ἐποι-έετε	ἐποιεῖτε
ἐποί-εον	ἐποίουν.

Μέλλων . . . . ποι-ήσω.
Ἀόριστος . . . . ἐποί-ησα.
Παρακείμενος . . . . . . πεποί-ηκα.
Ὑπερσυντελικός . . . . ἐπεποι-ήκειν.

Προστακτική.

Ἐνεστώς.

ποί-εε	ποίει	ποι-έετον	ποιεῖτον
ποι-εέτω	ποιείτω	ποι-εέτων	ποιείτων

ποι-έετε	ποιεῖτε
ποι-εέτωσαν	ποιείτωσαν.

Α'όριστος . . . . ποί-ησον.
Παρακείμενος . . . . πεποί-ηκε.

Εὐκτική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.		Δυϊκός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνηρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνηρημένον.
ποι-έοιμι	ποιοῖμι	— —	— —
ποι-έοις	ποιοῖς	ποι-έοιτον	ποιοῖτον
ποι-έοι	ποιοῖ	ποι-εοίτην	ποιοίτην

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον.	Συνηρημένον.
ποι-έοιμεν	ποιοῖμεν
ποι-έοιτε	ποιοῖτε
ποι-έοιεν	ποιοῖεν.

	Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
καὶ Ἀττικῶς	ποιοίην	— —	ποιοίημεν
	ποιοίης	ποιοίητον	ποιοίητε
	ποιοίη	ποιοιήτην	ποιοῖεν.

Μέλλων . . . . ποι-ήσοιμι.
Α'όριστος . . . . ποι-ήσαιμι.
Α'όριστος Αἰολικός. ποι-ήσεια.
Παρακείμενος . . . . . πεποι-ήκοιμι.

Ὑποτακτική.

Ἐνεστώς.

ποι-έω	ποιῶ	— —	— —
ποι-έῃς	ποιῇς	ποι-έητον	ποιῆτον
ποι-έῃ	ποιῇ	ποι-έητον	ποιῆτον

ποι-έωμεν	ποιῶμεν
ποι-έητε	ποιῆτε
ποι-έωσι	ποιῶσι.

Α'όριστος .... ποι-ήσω.
Παρακείμενος .... πεποι-ήκω.

'Απαρέμφατος.

Ε'νεστώς .... ποι-έειν | ποιεῖν.
Μέλλων .... ποι-ήσειν.
Α'όριστος .... ποι-ῆσαι.
Παρακείμενος ..... πεποι-ηκέναι.

Μετοχή.

'Ενεστώς.

'Αρσενικόν.		Θηλυκόν.	
'Ασυναίρετον.	Συνῃρημένον.	'Ασυναίρετον.	Συνῃρημένον.
ὁ ποι-έων	ποιῶν	ἡ ποιέ-ουσα	ποιοῦσα
τοῦ ποι-έοντος	ποιοῦντος	τῆς ποιε-ούσης.	ποιούσης.

Οὐδέτερον.	
'Ασυναίρετον.	Συνῃρημένον.
τὸ ποι-έον	ποιοῦν
τοῦ ποι-έοντος	ποιοῦντος.

Μέλλων.

'Αρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
ὁ ποι-ήσων	ἡ ποι-ήσουσα	τὸ ποι-ῆσον
τοῦ ποι-ήσοντος	τῆς ποι-ησούσης	τοῦ ποι-ήσοντος.

'Αόριστος.

ὁ ποι-ήσας	ἡ ποι-ήσασα	τὸ ποι-ῆσαν
τοῦ ποι-ήσαντος	τῆς ποι-ησάσης	τοῦ ποι ήσαντος.

Παρακείμενος.

ὁ πεποι-ηκὼς	ἡ πεποι-ηκυῖα	τὸ πεποι-ηκὸς
τοῦ πεποι-ηκότος	τῆς πεποι-ηκυίας	τοῦ πεποι-ηκότος.

Παράδειγμα τῶν εἰς ΑΩ.

ἘΝΕΡΓΗΤΙΚΌΝ.

Ὁριστική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.		Δυϊκός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Τιμ-άω	τιμῶ	— —	— —
τιμ-άεις	τιμᾷς	τιμ-άετον	τιμᾶτον
τιμ-άει	τιμᾷ	τιμ-άετον	τιμᾶτον

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
τιμ-άομεν	τιμῶμεν
τιμ-άετε	τιμᾶτε
τιμ-άουσι	τιμῶσι.

Παρατατικός.

ἐτίμ-αον	ἐτίμων	— —	— —
ἐτίμ-αες	ἐτίμας	ἐτιμ-άετον	ἐτιμᾶτον
ἐτίμ-αε	ἐτίμα	ἐτιμ-αέτην	ἐτιμάτην

ἐτιμ-άομεν	ἐτιμῶμεν
ἐτιμ-άετε	ἐτιμᾶτε
ἐτίμ-αον	ἐτίμων.

Μέλλων . . . . τιμ-ήσω.
Ἀόριστος . . . . . . ἐτίμ-ησα.
Παρακείμενος . . . τετίμ-ηκα.
Ὑπερσυντελικός . . ἐτετιμ-ήκειν.

Προστακτική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.		Δυϊκός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνηρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνηρημένον.
τίμ-αε	τίμα	τιμ-άετον	τιμᾶτον
τιμ-αέτω	τιμάτω	τιμ-αέτων	τιμάτων

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον.	Συνηρημένον.
τιμ-άετε	τιμᾶτε
τιμ-αέτωσαν	τιμάτωσαν.

Ἀόριστος ...... τίμ-ησον.
Παρακείμενος .... τετίμ-ηκε.

Εὐκτική.

Ἐνεστώς.

τιμ-άοιμι	τιμῷμι	— —	— —
τιμ-άοις	τιμῷς	τιμ-άοιτον	τιμῷτον
τιμ-άοι	τιμῷ	τιμ-αοίτην	τιμῴτην

τιμ-άοιμεν	τιμῷμεν
τιμ-άοιτε	τιμῷτε
τιμ-άοιεν	τιμῷεν.

	Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
καὶ Ἀττικῶς,	τιμῴην	— —	τιμῴημεν
	τιμῴης	τιμῴητον	τιμῴητε
	τιμῴη	τιμῳήτην	τιμῷεν.

Μέλλων .... τιμ-ήσοιμι.
Παρακείμενος ... τετιμ-ήκοιμι.
Ἀόριστος ...... τιμ-ήσαιμι.
Ἀόριστος Αἰολικός τιμ-ήσεια.

Ὑποτακτική.

Ἐνεστώς.

τιμ-άω	τιμῶ	— —	— —	τιμ-άωμεν	τιμῶμεν
τιμ-άῃς	τιμᾷς	τιμ-άητον	τιμᾶτον	τιμ-άητε	τιμᾶτε
τιμ-άῃ	τιμᾷ	τιμ-άητον	τιμᾶτον	τιμ-άωσι	τιμῶσι.

Ἀόριστος	τιμ-ήσω.
Παρακείμενος . . .	τετιμ-ήκω.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστώς	τιμ-άειν | τιμᾶν.
Μέλλων	τιμ-ήσειν.
Ἀόριστος	τιμ-ῆσαι.
Παρακείμενος . . .	τετιμ-ηκέναι.

Μετοχή.

Ἐνεστώς.

Ἀρσενικόν.		Θηλυκόν.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
ὁ τιμ-άων	τιμῶν	ἡ τιμ-άουσα	τιμῶσα
τοῦ τιμ-άοντος	τιμῶντος	τῆς τιμ-αούσης	τιμώσης

Οὐδέτερον.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
τὸ τιμ-άον	τιμῶν
τοῦ τιμ-άοντος	τιμῶντος.

Μέλλων.

Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
ὁ τιμ-ήσων	ἡ τιμ-ήσουσα	τὸ τιμ-ῆσον
τοῦ τιμ-ήσοντος	τῆς τιμ-ησούσης	τοῦ τιμ-ήσοντος.

Ἀόριστος.

ὁ τιμ-ήσας	ἡ τιμ-ήσασα	τὸ τιμ-ῆσαν
τοῦ τιμ-ήσαντος	τῆς τιμ-ησάσης	τοῦ τιμ-ήσαντος.

Παρακείμενος.

ὁ τετιμ-ηκώς	ἡ τετιμ-ηκυῖα	τὸ τετιμ-ηκός
τοῦ τετιμ-ηκότος	τῆς τετιμ-ηκυίας	τοῦ τετιμ-ηκότος.

Παράδειγμα τῶν εἰς ΟΩ.

ἘΝΕΡΓΗΤΙΚΌΝ.

Ὁριστική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός. Ἀσυναίρετον.	Ἑνικός. Συνῃρημένον.	Δυϊκός. Ἀσυναίρετον.	Δυϊκός. Συνῃρημένον.
Χρυσ-όω	χρυσῶ	— —	— —
χρυσ-όεις	χρυσοῖς	χρυσ-όετον	χρυσοῦτον
χρυσ-όει	χρυσοῖ	χρυσ-όετον	χρυσοῦτον

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
χρυσ-όομεν	χρυσοῦμεν
χρυσ-όετε	χρυσοῦτε
χρυσ-όουσι	χρυσοῦσι.

Παρατατικός.

ἐχρύσ-οον	ἐχρύσουν	— —	— —
ἐχρύσ-οες	ἐχρύσους	ἐχρυσ-όετον	ἐχρυσοῦτον
ἐχρύσ-οε	ἐχρύσου	ἐχρυσ-οέτην	ἐχρυσούτην

ἐχρυσ-όομεν	ἐχρυσοῦμεν
ἐχρυσ-όετε	ἐχρυσοῦτε
ἐχρύσ-οον	ἐχρύσουν.

Μέλλων .... χρυσ-ώσω.
Ἀόριστος ...... ἐχρύσ-ωσα.
Παρακείμενος ... κεχρύσ-ωκα.

Προστακτική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.		Δυϊκός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
χρύσ-οε	χρύσου	χρυσ-όετον	χρυσοῦτον
χρυσ-οέτω	χρυσούτω	χρυσ-οέτων	χρυσούτων

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
χρυσ-όετε	χρυσοῦτε
χρυσ-οέτωσαν	χρυσούτωσαν.

Ἀόριστος .... χρύσ-ωσον.
Παρακείμενος .... κεχρύσ-ωκε.

Εὐκτική.

Ἐνεστώς.

χρυσ-όοιμι	χρυσοῖμι	— —	— —
χρυσ-όοις	χρυσοῖς	χρυσ-όοιτον	χρυσοῖτον
χρυσ-όοι	χρυσοῖ	χρυσ-οοίτην	χρυσοίτην

χρυσ-όοιμεν	χρυσοῖμεν
χρυσ-όοιτε	χρυσοῖτε
χρυσ-όοιεν	χρυσοῖεν.

	Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
καὶ Ἀττικῶς,	χρυσοίην	— —	χρυσοίημεν
	χρυσοίης	χρυσοίητον	χρυσοίητε
	χρυσοίη	χρυσοιήτην	χρυσοῖεν.

Μέλλων ...... χρυσ-ώσοιμι.
Ἀόριστος ..... χρυσ-ώσαιμι.
Αἰολικός ..... χρυσ-ώσεια.
Παρακείμενος ... κεχρυσ-ώκοιμι.

Ὑποτακτική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.		Δυϊκός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
χρυσ-όω	χρυσῶ	— —	— —
χρυσ-όῃς	χρυσοῖς	χρυσ-όητον	χρυσῶτον
χρυσ-όῃ	χρυσοῖ	χρυσ-όητον	χρυσῶτον

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
χρυσ-όωμεν	χρυσῶμεν
χρυσ-όητε	χρυσῶτε
χρυσ-όωσι	χρυσῶσι.

Ἀόριστος . . . . . . χρυσ-ώσω.
Παρακείμενος . . κεχρυσ-ώκω.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστώς . . . . . χρυσ-όειν | χρυσοῦν.
Μέλλων . . . . . . χρυσ-ώσειν.
Ἀόριστος . . . . . χρυσ-ῶσαι.
Παρακείμενος . . κεχρυσ-ωκέναι.

Μετοχή.

Ἐνεστώς.

Ἀρσενικόν.		Θηλυκόν.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
ὁ χρυσ-όων	χρυσῶν	ἡ χρυσ-όουσα	χρυσοῦσα
τοῦ χρυσ-όοντος	χρυσοῦντος	τῆς χρυσ-οούσης	χρυσούσης

Οὐδέτερον.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
τὸ χρυσ-όον	χρυσοῦν
τοῦ χρυσ-όοντος	χρυσοῦντος.

Μέλλων.

Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
ὁ χρυσ-ώσων	ἡ χρυσ-ώσουσα	τὸ χρυσ-ῶσον
τῦ χρυσ-ώσοντος	τῆς χρυσ-ωσούσης	τῦ χρυσ-ώσοντος.

Ἀόριστος.

ὁ χρυσ-ώσας	ἡ χρυσ-ώσασα	τὸ χρυσ-ῶσαν
τῦ χρυσ-ώσαντος	τῆς χρυσ-ωσάσης	τῦ χρυσ-ώσαντος.

Παρακείμενος.

ὁ κεχρυσ-ωκὼς	ἡ κεχρυσ-ωκυῖα	τὸ κεχρυσ-ωκὸς
τῦ κεχρυσ-ωκότος	τῆς κεχρυσ-ωκυίας	τῦ κεχρυσ-ωκότος.

Περὶ τῆς χρήσεως τῶν ἐγκλίσεων.

ὉΡΙΣΤΙΚΗ'. Ὅταν θέλωμεν νὰ κάμωμεν περιγραφὴν, εἴτε ὁρισμὸν τινὸς πράγματος, μεταχειριζόμεθα τὴν διὰ τοῦτο λεγομένην Ὁριςικὴν ἔγκλισιν. Αὕτη λοιπὸν ἡ ἔγκλισις εἶναι εὔχρηστος εἰς τὰς διηγήσεις καὶ περιγραφάς.

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ'. Μεταχειριζόμεθα τὴν προστακτικὴν, ὄχι μόνον ὅταν θέλωμεν νὰ προστάξωμεν, ἢ νὰ συμβουλεύσωμεν, ἀλλὰ καὶ ὅταν παρακαλῶμεν τινὰ ἀνώτερόν μας.

ΕΥ'ΚΤΙΚΗ'. Εἶναι εὔχρηστος, ὅταν ἐπιθυμοῦντες τὶ, εὐχώμεθα νὰ γένῃ, ἢ τὸ ἐναντίον. Παραδείγματος χάριν· "Ἴδοιμι ὑμᾶς (1)."

ὙΠΟΤΑΚΤΙΚΗ'. Ὅταν κάμνωμεν ὑπόθεσιν τινὰ, καὶ ἐκ ταύτης συμπεραίνωμεν ἄλλο τί· ὅταν ὁμοίως θέλωμεν νὰ παραστήσωμεν σκοπὸν, ἀμφιβολίαν,

(1) Εὐριπ. Μηδ. ς'. 920. Ἡ σημερινὴ Γραικικὴ γλῶσσα δὲν ἔχει εὐκτικὴν ἔγκλισιν· μεταχειριζόμεθα δὲ εἰς τόπον αὐτῆς τὴν ὑποτακτικὴν μὲ τὸ ἐπίῤῥημα εἴθε, ἢ ἄμποτε· ὡς, εἴθε νὰ σᾶς ἴδω!

ὑποψίαν, ἢ ἀπροσδιόριστον χρονικὴν περίστασιν, ἐπιφέρομεν κατόπιν τινῶν ἐπιῤῥημάτων καὶ συνδέσμων τὴν λεγομένην διὰ τοῦτο ὑποτακτικὴν ἔγκλισιν. Παραδείγματος χάριν, "Ἐὰν ἦς φιλο-"μαθὴς, ἔσῃ πολυμαθής (1)" καὶ "Ὅταν γὰρ ὁ "νοῦς ὑπὸ οἴνου διαφθαρῇ, ταυτὰ πάσχει τοῖς ἅρ-"μασι τοῖς τὺς ἡνιόχους ἀποβάλλουσι (2)" ἤγουν, "Ὅταν ὁ νοῦς διαφθαρῇ ἀπὸ τὸν οἶνον, ὁμοιάζει "ἅμαξαν χωρὶς κυβερνήτην". κ. τ. λ.

ἈΠΑΡΈΜΦΑΤΟΣ. Μεταχειριζόμεθα τὴν ἀπαρέμφατον ἔγκλισιν, ὡς οὐσιαςικὸν ὄνομα. Παραδείγματος χάριν· "Κρεῖσσον δὲ νοσεῖν, ἢ θεραπεύειν (3)"· ἢ διὰ νὰ παραςένωμεν τὸ ὑποκείμενον τῶν θελήσεων καὶ ἐνεργειῶν τῦ νοός μας· ὡς, "ἃ ποιεῖν αἰσχρὸν, "ταῦτα νόμιζε μηδὲ λέγειν εἶναι καλὸν (4)" ἤγουν, "Ὅσα εἶναι αἰσχρὸν νὰ κάμνῃς, στοχάζου ὅτι δὲν "εἶναι καλὸν οὐδὲ νὰ τὰ λέγῃς (5)" κ. τ. λ.

Περὶ τῆς χρήσεως τῶν χρόνων.

Ἐξετάζοντες χρονικῶς τὰ πράγματα καθ' ἑαυτὰ, λέγομεν ὅτι γίνονται τώρα, ἢ ὅτι ἔγιναν, ἢ ὅτι μέλλουν νὰ γένωσι· τρεῖς εἶναι λοιπὸν οἱ κύριοι καὶ γενικοὶ χρόνοι, ὁ ἐνεστὼς, ὁ μέλλων καὶ ὁ ἀόριςος. Τὰ πράγματα ὅμως θεωροῦνται καὶ σχετικῶς πρὸς ἄλληλα κατὰ τὸν χρόνον· εἰς φανέρωσιν λοιπὸν τῶν διαφόρων χρονικῶν σχέσεων, ἐπενοήθησαν διὰ τὰ παρελθόντα, ὁ παρατατικὸς, ὁ

(1) Ἰσοκράτ. πρὸς Δημόνικ. Βιβλιοθ. Τόμ. ά. σελ. 4.

(2) Αὐτόθι. σελ. 7. (3) Εὐριπ. Ἱππόλυτ. ς΄. 186.

(4) Ἰσοκρ. πρὸς Δημόνικ. σελ. 3.

(5) Ἡ σημερινή μας γλῶσσα δὲν ἔχει ἀπαρέμφατον ἔγκλισιν· μεταχειριζόμεθα εἰς τόπον αὐτῆς τὴν ὑποτακτικὴν μὲ τὸν σύνδεσμον νὰ, ἢ ὅτι.

παρακείμενος καὶ ὁ ὑπερσυντελικός· διὰ δὲ τὰ μέλλοντα, ὁ Μετ᾽ ὀλίγον μέλλων.

Ὁ Ἐνεστὼς παραστένει τὸ πρᾶγμα ὅτι γίνεται, ἢ ὑπάρχει εἰς τὸν παρόντα καιρόν· ὡς, γράφω, ἀναγινώσκεις, περιπατεῖ.

Ὁ Μέλλων, ὅτι ὕστερον ἀπὸ τὸν παρόντα καιρὸν μέλλει νὰ γένῃ, ἢ νὰ ὑπάρξῃ· ὡς, γράψω τὴν ἐπιστολήν (1).

Ὁ Ἀόριστος, ὅτι ἔγινεν, ἢ ὑπῆρξε πρὸ τοῦ παρόντος καιροῦ· ὡς, ἔγραψα τὴν ἐπιστολήν.

Ὁ Παρατατικὸς, ὅτι ἐγίνετο ἀκόμη, ἢ ὑπῆρχεν εἰς καιρὸν τινὰ, κατὰ τὸν ὁποῖον ἄλλο τὶ ἔγινεν, ἢ ἐγίνετο συγχρόνως, κ. τ. λ.· ὡς, ἅτε ἦλθες, ἔγραφον τὴν ἐπιστολήν.

Ὁ Παρακείμενος, ὅτι πρὸ ὀλίγου ἔγινεν, ἢ ὑπῆρξεν· ὡς, γέγραφα τὴν ἐπιστολήν (2).

Ὁ Ὑπερσυντελικὸς, ὅτι εἶχε γενῆν, ἢ ὑπάρξειν, ἐνῷ ἄλλο τὶ ἐγίνετο, ἢ ἔγινεν, κ. τ. λ. ὡς, ὅτε ἦλθες, ἐγεγράφειν τὴν ἐπιστολήν (3).

---

(1) Ἡ σημερινὴ γλῶσσά μας δὲν ἔχει ἁπλοῦν σχηματισμὸν μέλλοντος χρόνου· μεταχειριζόμεθα δὲ εἰς τόπον αὐτοῦ τὸ θέλω μὲ τὸ ἀναγκαῖον εἰς τὴν ὑπόθεσιν ῥῆμα· ὡς, θέλω γράψει (ἢ γράψειν) τὴν ἐπιστολήν· ἢ τὸ μέλλω μὲ τὴν ὑποτακτικὴν τοῦ ῥήματος· ὡς, μέλλω νὰ γράψω τὴν ἐπιστολὴν (κοινότερον, θὰ γράψω κ. τ. λ.). Ὅταν θέλωμεν νὰ φανερώσωμεν συνέχειαν καὶ ἐξακολούθησιν τοῦ πράγματος, βάλλομεν ἐνεστῶτα χρόνον κατόπιν τοῦ μέλλω, ἢ θέλω· ὡς, θέλω γράφειν, ἢ μέλλω νὰ γράφω.

(2) Ἡ σημερινὴ γλῶσσα στερεῖται ὁμοίως τὸν σχηματισμὸν τοῦ παρακειμένου χρόνου· καὶ μεταχειριζόμεθα εἰς τοπον αὐτοῦ τὸν Ἀόριστον, προσδιορίζοντές τον μὲ τὸ, τώρα, πρὸ ὀλίγου, ἢ μὲ ἄλλο τὶ ἰσοδύναμον.

(3) Καὶ τοῦτον ὁμοίως τὸν χρονικὸν σχηματισμὸν στερεῖται ἡ γλῶσσά μας· τὸν ἀναπληροῦμεν δὲ μὲ τὸ εἶχα καὶ μὲ τὸ ῥῆμα, ἢ τὴν μετοχὴν αὐτοῦ· ὡς, ὅταν ἦλθες, εἶχα γράψει, (ἢ γράψειν) τὴν ἐπιστολήν· ἢ εἶχα γραμμένην τὴν ἐπιστολήν.

Ὁ Μετ' ὀλίγον μέλλων φανερόνει τὸ πρᾶγμα, ὅτι εὐθὺς μετὰ ἄλλο τὶ θέλει εἶσθαι τελειωμένον· Σχηματισμὸς τοῦ χρόνου τούτου δὲν εὑρίσκεται εἰς τὴν ἐνεργητικὴν φωνήν· ἀλλ' ὅταν ἦναι χρεία νὰ παραστήσωμεν τὴν τοιαύτην χρονικὴν σχέσιν, μεταχειριζόμεθα τὸν μέλλοντα χρόνον τοῦ εἰμὶ, καὶ τὴν μετοχὴν τοῦ ἀναγκαίου εἰς τὴν ἔννοιαν ῥήματος· ὡς, "ἓν ἔτι ἐπόθουν εἰδέναι, ὦ Ἑρμῆ· "καί μοι δείξας αὐτὸ, ἐντελῆ ἔσῃ τὴν περιήγησιν "πεποιηκώς (1)".

Ὁ β'. Μέλλων φαίνεται ὅτι εἶναι Ἀττικὸς σχηματισμὸς, καὶ ἰσοδυναμεῖ κατὰ τὴν ἔννοιαν μὲ τὸν πρῶτον μέλλοντα. Ὁμοίως καὶ ὁ β'. Ἀόριστος ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸν α'. ὅθεν εἰς ὀλίγα ῥήματα εὑρίσκεται.

Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν χρόνων.

Ὁ Ἐνεστὼς εἶναι τρόπον τινὰ ἡ ῥίζα τοῦ ῥήματος, ἀπὸ τὴν ὁποίαν προέρχονται οἱ ἄλλοι χρόνοι· ὅθεν λέγεται Θέμα. Οὗτοι δὲ οἱ χρόνοι, διὰ νὰ διακρίνωνται, λαμβάνουν καὶ τέλος καὶ ἀρχὴν διάφορον, ἤγουν, σχηματίζονται διαφόρως.

Παρατατικός.

Σχηματίζομεν τὸν παρατατικὸν ἀπὸ τὸν ἐνεστῶτα, μεταβάλλοντες τὸ Ω εἰς ΟΝ, καὶ αὐξάνοντες τὴν ἀρχήν του ἢ συλλαβικῶς, ἢ χρονικῶς, κατὰ τοὺς ἀκολούθως κανόνας.

Α'. ΣΥΛΛΑΒΙΚΩ͂Σ. Ὅταν τὸ ῥῆμα ἀρχίζῃ ἀπὸ σύμφωνον, ὁ παρατατικὸς λαμβάνει εἰς τὴν ἀρχὴν

(1) Λουκιαν. Χάρ.

τοῦ Ε, τὸ ὁποῖον λέγομεν συλλαβικὴν αὔξησιν, διότι αὐξάνεται τρόντι μὲ τὴν προσθήκην τῆς συλλαβῆς ταύτης· ὡς, τύπτω, ἔτυπτον. Οἱ Ἀττικοὶ τρέπουν εἰς Η τὴν συλλαβικὴν ταύτην αὔξησιν εἰς τοὺς παρατατικοὺς τῶν ῥημάτων, δύναμαι, βούλομαι, μέλλω, λέγοντες, ἠδυνάμην, ἠβουλόμην (1), ἤμελλον, ἀντὶ ἐδυνάμην, ἐβουλόμην, ἔμελλον. Ὅταν τὸ ῥῆμα ἀρχίζῃ ἀπὸ Ρ, διπλασιάζεται τὸ σύμφωνον τοῦτο εἰς τὸν παρατικὸν μετὰ τὴν συλλαβικὴν αὔξησιν· ὡς, ῥίπτω, ἔῤῥιπτον.

Β΄. ΧΡΟΝΙΚΩ͂Σ. Ὅταν δὲ τὸ ῥῆμα ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν βραχὺ, τὸ φωνῆεν τοῦτο γίνεται μακρὸν εἰς τὸν παρατατικόν· ὅθεν λέγεται χρονικὴ αὔξησις (2). Τρέπονται δὲ, εἴτε μεταβάλλονται ἀπὸ τὰ φωνήεντα,

τὸ Α εἰς Η· ὡς, ἀκούω, ἤκουον·
τὸ Ο εἰς Ω· ὡς, ὁμιλῶ, ὡμίλουν·
τὸ Ε εἰς Η· ὡς, ἐλπίζω, ἤλπιζον.

---

(1) Ἰδὲ κατωτέρω τὸν σχηματισμὸν τῶν παθητικῶν.

(2) Καὶ τὰ ἀπὸ φωνῆεν ἀρχίζοντα ῥήματα ἐλάμβαναν τὸ πάλαι τὴν συλλαβικὴν αὔξησιν Ε, καθὼς φαίνεται ἀπὸ ῥήματα τινὰ, εἰς τῶν ὁποίων τοὺς παρατατικοὺς χρόνους φυλάττεται ἀττικῶς ἡ αὔξησις Ε· ὡς, ἐώθουν, ἀπὸ τοῦ ὠθέω (σπρώχνω)· ἐωνούμην, ἀπὸ τοῦ ὠνέομαι (ἀγοράζω)· ἐούρουν, ἀπὸ τοῦ οὐρέω (κατουρῶ). Αὕτη δὲ ἡ συλλαβικὴ αὔξησις Ε καὶ τὸ ἀρχτικὸν φωνῆεν τῶν ῥημάτων συναιροῦνται εἰς Η, ἢ Ω, ὅθεν ἄγω, ἔαγον, καὶ κατὰ συναίρεσιν ἦγον. Ὀρύσσω (σκάπτω), ἐόρυσσον, καὶ κατὰ συναίρεσιν τοῦ ΕΟ εἰς Ω, ὤρυσσον· εἰς δὲ τὰ ἀκόλουθα ῥήματα ἡ Ε αὔξησις καὶ τὸ ἀρχτικὸν αὐτῶν Ε, συναιροῦνται εἰς ΕΙ· ὅθεν, ἔχω, εἶχον· ἐῶ, εἴων· ἕλκω, εἷλκον· ἑλκύω, εἵλκυον· ἕρπω, εἷρπον· ἑρπύζω, εἵρπυζον· ἔθω καὶ ἐθίζω, εἴθιζον· ἑλίσσω, εἵλισσον· ἑστιῶ, εἱςίων· ἑρύω, εἵρυον· ἕπω καὶ ἕπομαι, εἱπόμην· ἐργάζομαι, εἰργαζόμην.

Ἐὰν τὰ ἀρκτικὰ φωνήεντα τοῦ ῥήματος ἦναι Ι, Υ, βραχέα, ἢ κοινὰ (1), ἐκτείνονται εἰς τὸν παρατατικόν· ὡς, ἱκετεύω, ἱκέτευον, ὑβρίζω, ὕβριζον (2).

Γ΄. Ὅταν τὸ ῥῆμα ἀρχίζῃ ἀπὸ ΕΟ, μόνον τὸ Ο τρέπεται εἰς Ω, ὡς, ἑορτάζω, ἑώρταζον (3).

Δ΄. Εἰς τὴν χρονικὴν αὔξησιν προσθέτεται ἐνίοτε καὶ ἡ συλλαβική· ὡς, ἑώρων, παρατατικὸς τοῦ ὁράω.

Ε΄. Ὅταν τὸ ῥῆμα ἀρχίζῃ ἀπὸ τὰς διφθόγγους ΑΙ, ΑΥ, ΟΙ, ΕΥ, τὸ πρῶτον φωνῆεν αὐτῶν τρέπεται, καθὼς ἀνωτέρω, εἰς τὸν παρατατικόν· τὸ δὲ Ι ὑπογράφεται· ὅθεν, αἴρω (συκόνω), ᾖρον· αὐξάνω, ηὔξανον· οἰκίζω, ᾤκιζον· εὔχομαι, ηὐχόμην (4).

ϛ΄. Ἄτρεπτα μένουν τὰ φωνήεντα Η, Ω, Ι, Υ, καὶ αἱ δίφθογγοι ΕΙ, ΟΥ· ὅθεν, ἠχῶ, ἤχουν· ὠφελῶ, ὠφέλουν· ἱκετεύω, ἱκέτευον· ὑβρίζω, ὕβριζον· εἰκάζω (ἐξομοιόνω), εἴκαζον· οὐτάζω (πληγόνω), οὔταζον (5).

---

(1) Ὅταν βραχὺ ἢ δίχρονον φωνῆεν εὑρίσκεται πρὸ δύο συμφώνων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ πρῶτον εἶναι ἄφωνον, καὶ τὸ δεύτερον, ἀμετάβολον, λέγεται κοινὴ συλλαβή, διότι ἐμπορεῖ νὰ ληφθῇ καὶ ὡς μακρά, καὶ ὡς βραχεῖα.

(2) Τὸ σημεῖον ◡ βαλλόμενον ἐπάνωθεν τινὸς φωνήεντος, σημαίνει ὅτι τὸ φωνῆεν τοῦτο εἶναι βραχύ. Τὸ δὲ — σημαίνει ὅτι εἶναι μακρόν.

(3) Βλέπε κατωτέρω τὰ περὶ τοῦ παρακειμένου.

(4) Τὰ ἀρχίζοντα ἀπὸ τὴν ΕΥ δίφθογγον μεταβάλλουν Ἀττικῶς τὸ Ε εἰς Η· ὅθεν εὑρίσκονται καὶ χωρὶς μεταβολήν· ὡς εὐχόμην, εὗδον, παρατατικὸς τοῦ εὕδω (κοιμῶμαι)· τινὰ μάλιστα εἶναι καὶ πλέον εὔχρηστα χωρὶς τὴν μεταβολήν· ὡς, εὕρισκον, εὑρέθην.

(5) Ὅταν κατόπιν τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος ἀκολουθῇ ἀμέσως καὶ ἄλλο, καθὼς εἰς τὰ ῥήματα, ἀηθέσσω (δὲν εἶμαι συνειθισμένος), ἀηδίζομαι (ἀηδιάζω), τὸ ἀρκτικὸν τοῦτο φωνῆεν μένει ἀμετάβλητον, διὰ νὰ μὴ συμπέσωσι δύο φωνήεντα τὰ αὐτά, καὶ γένῃ κακοφω-

Ζʹ. ΣΥʹΝΘΕΤΑ ῬΗʹΜΑΤΑ. Ὅταν τὸ ῥῆμα ἦναι σύνθετον ἀπὸ πρόθεσιν, γενικῶς λαμβάνει τὴν συνειθισμένην χρονικὴν ἢ συλλαβικὴν αὔξησιν μετὰ τὴν πρόθεσιν· καὶ ἐὰν ἡ πρόθεσις τελειόνῃ εἰς φωνῆεν, ἀποβάλλεται τοῦτο, διὰ νὰ μὴ συμπέσωσι δύο φωνήεντα· ὅθεν, καταγράφω, κατέγραφον· ἐπαινῶ, ἐπήνουν, κ. τ. λ. Πρέπει ὅμως νὰ ἐξαιρέσωμεν τὴν πρὸ καὶ περί· διότι αὗται φυλάττουν τὸ φωνῆέν των· ὅθεν προγράφω, προέγραφον· περιγράφω, περιέγραφον. Ἡ πρὸ κάμνει καὶ κρᾶσιν μὲ τὴν συλλαβικὴν αὔξησιν· ὡς, προὔγραφον, ἀντὶ προέγραφον.

Ηʹ. Ἡ Ἐκ πρόθεσις γίνεται Ἐξ πρὸ φωνήεντος· ὅθεν, ἐκφέρω, ἐξέφερον.

Ἡ Σὺν μεταβάλλεται εἰς Συλ πρὸ τοῦ Λ· ὅθεν, συλλέγω· εἰς Συμ, πρὸ τοῦ Β, Π, Φ· ὅθεν, συμβάλλω, συμπονῶ, συμφάσκω· εἰς Συγ, πρὸ τοῦ Κ, Γ, Χ· ὅθεν, συγκόπτω, συγγράφω, συγχέω.

Θʹ. Ὅταν τὸ ἁπλοῦν ῥῆμα δὲν ὑπάρχῃ, ἢ ἦναι σπάνιον, τότε ἡ αὔξησις, ἢ ἡ τροπὴ γίνεται εἰς τὸ ἀρκτικὸν γράμμα τῆς προθέσεως, ἤτοι ἔξωθεν· ὡς, καθεύδω, ἐκάθευδον· καθίζω, ἐκάθιζον· ἀμφισβητῶ, ἠμφισβήτουν· ἀντιβολῶ,

---

νία· ὅθεν ἀήθεσσον, ἀηδιζόμην, ἀλλ᾽ ὄχι ἠήθεσσον, ἠηδιζόμην· ἄτρεπτον μένει καὶ τὸ αὑαίνω (ξηραίνω). Ὁμοίως, ὅταν ἀπὸ τὴν μεταβολὴν προέρχεται ἀσάφεια, τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν μένει ἀμετάβλητον· ὅθεν, ὁ παρατατικὸς τοῦ ἄω (πνέω) εἶναι ἄον, καὶ τοῦ ἀΐω (ἀκούω), ἄϊον, διὰ νὰ μὴ συγχυθῇ μὲ τὸν παρατατικὸν ἤϊον τοῦ εἶμι (πορεύομαι). Ἀμετάβλητα μένουν ἀκόμη καὶ ὅσα ῥήματα παράγονται ἢ συνθέτονται ἀπὸ τὰ ἀκόλουθα ὀνόματα, οἶνος, οἶκος, οἰωνὸς (σαρκοφάγον ὄρνεον), οἴαξ (διάκι, πηδάλιον), οἶος (μόνος), οἶμος (δρόμος)· ὡς, οἰνίζω, οἰκουρέω, οἰωνοσκοπέω, οἰακονομέω, οἰόω, οἰμέω.

ἠντιβόλουν· ἠφίουν (ὡς ἐκ τοῦ ἀφιέω)· καὶ τὰ λοιπὰ (1).

Ι΄. Ἔξωθεν ὁμοίως γίνεται ἡ αὔξησις, ἢ ἡ τροπὴ καὶ εἰς τὰ ῥήματα τὰ ἔχοντα τὴν ἀρχήν των, εἴτε παραγόμενα ἀπὸ σύνθετα ὀνόματα· ὡς, μελοποιῶ, ἐμελοποίουν· ἀφρονῶ, ἠφρόνουν· δεινοπαθῶ, ἐδεινοπάθουν· οἰκοδομῶ, ᾠκοδόμουν, κ. τ. λ., τὰ ὁποῖα παράγονται ἀπὸ τὰ σύνθετα, μελοποιὸς, ἄφρων, δεινοπαθὴς, οἰκοδόμος. Ἐὰν δὲ τὸ ὄνομα ἦναι σύνθετον ἀπὸ πρόθεσιν, ἡ αὔξησις, ἢ ἡ τροπὴ γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετὰ τὴν πρόθεσιν· ὡς, ἐγκωμιάζω, ἐνεκωμίαζον· συνεργῶ, συνήργουν· ἐγχειρῶ, ἐνεχείρουν· κατηγορῶ, κατηγόρουν, κ. τ. λ., τὰ ὁποῖα παράγονται ἀπὸ τὰ σύνθετα ἐγκώμιον, συνεργὸς, κατήγορος· τὸ δὲ ἐγχειρῶ, ἀπὸ τὴν ἐν πρόθεσιν καὶ χείρ.

ΙΑ΄. Ὅταν δὲ τὸ ῥῆμα ἦναι σύνθετον ἀπὸ τὸ Δυς μόριον, ἢ ἀπὸ τὸ Εὖ ἐπίῤῥημα, ἐὰν μετὰ τὰ μόρια ταῦτα ἀκολουθῇ ἀμέσως φωνῆεν Α, Ε, ἢ Ο, τρέπεται τὸ φωνῆεν τοῦτο· ὡς, δυσαρεστῶ, δυσηρέστουν· εὐεργετῶ, εὐηργέτουν· εὐορκῶ, εὐώρκουν. Ἐὰν ὅμως τὸ φωνῆεν ἦναι ἀπὸ τὰ ἄτρεπτα, ἢ ἐὰν ἀκολουθῇ σύμφωνον, τότε ἡ αὔξησις, ἢ ἡ τροπὴ γίνεται ἔξωθεν· ὡς, δυστυχῶ,

---

(1) Ἡ παρατήρησις αὕτη, ἂν καὶ εἰς τὰ πλειότερα ἀληθὴς, δὲν εἶναι ὅμως ἀναντίῤῥητος· διότι πολλὰ τῶν τοιούτων ῥημάτων εὑρίσκονται ἔχοντα τὴν αὔξησιν ἢ μεταβολὴν καὶ μετὰ τὴν πρόθεσιν· ὡς, καθηῦδον, ἀπήλαυον, κ. τ. λ.

Τῶν ἀκολούθων ῥημάτων ὁ παρατατικὸς λαμβάνει χρονικὴν αὔξησιν καὶ ἔξωθεν καὶ ἔσωθεν τῆς προθέσεως· ἀνορθῶ, ἠνώρθουν· ἐνοχλῶ, ἠνώχλουν, ἀνέχομαι, ἠνειχόμην.

ἐδυστύχουν· δυσωπῶ, ἐδυσώπουν· εὐδοκιμῶ, ηὐδοκίμουν (1).

Μέλλων α΄.

Σχηματίζομεν τὸν α΄. μέλλοντα ἀπὸ τὸν ἐνεστῶτα, βάλλοντες ἁπλῶς Σ πρὸ τοῦ Ω, ἐὰν ἡ κατάληξις αὕτη τοῦ ἐνεστῶτος ἦναι καθαρά· καθὼς, τίω, τίσω· πρέπει ὅμως νὰ παρατηρῶμεν ὁποῖον σύμφωνον ἔχει ὁ ἐνεστὼς πρὸ τοῦ Ω.

Α΄. Λοιπὸν ἐὰν πρὸ τοῦ Ω ἔχῃ Β, Π, Φ, ὁποῖα τὰ, ϛείβω, λείπω, γράφω· ἐπειδὴ προφέρομεν Ψ ἀντὶ τῶν ΒΣ, ΠΣ, ΦΣ (2), ὁ μέλλων θέλει εἶσθαι εἰς ΨΩ. ὅθεν, στείψω, λείψω, γράψω. Τὸ αὐτὸ ἀκολουθεῖ καὶ ἐὰν κατόπιν τῶν συμφώνων τούτων εὑρίσκεται ἄλλο τι, καθὼς εἰς τὰ τύπτω, βλάπτω, ῥάπτω, ὡς ἐὰν ἦτο τύπω, βλάβω, ῥάφω (3).

Β΄. Ἐὰν πρὸ τοῦ Ω ἔχῃ Γ, Κ, Χ, ὁποῖα τὰ, λέγω, πλέκω, τρέχω, κ. τ. λ., ἐπειδὴ ὁμοίως προφέρομεν Ξ ἀντὶ τῶν ΓΣ, ΚΣ, ΧΣ, ὁ μέλλων θέλει εἶσθαι εἰς ΞΩ· ὅθεν, λέξω, πλέξω, τρέξω· ὁμοίως, τίκτω, τέξω (ἀπὸ τὸ τέκω).

Γ΄. Ἐὰν πρὸ τοῦ Ω ἔχῃ Δ, Θ, ἢ Τ, ἀποβάλλονται ταῦτα εἰς τὸν μέλλοντα, διὰ νὰ μὴ γένῃ

---

(1) Εἰς τὴν δευτέραν ταύτην περίϛασιν τὰ σύνθετα ἀπὸ τὸ Εὐ μένουν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἄτρεπτα· ὡς, εὐωνίζω, εὐώνιζον· εὐωχοῦμαι, εὐωχούμην (βλέπε τὴν παθητικὴν φωνήν).

(2) Βλέπε σελίδ. 31.

(3) Εἰς τὰ ῥήματα τὰ λήγοντα εἰς πτω ὑποτίθεται ἄλλος ἐνεϛὼς, πρὸ τοῦ ω ἔχων, β, π, ἢ φ, ἐκ τοῦ ὁποίου σχηματίζεται ὁ μέλλων εἰς ψω· ἐὰν ἀπὸ τὸν τοιοῦτον ἐνεϛῶτα εὑρίσκεται παράγωγον ὄνομα, ἐκ τούτου συμπεραίνομεν ποῖον σύμφωνον πρέπει νὰ εἶχεν· οὕτω ἐκ τοῦ, τύπος, βλάβος, ῥαφὴ, συμπεραίνομεν τὰ θέματα τύπω, βλάβω, ῥάφω, καὶ ἀπὸ ταῦτα σχηματίζομεν τοὺς μέλλοντας, κ. τ. λ.

κακοφωνία, καὶ προσθέτεται μόνον Σ, ὡς νὰ ἦτον καθαρὸν τὸ Ω τοῦ ἐνεστῶτος· ὅθεν, ᾄδω, ᾄσω· πείθω, πείσω· ἀνύτω, ἀνύσω.

Δ'. Ἀπὸ τὰ εἰς ΖΩ, ΣΣΩ, ἢ ΤΤΩ ῥήματα, ἄλλα ἔχουν τὸν μέλλοντα εἰς ΣΩ, καὶ ἄλλα εἰς ΞΩ· ὡς, νομίζω, νομίσω· στίζω, στίξω· πλάσσω, πλάσω· ὀρύσσω, ὀρύξω. Διὰ νὰ εὑρίσκωμεν τὸν ἀληθῆ μέλλοντα τῶν τοιούτων ῥημάτων, πρέπει νὰ παρατηρῶμεν, ὡς ἀνωτέρω (1), ἂν ἦναι κανὲν ὄνομα παραγόμενον ἀπὸ ἄλλον ὑποτιθέμενον ἐνεστῶτα, ἐκ τοῦ ὁποίου νὰ σχηματίζεται ὁ μέλλων κατὰ τοὺς προειρημένους κανόνας. Οὕτω, παραδείγματος χάριν, ὁ μέλλων τοῦ φράζω, εἶναι φράσω· διότι εὑρίσκεται τὸ ὄνομα φραδὴ, τὸ ὁποῖον ὑποθέτει ἐνεστῶτα, φράδω· ὅθεν ὁ μέλλων φράσω (2). Οὕτω καὶ ὁ μέλλων τοῦ χάζω εἶναι χάσω, ἐκ τοῦ ὑποτιθεμένου χάδω, διὰ τὸ εὐρυχαδής. Πάλιν, τοῦ στάζω ὁ μέλλων εἶναι στάξω, διότι τὸ ὄνομα σταγὼν ὑποθέτει τὸν ἐνεστῶτα στάγω, ὅθεν στάξω (3)· λοιπὸν πρέπει νὰ συμβουλευώμεθα περὶ τούτων τὰ λεξικά.

Ε'. Τὰ ἀκόλουθα τέσσαρα ῥήματα, ἔχω, τρέχω, τρέφω, τύφω, μεταβάλλουν εἰς τὸν μέλλοντα τὸ ψιλὸν εἰς δασύ· ὡς, ἕξω, θρέξω, θρέψω, θύψω (4). Τοῦ δὲ καίω καὶ κλαίω ὁ μέλλων εἶναι καύσω καὶ κλαύσω, ὡς ἀπὸ τοῦ καύω καὶ κλαύω.

---

(1) Σελ. 93, σημ. 3. (2) Κατὰ τὸν ἀνωτέρω Γ'. κανόνα.

(3) Κατὰ τὸν ἀνωτέρω Β'. κανόνα.

(4) Οἱ ἐνεστῶτες τῶν ῥημάτων τούτων εἶχαν τὴν πρώτην συλλαβὴν δασεῖαν, καὶ τὴν μετέβαλαν εἰς ψιλὴν, διὰ νὰ ἀποφύγωσι τὴν σύμπτωσιν τῶν ἀλλεπαλλήλων δασέων· κυρίως λοιπὸν ὁ μέλλων αὐτῶν δὲν τρέπει, ἀλλὰ ἀναλαμβάνει τὸ δασὺ τοῦ ἐνεστῶτος, μὴν ἐμποδιζόμενος πλέον ἀπὸ τὴν κακοφωνίαν.

ϛʹ. Εἰς δὲ τὰ περισπώμενα ῥήματα, ὁ μέλλων τρέπει εἰς μακρὰν τὴν βραχεῖαν παραλήγουσαν τοῦ ἐνεστῶτος, ἤγουν τὸ Ε καὶ Α εἰς Η, τὸ δὲ Ο εἰς Ω· ὅθεν, φιλέω, φιλήσω (1)· τιμάω, τιμήσω (2)· χρυσόω, χρυσώσω (3).

Ἀττικὸς μέλλων.

Αʹ. Οἱ Ἀττικοὶ σχηματίζουν ἰδιαίτερον μέλλοντα τῶν εἰς ΙΖΩ ῥημάτων, ὅταν ἦναι ὑπερδισύλλαβα, ἀποβάλλοντες τὸ Σ τοῦ εἰς ΣΩ κοινοῦ μέλλοντος, καὶ περισπῶντες τὴν λήγουσαν· ὡς, νομίσω, καὶ Ἀττικῶς, νομιῶ.

Βʹ. Εἰς τοὺς Ἀττικοὺς μέλλοντας περιλαμβάνονται καὶ οἱ γινόμενοι ἀπὸ τῶν εἰς ΕΣΩ καὶ ΑΣΩ κοινῶν μελλόντων, κατὰ ἀποβολὴν τοῦ Σ καὶ συν-

---

(1) Ἐξαιροῦνται τὰ ἀκόλουθα, τῶν ὁποίων ὁ μέλλων φυλάττει τὴν παραλήγουσαν τοῦ ἐνεστῶτος· ἀκέω, ἀρκέω, ζέω, νεικέω, ξέω, ὀλέω, ϛορέω, τελέω, τρέω, καὶ ὅσα ῥήματα παράγουν ἄλλα εἰς ΝΥΩ, ΝΥΜΙ, καὶ ΣΚΩ· ὡς, ἀμφιέω, σβέω, ὅθεν, ἀμφιεννύω καὶ ἀμφιέννυμι, σβεννύω καὶ σβέννυμι. — Τινὰ δὲ πάλιν ἔχουν τὸν μέλλοντα εἰς ΕΣΩ καὶ εἰς ΗΣΩ· τοιαῦτα εἶναι τὸ ἀκόλουθα· αἰνέω, ἀλέω, ἀλφέω, βδέω, κηδέω, κοπέω, κορέω, κοτέω, ὀζέω, ποθέω, πονέω, ϛερέω, φορέω, φρονέω, χωρέω, αἱρέω, δέω, καὶ τὰ εἰς παθητικὴν φωνὴν, αἰδέομαι, ἀκέομαι, ἀχθέομαι, μαχέομαι.

Τὰ ἀκόλουθα ἓξ ἔχουν τὸν μέλλοντα εἰς ΕΥΣΩ· θέω, πλέω, πνέω, νέω, ῥέω, χέω.

(2) Ἐξαιροῦνται ὅσα πρὸ τοῦ ΑΩ ἔχουν Ε, ἢ Ι· ὡς, ἐάω, πυριάω· ἔτι τὰ εἰς ΛΑΩ καὶ ΡΑΩ καθαρόν· ὡς, γελάω, θηράω· ἔτι τὰ, διφάω, δράω, κλάω, μάω, νάω, πετάω, σπάω, φλάω καὶ θλάω, κρεμάω, ἀκροάομαι.

(3) Ἐξαιροῦνται τὰ, ἀρόω, ἐνόω, ὀνόω· καὶ ὅσα παράγουν ἄλλα εἰς ΝΥΩ, ΝΥΜΙ, καὶ ΣΚΩ· ὡς, ὀμόω, ὅθεν τὸ ὀμνύω καὶ ὄμνυμι· καὶ βόω, ὅθεν τὸ βόσκω.

αἵρεσιν τοῦ ΕΩ καὶ ΑΩ εἰς Ω· ὅθεν τελῶ, ἀντὶ τελέσω· βιβῶ, ἀντὶ βιβάσω· κ. τ. λ.

Μέλλων β′.

Ὁ β′. μέλλων περισπᾶται, καὶ κλίνεται, ὡς οἱ συνῃρημένοι ἐνεςῶτες τῶν εἰς ΕΩ ῥημάτων: δὲν τὸν ἔχουν ὅμως κυρίως παρὰ μόνα τὰ εἰς ἀμετάβολον λήγοντα ῥήματα (1)· ὡς, κρίνω, κρινῶ· νέμω, νεμῶ. Καὶ ἐὰν τὸ ἀμετάβολον τοῦ ἐνεςῶτος ἦναι διπλοῦν, ἀποβάλλεται τὸ ἓν εἰς τὸν μέλλοντα· ὡς, ψάλλω, ψαλῶ. Ἐὰν δὲ ὁ ἐνεστὼς ἔχῃ εἰς τὴν παραλήγουσαν ΑΙ, ἢ ΕΙ, ὁ μέλλων ἀποβάλλει τὸ Ι· ὡς, φαίνω, φανῶ· σπείρω, σπερῶ.

Ἀόριστος α′.

Α′. Σχηματίζομεν τὸν α′. ἀόριστον ἀπὸ τὸν α′. μέλλοντα, τρέποντες τὴν λήγουσαν Ω εἰς Α, καὶ βάλλοντες εἰς τὴν ἀρχὴν τὴν συλλαβικὴν, ἢ χρονικὴν αὔξησιν· ὡς, τύψω, ἔτυψα· ποιήσω, ἐποίησα· ἀκούσω, ἤκουσα· ἐλεήσω, ἠλέησα· ὀρθώσω, ὤρθωσα· αἰνέσω, ᾔνεσα· οἰκίσω, ᾤκισα· αὐξήσω, ηὔξησα.

Β′. Ὁ α′. ἀόριςος φυλάττει τὸ ληκτικὸν σύμφωνον τοῦ μέλλοντος (2), καὶ τὴν παραλήγουσαν αὐτοῦ·

---

(1) Τὰ ῥήματα ταῦτα δὲν ἔχουν κανονικὸν πρῶτον μέλλοντα, διότι ἤθελεν εἶσθαι κακόφωνος· διὰ τοῦτο ἀποβάλλουν τὸ Σ, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸν κανόνα ἔπρεπε νὰ λάβῃ ὁ μέλλων πρῶτος, καὶ σχηματίζουν ὡς ἀνωτέρω τὸν λεγόμενον Δεύτερον μέλλοντα· τὸ Σ τοῦτο φυλάττεται εἰς τινὰ ῥήματα κατὰ διάλεκτον Δωρικὴν καὶ Αἰολικήν· ὅθεν ὄρσω ἀπὸ τοῦ ὄρω· κέλσω ἀπὸ τοῦ κέλλω· κ. τ. λ. Βλέπε καὶ τοὺς χρόνους τῶν παθητικῶν.

(2) Ἐξαιροῦνται οἱ ἀόριςοι τινῶν ῥημάτων, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἄλλοι μὲν φαίνονται ὡς ἀπὸ τοῦ ἐνεςῶτος γινόμενοι (ὀρθότερον δὲ ἴσως ἀπὸ τοῦ μέλλοντος κατὰ ἀποβολὴν τοῦ Σ), ὁποῖοι εἶναι οἱ ἀκόλουθοι·

πλὴν τῶν εἰς ἀμετάβολον ληγόντων ῥημάτων· διότι οἱ ἀόριςοι τούτων τρέπουν εἰς μακρὰν τὴν βραχεῖαν παραλήγουσαν τοῦ μέλλοντος· ὅθεν ἐὰν ὁ μέλλων ἔχῃ Α, ὁ ἀόριςος τρέπει αὐτὸ εἰς Η· ὡς, ψαλῶ, ἔψηλα· φανῶ, ἔφηνα (1)· ἐὰν Ε, ὁ ἀόριστος προσλαμβάνει Ι· ὡς, στελῶ, ἔστειλα· σπερῶ, ἔσπειρα.

Παρακείμενος ά.

Α΄. Ὁ παρακείμενος γίνεται ἀπὸ τὸν μέλλοντα κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον·

μεταβάλλει τὸ Ω τοῦ μέλλοντος εἰς Α, καὶ
τὸ Ψ εἰς Φ·
τὸ Ξ εἰς Χ·
τὸ Σ εἰς Κ.

Ἐὰν δὲ ὁ μέλλων λήγῃ εἰς ἀμετάβολον, ὁ παρακείμενος λαμβάνει ΚΑ, φυλάττων τὸ Λ, τὸ δὲ Ν τρέπων εἰς Γ, ἢ ἀποβάλλων αὐτό (Βλέπε κατωτέρω Γ΄.)· πρὸς τούτοις λαμβάνει εἰς τὴν ἀρχήν του τὴν χρονικὴν αὔξησιν τοῦ ῥήματος, ἢ τὴν συλλαβικήν, τὰς ὁποίας φυλάττει εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις, καὶ εἰς τὴν μετοχήν.

ά. Ἐὰν τὸ ῥῆμα ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν τρεπτόν, ὁποῖα τά, Α, Ε, Ο· ἢ ἀπὸ δίφθογγον τρεπτήν, ὁποῖαι αἵ, ΑΥ, ΑΙ, ΟΙ, ΕΥ, ὁ παρακείμενος λαμ-

---

ἀκέω, ἤκεια· ἀλεύω, ἤλευα· εἴπω, εἶπα· ἐνέγκω, ἤνεγκα· ἐνείκω, ἔνεικα· καίω, ἔκηα· κέω, ἔκεια· σεύω, ἔσευα· χέω, ἔχεα· ἄλλοι δὲ λαμβάνουν Κ τὸ χαρακτηριςικὸν τοῦ παρακειμένου, ὡς νὰ ἐγίνοντο ἀπὸ αὐτόν· τοιοῦτοι εἶναι οἱ ἀκόλουθοι. ἕω, ἧκα· θέω, ἔθηκα· δόω, ἔδωκα.

(1) Ὅταν ὁ ἐνεςὼς ἔχῃ ΑΙ εἰς τὴν παραλήγουσάν του, ὁ κοινὸς ἀόριστος λαμβάνει Α, ὁ δὲ Ἀττικὸς τρέπει αὐτὸ εἰς Η· ὅθεν, σημαίνω, ἐσήμανα κοινῶς, ἐσήμηνα Ἀττικῶς· τὰ δὲ εἰς ΡΑΙΝΩ καὶ ΙΑΙΝΩ φυλάττουν τὸ Α.

βάνει εἰς τὴν ἀρχήν του τὴν αὐτὴν μὲ τὸν παρατατικὸν χρονικὴν αὔξησιν, εἴτε τροπήν· ὡς,

ἀκούω,	ἤκουον,	ἤκουκα·
ἐλπίζω,	ἤλπιζον,	ἤλπικα·
ὁμιλῶ,	ὡμίλουν,	ὡμίληκα·
αὐχῶ,	ηὔχουν,	ηὔχηκα·
αἰτῶ,	ᾔτουν,	ᾔτηκα·
οἰκῶ,	ᾤκουν,	ᾤκηκα·
εὐδοκιμῶ,	ηὐδοκίμουν,	ηὐδοκίμηκα.

β'. Ἐὰν τὸ ῥῆμα ἀρχίζῃ ἀπὸ δύο σύμφωνα, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον νὰ μὴν ἦναι ἄφωνον, καὶ τὸ δεύτερον ἀμετάβολον (1), ἢ ἀπὸ τὰ διπλᾶ Ζ, Ξ, Ψ, ἢ ἀπὸ τὸ ἀμετάβολον Ρ, ὁ παρακείμενος λαμβάνει εἰς τὴν ἀρχήν του τὴν αὐτὴν μὲ τὸν παρατατικὸν συλλαβικὴν αὔξησιν· ὡς,

ϛηρίζω,	ἐϛήριζον,	ἐϛήριχα·
ζηλῶ,	ἐζήλουν,	ἐζήλωκα·
ξύω,	ἔξυον,	ἔξυκα·
ψέγω,	ἔψεγον,	ἔψεχα·
ῥιζῶ,	ἐῤῥίζουν,	ἐῤῥίζωκα.

γ'. Ἐὰν τὸ ῥῆμα ἀρχίζῃ ἀπὸ ἓν ἁπλοῦν σύμφωνον, ἢ ἀπὸ δύο (τὸ πρῶτον ἄφωνον, καὶ τὸ δεύτερον ἀμετάβολον) (2), ὁ παρακείμενος λαμβάνει διπλασιασμὸν, ἤγουν τὴν συλλαβικὴν αὔξησιν τοῦ παρατατικοῦ μὲ τὸ ἀρκτικὸν σύμφωνον τοῦ ἐνεϛῶτος (3)· ὡς,

---

(1) Ἐξαιροῦνται οἱ παρακείμενοι μέμνημαι, κέκτημαι (Βλέπε τὸν σχηματισμὸν τῶν παθητικῶν χρόνων).

(2) Οἱ παρακείμενοι τῶν ἀπὸ ΓΝ, ἢ ΓΛ, ἀρχομένων ῥημάτων λαμβάνουν πολλάκις μόνην τὴν συλλαβικὴν αὔξησιν· ὡς, ἔγνωκα· ἐγλώττισμαι.

(3) Ὅταν τὸ ἀρκτικὸν σύμφωνον τοῦ ἐνεϛῶτος ἦναι δασὺ, ὁ παρακείμενος τρέπει αὐτὸ εἰς ψιλόν· ὡς, φονεύω, πεφόνευκα· χωνεύω, κεχόνευκα, θεωρῶ, τεθεώρηκα.

τίω, ἔτιον, τ-έτικα·
βιῶ, ἐβίουν, β-εβίωκα·
γράφω, ἔγραφον, γ-έγραφα·
πλουτῶ, ἐπλούτουν, π-επλούτηκα.

Β'. Ὁ παρακείμενος τρέπει εἰς Α τὸ Ε τῶν εἰς ΕΛΩ, ΕΡΩ, ΤΕΝΩ δισυλλάβων μελλόντων· ὡς, ςελῶ, ἔσταλκα· σπερῶ, ἔσπαρκα· τενῶ, τέτακα. Εἰς ῥήματα τινὰ μεταβάλλει αὐτὸ Ἀττικῶς εἰς Ο· ὡς, πέμπω, πέπομφα· κλέπτω, κέκλοφα.

Γ'. Τῶν εἰς ΙΝΩ, ΕΙΝΩ, ΥΝΩ δισυλλάβων ῥημάτων ἀποβάλλει τὸ Ν (1)· ὡς,

κρίνω, κρινῶ, κέκρικα·
τείνω, τενῶ, τέτακα.
πλύνω, πλυνῶ, πέπλυκα.

Δ'. Τῶν εἰς ΜΩ καὶ ΜΝΩ ῥημάτων ὁ παρακείμενος σχηματίζεται, ὡς τῶν εἰς ΕΩ περισπωμένων· ὅθεν, νέμω, νενέμηκα (ὡς ἐκ τοῦ νεμέω)·
τέμνω, τέτμηκα (ὡς ἐκ τοῦ τμέω) (2).

Μέσος, ἢ β'. παρακείμενος.

Ὁ λεγόμενος Μέσος (3) παρακείμενος φυλάττει γενικῶς τὴν αὐτὴν μὲ τὸν α'. παρακείμενον αὔξησιν, εἴτε χρονικὴν, εἴτε συλλαβικήν· κατὰ δὲ τὰ ἄλλα, σχηματίζεται οὕτω·

---

(1) Τῶν ἄλλων ῥημάτων τὸ Ν, ὁποῖα τὰ εἰς ΑΙΝΩ, καὶ τὰ εἰς ΥΝΩ ὑπερδισύλλαβα, τρέπεται εἰς Γ· ὡς, φαίνω, φανῶ, πέφαγκα· μολύνω, μολυνῶ, μεμόλυγκα· κ. τ. λ.

(2) Οὕτω καὶ τοῦ δέμω, καὶ κάμνω οἱ παρακείμενοι, δέδμηκα, κέκμηκα (κατὰ συγκοπὴν, ὡς ἐκ τοῦ δεμέω, καμέω).

(3) Βλέπε περὶ τῶν μέσων ῥημάτων.

ά. Λαμβάνει τὸ πρὸ τοῦ Ω σύμφωνον τοῦ ἐνεςῶτος ἐκείνου (1), ἐκ τοῦ ὁποίου γίνεται ὁ μέλλων· ὡς, λήθω, λέλυθα·
σήπω, σέσηπα·
φεύγω, πέφευγα·
πλήσσω, πέπληγα (ἐκ τοῦ πλήγω).
φρίσσω, πέφρικα (ἐκ τοῦ φρίκω).
φράζω, πέφραδα (ἐκ τοῦ φράδω)·

β'. Μεταβάλλει εἰς Η τὴν Α παραλήγουσαν τοῦ ἐνεστῶτος· ὡς, θάλλω, τέθηλα· ἢ φυλάττει τὸ Α μακρὸν, καθὼς ἀκολουθεῖ εἰς τὰ εἰς ΑΖΩ· φράζω, πέφραδα· κράζω, κέκραγα· κ.τ.λ.

γ'. Μεταβάλλει εἰς Ο τὴν Ε παραλήγουσαν τοῦ ἐνεστῶτος· ὡς, τέκω, τέτοκα· φέρβω, πέφορβα· δρέμω, δέδρομα.

δ'. Ἐὰν ἡ παραλήγουσα τοῦ ἐνεστῶτος ἦναι ΑΙ, μεταβάλλει τὸ Α εἰς Η, τὸ δὲ Ι ὑπογράφει· ὡς, φαίνω, πέφηνα· χαίνω, κέχηνα. Ἐὰν ὅμως ἦναι ΕΙ, τὸ Ε μεταβάλλει εἰς Ο, τὸ δὲ Ι, εἰς τὰ ἔχοντα ἀμετάβολον, ἀποβάλλει· ὡς, φθείρω, ἔφθορα· σπείρω, ἔσπορα· τείνω, τέτονα· εἰς δὲ τὰ ἄλλα, τὸ φυλάττει· ὡς, πείθω, πέποιθα· λείπω, λέλοιπα· εἴδω, οἶδα· εἴκω, οἶκα· εἴθω, οἶθα (2).

(1) Ἢ τὸ σύμφωνον τοῦ ῥηματικοῦ ὀνόματος, ἐκ τοῦ ὁποίου συμπεραίνεται ὁ ἐνεςώς. Βλέπε ἀνωτέρω περὶ τοῦ μέλλοντος. Ἐὰν δὲ ὁ ἐνεςὼς ἔχῃ ἄμικτον ἀπὸ σύμφωνον, εἴτε καθαρὰν, τὴν Ω λήγουσαν, τοιαύτη μένει καὶ τοῦ δευτέρου παρακειμένου ἡ λήγουσα· ὡς, ἀκούω, ἤκοα (κατὰ ἀποβολὴν τοῦ Υ).

(2) Οἱ Ἀττικοὶ προσθέτουν τὸ Ε, εἰς τὴν ἀρχὴν τινῶν δευτέρων παρακειμένων· ὡς, ἔοικα, ἔοιθα (ὅθεν τὸ εἴωθα, κατὰ μετάθεσιν τοῦ Ι, καὶ τροπὴν τοῦ Ο εἰς Ω)· ἔολπα ἐκ τοῦ ἔλπω· ἔοργα ἐκ τοῦ ῥέζω.

Ἀττικὸς παρακείμενος.

Οἱ Ἀττικοὶ σχηματίζουν ἴδιον παρακείμενον εἰς τὰ ῥήματα, τὰ ὁποῖα ἀρχίζουν ἀπὸ Λ, ἢ Μ, ἢ ἀπὸ τὰ τρεπτὰ φωνήεντα, Α, Ε, Ο.

Α΄. Ὅταν τὸ ῥῆμα ἀρχίζῃ ἀπὸ Λ, ἢ Μ, ἀποβάλλουν ἀπὸ τὸν κοινὸν παρακείμενον τὸ σύμφωνον τοῦτο, καὶ προσθέτουν τὸ Ι κατόπιν τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως· ὅθεν, λήβω, λέληφα κοινῶς, καὶ εἴληφα Ἀττικῶς· μείρω, μέμαρκα κοινῶς, καὶ εἴμαρκα Ἀττικῶς· ὅθεν εἵμαρται.

Β΄. Ὅταν δὲ τὸ ῥῆμα ἀρχίζῃ ἀπὸ τὰ τρεπτὰ φωνήεντα, προσθέτου εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ κοινοῦ παρακειμένου τὰ ἀρκτικὰ δύο γράμματα τοῦ ἐνεστῶτος· ὅθεν,

ἐρίζω,	ἤρικα	κοινῶς.	ἐρήρικα	Ἀττικῶς.
ἀγείρω,	ἤγερκα		ἀγήγερκα	
ὄλλω,	ὦλα		ὄλωλα	

Γ΄. Ἐὰν ὁ Ἀττικὸς παρακείμενος ἔχῃ ὑπὲρ τὰς τρεῖς συλλαβὰς, βραχύνεται ἡ δευτέρα, ἢ ἡ τρίτη αὐτοῦ συλλαβή (1)·

α΄. κατὰ τροπὴν τοῦ Η εἰς Ε· ὡς, ἀλήθω, ἤληκα, ἀλήλεκα Ἀττικῶς.

β΄. κατὰ τροπὴν τοῦ Ω εἰς Ο· ὡς, ἐρωτῶ, ἠρώτηκα, ἐρηρότηκα Ἀττικῶς.

γ΄. κατὰ ἀποβολὴν τοῦ πρώτου φωνήεντος τῶν διφθόγγων ΕΙ, ΕΥ· ὡς, ἀλείφω, ἤλειφα, ἀλήλιφα Ἀττικῶς (2)· ἐλεύθω, ἤλευκα, ἐλήλυκα Ἀττικῶς· καὶ μέσος παρακείμενος ἐλήλυθα.

---

(1) Μετρουμένη ἀπὸ τῆς ληγούσης· ἢ ἁπλῶς, ἡ τρίτη συλλαβή, ἐὰν μετρῶμεν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς λέξεως· τὸ, μετρουμένη ἀπὸ τῆς ληγούσης, εἶναι μερικὸν εἰς τινὰς παρακειμένους, ὡς, ἐτητόμακα· θεώρει λοιπὸν γενικῶς τρίτην συλλαβὴν, τὴν μετρουμένην ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς λέξεως.

(2) Ἐξαιρεῖται ὁ Ἀττικὸς παρακείμενος ἐρήρεικα, ἐκ τοῦ ἐρείδω, διὰ νὰ μὴ συγχέεται μὲ τὸν ἐρήρικα, ἐκ τοῦ ἐρίζω.

δ′. κατὰ ἀποβολὴν τοῦ δευτέρου φωνήεντος τῶν διφθόγγων ΟΙ, ΟΥ· ὡς, ἑτοιμάζω, ἡτοίμακα, ἐτητόμακα Ἀττικῶς· ἀκούω, ἤκουκα, ἀκήκοα Ἀττικῶς (1).

Ὑπερσυντελικός.

Α′. Ὁ ὑπερσυντελικὸς γίνεται ἀπὸ τὸν παρακείμενον κατὰ τροπὴν τῆς ληγούσης Α εἰς ΕΙΝ. Λαμβάνει δὲ ὁ χρόνος οὗτος τὴν συλλαβικὴν αὔξησιν τοῦ παρατατικοῦ, εἰς ὅσα ῥήματα διπλασιάζεται ὁ παρακείμενος· ὡς, τέτυφα, ἐτετύφειν· γέγραφα, ἐγεγράφειν· καὶ τότε λέγομεν ὅτι ἀναδιπλασιάζεται ὁ ὑπερσυντελικός (2).

Β′. Λαμβάνει ὁμοίως τὴν χρονικὴν αὔξησιν τοῦ παρατατικοῦ, ὅταν γίνεται ἀπὸ Ἀττικὸν παρακείμενον· ὡς, ἀκήκοα, ἠκηκόειν· ὀμώμοκα, ὠμωμόκειν· ἐρήρικα, ἠρηρίκειν. Ἐὰν δὲ ὁ Ἀττικὸς παρακείμενος ἀρχίζῃ ἀπὸ ΕΟ, ὁ ὑπερσυντελικός του τρέπει μόνον τὸ Ο εἰς Ω, ὑπογράφων καὶ τὸ Ι, ἂν τύχῃ ΟΙ δίφθογγος· ὡς, ἔολπα, ἐώλπειν· ἔοργα, ἐώργειν· ἔοικα, ἐῴκειν.

Ἀόριστος β′.

Α′. Ὁ β′. Ἀόριςος γίνεται ἀπὸ τὸν αὐτὸν ἐνεςῶτα, ἀπὸ τὸν ὁποῖον καὶ ὁ β′. παρακείμενος· ὅθεν πρέπει καὶ ἐδῶ νὰ παρατηρῶμεν τὸ σύμφωνον τοῦ ῥηματικοῦ ὀνόματος, ἢ τοῦ β′. παρακειμένου. Γίνε-

(1) Οἱ Ἀττικοὶ ἐσυνείθιζαν νὰ προτάττωσι καὶ μόνον τὸ Ε εἰς πολλῶν ῥημάτων παρῳχημένους χρόνους· ὡς, ἑάλωκα, ἐκ τοῦ ἁλόω· ἑώρακα, ἐκ τοῦ ὁράω. Βλέπε καὶ ἀνωτέρω 100. τὴν σημ.

(2) Πολλάκις οἱ Λογογράφοι ἀποβάλλουν τὸν ἀναδιπλασιασμὸν τοῦ ὑπερσυντελικοῦ, λέγοντες δεδίει, ἀντὶ ἐδεδίει· κ. τ. λ. Πολλάκις ὁμοίως ἀποβάλλουν καὶ τὸ Ι τῆς ΕΙ διφθόγγου εἰς τὸ πληθυντικὸν τρίτον πρόσωπον· ὡς, πεπόνθεσαν, ἀντὶ πεπόνθεισαν.

ται δὲ, μεταβάλλων εἰς ΟΝ τὸ Ω τοῦ ἐνεστῶτος, λαμβάνων τὴν συλλαβικὴν, ἢ τὴν χρονικὴν αὔξησιν, καὶ βραχύνων τὴν παραλήγουσαν (1) τοῦ ἐνεστῶτος.

Βραχύνει δὲ τὴν παραλήγουσαν τοῦ ἐνεστῶτος,

α΄. Κατὰ μεταβολὴν τῶν φωνηέντων

Η } εἰς Α· ὡς, λήβω, ἔλαβον (2)· τρώ-
Ω } γω, ἔτραγον.

Καὶ τοῦ Ε εἰς Α, ὅταν τὸ ῥῆμα ἦναι δισύλλαβον, καὶ ἔχῃ ἀμετάβολον εἰς τὴν λήγουσαν, ἢ εἰς τὴν παραλήγουσαν· ὡς, δέρω, ἔδαρον· σέλλω, ἔσαλον· τέμνω, ἔταμον (3)· τρέφω, ἔτραφον· βρέχω, ἔβραχον· πλέκω, ἔπλακον· κ. τ. λ.

β΄. Κατὰ ἀποβολὴν

Τοῦ Ι τῆς διφθόγγου ΑΙ· ὡς, φαίνω, ἔφανον.
Τοῦ Υ τῆς ΑΥ· ὡς, παύω, ἔπαον.
Τοῦ Ε τῶν διφθόγγων ΕΙ, ΕΥ· ὡς, λείπω, ἔλιπον· πείθω, ἔπιθον· φεύγω, ἔφυγον· τεύχω, ἔτυχον.

Ὅταν τὸ ῥῆμα λήγῃ εἰς ἀμετάβολον, καὶ ἔχῃ εἰς τὴν παραλήγουσάν του τὴν ΕΙ δίφθογγον, ἂν ἦναι δισύλλαβον, ὁ β΄. ἀόριστος ἀποβάλλει τὸ Ι, καὶ μεταβάλλει τὸ Ε εἰς Α· ὡς, σπείρω, ἔσπαρον· κτείνω, ἔκτανον. Ἂν ὅμως ἦναι ὑπερδισύλλαβον, ἀποβάλλει μόνον τὸ Ι· ὡς, ὀφείλω, ὤφελον.

---

(1) Ἐξαιρεῖται, ὅταν ὁ ἐνεστὼς ἦναι δισύλλαβος καὶ λαμβάνῃ αὔξησιν χρονικήν· τότε ἡ παραλήγουσα τοῦ β΄. ἀορίστου μένει ἀναγκαίως μακρά· ὡς, ἄγω, ἦγον. Ὁμοίως καὶ ὅταν ἡ παραλήγουσα τοῦ ἐνεστῶτος ἦναι κατὰ θέσιν μακρά· ὡς, θάλπω, ἔθαλπον· μάρπτω, ἔμαρπον. Εἰς τινὰ ὅμως τῶν τοιούτων ῥημάτων γίνεται μετάθεσις τῶν στοιχείων, καὶ οὕτω βραχύνεται ἡ παραλήγουσα τοῦ β΄. ἀορίστου· ὡς, πέρθω, ἔπραθον· δέρκω, ἔδρακον· δάρθω, ἔδραθον.

(2) Τοῦ πλήσσω ὁ β΄. ἀόριστος, ὅταν φανερόνῃ σωματικὴν πλῆξιν, εἶναι ἔπληγον· ὅταν δὲ ψυχικὴν ἔκπληξιν, ἔπλαγον.

(3) Γίνεται καὶ ἔτεμον.

γ'. Βραχύνει τὴν θέσει μακρὰν παραλήγουσαν τοῦ ἐνεστῶτος, ἀποβάλλων τὸ Τ, ἢ ἓν τῶν δύο ἀμεταβόλων (1)· ὡς, τύπτω, ἔτυπον· ψάλλω, ἔψαλον.

Β'. Ἂν καὶ πολλῶν ῥημάτων ἡ λήγουσα ἔχῃ τὰ αὐτὰ σύμφωνα, οἱ δεύτεροι ὅμως ἀόριστοί των διαφέρουν κατὰ τὸ ληκτικὸν σύμφωνον, διότι λαμβάνουν, ὡς εἴπαμεν, τὸ τοῦ ῥηματικοῦ ὀνόματος· ὅθεν,

διὰ τοῦ Β.	βλάπτω,	ἔβλαβον·
	καλύπτω,	ἐκάλυβον·
	κρύπτω,	ἔκρυβον· κ. τ. λ.
διὰ τοῦ Φ.	ἅπτω,	ἧφον·
	βάπτω,	ἔβαφον·
	θάπτω,	ἔταφον·
	ῥάπτω,	ἔῤῥαφον·
	σκάπτω,	ἔσκαφον·
	ῥίπτω,	ἔῤῥιφον·
	δρύπτω,	ἔδρυφον· κ. τ. λ.
διὰ τοῦ Γ.	σμύχω,	ἔσμυγον·
	ψύχω,	ἔψυγον· κ. τ. λ.

Γ'. Ἀπὸ τὰ εἰς ΑΩ καὶ ΕΩ ῥήματα γίνονται ἐνίοτε β'. ἀόριστοι, κατὰ μεταβολὴν τῦ ΑΩ καὶ ΕΩ εἰς ΟΝ· ὡς, μυκάω, ἔμυκον· εὑρέω· εὗρον.

Τὰ εἰς ΖΩ καὶ ΣΣΩ ὑπερδισύλλαβα· ἔτι τὰ εἰς ΑΩ καὶ ΕΩ καθαρά· ἔτι τὰ εἰς ΑΥΩ, ΕΥΩ, ΟΥΩ (2), ΥΩ, ΥΙΩ ὑπερδισύλλαβα, δὲν ἔχϋν ποτὲ ἀόριστον δεύτερον (3).

---

(1) Ὅταν ἦναι δύο ἀμετάβολα τὰ αὐτά, ἀποβάλλεται ἁπλῶς τὸ ἕν· ὅταν ὅμως ἦναι διάφορα, ἀποβάλλεται τὸ δεύτερον.

(2) Τὸ ἤκοον ἐκ τοῦ ἀκούω εἶναι ποιητικόν.

(3) Καὶ τὰ πλειότερα ἄλλα ῥήματα δὲν ἔχουν κυρίως τὸν χρόνον τοῦτον. Οἱ γραμματικοὶ ὅμως τὸν σχηματίζουν εἰς πολλὰ κατὰ ἀναλογίαν τῶν ἐχόντων αὐτόν, ἢ διὰ νὰ δείξωσι τὸν σχηματισμὸν τοῦ παθητικοῦ δευτέρου ἀορίςου, ὡς, ἐτύπην (ἐκ τοῦ ἔτυπον)· ἐκάην (ἐκ τοῦ ἔκαον)· κ. τ. λ.

Ἀφοῦ ἴδαμεν τοὺς χρόνους τῆς ὁριστικῆς ἐγκλίσεως τῶν ἐνεργητικῶν πῶς σχηματίζονται, καὶ ποίας τροπὰς καὶ αὐξήσεις λαμβάνουν, εὐκόλως ἐμποροῦμεν ἐκ τούτων νὰ σχηματίζωμεν τοὺς χρόνους τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων καὶ τῆς μετοχῆς, μεταβάλλοντες κατὰ τοὺς τύπους τὴν λήγουσαν τῶν χρόνων τῆς ὁριστικῆς, καὶ παρατηροῦντες, ὅτι αἱ συνήθεις τροπαὶ καὶ αὐξήσεις τούτων δὲν φυλάττονται παρὰ μόνον εἰς τὸν παρακείμενον τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων. Διὰ πλειοτέραν εὐκρίνειαν προσθέτομεν ἐνταῦθα καὶ πίνακας τοῦ σχηματισμοῦ των.

ΠΙΝΑΞ

τοῦ σχηματισμοῦ τῶν χρόνων τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῶν Βαρυτόνων.

	Ὁριστική.	Προστακτική.	Εὐκτική.	Ὑποτακτική.	Ἀπαρέμφατ.	Μετοχή.
Ἐνεστώς	τύπτω	τύπτε	τύπτοιμι	τύπτω	τύπτειν	τύπτων.
Παρατατικός . . .	ἔτυπτον					
Μέλλων α.	τύψω	—	τύψοιμι	—	τύψειν	τύψων.
Παρακείμενος α. .	τέτυφα	τέτυφε	τετύφοιμι	τετύφω	τετυφέναι	τετυφώς.
Ὑπερσυντελικός α.	ἐτετύφειν					
Μέλλων β΄.	τυπῶ	—	τυποῖμι	—	τυπεῖν	τυπῶν.
Παρακείμενος β΄. .	τέτυπα	τέτυπε	τετύποιμι	τετύπω	τετυπέναι	τετυπώς.
Ὑπερσυντελικός β΄.	ἐτετύπειν					
Ἀόριστος α.	ἔτυψα	τύψον	τύψαιμι	τύψω	τύψαι	τύψας.
Ἀόριστος β΄.	ἔτυπον	τύπε	τύποιμι	τύπω	τυπεῖν	τυπών.

ΠΙΝΑΞ

τοῦ σχηματισμοῦ τῶν χρόνων τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς
τῶν εἰς ΕΩ.

	Ὁριστική.	Προστακτική.	Εὐκτική.	Ὑποτακτική.	Ἀπαρέμφατ.	Μετοχή.
Ἐνεστώς	ποιῶ	ποίει	ποιοῖμι	ποιῶ	ποιεῖν	ποιῶν.
Παρατατικός	ἐποίουν					
Τῶν εἰς ΑΩ.						
Ἐνεστώς	τιμῶ	τίμα	τιμῷμι	τιμῶ	τιμᾶν	τιμῶν.
Παρατατικός	ἐτίμων					
Τῶν εἰς ΟΩ.						
Ἐνεστώς	χρυσῶ	χρύσου	χρυσοῖμι	χρυσῶ	χρυσοῦν	χρυσῶν.
Παρατατικός	ἐχρύσουν					

ΠΑΘΗΤΙΚΗ' ΦΩΝΗ'

τῶν Βαρυτόνων.

Ἔγκλισις ὁριστική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Τύπτομαι	τυπτόμεθον	τυπτόμεθα
τύπτῃ (1)	τύπτεσθον	τύπτεσθε
τύπτεται	τύπτεσθον	τύπτονται.

Παρατατικός.

ἐτυπτόμην	ἐτυπτόμεθον	ἐτυπτόμεθα
ἐτύπτου	ἐτύπτεσθον	ἐτύπτεσθε
ἐτύπτετο	ἐτυπτέσθην	ἐτύπτοντο.

---

(1) Ὁ ἀρχαῖος σχηματισμός τοῦ προσώπου τούτου ἦτον εἰς ΕΣΑΙ, ὡς, τύπτεσαι, τὸν ὁποῖον ἐφύλαξεν ἡ σημερινή μας γλῶσσα. Οἱ Ἴωνες ἀγαπῶντες τὰ ἀλλεπάλληλα φωνήεντα, τὸ ἐπρόφεραν τύπτεαι, ἀποβάλλοντες τὸ Σ. Οἱ Ἀττικοὶ δ' ἐξ ἐναντίας προκρίνοντες τὰς συναιρέσεις, ἔλεγαν τύπτει, τὸ ὁποῖον ἡ κοινὴ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔτρεψεν εἰς τὸ τύπτῃ. Τοιαύτη τροπὴ γίνεται εἰς ὅλα τὰ εἰς ΕΙ δεύτερα πρόσωπα τῶν παθητικῶν, πλὴν τριῶν, εἰς τὰ ὁποῖα φυλάττεται ἡ Ἀττικὴ κατάληξις· βούλει, οἴει, ὄψει.

Τὸ αὐτὸ παρατηρεῖται καὶ εἰς τῶν ἄλλων χρόνων τὰ ἑνικὰ δεύτερα πρόσωπα· οὕτω τὸ ἐτύπτου εἶχεν ἀρχαῖον σχηματισμὸν ἐτύπτεσο (ἐκ τοῦ τύπτεσαι)· ὅθεν κατὰ ἰωνικὴν ἀποβολὴν τοῦ Σ, ἐτύπτεο, καὶ κατὰ συναίρεσιν Ἀττικὴν, ἐτύπτου. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐμορφώθη καὶ τὸ ἐτύψω ἐκ τοῦ ἐτύψασο, καὶ τὸ τύπτοιο ἐκ τοῦ τύπτοισο, κ. τ. λ.

Εἰς τὰ παθητικὰ ὅμως τῶν εἰς ΜΙ φυλάττεται ὁ ἀρχαῖος σχηματισμός· ὁμοίως καὶ εἰς ἄλλα τινὰ ῥήματα, ὡς, φάγομαι, φάγεσαι.

Παρακείμενος.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
τέτυμμαι	τετύμμεθον	τετύμμεθα
τέτυψαι	τέτυφθον	τέτυφθε
τέτυπται	τέτυφθον	τετυμμένοι εἰσί(1).

Ὑπερσυντελικός.

ἐτετύμμην	ἐτετύμμεθον	ἐτετύμμεθα
ἐτέτυψο	ἐτέτυφθον	ἐτέτυφθε
ἐτέτυπτο	ἐτετύφθην	τετυμμένοι ἦσαν.

Μετ' ὀλίγον Μέλλων.

τετύψομαι	τετυψόμεθον	τετυψόμεθα
τετύψῃ	τετύψεσθον	τετύψεσθε
τετύψεται	τετύψεσθον	τετύψονται.

Ἀόριστος ά.

ἐτύφθην	— —	ἐτύφθημεν
ἐτύφθης	ἐτύφθητον	ἐτύφθητε
ἐτύφθη	ἐτυφθήτην	ἐτύφθησαν.

Μέλλων ά.

τυφθήσομαι	τυφθησόμεθον	τυφθησόμεθα
τυφθήσῃ	τυφθήσεσθον	τυφθήσεσθε
τυφθήσεται	τυφθήσεσθον	τυφθήσονται.

Ἀόριστος β΄.

ἐτύπην	— —	ἐτύπημεν
ἐτύπης	ἐτύπητον	ἐτύπητε
ἐτύπη	ἐτυπήτην	ἐτύπησαν.

---

(1) Τὸ τρίτον πληθυντικὸν πρόσωπον γίνεται ἀπὸ τὸ τρίτον ἑνικὸν κατὰ πρόσθεσιν τοῦ Ν πρὸ τοῦ ΤΑΙ· ὡς, κέκριται, κέκρινται. Ἀλλ' ἐπειδή, ὅταν τὸ ἑνικὸν τρίτον πρόσωπον ἔχῃ σύμφωνον πρὸ τοῦ ΤΑΙ, ἡ πρόσθεσις τοῦ Ν εἰς τὸ πληθυντικὸν προξενεῖ κακοφωνίαν, διὰ τοῦτο μεταχειρίζονται περίφρασιν διὰ τοῦ παρακειμένου τῆς μετοχῆς, καὶ τοῦ εἰμὶ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος. Τοιαύτην περίφρασιν μεταχειρίζονται διὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ εἰς τὸ τρίτον πληθυντικὸν πρόσωπον τοῦ ὑπερσυντελικοῦ.

Μέλλων β'.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
τυπήσομαι	τυπησόμεθον	τυπησόμεθα
τυπήσῃ	τυπήσεσθον	τυπήσεσθε
τυπήσεται	τυπήσεσθον	τυπήσονται.

Προστακτική.

Ἐνεστώς.

τύπτου	τύπτεσθον	τύπτεσθε
τυπτέσθω	τυπτέσθων	τυπτέσθωσαν.

Παρακείμενος.

τέτυψο	τέτυφθον	τέτυφθε
τετύφθω	τετύφθων	τετύφθωσαν.

Ἀόριστος α'.

τύφθητι	τύφθητον	τύφθητε
τυφθήτω	τυφθήτων	τυφθήτωσαν.

Ἀόριστος β'.

τύπηθι	τύπητον	τύπητε
τυπήτω	τυπήτων	τυπήτωσαν.

Εὐκτική.

Ἐνεστώς.

τυπτοίμην	τυπτοίμεθον	τυπτοίμεθα
τύπτοιο	τύπτοισθον	τύπτοισθε
τύπτοιτο	τυπτοίσθην	τύπτοιντο.

Παρακείμενος.

τετυμμένος εἴην	— — —	τετυμμένοι εἴημεν
— — εἴης	τετυμμένω εἴητον	— — εἴητε
— — εἴη	— — εἰήτην	— — εἴησαν (1).

(1) Πλέον εὔχρηστος εἶναι ὁ Ἀττικὸς σχηματισμός, εἶτον, εἴτην· εἶμεν, εἶτε, εἶεν.

Μετ' ὀλίγον Μέλλων.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
τετυψοίμην	τετυψοίμεθον	τετυψοίμεθα
τετύψοιο	τετύψοισθον	τετύψοισθε
τετύψοιτο	τετυψοίσθην	τετύψοιντο.

Ἀόριστος ά.

τυφθείην	— —	τυφθείημεν
τυφθείης	τυφθείητον	τυφθείητε
τυφθείη	τυφθειήτην	τυφθείησαν.

Μέλλων ά.

τυφθησοίμην	τυφθησοίμεθον	τυφθησοίμεθα
τυφθήσοιο	τυφθήσοισθον	τυφθήσοισθε
τυφθήσοιτο	τυφθησοίσθην	τυφθήσοιντο.

Ἀόριστος β'.

τυπείην	— —	τυπείημεν
τυπείης	τυπείητον	τυπείητε
τυπείη	τυπειήτην	τυπείησαν.

Μέλλων β'.

τυπησοίμην	τυπησοίμεθον	τυπησοίμεθα
τυπήσοιο	τυπήσοισθον	τυπήσοισθε
τυπήσοιτο	τυπησοίσθην	τυπήσοιντο.

Ὑποτακτική.

Ἐνεστώς.

τύπτωμαι	τυπτώμεθον	τυπτώμεθα
τύπτῃ	τύπτησθον	τύπτησθε
τύπτηται	τύπτησθον	τύπτωνται.

Παρακείμενος.

τετυμμένος ὦ	— — —	τετυμμένοι ὦμεν
— — ᾖς	τετυμμένω ἦτον	— — ἦτε
— — ᾖ	— — ἦτον	— — ὦσι.

Ἀόριστος α'.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
τυφθῶ	— —	τυφθῶμεν
τυφθῇς	τυφθῆτον	τυφθῆτε
τυφθῇ	τυφθῆτον.	τυφθῶσι.

Ἀόριστος β'.

τυπῶ	— —	τυπῶμεν
τυπῇς	τυπῆτον	τυπῆτε
τυπῇ	τυπῆτον	τυπῶσι.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστὼς	τύπτεσθαι.
Παρακείμενος	τετύφθαι.
Μετ' ὀλίγον Μέλλων.	τετύψεσθαι.
Ἀόριστος α'.	τυφθῆναι.
Μέλλων α'.	τυφθήσεσθαι.
Ἀόριστος β'.	τυπῆναι.
Μέλλων β'.	τυπήσεσθαι.

Μετοχή.

Ἐνεστώς.

Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
ὁ τυπτόμενος	ἡ τυπτομένη	τὸ τυπτόμενον
τοῦ τυπτομένου	τῆς τυπτομένης	τοῦ τυπτομένου.

Παρακείμενος.

ὁ τετυμμένος	ἡ τετυμμένη	τὸ τετυμμένον
τοῦ τετυμμένου	τῆς τετυμμένης	τοῦ τετυμμένου.

Μετ' ὀλίγον Μέλλων.

ὁ τετυψόμενος	ἡ τετυψομένη	τὸ τετυψόμενον
τοῦ τετυψομένου	τῆς τετυψομένης	τοῦ τετυψομένου.

'Αόριστος ά.

Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
ὁ τυφθεὶς	ἡ τυφθεῖσα	τὸ τυφθὲν
τοῦ τυφθέντος	τῆς τυφθείσης	τοῦ τυφθέντος.

Μέλλων ά.

ὁ τυφθησόμενος	ἡ τυφθησομένη	τὸ τυφθησόμενον
τοῦ τυφθησομένου	τῆς τυφθησομένης	τοῦ τυφθησομένου.

'Αόριστος β΄.

ὁ τυπεὶς	ἡ τυπεῖσα	τὸ τυπὲν
τοῦ τυπέντος	τῆς τυπείσης	τοῦ τυπέντος.

Μέλλων β΄.

ὁ τυπησόμενος	ἡ τυπησομένη	τὸ τυπησόμενον
τοῦ τυπησομένου	τῆς τυπησομένης	τοῦ τυπησομένου.

ΠΑΘΗΤΙΚῊ ΦΩΝΉ
τῶν εἰς ΕΩ.

Ὁριστική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.		Δυϊκός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
ποιέομαι	ποιοῦμαι	ποιεόμεθον	ποιούμεθον
ποιέῃ	ποιῇ	ποιέεσθον	ποιεῖσθον
ποιέεται	ποιεῖται	ποιέεσθον	ποιεῖσθον

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
ποιεόμεθα	ποιούμεθα
ποιέεσθε	ποιεῖσθε
ποιέονται	ποιοῦνται.

Παρατατικός.

Ἑνικός.		Δυϊκός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
ἐποιεόμην	ἐποιούμην	ἐποιεόμεθον	ἐποιούμεθον
ἐποιέου	ἐποιοῦ	ἐποιέεσθον	ἐποιεῖσθον
ἐποιέετο	ἐποιεῖτο	ἐποιεέσθην	ἐποιείσθην

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
ἐποιεόμεθα	ἐποιούμεθα
ἐποιέεσθε	ἐποιεῖσθε
ἐποιέοντο	ἐποιοῦντο.

Παρακείμενος . . . . . πεποίημαι (1).
Ὑπερσυντελικός . . . ἐπεποιήμην.
Μετ' ὀλίγον Μέλλων. πεποιήσομαι.
Ἀόριστος . . . . ἐποιήθην.
Μέλλων . . . . ποιηθήσομαι.

Προστακτική.

Ἐνεστώς.

ποιέου	ποιοῦ	ποιέεσθον	ποιεῖσθον
ποιεέσθω	ποιείσθω	ποιεέσθων	ποιείσθων

ποιέεσθε	ποιεῖσθε
ποιεέσθωσαν	ποιείσθωσαν.

Παρακείμενος . . . . πεποίησο.
Ἀόριστος . . . . . . ποιήθητι.

(1) Οἱ ἀσυναίρετοι χρόνοι κλίνονται, ὡς εἰς τὰ βαρύτονα· διὰ τοῦτο γράφομεν μόνον τὸ πρῶτον πρόσωπον αὐτῶν, καί, ὡς εἰς τὴν ἐνεργητικὴν φωνήν, ἀφίνομεν εἰς τὸν μαθητὴν τὰ λοιπά.

Εὐκτική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.		Δυϊκός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
ποιεοίμην	ποιοίμην	ποιεοίμεθον	ποιοίμεθον
ποιέοιο	ποιοῖο	ποιέοισθον	ποιοῖσθον
ποιέοιτο	ποιοῖτο	ποιεοίσθην	ποιοίσθην

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
ποιεοίμεθα	ποιοίμεθα
ποιέοισθε	ποιοῖσθε
ποιέοιντο	ποιοῖντο.

Παρακείμενος.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
πεποιήμην	πεποιήμεθον	πεποιήμεθα
πεποιῇο	πεποιῇσθον	πεποιῇσθε
πεποιῇτο	πεποιήσθην	πεποιῇντο.

Μετ' ὀλίγον Μέλλων. πεποιησοίμην.
Ἀόριστος .... ποιηθείην.
Μέλλων .... ποιηθησοίμην.

Ὑποτακτική.

Ἐνεστώς.

ποιέωμαι	ποιῶμαι	ποιεώμεθον	ποιώμεθον
ποιέῃ	ποιῇ	ποιέησθον	ποιῆσθον
ποιέηται	ποιῆται	ποιέησθον	ποιῆσθον

ποιεώμεθα	ποιώμεθα
ποιέησθε	ποιῆσθε
ποιέωνται	ποιῶνται.

Παρακείμενος.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
πεποιῶμαι	πεποιώμεθον	πεποιώμεθα
πεποιῇ	πεποιῆσθον	πεποιῆσθε
πεποιῆται	πεποιῆσθον	πεποιῶνται.

Ἀόριστος . . ποιηθῶ.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστώς . . . . ποιέεσθαι | ποιεῖσθαι.
Παρακείμενος . . . . . πεποιῆσθαι.
Μετ' ὀλίγον Μέλλων. πεποιήσεσθαι.
Ἀόριστος . . . . ποιηθῆναι.
Μέλλων . . . . ποιηθήσεσθαι.

Μετοχή.

Ἐνεστώς.

Ἀρσενικόν.		Θηλυκόν.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
ὁ ποιεόμενος	ποιούμενος	ἡ ποιεομένη	ποιουμένη
τοῦ ποιεομένου	ποιουμένου	τῆς ποιεομένης	ποιουμένης

Οὐδέτερον.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
τὸ ποιεόμενον	ποιούμενον
τοῦ ποιεομένου	ποιουμένου.

Παρακείμενος . . . . ὁ πεποιημένος.
Μετ' ὀλίγον Μέλλων. ὁ πεποιησόμενος.
Ἀόριστος . . . . ὁ ποιηθείς.
Μέλλων . . . . ὁ ποιηθησόμενος.

Τῶν εἰς ΑΩ.

Ὁριστική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.		Δυϊκός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Τιμάομαι	τιμῶμαι	τιμαόμεθον	τιμώμεθον
τιμάῃ	τιμᾷ	τιμάεσθον	τιμᾶσθον
τιμάεται	τιμᾶται	τιμάεσθον	τιμᾶσθον

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
τιμαόμεθα	τιμώμεθα
τιμάεσθε	τιμᾶσθε
τιμάονται	τιμῶνται.

Παρατατικός.

ἐτιμαόμην	ἐτιμώμην	ἐτιμαόμεθον	ἐτιμώμεθον
ἐτιμάου	ἐτιμῶ	ἐτιμάεσθον	ἐτιμᾶσθον
ἐτιμάετο	ἐτιμᾶτο	ἐτιμαέσθην	ἐτιμάσθην

ἐτιμαόμεθα	ἐτιμώμεθα
ἐτιμάεσθε	ἐτιμᾶσθε
ἐτιμάοντο	ἐτιμῶντο.

Παρακείμενος . . . . τετίμημαι.
Ὑπερσυντελικός . . . . . ἐτετιμήμην.
Μετ' ὀλίγον Μέλλων. τετιμήσομαι.
Ἀόριστος . . . . ἐτιμήθην.
Μέλλων . . . . τιμηθήσομαι.

Προστακτική.

Ἐνεστώς.

τιμάου	τιμῶ	τιμάεσθον	τιμᾶσθον
τιμαέσθω	τιμάσθω	τιμαέσθων	τιμάσθων

τιμάεσθε	τιμᾶσθε
τιμαέσθωσαν	τιμάσθωσαν.

Παρακείμενος .... τετίμησο.
Ἀόριστος .... τιμήθητι.

Εὐχτική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.		Δυϊκός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
τιμαοίμην	τιμῴμην	τιμαοίμεθον	τιμῴμεθον
τιμάοιο	τιμῷο	τιμάοισθον	τιμῷσθον
τιμάοιτο	τιμῷτο	τιμαοίσθην	τιμῴσθην

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
τιμαοίμεθα	τιμῴμεθα
τιμάοισθε	τιμῷσθε
τιμάοιντο	τιμῷντο.

Παρακείμενος ..... τετιμήμην (1).
Μετ' ὀλίγον Μέλλων. τετιμησοίμην.
Ἀόριστος .... τιμηθείην.
Μέλλων .... τιμηθησοίμην.

Ὑποτακτική.

Ἐνεστώς.

τιμάωμαι	τιμῶμαι	τιμαώμεθον	τιμώμεθον
τιμάῃ	τιμᾷ	τιμάησθον	τιμᾶσθον
τιμάηται	τιμᾶται	τιμάησθον	τιμᾶσθον

τιμαώμεθα	τιμώμεθα
τιμάησθε	τιμᾶσθε
τιμάωνται	τιμῶνται.

Παρακείμενος ..... τετιμῶμαι (2).
Ἀόριστος .... τιμηθῶ.

(1) Τὰ λοιπὰ, ὡς εἰς τὸν παρακείμενον Πεποιήμην.
(2) Τὰ λοιπὰ, ὡς εἰς τὸν παρακείμενον πεποιῶμαι.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστώς	τιμάεσθαι | τιμᾶσθαι.
Παρακείμενος	τετιμῆσθαι.
Μετ' ὀλίγον Μέλλων.	τετιμήσεσθαι.
Ἀόριστος	τιμηθῆναι.
Μέλλων	τιμηθήσεσθαι.

Μετοχή.

Ἐνεστώς.

Ἀρσενικόν.		Θηλυκόν.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
ὁ τιμαόμενος	τιμώμενος	ἡ τιμαομένη	τιμωμένη
τοῦ τιμαομένου	τιμωμένου	τῆς τιμαομένης	τιμωμένης

Οὐδέτερον.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
τὸ τιμαόμενον	τιμώμενον
τοῦ τιμαομένου	τιμωμένου.

Παρακείμενος	ὁ τετιμημένος.
Μετ' ὀλίγον Μέλλων.	ὁ τετιμησόμενος.
Ἀόριστος	ὁ τιμηθείς.
Μέλλων	ὁ τιμηθησόμενος.

Τῶν εἰς ΟΩ.

Ὁριστική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.		Δυϊκός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
Χρυσόομαι	χρυσοῦμαι	χρυσοόμεθον	χρυσούμεθον
χρυσόῃ	χρυσοῖ	χρυσόεσθον	χρυσοῦσθον
χρυσόεται	χρυσοῦται	χρυσόεσθον	χρυσοῦσθον

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
χρυσοόμεθα	χρυσούμεθα
χρυσόεσθε	χρυσοῦσθε
χρυσόονται	χρυσοῦνται.

Παρατατικός.

Ἑνικός.		Δυϊκός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
ἐχρυσοόμην	ἐχρυσούμην	ἐχρυσοόμεθον	ἐχρυσούμεθον
ἐχρυσόου	ἐχρυσοῦ	ἐχρυσόεσθον	ἐχρυσοῦσθον
ἐχρυσόετο	ἐχρυσοῦτο	ἐχρυσοέσθην	ἐχρυσούσθην

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
ἐχρυσοόμεθα	ἐχρυσούμεθα
ἐχρυσόεσθε	ἐχρυσοῦσθε
ἐχρυσόοντο	ἐχρυσοῦντο.

Παρακείμενος ..... κεχρύσωμαι.
Ὑπερσυντελικός ... ἐκεχρυσώμην.
Μετ' ὀλίγον Μέλλων. κεχρυσώσομαι.
Ἀόριστος .... ἐχρυσώθην.
Μέλλων .... χρυσωθήσομαι.

Προστακτική.

Ἐνεστώς.

χρυσόου	χρυσοῦ	χρυσόεσθον	χρυσοῦσθον
χρυσοέσθω	χρυσούσθω	χρυσοέσθων	χρυσούσθων

χρυσόεσθε	χρυσοῦσθε
χρυσοέσθωσαν	χρυσούσθωσαν.

Παρακείμενος ... κεχρύσωσο.
Ἀόριστος ..... χρυσώθητι.

Εὐκτική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.		Δυϊκός.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
χρυσοοίμην	χρυσοίμην	χρυσοοίμεθον	χρυσοίμεθον
χρυσόοιο	χρυσοῖο	χρυσόοισθον	χρυσοῖσθον
χρυσόοιτο	χρυσοῖτο	χρυσοοίσθην	χρυσοίσθην

Πληθυντικός.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
χρυσοοίμεθα	χρυσοίμεθα
χρυσόοισθε	χρυσοῖσθε
χρυσόοιντο	χρυσοῖντο.

Παρακείμενος	κεχρυσῴμην.
Μετ' ὀλίγον Μέλλων.	κεχρυσωσοίμην.
Ἀόριστος	χρυσωθείην.
Μέλλων	χρυσωθησοίμην.

Ὑποτακτική.

Ἐνεστώς.

χρυσόωμαι	χρυσῶμαι	χρυσοώμεθον	χρυσώμεθον
χρυσόῃ	χρυσοῖ	χρυσόησθον	χρυσῶσθον
χρυσόηται	χρυσῶται	χρυσόησθον	χρυσῶσθον

χρυσοώμεθα	χρυσώμεθα
χρυσόησθε	χρυσῶσθε
χρυσόωνται	χρυσῶνται.

Παρακείμενος.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
κεχρυσῶμαι	κεχρυσώμεθον	κεχρυσώμεθα
κεχρυσῷ	κεχρυσῶσθον	κεχρυσῶσθε
κεχρυσῶται	κεχρυσῶσθον	κεχρυσῶνται.

Ἀόριστος .... χρυσωθῶ.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστώς .... χρυσόεσθαι | χρυσοῦσθαι.
Παρακείμενος .... κεχρυσῶσθαι.
Μετ' ὀλίγον Μέλλων. κεχρυσώσεσθαι.
Ἀόριστος .... χρυσωθῆναι.
Μέλλων .... χρυσωθήσεσθαι.

Μετοχή.

Ἐνεστώς.

Ἀρσενικόν.		Θηλυκόν.	
Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.	Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
ὁ χρυσοόμενος	χρυσέμενος	ἡ χρυσοομένη	χρυσεμένη
τε χρυσοομένου	χρυσεμένου	τῆς χρυσοομένης	χρυσεμένης

Οὐδέτερον.

Ἀσυναίρετον.	Συνῃρημένον.
τὸ χρυσοόμενον	χρυσούμενον
τοῦ χρυσοομένου	χρυσουμένου.

Παρακείμενος .... ὁ κεχρυσωμένος.
Μετ' ὀλίγον Μέλλων. ὁ κεχρυσωσόμενος.
Ἀόριστος .... ὁ χρυσωθείς.
Μέλλων .... ὁ χρυσωθησόμενος.

Περὶ τῶν μέσων ῥημάτων.

Πολλάκις μεταχειριζόμεθα ῥήματα εἰς παθητικὴν φωνὴν, διὰ νὰ φανερώσωμεν ἐνέργειαν, τὴν ὁποίαν κάμνομεν εἰς ἑαυτοὺς ἀμέσως, ἢ δι' ἄλλων· ὡς, λούομαι, κτενίζομαι· ἢ ὅτι ἐνεργοῦμεν τὶ διὰ τὸν ἑαυτόν μας· ὡς, μισθοῦμαι τινὰ, ἀντὶ,

ἐπὶ μισθῷ λαμβάνω τινὰ εἰς ὑπηρεσίαν ἐμαυτοῦ. Τὰ τοιαῦτα λοιπὸν ῥήματα λέγονται ἰδιαιτέρως *μέσα* (1). Λαμβάνονται δὲ κατὰ τὴν σημασίαν ταύτην ἀπὸ τοὺς χρόνους τῶν παθητικῶν ῥημάτων, ὁ ἐνεστὼς, ὁ παρατατικὸς, ὁ παρακείμενος, ὁ ὑπερσυντελικὸς, καὶ οἱ ἰδιαιτέρως λεγόμενοι, *μέσος* ἀόριστος, καὶ *μέσος* μέλλων (2). Τοὺς ἄλλους χρόνους ἐκθέσαμεν ἀνωτέρω εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν παθητικῶν· ἐδῶ λοιπὸν καταγράφομεν μόνον τὸν μέσον ἀόριστον, καὶ τὸν μέσον μέλλοντα.

Μέσοι χρόνοι τῶν Βαρυτόνων.

Ὁριστική.

Ἀόριστος ά.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Ἐτυψάμην	ἐτυψάμεθον	ἐτυψάμεθα
ἐτύψω	ἐτύψασθον	ἐτύψασθε
ἐτύψατο-	ἐτυψάσθην	ἐτύψαντο.

Μέλλων ά.

τύψομαι	τυψόμεθον	τυψόμεθα
τύψῃ	τύψεσθον	τύψεσθε
τύψεται	τύψεσθον	τύψονται.

---

(1) Λέγονται οὕτω, διότι ἔχουν σημασίαν μεταξὺ ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ, παρασένοντα τὸ αὐτὸ πρόσωπον ὑποκείμενον εἰς τὴν ὁποίαν κάμνει ἐνέργειαν. Κυρίως ὅμως ἀναφέρονται εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων· ἡ δὲ ἐνέργεια πολλαχῶς ἐμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ· ἐμπορεῖ τις βέβαια νὰ ἐνεργήσῃ, ἢ εἰς ἑαυτὸν, ἢ εἰς ἄλλον· καὶ ἢ αὐτὸς ἀμέσως, ἢ δι' ἄλλου· ὁμοίως καὶ πρὸς τὸ τέλος τῆς ἐνεργείας, ἢ δι' ἑαυτὸν, ἢ δι' ἄλλον (Βλέπε καὶ εἰς τὸ περὶ συντάξεως). Οἱ Γραμματικοὶ ὠνόμασαν καὶ *ἀποθετικὰ* ῥήματα τὰ σημαίνοντα ἐνέργειαν μὲ φωνὴν πάντοτε παθητικὴν, ὡς, ἀποθέμενα καὶ ἀποβαλόντα τὴν ἐνεργητικὴν φωνήν· καὶ ταῦτα ὅμως ὑπάγονται κυρίως εἰς τὰ μέσα (Βλέπε τὰ προλεγόμενα τοῦ σοφοῦ Κοραῆ. Σελ. 74.).

(2) Καὶ οἱ δύο οὗτοι σημαίνουν πολλάκις καὶ πάθος (Βλέπε εἰς τὸ περὶ συντάξεως).

Ἀόριστος β΄.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
ἐτυπόμην	ἐτυπόμεθον	ἐτυπόμεθα
ἐτύπου	ἐτύπεσθον	ἐτύπεσθε
ἐτύπετο	ἐτυπέσθην	ἐτύποντο.

Μέλλων β΄.

τυποῦμαι	τυπούμεθον	τυπούμεθα
τυπῇ	τυπεῖσθον	τυπεῖσθε
τυπεῖται	τυπεῖσθον	τυποῦνται.

Προστακτική.

Ἀόριστος ά.

τύψαι	τύψασθον	τύψασθε
τυψάσθω	τυψάσθων	τυψάσθωσαν.

Ἀόριστος β΄.

τυποῦ	τύπεσθον	τύπεσθε
τυπέσθω	τυπέσθων	τυπέσθωσαν.

Εὐκτική.

Ἀόριστος ά.

τυψαίμην	τυψαίμεθον	τυψαίμεθα
τύψαιο	τύψαισθον	τύψαισθε
τύψαιτο	τυψαίσθην	τύψαιντο.

Μέλλων ά.

τυψοίμην	τυψοίμεθον	τυψοίμεθα
τύψοιο	τύψοισθον	τύψοισθε
τύψοιτο	τυψοίσθην	τύψοιντο.

Ἀόριστος β΄.

τυποίμην	τυποίμεθον	τυποίμεθα
τύποιο	τύποισθον	τύποισθε
τύποιτο	τυποίσθην	τύποιντο.

Μέλλων β΄.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
τυποίμην	τυποίμεθον	τυποίμεθα
τυποῖο	τυποῖσθον	τυποῖσθε
τυποῖτο	τυποίσθην	τυποῖντο.

Ὑποτακτική.

Ἀόριστος α΄.

τύψωμαι	τυψώμεθον	τυψώμεθα
τύψῃ	τύψησθον	τύψησθε
τύψηται	τύψησθον	τύψωνται.

Ἀόριστος β΄.

τύπωμαι	τυπώμεθον	τυπώμεθα
τύπῃ	τύπησθον	τύπησθε
τύπηται	τύπησθον	τύπωνται.

Ἀπαρέμφατος.

Ἀόριστος α΄. τύψασθαι.
Μέλλων α΄. τύψεσθαι.
Ἀόριστος β΄. τυπέσθαι.
Μέλλων β΄. τυπεῖσθαι.

Μετοχή.

Ἀόριστος α΄.

Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
ὁ τυψάμενος	ἡ τυψαμένη	τὸ τυψάμενον
τοῦ τυψαμένου	τῆς τυψαμένης	τοῦ τυψαμένου.

Μέλλων α΄.

ὁ τυψόμενος	ἡ τυψομένη	τὸ τυψόμενον
τοῦ τυψομένου	τῆς τυψομένης	τοῦ τυψομένου.

'Αόριστος β'.

Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
ὁ τυπόμενος	ἡ τυπομένη	τὸ τυπόμενον
τοῦ τυπομένου	τῆς τυπομένης	τοῦ τυπομένου.

Μέλλων β'.

ὁ τυπούμενος	ἡ τυπουμένη	τὸ τυπούμενον
τοῦ τυπουμένου	τῆς τυπουμένης	τοῦ τυπουμένου.

Τῶν εἰς ΕΩ, ΑΩ, ΟΩ.

Ὁριστική.

Α'όριστος.	ἐποιησάμην.	Μέλλων.	ποιήσομαι.
—	ἐτιμησάμην.	—	τιμήσομαι.
—	ἐχρυσωσάμην.	—	χρυσώσομαι.

Προστατική.

'Αόριστος.

ποίησαι. τίμησαι. χρύσωσαι.

Εὐκτική.

Α'όριστος.	ποιησαίμην.	Μέλλων.	ποιησοίμην.
—	τιμησαίμην.	—	τιμησοίμην.
—	χρυσωσαίμην.	—	χρυσωσοίμην.

Ὑποτακτική.

'Αόριστος.

ποιήσωμαι. τιμήσωμαι. χρυσώσωμαι.

'Απαρέμφατος.

Α'όριστος.	ποιήσασθαι.	Μέλλων.	ποιήσεσθαι.
—	τιμήσασθαι.	—	τιμήσεσθαι.
—	χρυσώσασθαι.	—	χρυσώσεσθαι.

Μ ε τ ο χ ή.

Ἀόριστος.

Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
ὁ ποιησάμενος	ἡ ποιησαμένη	τὸ ποιησάμενον.
ὁ τιμησάμενος	ἡ τιμησαμένη	τὸ τιμησάμενον.
ὁ χρυσωσάμενος	ἡ χρυσωσαμένη	τὸ χρυσωσάμενον.

Μέλλων.

ὁ ποιησόμενος	ἡ ποιησομένη	τὸ ποιησόμενον.
ὁ τιμησόμενος	ἡ τιμησομένη	τὸ τιμησόμενον.
ὁ χρυσωσόμενος	ἡ χρυσωσομένη	τὸ χρυσωσόμενον.

Σχηματισμὸς τῶν παθητικῶν καὶ μέσων χρόνων.

Ἀπὸ τοὺς χρόνους τῆς ὁριστικῆς παθητικῆς ἐγκλίσεως ἄλλοι σχηματίζονται ἐκ τῆς ὁριςικῆς ἐνεργητικῆς, ὁποῖος ὁ ἐνεςὼς, ὁ παρατατικὸς, ὁ παρακείμενος, ὁ α΄. καὶ β΄. μέσος μέλλων, ὁ α΄. καὶ β΄. μέσος ἀόριστος, καὶ ὁ β΄. ἀόριςος· ἄλλοι, ἐξ αὐτῶν τούτων τῶν παθητικῶν καὶ μέσων, ὁποῖος, ὁ ὑπερσυντελικὸς, ὁ α΄. ἀόριςος, ὁ α΄. καὶ β΄. μέλλων, καὶ ὁ μετ' ὀλίγον μέλλων.

Ἐνεστώς.

Ὁ παθητικὸς ἐνεςὼς σχηματίζεται ἀπὸ τὸν ἐνεργητικὸν κατὰ μεταβολὴν τοῦ Ω εἰς Ο καὶ προσθήκην τοῦ ΜΑΙ· ὡς,

τύπτ-ω	τύπτ-ομαι.
ποιέ-ω	ποιέ-ομαι.
τιμά-ω	τιμά-ομαι.
χρυσό-ω	χρυσό-ομαι.

Παρατατικός.

Ὁ παθητικὸς παρατατικὸς, ἀπὸ τὸν ἐνεργητικὸν κατὰ μεταβολὴν τοῦ ΟΝ εἰς ΟΜΗΝ· λαμβάνει δὲ τὴν αὐτὴν μὲ ἐκεῖνον αὔξησιν, εἴτε συλλαβικὴν, εἴτε χρονικήν (1)· ὡς,

ἔτυπτ-ον,	ἐτυπτ-όμην.
ἐποίε-ον,	ἐποιε-όμην.
ἤκου-ον,	ἠκου-όμην.
ἤλεγχ-ον,	ἠλεγχ-όμην.
ὤπαζ-ον,	ὠπαζ-όμην· κ. τ. λ.

Παρακείμενος.

Α΄. Ὁ παθητικὸς παρακείμενος σχηματίζεται ἀπὸ τὸν ἐνεργητικὸν, φυλάττων ἐκείνου τὸν διπλασιασμὸν (2), ἢ τὴν αὔξησιν (3), καὶ μεταβάλλων εἰς ΜΑΙ τὴν κατάληξιν Α. Περὶ δὲ τοῦ συμφώνου, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται πρὸ τῆς καταλήξεως ταύτης, παρατηροῦνται τὰ ἀκόλουθα·

α΄. Ἐὰν τὸ καταληκτικὸν σύμφωνον τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου ἦναι Φ, ὁ παθητικὸς τὸ μεταβάλλει εἰς Μ (4)· ὡς, τέτυφ-α, τέτυμ-μαι.

β΄. Ἐὰν ἦναι Χ, τὸ μεταβάλλει εἰς Γ (5)· ὡς, λέλεχ-α, λέλεγ-μαι (6).

---

(1) Ὁ παρατατικὸς τοῦ δύναμαι, καὶ βούλομαι, λαμβάνει Ἀττικῶς καὶ χρονικὴν αὔξησιν· ὡς, ἠδυνάμην, ἠβουλόμην, ἀντὶ ἐδυνάμην, ἐβουλόμην.

(2) Σελ. 98. γ΄. (3) Σελ. 97. 98. α΄. β΄.

(4) Διότι τὰ διὰ τῶν χειλέων προφερόμενα σύμφωνα, Β, Π, Φ, ὅταν εὑρεθῶσι πρὸ τοῦ Μ, μεταβάλλονται εἰς αὐτό. (Βλέπε Μέρ. Β΄. Κεφ. β΄. δ΄.)

(5) Διότι τὰ προφερόμενα διὰ τοῦ οὐρανίσκου τοῦ ςόματος σύμφωνα Κ, Χ, ὅταν τύχωσι πρὸ τοῦ Μ, μεταβάλλονται εἰς Γ.

(6) Ὅταν πρὸ τῆς ΦΑ, ἢ ΧΑ ληγούσης τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου εὑρεθῇ ἀμετάβολον Ρ, ἢ Λ, φυλάττεται καὶ εἰς τὸν παθητικὸν

γ΄. Ἐὰν ἦναι Κ, πρέπει νὰ παρατηρῶμεν ποῖον σύμφωνον, ἢ φωνῆεν εὑρίσκεται πρὸ τῆς καταλήξεως Ω τοῦ ἐνεστῶτος· ἐὰν τὸ σύμφωνον τοῦτο ἦναι Δ, Θ, Τ, Ζ, ΣΣ, ΤΤ (1), ἢ ἂν τὸ φωνῆεν ἦναι βραχὺ, καὶ ὁ μέλλων δὲν τὸ τρέπῃ εἰς μακρὸν (2), ὁ παθητικὸς παρακείμενος λαμβάνει Σ πρὸ τοῦ ΜΑΙ, ὡς,

ᾄδ-ω,		ᾖκα,	ᾖσ-μαι·
πείθ-ω,		πέπεικα,	πέπεισ-μαι·
ἀνύτ-ω,		ἤνυκα,	ἤνυσ-μαι·
φράζ-ω,		πέφρακα,	πέφρασ-μαι·
πλάσσ-ω,		πέπλακα,	πέπλασ-μαι·
τελέ-ω,	τελέσω,	τετέλεκα,	τετέλεσ-μαι·
ξέ-ω,	ξέσω,	ἔξεκα,	ἔξεσ-μαι·
ὀνό-ω,	ὀνόσω,	ὤνοκα,	ὤνοσ-μαι.
γελά-ω,	γελάσω,	γεγέλακα,	γεγέλασ-μαι.

παρακείμενον· ἐὰν δὲ πρὸ τῆς ΦΑ εὑρεθῇ Μ, διὰ νὰ μὴ συμπέσωσι τρία ἀλλεπάλληλα Μ, εἰς τὸν παθητικὸν παρακείμενον ἀποβάλλεται τὸ ἕν· ὅθεν, κάμπτω, κέκαμφα, κέκαμμαι. (Μέρ. Β΄. Κεφ. β΄. Ἀποβολή. γ΄.) Ὁμοίως, ὅταν πρὸ τῆς ΧΑ εὑρεθῇ Γ, διὰ νὰ μὴ συμπέσωσι δύο Γ ἀλλεπάλληλα εἰς τὸν παθητικὸν παρακείμενον, ἀποβάλλεται τὸ ἕν· ὅθεν, ἐλήλεγχα, ἐλήλεγμαι.

(1) Διότι τὰ διὰ τῆς γλώσσης προφερόμενα σύμφωνα μεταβάλλονται εἰς Σ, πρὸ τοῦ Μ. Εἰς παρακειμένους τινὰς φυλάττεται τὸ σύμφωνον τοῦ ἐνεστῶτος· ὡς, κέκαδ-μαι, ἐκ τοῦ κάδω· πέφραδ-μαι, ἐκ τοῦ φράδω· κεκάρυθ-μαι, ἐκ τοῦ κορύθω.

(2) Πολλὰ ῥήματα ἐξαιροῦνται ἀπὸ τὴν δευτέραν ταύτην παρατήρησιν· φαίνεται γενικῶς, ὅτι ἀπὸ τὰ εἰς ΕΩ, ΑΩ, καὶ ΟΩ, ὅσων ὁ μέλλων φυλάττει ἄτρεπτον τὸ παραληκτικὸν φωνῆεν τοῦ ἐνεστῶτος, τὰ πλειότερα λαμβάνουν Σ εἰς τὸν παθητικὸν παρακείμενον· ὁποῖα τὰ, δράω, ἐράω, κεράω, σκεδάω, νάω, περάω, σπάω, θλάω, ἀκέομαι. Λαμβάνουν ὁμοίως Σ καὶ πολλὰ τῶν παραληγόντων εἰς κανὲν ἀπὸ τὰ ἄτρεπτα φωνήεντα, ἢ δίφθογγον, ὁποῖα τὰ, πρίω, χρίω, ὕω, ξύω, ἀνύω, ἀκούω, κελεύω, κλείω, παλαίω, πταίω, ῥαίω, θραύω, κρούω, σείω. Εἶναι ὅμως καὶ ἄλλα, τὰ ὁποῖα εἰς τὴν αὐτὴν περίστασιν δὲν λαμβάνουν Σ· ὁποῖα τὰ, ἀρόω, ἐλάω, δέω, δύω, θύω, ἱδρύω, λύω, ὀνάω, πτάω, τίω, παύω, λούω, βασιλεύω, κ. τ. λ.

δ'. Ἐὰν ὁ ἐνεστὼς ἔχῃ πρὸ τῆς Ω καταλήξεως ἀμετάβολον, Λ, ἢ Ρ, φυλάττει αὐτὸ, καὶ ὁ παθητικὸς παρακείμενος πρὸ τοῦ ΜΑΙ· ὡς,

στέλλ-ω, ἔσταλκα, ἔσταλ-μαι·
σπείρ-ω, ἔσπαρκα, ἔσπαρ-μαι.

ε'. Ἐὰν δὲ τὸ ἀμετάβολον τοῦ ἐνεστῶτος ἦναι Ν, καὶ ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος μεταβάλλῃ αὐτὸ εἰς Γ (1), εἰς τὸν παθητικὸν παρακείμενον ἐνίοτε τρέπεται εἰς Μ· ὡς,

αἰσχύν-ω, ᾔσχυγκα, ᾔσχυμ-μαι·
ξυραίν-ω, ἐξήραγκα, ἐξήραμ-μαι.

ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ, εἰς Σ· ὡς,

φαίν-ω, πέφαγ-κα, πέφασ-μαι·
μολύν-ω, μεμόλυγ-κα, μεμόλυσ-μαι·
μιαίν-ω, μεμίαγ-κα, μεμίασ-μαι·
πιαίν-ω, πεπίαγ-κα, πεπίασ-μαι.

Β'. Ὁ παθητικὸς παρακείμενος φυλάττει ἀμετάβλητον τὴν παραλήγουσαν τοῦ ἐνεργητικοῦ (2)· ὡς,

πεποίηκα, πεποίημαι·
τετίμηκα, τετίμημαι·
τέτερφα, τέτερμαι.

---

(1) Σελ. 99, σημ. 1. (2) Ἐξαιροῦνται

α'. δέδωκα, δέδομαι· πέπωκα, πέπομαι· ἕστηκα, ἕσταμαι.

β'. Τινὰ ἔχοντα τὴν ΕΥ δίφθογγον εἰς τὴν παραλήγουσαν, τῶν ὁποίων ὁ παθητικὸς παρακείμενος ἀποβάλλει τὸ Ε· ὡς, τέτευχα, τέτυγμαι· πέφευγα, πέφυγμαι· πέπνευκα, πέπνυμαι· σέσευκα, σέσυμαι.

γ'. Δισύλλαβα τινὰ ῥήματα λήγοντα εἰς ΒΩ, ΠΩ, ΦΩ, ΓΩ, ΚΩ, ΧΩ, τῶν ὁποίων τὸ Ε, μεταβάλλει Ἀττικῶς εἰς Ο ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος. Τούτων ὁ παθητικὸς παρακείμενος ἐπαναλαμβάνει τὸ Ε· ὅθεν, κλέπτω, κέκλοφα, κέκλεμμαι· βρέχω, βέβροχα, βέβρεγμαι· κ. τ. λ.

δ'. Τὰ τρέπω, τρέφω, στρέφω· τῶν ὁποίων ὁ παθητικὸς παρακείμενος μεταβάλλει εἰς Α τὸ Ε· ὅθεν, τέτραμμαι, τέθραμμαι, ἔστραμμαι· κ. τ. λ.

Ὑπερσυντελικός.

Ὁ ὑπερσυντελικὸς γίνεται ἀπὸ τὸν παρακείμενον κατὰ μεταβολὴν τοῦ ΜΑΙ εἰς ΜΗΝ, καὶ προσθήκην τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως (1), ἂν ὁ παρακείμενος λαμβάνῃ διπλασιασμόν· ὡς, τέτυμμαι, ἐτετύμμην· ἀλλέως, φυλάττει τὴν αὐτὴν ἀρχὴν ἐκείνου· ὡς,

ἠγνόημαι, ἠγνοήμην·
ἔξεσμαι, ἐξέσμην· κ. τ. λ.

Μετ᾽ ὀλίγον Μέλλων (2).

Ὁ μετ᾽ ὀλίγον μέλλων γίνεται ἀπὸ τὸ δεύτερον ἑνικὸν πρόσωπον τοῦ παρακειμένου κατὰ μεταβολὴν τοῦ ΑΙ εἰς ΟΜΑΙ· ὡς, τέτυψ-αι, τετύψ-ομαι· πεποίησ-αι, πεποιήσ-ομαι.

Ἀόριστος ά.

Ὁ ά. ἀόριστος γίνεται ἀπὸ τὸ τρίτον ἑνικὸν πρόσωπον τοῦ παρακειμένου, μεταβάλλων τὴν κατάληξιν ΤΑΙ εἰς ΘΗΝ, καὶ τρέπων τὸ πρὸ τῆς καταλήξεως ταύτης ψιλὸν σύμφωνον εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του δασύ (3)· ἡ παραλήγουσα μένει ἡ αὐτή (4).

---

(1) Πολλάκις ἀποβάλλεται ἡ αὔξησις, καθὼς καὶ εἰς τον ἐνεργητικὸν ὑπερσυντελικόν.

(2) Τὰ εἰς ἀμετάβολον λήγοντα ῥήματα, καὶ ὅσα λαμβάνουν χρονικὴν αὔξησιν, δὲν ἔχουν τὸν χρόνον τοῦτον.

(3) Σελ. 31.

(4) Ῥημάτων τινῶν ὁ ἀόριστος μεταβάλλει εἰς Ε τὸ Η τῆς παραληγούσης τοῦ παρακειμένου, καὶ τὸ Ι τῆς ΕΙ διφθόγγου ἀποβάλλει· ὡς, ἐπήνηται, ἐπηνέθην· ἥρηται, ἡρέθην· εὕρηται, εὑρέθην· ἔσχηται, ἐσχέθην· εἴρηται, εἰρέθην· τέθειται, ἐτέθην· ἀφεῖται, ἀφέθην.

Εἰς ὅσα δὲ ὁ παθητικὸς παρακείμενος τρέπει εἰς Α τὸ Ε τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστῶτος, ὁ ἀόριστος ἀναλαμβάνει αὐτό· ὡς, στρέφω, ἔστραμμαι, ἐστρέφθην· τρέπω, τέτραμμαι, ἐτρέφθην· τρέφω, τέθραμμαι, ἐθρέφθην.

Ἀποβάλλεται δὲ τὸ σύμφωνον τοῦ διπλασιασμοῦ, ἂν ὁ παρακείμενος διπλασιάζεται· ἀλλέως, φυλάττεται ἡ αὐτὴ ἀρχὴ ἐκείνου· ὡς,

τέτυπ-ται, ἐτύφ-θην·
λέλεκ-ται, ἐλέχ-θην·
πεποίη-ται, ἐποιή-θην·
ἠλέη-ται, ἠλεή-θην (1)·
πέφαν-ται, ἐφάν-θην· κ. τ. λ.

Μέλλων ά.

Ὁ ά. μέλλων γίνεται ἀπὸ τὸν ά. ἀόριστον κατὰ ἀποβολὴν τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως, καὶ μεταβολὴν τῆς καταλήξεως ΗΝ εἰς ΗΣΟΜΑΙ· ὡς, ἐτύφθ-ην, τυφθ-ήσομαι. Ἐὰν δὲ τὸ ῥῆμα ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν, φυλάττει αὐτὸ ἄτρεπτον· ὡς,

ἀκούω, ἠκούσθ-ην, ἀκουσθ-ήσομαι·
ἐλεῶ, ἠλεήθ-ην, ἐλεηθ-ήσομαι·
οἰκίζω, ᾠκίσθ-ην, οἰκισθ-ήσομαι.

Ἀόριστος β'.

Ὁ παθητικὸς δεύτερος ἀόριστος γίνεται ἀπὸ τὸν ἐνεργητικὸν κατὰ μεταβολὴν τοῦ ΟΝ εἰς ΗΝ· ὡς,

ἔτυπ-ον, ἐτύπ-ην·
ἔτραπ-ον, ἐτράπ-ην·
ἤλλαγ-ον, ἠλλάγ-ην.

Μέλλων β'.

Ὁ β'. Μέλλων ἀπὸ τὸν παθητικὸν β'. ἀόριστον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον μὲ τὸν ά. μέλλοντα· ὡς,

ἐτύπ-ην, τυπ-ήσομαι·
ἐτράπ-ην, τραπ-ήσομαι.

---

(1) Εἰς ῥήματα τινὰ ὁ ἀόριστος προσλαμβάνει Σ μὴ εὑρισκόμενον εἰς τὸν παρακείμενον· ὡς, πέπαυται, ἐπαύσθην· μέμνηται, ἐμνήσθην· ἔῤῥωται, ἐῤῥώσθην· κέχρηται, ἐχρήσθην· ἔῤῥυται, ἐῤῥύσθην. Εἰς ἄλλα πάλιν εὑρισκόμενον τὸ ἀποβάλλει· ὡς, σέσωσται, ἐσώθην.

Μέσος Ἀόριστος ά.

Γίνεται ἀπὸ τὸν ἐνεργητικὸν πρῶτον ἀόριστον κατὰ προσθήκην τῆς ΜΗΝ συλλαβῆς· ὡς,

ἔτυψα, ἐτυψά-μην·
ἠλέησα, ἠλεησά-μην.

Μέσος Μέλλων ά.

Ἀπὸ τὸν ά. ἐνεργητικὸν μέλλοντα κατὰ μεταβολὴν τῆς καταλήξεως Ω εἰς ΟΜΑΙ· ὡς, τύψ-ω, τύψ-ομαι. Ἐὰν δὲ ὁ ἐνεργητικὸς μέλλων ἦναι περισπώμενος, ὁποῖος ὁ Ἀττικὸς, ἡ μεταβολὴ τοῦ Ω γίνεται εἰς ΟΥ̃ΜΑΙ· ὡς, νομ-ιῶ, νομι-οῦμαι.

Μέσος Μέλλων β'.

Ἀπὸ τὸν ἐνεργητικὸν δεύτερον μέλλοντα κατὰ μεταβολὴν τῆς καταλήξεως Ω εἰς ΟΥ̃ΜΑΙ (1)· ὡς, τυπ-ῶ, τυπ-οῦμαι· κρινῶ, κριν-οῦμαι (2).

Ἀπὸ τὴν ἔκθεσιν τοῦ σχηματισμοῦ τῶν χρόνων τῆς ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς φωνῆς βλέπομεν, ὅτι αἱ συλλαβικαὶ καὶ χρονικαὶ αὐξήσεις γίνονται εἰς μόνȣς τȣ̀ς παρῳχημένȣς τῆς ὁριςικῆς, καὶ εἰς μόνον τὸν παρακείμενον τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων, σχηματίζονται δὲ οἱ χρόνοι τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων τῆς παθητικῆς φωνῆς ἀπὸ τὴν ὁριςικὴν κατὰ τὸν τρόπον τῶν ἐνεργητικῶν, ὡς φαίνεται εἰς τȣ̀ς ἀκολȣ́θȣς πίνακας.

---

(1) Ἐξαιροῦνται οἱ ἀκόλουθοι ἀνώμαλοι, ἔδομαι, φάγομαι, πίομαι, βέομαι, ἐκ τοῦ βάω· νέομαι, ἐκ τοῦ νέω.

(2) Ὁ λεγόμενος μέσος παρακείμενος ὠνομάσθη οὕτω, διότι ἔχει πολλάκις ἀμετάβατον σημασίαν, ἤγουν, δὲν παρασένει τὸ ὑποκείμενον ἐνεργοῦν εἰς ἄλλο. Τοιοῦτοι ὅμως εἶναι καὶ οἱ πρῶτοι παρακείμενοι πέφυκα, ἕςηκα· εὑρίσκονται ἐξεναντίας καὶ πολλοὶ μέσοι παρακείμενοι ἔχοντες σημασίαν μεταβατικὴν, ὁποῖοι εἶναι οἱ, λέλοιπα, ἀκήκοα, τέτοκα, κ. τ. λ. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τους ἀμεταβάτους οἱ πλειότεροι ἀνήκουν εἰς ῥήματα ὁμοίως ἀμετάβατα. Λοιπὸν ὁ λεγόμενος μέσος παρακείμενος εἶναι κυρίως ἁπλούστερός τις σχηματισμὸς παρακειμένου.

ΠΙΝΑΞ

τοῦ σχηματισμοῦ τῶν χρόνων τῆς παθητικῆς φωνῆς τῶν Βαρυτόνων.

	Ὁριστική.	Προστακτ.	Εὐκτική.	Ὑποτακτ.	Ἀπαρέμφατος.	Μετοχή.
Ἐνεστὼς	τύπτομαι	τύπτου	τυπτοίμην	τύπτωμαι	τύπτεσθαι	τυπτόμενος.
Παρατατικὸς .	ἐτυπτόμην					
Παρακείμενος .	τέτυμμαι, ψαι	τέτυψο	τετυμμένος εἴην	τετυμμένος ὦ	τετύφθαι	τετυμμένος.
Ὑπερσυντελικός.	ἐτετύμμην					
Μετ' ὀλίγ. Μέλ.	τετύψομαι	—	τετυψοίμην	—	τετύψεσθαι	τετυψόμενος.
α'. Ἀόριστος . .	ἐτύφθην	τύφθητι	τυφθείην	τυφθῶ	τυφθῆναι	τυφθείς.
α'. Μέλλων . .	τυφθήσομαι	—	τυφθησοίμην	—	τυφθήσεσθαι	τυφθησόμενος.
β'. Ἀόριστος . .	ἐτύπην	τύπηθι	τυπείην	τυπῶ	τυπῆναι	τυπείς.
β'. Μέλλων . .	τυπήσομαι	—	τυπησοίμην	—	τυπήσεσθαι	τυπησόμενος.
α'. Μέσ. Ἀόρισ.	ἐτυψάμην	τύψαι	τυψαίμην	τύψωμαι	τύψασθαι	τυψάμενος.
α'. Μέσ. Μέλ.	τύψομαι	—	τυψοίμην	—	τύψεσθαι	τυψόμενος.
β'. Μέσ. Ἀόρισ.	ἐτυπόμην	τυποῦ	τυποίμην	τύπωμαι	τυπέσθαι	τυπόμενος.
β'. Μέσ. Μέλ.	τυποῦμαι	—	τυποίμην	—	τυπεῖσθαι	τυπούμενος.

Π Ι Ν Α Ξ

τοῦ σχηματισμοῦ τῶν συναιρουμένων χρόνων τῆς παθητικῆς φωνῆς τῶν εἰς ΕΩ.

	Ὁριστική.	Προστακτική.	Εὐκτική.	Ὑποτακτική.	Ἀπαρέμφατ.	Μετοχή.
Ἐνεστώς	ποιοῦμαι	ποιοῦ	ποιοίμην	ποιῶμαι	ποιεῖσθαι	ποιούμενος.
Παρατατικός .	ἐποιούμην					
Τῶν εἰς ΑΩ.						
Ἐνεστώς	τιμῶμαι	τιμῶ	τιμῴμην	τιμῶμαι	τιμᾶσθαι	τιμώμενος.
Παρατατικός .	ἐτιμώμην					
Τῶν εἰς ΟΩ.						
Ἐνεστώς . . .	χρυσοῦμαι	χρυσοῦ	χρυσοίμην	χρυσῶμαι	χρυσοῦσθαι	χρυσούμενος.
Παρατατικός	ἐχρυσούμην					

Οἱ ἀσυναίρετοι χρόνοι σχηματίζονται κατὰ τοὺς ἀνωτέρω τύπους τῶν βαρυτόνων· δὲν πρέπει ὅμως νὰ ζητῶμεν εἰς ἕκαστον ῥῆμα ὅλους τοὺς χρόνους, οἱ ὁποῖοι διὰ γύμνασιν βάλλονται εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ τύπτω· διότι πάμπολλα ῥήματα στεροῦνται τὸν β΄. ἀόριστον (1), τὸν β΄. παρακείμενον, τὸν μετ᾽ ὀλίγον μέλλοντα (2), καὶ τὸν β΄. παθητικὸν καὶ μέσον ἀόριστον.

ΚΕΦΑ΄ΛΑΙΟΝ Η΄.

Περὶ τῶν εἰς ΜΙ ῥημάτων.

Τὰ εἰς ΜΙ ῥήματα γίνονται ἀπὸ ἄλλα τελειόνοντα εἰς ΕΩ, ΑΩ, ΟΩ, ΥΩ.

Εἰς τὴν μόρφωσιν τῶν γινομένων ἀπὸ τὰ εἰς ΥΩ, μεταβάλλεται τὸ Ω εἰς ΜΙ, τὸ δὲ Υ ἐκτείνεται· ὡς, δεικνύω, δείκνυμι· ζευγνύω, ζεύγνυμι.

Εἰς δὲ τὴν μόρφωσιν τῶν γινομένων ἀπὸ τὰ εἰς ΕΩ, ΑΩ, ΟΩ, πρῶτον, μεταβάλλεται τὸ Ω εἰς ΜΙ· δεύτερον, προσθέτεται εἰς τὴν ἀρχὴν τὸ Ἱ δασυνόμενον, ἐὰν τὸ ῥῆμα ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν (3), ἢ ἀπὸ δύο σύμφωνα, τῶν ὁποίων τὸ δεύτερον νὰ μὴν ἦναι Λ, ἢ Ρ· τρίτον, τὸ πρὸ τοῦ Ω φωνῆεν, ἐὰν ἦναι Α, ἢ Ε, τρέπεται εἰς Η· ἐὰν Ο, εἰς Ω· ὡς,

στά-ω, ἵστη-μι·
ἕ-ω, ἵη-μι·
πτά-ω, ἵπτη-μι.

---

(1) Σελ. 104.

(2) Βλέπε ἀνωτέρω 129, καὶ ἐφεξῆς.

(3) Τὸ φωνῆεν ἀποβάλλεται εἰς τὴν μόρφωσιν τοῦ εἰς ΜΙ, καὶ ἀντ᾽ αὐτοῦ προσθέτεται τὸ Ι.

Ἐὰν δὲ τὸ ῥῆμα ἀρχίζῃ ἀπὸ ἓν σύμφωνον, ἢ ἀπὸ δύο, τῶν ὁποίων τὸ δεύτερον νὰ ἦναι Λ, ἢ Ρ, τότε γίνεται ἀναδιπλασιασμὸς, ἤγουν, προσθέτεται εἰς τὴν ἀρχὴν τὸ Ι μὲ τὸ ἀρκτικὸν τοῦ ῥήματος σύμφωνον (1), τὸ ὁποῖον ἂν ἦναι δασὺ, μεταβάλλεται εἰς τὸ ἀντίςοιχόν του ψιλόν (2)· ὡς,

θέ-ω, τίθη-μι·
δό-ω, δίδω-μι·
πρά-ω, πίμπρη-μι (3)·
πλά-ω, πίμπλη-μι.

Τὰ εἰς ΜΙ ῥήματα ἔχουν τρεῖς μόνον χρόνους ἰδικούς των, ἐνεστῶτα, παρατατικὸν, καὶ δεύτερον ἀόριστον. Οἱ ἄλλοι χρόνοι λαμβάνονται ἀπὸ τὰ εἰς Ω ῥήματα, ὡς φαίνεται εἰς τοὺς ἀκολούθους πίνακας.

Τὰ δὲ εἰς ΥΜΙ δὲν ἔχουν δεύτερον ἀόριςον, οὔτε εὐκτικὴν, ἢ ὑποτακτικὴν ἔγκλισιν.

---

(1) Ὅταν τὸ ἀρκτικὸν τοῦ ῥήματος σύμφωνον ἀναδιπλασιάζεται, οἱ Ἴωνες καὶ οἱ Βοιωτοὶ μεταχειρίζονται συχνότερα Ε ἀντὶ τοῦ Ι· ὅθεν, κλύ-ω, κέκλυ-μι· θνέ-ω, τέθνη-μι, τλά-ω, τέτλη-μι· κ. τ. λ. Εἶναι δὲ ῥήματα τινὰ εἰς ΜΙ, τὰ ὁποῖα δὲν λαμβάνουν ἀναδιπλασιασμὸν, ὁποῖα τὰ, φά-ω, φη-μί· κτά-ω, κτῆ-μι, καὶ τὰ γινόμενα ἀπὸ τρισύλλαβα· ὡς, γελά-ω, γέλη-μι· ὁρά-ω, ὅρη-μι· αἰνέ-ω, αἴνη-μι· δεικνύ-ω, δείκνυ-μι· κ. τ. λ. Ἄλλα πάλιν γινόμενα ἀπὸ ῥήματα, τῶν ὁποίων τὰ ἀρκτικὰ γράμματα εἶναι φωνῆεν καὶ σύμφωνον, λαμβάνουν αὔξησιν μὲ τὰ ἀρκτικὰ ταῦτα γράμματα, ὡς οἱ Ἀττικοὶ παρακείμενοι (Σελ. 101, Β)· ὅθεν, ἀλά-ω, ἀλάλη-μι· ἀχέ-ω, ἀκάχη-μι.

(2) Σελ. 31.

(3) Παρεντίθεται τὸ Μ δι' εὐφωνίαν.

ΠΙ'ΝΑΞ τῶν εἰς ΜΙ.

Ἐγκλίσεις καὶ χρόνοι αὐτῶν εἰς τὴν ἐνεργητικὴν φωνήν.

	Ὁριστική.	Προστακτική.	Εὐκτική.	Ὑποτακτική.	Ἀπαρέμφατος.	Μετοχή.
Ἐνεστώς.	τίθ-ημι	- ετι(1)	- είην	- ῶ	- έναι	- εὶς
	ἵς-ημι	- αθι	- αίην	- ῶ	- άναι	- ὰς
	δίδ-ωμι	- οθι	- οίην	- ῶ	- όναι	- οὺς
	δείκν-υμι	- υθι	—	—	- ύναι	- ὺς

Ὁ ρ ι σ τ ι κ ή.

Παρατατικός. ἐτίθην. ἵςην. ἐδίδων. ἐδείκνυν.

Ἀόριςος β΄.	ἔθην	θὲς	θείην	θῶ	θεῖναι	θεὶς
	ἔςην	ςῆθι	ςαίην	ςῶ	ςῆναι	ςὰς
	ἔδων	δὸς	δοίην	δῶ	δοῦναι	δοὺς

Οἱ ἄλλοι χρόνοι σχηματίζονται ἐκ τῶν εἰς Ω κατὰ τοὺς κανόνας· ὡς,

Μέλλων.	θήσ-ω	—	- οιμι	—	- ειν	- ων
	ςήσ-ω	—	- οιμι	—	- ειν	- ων
	δώσ-ω	—	- οιμι	—	- ειν	- ων
	δείξ-ω	—	- οιμι	—	- ειν	- ων
Ἀόριςος α΄.	ἔθηκα	θῆκ-ον(2)	- αιμι	- ω	- αι	- ας
	ἔςησα	ςῆσ-ον	- αιμι	- ω	- αι	- ας
	ἔδωκα	δῶκ-ον	- αιμι	- ω	- αι	- ας
	ἔδειξα	δεῖξ-ον	- αιμι	- ω	- αι	- ας
Παρακείμενος.	τέθηκ-α	- ε	- οιμι	- ω	- έναι	- ὼς
	ἕςηκ-α	- ε	- οιμι	- ω	- έναι	- ὼς
	δέδωκ-α	- ε	- οιμι	- ω	- έναι	- ὼς
	δέδειχ-α	- ε	- οιμι	- ω	- έναι	- ὼς

Ὁ ρ ι σ τ ι κ ή.

Ὑπερσυντελ. ἐτεθείκειν. ἑςήκειν. ἐδεδώκειν. ἐδεδείχειν.

---

(1) Προτιθέτοντες εἰς τὰ πρὸ τοῦ ΗΜΙ γράμματα τὸ ΕΤΙ, σχηματίζομεν τὸν ἐνεστῶτα τῆς προστακτικῆς, τίθετι. ὁμοίως καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις καὶ χρόνους.

(2) Οἱ ἀόριστοι θῆκον, δῶκον, τῆς προστακτικῆς, ὡς καὶ οἱ τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων τῶν αὐτῶν ῥημάτων, δὲν εἶναι εὔχρηστοι, ἀλλὰ βάλλονται μόνον εἰς παράδειγμα σχηματισμοῦ.

Σχηματισμὸς τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῶν εἰς ΜΙ καθ᾽ ὅλους τοὺς ἀριθμοὺς καὶ τὰ πρόσωπα.

Ἔγκλισις Ὁριστική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Τίθ-ημι, ης, ησι	ετον, ετον	εμεν, ετε, εῖσι.
ἵς-ημι, ης, ησι	ατον, ατον	αμεν, ατε, ᾶσι.
δίδ-ωμι, ως, ωσι	οτον, οτον	ομεν, οτε, οῦσι.
δείκν-υμι, υς, υσι	υτον, υτον	υμεν, υτε, ῦσι.

Παρατατικός.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
ἐτίθ-ην, ης, η	ετον, έτην	εμεν, ετε, εσαν.
ἵς-ην, ης, η	ατον, άτην	αμεν, ατε, ασαν.
ἐδίδ-ων, ως, ω	οτον, ότην	ομεν, οτε, οσαν.
ἐδείκν-υν, υς, υ	υτον, ύτην	υμεν, υτε, υσαν(1).

Ἀόριστος β΄.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
ἔθ-ην, ης, η	ετον, έτην	εμεν, ετε, εσαν.
ἔς-ην, ης, η	ητον, ήτην	ημεν, ητε, ησαν(2).
ἔδ-ων, ως, ω	οτον, ότην	ομεν, οτε, οσαν.

---

(1) Σπανίως μεταχειρίζονται τοὺς παρατατικοὺς χρόνους τῶν εἰς ΜΙ ῥημάτων· ἀντ᾽ αὐτῶν εἶναι πλέον εὔχρηςοι οἱ συνηρημένοι τῶν εἰς Ω· ὡς, ἐτίθεον ἐτίθουν· ἵςαον ἵςων· ἐδίδοον ἐδίδουν. Τὸ αὐτὸ ἀκολουθεῖ ἐνίοτε καὶ εἰς τοὺς ἄλλους χρόνους.

(2) Ὁ β΄. ἀόριςος φυλάττει τὸ μακρὸν φωνῆεν εἰς τὴν παραλήγουσαν τοῦ δυϊκοῦ καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ, πλὴν τῶν τίθημι, δίδωμι, ἵημι, τῶν ὁποίων οἱ β΄. ἀόριςοι τὸ τρέπουν εἰς βραχύ.

Προστακτική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.		Δυϊκός.	Πληθυντικός.
τίθε-τι (1) ἵϛα-θι δίδο-θι δείκνυ-θι	τω (2)	τον, των	τε, τωσαν.

Ἀόριστος β'.

θὲς, θέτω	θέτον, θέτων	θέτε, θέτωσαν.
ϛῆθι (3), ϛήτω	ϛῆτον, ϛήτων	ϛῆτε, ϛήτωσαν.
δὸς, δότω	δότον, δότων	δότε, δότωσαν (4).

Εὐκτική.

Ἐνεστώς.

τιθεί-ην ἱϛαί-ην διδοί-ην	ης, η	ητον, ήτην	ημεν, ητε, ησαν, καὶ εν.

Ἀόριστος β'.

θεί-ην ϛαί-ην δοί-ην	ης, η	ητον, ήτην	ημεν, ητε, ησαν, καὶ εν.

---

(1) Οἱ ποιηταὶ φυλάττουν τὴν μακρὰν παραλήγουσαν τοῦ ἐνεϛῶτος· ὡς, ἵϛηθι, τίθητι. Ἀποβάλλουν συχνὰ καὶ τὴν ΘΙ κατάληξιν· ὡς, ἵϛη, τίθη.

(2) Εἰς τὸ τρίτον πρόσωπον, ἑνικὸν, δυϊκὸν καὶ πληθυντικὸν, ὁ τόνος καταβιβάζεται μίαν συλλαβήν· ὡς, τιθέτω, τιθέτων, τιθέτωσαν· κ. τ. λ.

(3) Ὁ β'. Ἀόριϛος τῆς προϛακτικῆς λήγει εἰς ΘΙ, πλὴν τοῦ θές, δός, ἕς, ἔνισπες, σχές, φρές.

(4) Τὰ εἰς ΥΜΙ δισύλλαβα ἔχουν β'. Ἀόριϛον προστακτικόν· ὡς, κλῦθι, δῦθι, κ. τ. λ.

Ὑποτακτική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
τιθ-ῶ, ῇς, ῇ	ῆτον, ῆτον	ῶμεν, ῆτε, ῶσι.
ἱς-ῶ, ᾷς, ᾷ	ᾶτον, ᾶτον	ῶμεν, ᾶτε, ῶσι.
διδ-ῶ, ῷς, ῷ	ῶτον, ῶτον	ῶμεν, ῶτε, ῶσι.

Ἀόριστος β'.

θῶ, θῇς, θῇ.	θῆτον, θῆτον	θῶμεν, θῆτε, θῶσι.
ςῶ, ςῇς, ςῇ	ςῆτον, ςῆτον	ςῶμεν, ςῆτε, ςῶσι.
δῶ, δῷς, δῷ	δῷτον, δῶτον	δῶμεν, δῶτε, δῶσι.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστώς.

τιθέναι. ἱςάναι. διδόναι. δεικνύναι.

Ἀόριστος β'.

θεῖναι. ςῆναι. δοῦναι.

Μετοχή.

Ἐνεστώς.	Ἀόριςος β'.
τιθ-είς, εῖσα, έν.	θείς, θεῖσα, θέν.
ἱς-άς, ᾶσα, άν.	ςάς, ςᾶσα, ςάν.
διδ-ούς, οῦσα, όν.	δούς, δοῦσα, δόν.
δεικν-ύς, εῖσα, ύν.	

Σχηματισμὸς τῶν χρόνων τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς.

Παρατατικός.

Ὁ παρατατικὸς γίνεται ἀπὸ τὸν ἐνεςῶτα, λαμβάνων τὴν συνειθισμένην αὔξησιν, καὶ μεταβάλλων

τὴν ΜΙ κατάληξιν εἰς Ν· ὡς, τίθημι, ἐτίθην· δίδωμι, ἐδίδων (1).

Ἀόριστος β'.

Ὁ β'. ἀόριστος γίνεται ἀπὸ τὸν παρατατικὸν κατὰ ἀποκοπὴν τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ, ὡς, ἐτίθην, ἔθην· ἐδίδων, ἔδων· ἢ κατὰ μεταβολὴν τοῦ προστεθέντος Ι, εἰς τὴν Ε συλλαβικὴν αὔξησιν· ὡς, ἵστην, ἔστην· ἵπτην, ἔπτην.

ΠΙΝΑΞ

τῶν ἐγκλίσεων καὶ χρόνων τῆς παθητικῆς φωνῆς τῶν εἰς ΜΙ.

	Ὁριστική.	Προστακτική.	Εὐκτική.	Ὑποτακτική.	Ἀπαρέμφατος.	Μετοχή.
Ἐνεστώς.	τίθ-εμαι	- εσο	- είμην	- ῶμαι	- εσθαι	- έμενος
	ἵσ-αμαι	- ασο	- αίμην	- ῶμαι	- ασθαι	- άμενος
	δίδ-ομαι	- οσο	- οίμην	- ῶμαι	- οσθαι	- όμενος
	δείκν-υμαι	- υσο	—	—	- υσθαι	- ύμενος

Παρατατικός.
ἐτιθέμην
ἱστάμην
ἐδιδόμην
ἐδεικνύμην.

---

(1) Ἡ μακρὰ παραλήγουσα γίνεται βραχεῖα εἰς τὸν δυϊκὸν καὶ πληθυντικὸν ἀριθμὸν τῆς ὁριστικῆς ἐγκλίσεως, πλὴν τοῦ ἀορίστου β'. (Βλέπ. σελ. 139, σημ. 2.). Ὁμοίως εἰς τὴν προστακτικὴν καὶ εἰς τὴν ἀπαρέμφατον· ἡ αὐτὴ μεταβολὴ ἀκολουθεῖ καὶ εἰς τὴν παθητικὴν φωνήν. Οἱ ἄλλοι δὲ χρόνοι των οἱ γινόμενοι ἀπὸ τὰ εἰς Ω ῥήματα, ἀκολουθοῦν τοὺς περὶ ἐκείνων κανόνας· ὅθεν δώσω, δέδωκα, κ. τ. λ. Καὶ ἐκ τούτων ὅμως τῶν χρόνων οἱ παθητικοὶ τοῦ ἵστημι, καὶ δίδωμι, βραχύνουν τὸ μακρὸν φωνῆεν· ὡς, ἕστηκα, ἕσταμαι, ἐστάθην· δέδωκα, δέδομαι, ἐδόθην· ὁμοίως καὶ τοῦ τίθημι, καὶ ἵημι ὁ παθητικὸς ἀόριστος.

Χρόνοι σχηματιζόμενοι ἐκ τῶν εἰς Ω, καὶ κλινόμενοι ὡς εἰς τὰ βαρύτονα.

	Ὁριστική.	Προστακτική.	Εὐκτική.	Ὑποτακτική.	Ἀπαρέμφατος.	Μετοχή.
Παρακείμενος.	τέθ-ειμαι	- εισο	-είμην	-ῶμαι	-εῖσθαι	-ειμένος
	ἕς-αμαι	- ασο	-αίμην	-ῶμαι	-ᾶσθαι	-αμένος
	δέδ-ομαι	- οσο	-οίμην	-ῶμαι	-όσθαι	-ομένος
	δέδ-ειγμαι	—	—	—	-εῖχθαι	ειγμένος
Ὑπερσυντελικός.	ἐτεθείμην					
	ἑςάμην					
	ἐδεδόμην					
	ἐδεδείγμην					
Μετ᾽ ὀλ. Μέλ.	τεθείσ-ομαι	—	-οίμην	—	-εσθαι	-όμενος
	ἑςάσ-ομαι	—	-οίμην	—	-εσθαι	-όμενος
	δεδόσ-ομαι	—	-οίμην	—	-εσθαι	-όμενος
Ἀόριστος.	ἐτέθην	τέθ-ητι	-είην	- ῶ	-ῆναι	-εὶς
	ἑςάθην	ςάθ-ητι	-είην	- ῶ	-ῆναι	-εὶς
	ἐδόθην	δόθ-ητι	-είην	- ῶ	-ῆναι	-εὶς
	ἐδείχθην	δείχθ-ητι	-είην	- ῶ	-ῆναι	-εὶς
Μέλλων.	τεθήσ-ομαι	—	-οίμην	—	-εσθαι	-όμενος
	ςαθήσ-ομαι	—	-οίμην	—	-εσθαι	-όμενος
	δοθήσ-ομαι	—	-οίμην	—	-εσθαι	-όμενος
	δειχθήσ-ομαι	—	—	—	-εσθαι	-όμενος

Παθητικὴ φωνὴ τῶν εἰς ΜΙ.

Ὁριστική.

Ἐνεστώς.

	Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
τίθε- ἵϛα- δίδο- δείκνυ-	μαι, σαι(1), ται	μεθον, σθον, σθον	μεθα, σθε, νται.

Παρατατικός.

ἐτιθέ- ἱϛά- ἐδιδά- ἐδεικνύ-	μην, σο (2), το	μεθον, σθον, σθην	μεθα, σθε, ντο.

Προστακτική.

Ἐνεστώς.

τίθε- ἵϛα- δίδο- δείκνυ-	σο (3), σθω	σθον, σθων	σθε, σθωσαν.

Εὐκτική.

Ἐνεστώς.

τιθοί- ἱϛαί- διδοί-	μην, ο, το	μεθον, σθον, σθην	μεθα, σθε, ντο.

---

(1) Οἱ Ἴωνες ἀποβάλλουν τὸ Σ· ὅθεν, τίθεαι, ἵϛααι· οἱ δὲ Ἀττικοὶ συναιροῦντες τὰ διαλυθέντα φωνήεντα, λέγουν τίθη, ἵστα, ἢ ἵστη.

(2) Ἰωνικῶς ἐτίθεο, ἵϛαο, ἐδίδοο, καὶ Ἀττικῶς ἐτίθου, ἵϛω, ἐδίδου.

(3) Ἰωνικῶς τίθεο, ἵϛαο, δίδοο· καὶ Ἀττικῶς, τίθου, ἵϛω, δίδου.

Ὑποτακτική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.	Δυϊκός.
τιθ-ῶμαι, ῇ, ῆται (1)	ώμεθον, ῆσθον, ῆσθον
ἱς-ῶμαι, ᾷ, ᾶται	ώμεθον, ᾶσθον, ᾶσθον
διδ-ῶμαι, ῷ, ῶται	ώμεθον, ῶσθον, ῶσθον

Πληθυντικός.

τιθ-ώμεθα, ῆσθε, ῶνται.
ἱς-ώμεθα, ᾶσθε, ῶνται.
διδ-ώμεθα, ῶσθε, ῶνται.

Ἀπαρέμφατος.	Μετοχή.
Ἐνεστώς.	Ἐνεστώς.
τίθεσθαι	τιθέμενος
ἵςασθαι	ἱςάμενος
δίδοσθαι	διδόμενος
δείκνυσθαι	δεικνύμενος } η, ον.

Μέσοι χρόνοι τῶν εἰς ΜΙ.

	Ὁριςική.	Προςακτική.	Εὐκτική.	Ὑποτακτική.	Ἀπαρέμφατος.	Μετοχή.
Μέσ. Ἀόρις. β'.	ἐθέμην	θέσο	θείμην	θῶμαι	θέσθαι	θέμενος.
	ἐςάμην	ςάσο	ςαίμην	ςῶμαι	ςάσθαι	ςάμενος.
	ἐδόμην	δόσο	δοίμην	δῶμαι	δόσθαι	δόμενος.

(1) Οἱ Ἀττικοὶ ἀναβιβάζουν τὸν τόνον, εἰς τὴν ὑποτακτικὴν καὶ εὐκτικὴν πολλῶν εἰς ΜΙ ῥημάτων· ὡς, τίθωμαι, δίδωμαι· τίθοιο, τίθοιτο· κ. τ. λ. (Βλέπε περὶ τόνων).

Μέσοι χρόνοι ἐκ τῶν εἰς Ω.

	Ὁριστική.	Προστακτική.	Εὐκτική.	Ὑποτακτική.	Ἀπαρέμφατος.	Μετοχή.
Μέσος Ἀόριστος α'.	ἐθηκάμην	θῆκ-αι	αίμην	ωμαι	ασθαι	άμενος.
	ἐςησάμην	ςῆσ-αι				
	ἐδωκάμην	δῶκ-αι				
	ἐδειξάμην	δεῖξ-αι				
Μέσ. Μέλλων.	θήσ-ομαι	—	οίμην	—	εσθαι	όμενος.
	ςήσ-ομαι	—				
	δώσ-ομαι	—				
	δείξ-ομαι	—				

Οὗτοι κλίνονται ὡς εἰς τὰ βαρύτονα· ὁ δὲ Μέσος Ἀόριςος β'. τῶν εἰς ΜΙ, κατὰ τὸν ἀκόλυθον τρόπον.

Ὁ ρ ι σ τ ι κ ή.

	Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
ἐθέ- ἐςά- ἐδό-	μην, σο (1), το	μεθον, σθον, σθην	μεθα, σθε, ντο.

Π ρ ο σ τ α τ ι κ ή.

θέ- ςά- δό-	σο (2), σθω	σθον, σθων	σθε, σθωσαν.

---

(1) Καὶ Ἀττικῶς, ἔθου, ἔστω, ἔδου. Ὁ μέσος ἀόριστος β'. τοῦ ἵστημι εἶναι ἄχρηστος εἰς τὰς ἀκολούθους ἐγκλίσεις· ἀναφέρεται μόνον εἰς παράδειγμα.

(2) Καὶ Ἀττικῶς, θοῦ, ςῶ, δοῦ.

Ὑποτακτική.

Ἑνικός.	Δυϊκός.
θ-ῶμαι, ῇ, ῆται	ώμεθον, ῆσθον, ῆσθον
ς-ῶμαι, ῇ, ῆται	ώμεθον, ῆσθον, ῆσθον
δ-ῶμαι, ῷ, ῶται	ώμεθον, ῶσθον, ῶσθον

Πληθυντικός.

θ-ώμεθα, ῆσθε, ῶνται.
ς-ώμεθα, ῆσθε, ῶνται.
δ-ώμεθα, ῶσθε, ῶνται.

Ἀπαρέμφατος.	Μετοχή.
θέσθαι.	θέ- } μενος, μένη, μενον.
στάσθαι.	στά- } μενος, μένη, μενον.
δόσθαι.	δό- } μενος, μένη, μενον.

Σχηματισμὸς τῶν χρόνων τῆς παθητικῆς φωνῆς τῶν εἰς ΜΙ ῥημάτων.

Ἐνεστώς.

Ὁ παθητικὸς ἐνεστὼς γίνεται ἀπὸ τὸν ἐνεργητικόν, βραχύνων τὴν παραλήγουσαν ἐκείνου (1), καὶ μεταβάλλων τὴν ΜΙ κατάληξιν εἰς ΜΑΙ· ὡς, ἵστημι, ἵσταμαι.

Παρατατικός.

Ὁ παρατατικὸς γίνεται ἀπὸ τὸν ἐνεστῶτα, λαμβάνων τὴν συνειθισμένην αὔξησιν, καὶ μεταβάλλων τὴν ΜΑΙ κατάληξιν εἰς ΜΗΝ· ὡς, τίθεμαι, ἐτιθέμην.

---

(1) Οἱ ποιηταὶ φυλάττουν τὴν μακρὰν πρώτην συλλαβήν· ὡς, δίζημι, δίζημαι· ὄνημι, ὄνημαι.

Μέσος Ἀόριστος β'.

Ὁ Μέσος Ἀόριστος β'. γίνεται ἀπὸ τὸν ἐνεργητικὸν β'. Ἀόριστον, μεταβάλλων τὴν μακρὰν εἰς βραχεῖαν, ὡς ὁ παθητικὸς ἐνεστὼς, καὶ λαμβάνων τὴν ΜΗΝ κατάληξιν· ὡς, ἔθην, ἐθέμην· ἔστην, ἐστάμην· ἔδων, ἐδόμην.

Ἀνώμαλα ῥήματα εἰς ΜΙ.

Τὰ ῥήματα ταῦτα εἶναι τὰ ἀκόλουθα ἕξ· εἰμὶ, εἶμι, καὶ ἵημι, τὰ ὁποῖα γίνονται ἐκ τοῦ ἕω. Ἵημι, ἧμαι, εἷμαι, τὰ ὁποῖα ἔχουν τὴν ἀρχήν των ἐκ τοῦ ἕω. Κεῖμαι, ἵσημι, καὶ φημί.

ΕἸΜΙ' (εἶμαι).

Ὁριστική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Εἰμὶ	—	ἐσμὲν
εἶς, ἢ εἶ	ἐςὸν	ἐςὲ
ἐςὶ	ἐςὸν	εἰσί.
	Παρατατικὸς ά.	
ἦν	—	ἦμεν
ἦς, ἢ ἦσθα	ἦτον, ἢ ἦςον	ἦτε, ἢ ἦςε
ἦ, ἢ ἦν	ἤτην, ἢ ἤςην	ἦσαν.
	Παρατατικὸς β'.	
ἤμην (1)	ἤμεθον	ἤμεθα
ἦσο	ἦσθον	ἦσθε
ἦτο	ἤσθην	ἦντο.

(1) Ὁ παρατατικὸς οὗτος, ὁ μέλλων, καὶ τὸ προστακτικὸν ἔσο, λαμβάνονται ἀπὸ τὴν μέσην φωνήν. Ἡ σημερινὴ γλῶσσα μεταχειρίζεται τὸν ἐνεςῶτα τῆς μέσης φωνῆς, εἶμαι, ἀντὶ τοῦ εἰμί· φανερὸν ὅτι καὶ τὸ εἶμουν εἶναι ὁ παρατατικὸς ἤμην.

Μέλλων.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
ἔσομαι	ἐσόμεθον	ἐσόμεθα
ἔσῃ	ἔσεσθον	ἔσεσθε
ἔσεται, ἢ ἔϛαι	ἔσεσθον	ἔσονται.

Προστακτική.

Ἐνεστώς.

ἔσο, ἢ ἴσθι (1)	ἔϛον	ἔϛε
ἔϛω (2)	ἔϛων	ἔϛωσαν, ἢ ἔϛων.

Εὐκτική.

Ἐνεστώς.

εἴην	—	εἴημεν
εἴης	εἴητον	εἴητε
εἴη	εἰήτην	εἴησαν, ἢ εἶεν.

Μέλλων.

ἐσοίμην	ἐσοίμεθον	ἐσοίμεθα
ἔσοιο	ἔσοισθον	ἔσοισθε
ἔσοιτο	ἐσοίσθην	ἔσοιντο.

Ὑποτακτική.

Ἐνεστώς.

ὦ	—	ὦμεν
ᾖς	ἦτον	ἦτε
ᾖ	ἦτον	ὦσι.

(1) Τὸ εἶ, ἦσθα, ἔϛαι, ἴσθι, εἶναι πλέον εὔχρηστα, τοῦ δὲ παρατατικοῦ μόνον τὸ πρῶτον πρόσωπον ἤμην εἶναι εὔχρηστον, καὶ τοῦτο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖϛον μὲ τὸν λεγόμενον δυνητικὸν ἂν.

(2) Ἥτω, ἀντὶ ἔστω, εὑρίσκεται σπανίως εἰς τοὺς παλαιοὺς συγγραφεῖς· εἰς δὲ τὴν Ἁγίαν Γραφὴν, πολλάκις.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστώς .... εἶναι.
Μέλλων .... ἔσεσθαι.

Μετοχή.

Ἐνεστώς.

Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
ὁ ὢν	ἡ οὖσα	τὸ ὂν
τοῦ ὄντος	τῆς οὔσης	τοῦ ὄντος.

Μέλλων.

ὁ ἐσόμενος	ἡ ἐσομένη	τὸ ἐσόμενον
τοῦ ἐσομένου	τῆς ἐσομένης	τοῦ ἐσομένου.

ΕἾΜΙ (ἔρχομαι).

Τὸ ῥῆμα τοῦτο εἶναι πολλὰ ἀνώμαλον· ἡ ἀνωμαλία του προῆλθε, φαίνεται, ἀπὸ τοὺς διαφόρους σχηματισμοὺς, τοὺς ὁποίους οἱ Γραμματικοὶ δίδουν εἰς τὸ ἜΩ· διότι ἀπὸ τὸ ῥῆμα τοῦτο κάμνουν ἴω, ἱέω, ἵημι, εἶω, ὅθεν οἱ πολλοὶ καὶ διάφοροι χρόνοι. Ἐδῶ ὅμως ἀναφέρομεν τοὺς εὐχρήστους.

Ὁριστική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Εἶμι	—	ἴμεν
εἶς, ἢ εἶ	ἴτον	ἴτε
εἶσι	ἴτον	εἶσι, ἢ ἴασι (1).

(1) Καὶ ἰωνικῶς, ἴσι, καθὼς τιθεῖσι ἐκ τοῦ τιθέασι. Ὁ ἐνεστὼς εἶμι λαμβάνεται πολλάκις καὶ ἀντὶ τοῦ μέλλοντος, ἐλεύσομαι.

Παρατατικός.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
ᾔειν (1)	—	ᾔειμεν, ἢ ᾖμεν
ᾔεις	ᾔειτον	ᾔειτε ᾖτε
ᾔει, ἢ ᾔειν	ᾐείτην	ᾔεισαν ᾖσαν καὶ ᾔεσαν.

Προστακτική.

ἴθι, ἢ εἶ (2)	ἴτον	ἴτε
ἴτω	ἴτων	ἴτωσαν.

Εὐκτική.

ἴοιμι, ἢ ἰοίην	—	ἴοιμεν
ἴοις	ἴοιτον	ἴοιτε
ἴοι	ἰοίτην	ἴοιεν (3).

Ὑποτακτική.

ἴω	—	ἴωμεν
ἴῃς	ἴητον	ἴητε
ἴῃ	ἴητον	ἴωσι.

Ἀπαρέμφατος.

ἰέναι.

---

(1) Ἢ, ᾖα ἐκ τοῦ ἤϊα.

(2) Εὑρίσκεται σπανίως.

(3) Ἡ εὐκτική, ἡ ὑποτακτική, καὶ ἡ μετοχή, σχηματίζονται ὡς ἐκ τοῦ ἴω κατὰ τὸν τύπον τῶν βαρυτόνων. Ὡς δὲ ἐκ τοῦ Εἴω σχηματίζουν παρατατικὸν εἶον, μέσον μέλλοντα εἴσομαι, καὶ αόριστον εἰσάμην, παρακείμενον εἶκα· καὶ ἐκ τοῦ ἵημι, παρατατικὸν ἵην, ἀπαρέμφατον ἱέναι, καὶ μετοχὴν ἱείς, κατὰ ἀναλογίαν τοῦ τίθημι· κ. τ. λ.

Μ ε τ ο χ ή.

Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
ὁ ἰὼν	ἡ ἰοῦσα	τὸ ἰὸν
τοῦ ἰόντος	τῆς ἰούσης	τοῦ ἰόντος.

Μέση φωνὴ τοῦ ΕἿΜΙ ὡς ἐκ τοῦ ἵημι.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
ἵεμαι	ἱέμεθον	ἱέμεθα
ἵεσαι	ἵεσθον	ἵεσθε
ἵεται	ἵεσθον	ἵενται.

Παρατατικός.

ἱέμην	ἱέμεθον	ἱέμεθα
ἵεσο	ἵεσθον	ἵεσθε
ἵετο	ἱέσθην	ἵεντο.

ἽΗΜΙ, (πέμπω).

Ὁ ρ ι σ τ ι κ ή.

Ἐνεστώς.

ἵημι (1)	—	ἵεμεν
ἵης	ἵετον	ἵετε
ἵησι	ἵετον	ἱᾶσι, ἢ ἱεῖσι ἐκ τοῦ ἱέασι.

(1) Σχηματίζεται ὡς τὸ τίθημι.

Παρατατικός.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
ἵην (1)	—	ἵεμεν
ἵης	ἵετον	ἵετε
ἵη	ἱέτην	ἵεσαν.

Παρακείμενος . . . . . εἷκα κ. τ. λ.
Ὑπερσυντελικός . . . εἵκειν κ. τ. λ.
Ἀόριστος ά. . . . . . ἧκα κ. τ. λ. (2).

Ἀόριστος β'.

ἧν (3)	—	ἕμεν, ἢ εἷμεν
ἧς	ἕτον	ἕτε εἷτε
ἧ	ἕτην	ἕσαν εἷσαν.

Μέλλων ά.

ἥσω	—	ἥσομεν
ἥσεις	ἥσετον	ἥσετε
ἥσει	ἥσετον	ἥσουσι.

Προστακτική.

Ἐνεστώς.

ἵεθι, ἢ ἴθι	ἵετον	ἵετε
ἱέτω	ἱέτων	ἱέτωσαν.

Παρακείμενος . . . . . εἷκε· κ. τ. λ.
Ἀόριστος ά. . . . . . ἧκον· κ. τ. λ.

---

(1) Καὶ ἵουν ἐκ τοῦ θέματος ἱέω· ὅθεν καὶ τὸ Προστακτικὸν ἵει, ἀντὶ ἵεθι. Εἶναι δὲ οἱ σχηματισμοὶ οὗτοι μεταγενέστεροι· ὁποῖος καὶ ὁ παρακείμενος ἀφέωνται, ἐκ τοῦ ἕωκα κατὰ παρένθεσιν τοῦ Ω εἰς τὸν, εἷκα, καὶ ἀποβολὴν τοῦ Ι.

(2) Καὶ Ἀττικῶς ἕηκα.

(3) Εἰς τὸν ἑνικὸν ἀριθμὸν εἶναι ἄχρηστος· ὅθεν ἀντὶ τούτων μεταχειρίζονται τὰ ἑνικὰ τοῦ ά. ἀορίστου.

Ἀόριστος β.

ἕς	ἕτον	ἕτε
ἕτω	ἕτων	ἕτωσαν.

Εὐκτική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
ἱείην	—	ἱείημεν
ἱείης	ἱείητον	ἱείητε
ἱείη	ἱειήτην	ἱείησαν.

Παρακείμενος ..... εἵκοιμι· κ. τ. λ.
Μέλλων ά. ...... ἥσοιμι· κ. τ. λ.

Ἀόριστος β.

εἵην	—	εἵημεν, ἢ εἶμεν
εἵης	εἵητον	εἵητε εἶτε
εἵη	εἱήτην	εἵησαν εἶεν.

Ὑποτακτική.

Ἐνεστώς.

ἱῶ	—	ἱῶμεν
ἱῇς	ἱῆτον	ἱῆτε
ἱῇ	ἱῆτον	ἱῶσι.

Παρακείμενος.

εἵκω	—	εἵκωμεν
εἵκῃς	εἵκητον	εἵκητε
εἵκῃ	εἵκητον	εἵκωσι.

Ἀόριστος β.

ὧ	—	ὧμεν
ᾗς	ἧτον	ἧτε
ᾗ	ἧτον	ὧσι.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστὼς .... ἰέναι.
Μέλλων .... ἥσειν.
Παρακείμενος .... εἰκέναι.
Ἀόριστος β'. ..... εἶναι.

Μετοχή.

Ἐνεστώς.

Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
ὁ ἱεὶς	ἡ ἱεῖσα	τὸ ἱὲν
τοῦ ἱέντος	τῆς ἱείσης	τοῦ ἱέντος.

Μέλλων.

ὁ ἥσων	ἡ ἥσουσα	τὸ ἧσον.
τοῦ ἥσοντος	τῆς ἡσούσης	τοῦ ἥσοντος.

Παρακείμενος.

ὁ εἰκὼς	ἡ εἰκυῖα	τὸ εἰκὸς
τοῦ εἰκότος	τῆς εἰκυίας	τοῦ εἰκότος.

Ἀόριστος β'.

ὁ εἷς	ἡ εἷσα	τὸ ἓν
τοῦ ἕντος	τῆς εἵσης	τοῦ ἕντος.

Παθητικὴ φωνὴ τοῦ ἽΗΜΙ.

Ὁριστική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Ἵεμαι	ἱέμεθον	ἱέμεθα
ἵεσαι	ἵεσθον	ἵεσθε
ἵεται	ἵεσθον	ἵενται.

Παρατατικός.

ἱέμην.	ἱέμεθον	ἱέμεθα
ἵεσο	ἵεσθον	ἵεσθε
ἵετο	ἱέσθην	ἵεντο.

Παρακείμενος.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
εἶμαι	εἴμεθον	εἴμεθα
εἶσαι	εἶσθον	εἶσθε
εἶται	εἶσθον	εἶνται.

Ὑπερσυντελικός.

εἵμην	εἵμεθον	εἵμεθα
εἶσο	εἶσθον	εἶσθε
εἶτο	εἵσθην	εἶντο,

Ἀόριστος ά. . . . . ἕθην, ἢ εἵθην.
Μέλλων . . . . ἑθήσομαι.

Προστακτική.

Ἐνεστώς.

ἵεσο	ἵεσθον	ἵεσθε
ἱέσθω	ἱέσθων	ἱέσθωσαν.

Παρακείμενος.

εἶσο	εἶσθον	εἶσθε
εἵσθω	εἵσθών	εἵσθωσαν.

Ἀόριστος.

ἕθητι	ἕθητον	ἕθητε
ἑθήτω	ἑθήτων	ἑθήτωσαν.

Εὐκτική.

Ἐνεστώς.

ἱείμην	ἱείμεθον	ἱείμεθα
ἱεῖο	ἱεῖσθον	ἱεῖσθε
ἱεῖτο	ἱείσθην	ἱεῖντο.

καὶ ἱοίμην
ἵοιο
ἵοιτο· κ. τ. λ.

Παρακείμενος ..... εἵμην.
Ἀόριστος .... ἑθείην.
Μέλλων .... ἑθησοίμην.

Ὑποτακτική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
ἱῶμαι	ἱώμεθον	ἱώμεθα
ἱῇ	ἱῆσθον	ἱῆσθε
ἱῆται	ἱῆσθον	ἱῶνται.

Παρακείμενος.

εἱῶμαι	εἱώμεθον	εἱώμεθα
εἱῇ	εἱῆσθον	εἱῆσθε
εἱῆται	εἱῆσθον	εἱῶνται.

Ἀόριστος.

ἑθῶ	—	ἑθῶμεν
ἑθῇς	ἑθῆτον	ἑθῆτε
ἑθῇ	ἑθῆτον	ἑθῶσι.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστώς .... ἵεσθαι.
Παρακείμενος ..... εἷσθαι.
Μέλλων .... ἑθήσεσθαι.
Ἀόριστος .... ἑθῆναι.

Μετοχή.

Ἐνεστώς .... ὁ ἱέμενος.
Παρακείμενος ..... ὁ εἱμένος.
Μέλλων .... ὁ ἑθησόμενος.
Ἀόριστος .... ὁ ἑθείς.

Μέσοι χρόνοι τοῦ ἽΗΜΙ.

Ὁριστική.

Ἀόριστος ά.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
ἡκάμην	ἡκάμεθον	ἡκάμεθα
ἧκω	ἧκασθον	ἧκασθε
ἧκατο	ἡκάσθην	ἧκαντο.

Μέλλων ά.

ἥσομαι	ἡσόμεθον	ἡσόμεθα
ἥσῃ	ἥσεσθαν	ἥσεσθε
ἥσεται	ἥσεσθον	ἥσονται.

Ἀόριστος β΄.

ἕμην, ἢ εἵμην (1)	ἕμεθον	ἕμεθα
ἕσο	ἕσθον	ἕσθε
ἕτο	ἕσθην	ἕντο.

Προστακτική.

Ἀόριστος β΄.

ἕσο (2)	ἕσθον	ἕσθε
ἕσθω	ἕσθων	ἕσθωσαν.

Εὐκτική.

Μέλλων ά.

ἡσοίμην	ἡσοίμεθον	ἡσοίμεθα
ἥσοιο	ἥσοισθον	ἥσοισθε
ἥσοιτο	ἡσοίσθην	ἥσοιντο.

---

(1) Πλέον εὔχρηστος εἶναι μὲ τὴν προσθήκην τοῦ Ι.
(2) Ἢ οὗ. ἕθεν, ἀφοῦ, προοῦ.

Ἀόριστος β΄.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
εἵμην	εἵμεθον	εἵμεθα
εἷο	εἷσθον	εἷσθε
εἷτο	εἵσθην	εἷντο.

Ὑποτακτική.

Ἀόριστος β΄.

ὧμαι	ὥμεθον	ὥμεθα
ᾗ	ἧσθον	ἧσθε
ἧται	ἧσθον	ὦνται.

Ἀπαρέμφατος.

Μέλλων α΄. . . . . . . ἥσεσθαι.
Ἀόριςος β΄. . . . . . . ἕσθαι.

Μετοχή.

Μέλλων α΄.

ὁ ἡσόμενος	ἡ ἡσομένη	τὸ ἡσόμενον.

Ἀόριστος β΄.

ὁ ἕμενος	ἡ ἑμένη	τὸ ἕμενον.

ἮΜΑΙ (κάθημαι) (1).

Ἐνεστώς.

Ἧμαι	ἥμεθον	ἥμεθα
ἧσαι	ἧσθον	ἧσθε
ἧται, ἢ ἧςαι	ἧσθον	ἧνται.

---

(1) Τὸ ἧμαι εἶναι παθητικὸς παρακείμενος τοῦ ἕω, καὶ λαμβάνεται ἀντὶ ἐνεστῶτος· συχνότερα μεταχειρίζονται τὸ σύνθετον κάθημαι· ἡ δὲ εὐκτική, καθοίμην, ὡς τυπτοίμην, καὶ ὑποτακτική, κάθωμαι. Εἰς τοὺς μεταγενεςέρους συγγραφεῖς εὑρίσκεται καὶ δεύτερον πρόσωπον κάθῃ, ἀντὶ κάθησαι· καὶ κάθου, ἀντὶ τοῦ προστακτικοῦ κάθησο.

Παρατατικός.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
ἥμην	ἥμεθον	ἥμεθα
ἧσο	ἧσθον	ἧσθε
ἧτο, ἢ ἧςο	ἥσθην	ἧντο.

Προστακτική.

Ἐνεστώς.

ἧσο	ἧσθον	ἧσθε
ἥσθω	ἥσθων	ἥσθωσαν.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστώς . . . . ἧσθαι.

Μετοχή.

Ἐνεστώς.

ὁ ἥμενος	ἡ ἡμένη	τὸ ἥμενον.

ΕἿΜΑΙ (ἐνδύομαι).

Ἐνεςὼς καὶ Παρακείμενος.

Εἶμαι (1)		
εἶσαι	— —	εἶνται.
εἶται, ἢ εἶςαι		

Ὑπερσυντελικός.

εἵμην		
εἶσο, ἢ ἕσσο	— —	εἶντο.
εἶτο, εἶςο, ἕεςο, ἢ ἕςο		

---

(1) Καὶ οὗτος παθητικὸς παρακείμενος τοῦ ἕω, τοῦ ὁποίου εὔχρηςοι χρόνοι εἰς τοὺς ποιητὰς εἶναι ὁ μέλλων ἕσω, καὶ ἕσσω· ὁ αόριςος ἕσσα· ὁ μέσος αόριςος ἑσσάμην. Γράφεται δὲ ὁ παρακείμενος εἶμαι διὰ διφθόγγου πρὸς διαφορὰν τοῦ ἧμαι. Εἰς τὸν πεζὸν ὅμως λόγον εἶναι εὔχρηςον τὸ σύνθετον ἀμφιέννυμαι.

Ἀόριστος ά.

	Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
εἰσ- / ἐσσ- / ἐεισ-	άμην, ω, ατο	άμεθον, ασθον, άσθην	άμεθα, ασθε, αντο.

Μετοχή.

Ἐνεστὼς καὶ Παρακείμενος. εἱμένος· κ. τ. λ.
Ἀόριστος ά. . . . . ἑσσάμενος· κ. τ. λ.

ΚΕῙΜΑΙ.

Ὁριστική.

Ἐνεστώς.

Κεῖμαι (1)	κείμεθον	κείμεθα
κεῖσαι	κεῖσθον	κεῖσθε
κεῖται	κεῖσθον	κεῖνται.

Παρατατικός.

ἐκείμην	ἐκείμεθον	ἐκείμεθα
ἔκεισο	ἔκεισθον	ἔκεισθε
ἔκειτο	ἐκείσθην	ἔκειντο.

Μέλλων ά.

κείσομαι	κεισόμεθον	κεισόμεθα
κείσῃ	κείσεσθον	κείσεσθε
κείσεται	κείσεσθον	κείσονται.

Προστακτική.

Ἐνεστώς.

κεῖσο	κεῖσθον	κεῖσθε
κείσθω	κείσθων	κείσθωσαν.

Εὐκτική.

Ἐνεστώς.

κεοίμην	κεοίμεθον	κεοίμεθα
κέοιο	κέοισθον	κέοισθε
κέοιτο	κεοίσθην	κέοιντο.

(1) Ἐκ τοῦ κέω, ὅθεν κέεμαι, καὶ κατὰ συναίρεσιν κεῖμαι. Ὁ ἐνεστὼς τῆς ὁριστικῆς εὑρίσκεται ἐνίοτε ἀντὶ τῆς ὑποτακτικῆς.

Ὑποτακτική.	Ἀπαρέμφατος.
Ἐνεστὼς . . . κέωμαι.	Ἐνεστὼς . . . κεῖσθαι.

Μετοχή.

Ἐνεστὼς . . . ὁ κείμενος.

ἼΣΗΜΙ (γινώσκω).

Ὁριστική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Ἴσημι (1)	— —	ἴσαμεν, ἢ, ἴσμεν
ἴσης	ἴσατον } ἢ, ἴστον.	ἴσατε, ἢ, ἴστε
ἴσησι	ἴσατον }	ἴσασι.

(1) Εἰς τὴν σημασίαν τοῦ γινώσκω εἶναι εὔχρηστον τὸ οἶδα, β΄. παρακείμενος τοῦ εἴδω· ὅθεν σημειόνονται ἐνταῦθα οἱ εὔχρηστοι χρόνοι του.

Ὁριστική.

Παρακείμενος ἀντὶ Ἐνεστῶτος.

οἶδα, οἶσθα, οἶδε· τὰ λοιπὰ ἐκ τοῦ ἴσημι.

Ὑπερσυντελικὸς ἀντὶ Παρατατικοῦ.

Ἑνικός· ᾔδειν, ᾔδεις (καὶ ᾔδεισθα), ᾔδει (καὶ ᾔδειν).
Δυϊκός· ᾔδειτον, ᾐδείτην.
Πληθυντικός· ᾔδειμεν, ᾔδειτε, ᾔδεσαν.

	Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Καὶ Ἀττικῶς·	ᾔδη, ᾔδησθα, ᾔδη.	ᾖστον, ᾔστην.	ᾖσμεν, ᾖστε, ᾖσαν.

Μέλλων . . . . . . εἰδήσω· κ. τ. λ.
Μέσος Μέλλων. εἴσομαι· κ. τ. λ.

Εὐκτική.

Ἐνεστὼς . . . . εἰδείην, κ. τ. λ.
Μέσος Μέλλων . . εἰσοίμην, κ. τ. λ.

Ὑποτακτική.

Ἐνεστὼς . . εἰδῶ, κ. τ. λ.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστὼς . . . . εἰδέναι.
Μέλλων . . . . εἰδήσειν.
Μέσος Μέλλων . . εἴσεσθαι.

Μετοχή.

Ἐνεστὼς . . . . ὁ εἰδώς.
Μέλλων . . . . ὁ εἰδήσων.
Μέσος Μέλλων . . ὁ εἰσόμενος.

Παρατατικός.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
ἵσην	—	ἵσαμεν
ἵσης	ἵσατον	ἵσατε
ἵση	ἰσάτην	ἵσασαν, ἢ, ἵσαν.

Προστακτική.

Ἐνεστώς.

ἵσαθι, ἢ ἴσθι	ἵσατον, ἢ ἵςον	ἵσατε, ἢ, ἵςε
ἱσάτω, ἢ ἵςω	ἱσάτων, ἢ ἵςων	ἱσάτωσαν, ἢ ἵςωσαν.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεστώς .... ἱσάναι.

Μετοχή.

Ἐνεστώς .... ὁ ἵσας, κ. τ. λ.

Μέσοι χρόνοι τοῦ ἽΣΗΜΙ.

Ὁριστική.

Ἐνεστώς.

ἵσαμαι (1)	ἱσάμεθον	ἱσάμεθα
ἵσασαι	ἵσασθον	ἵσασθε
ἵσαται	ἵσασθον	ἵσανται.

Παρατατικός.

ἱσάμην	ἱσάμεθον	ἱσάμεθα
ἵσασο	ἵσασθον	ἵσασθε
ἵσατο	ἱσάσθην	ἵσαντο.

(1) Τὸ εὔχρηστον εἶναι μὲ τὴν ἐπὶ πρόθεσιν, ἐπίσταμαι, κατὰ πρόσθεσιν τοῦ Τ.

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεςὼς . . ἵσασθαι.

Μετοχή.

Ἐνεςὼς . . . ὁ ἱσάμενος, κ. τ. λ.

ΦΗΜΙ΄ (λέγω).

Ὁριστική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Φημὶ (1)	—	φαμὲν
φῂς	φατὸν	φατὲ
φησὶ	φατὸν	φασί.

Παρατατικός.

ἔφην (2)	—	ἔφαμεν
ἔφης, ἦ, ἔφησθα	ἔφατον	ἔφατε
ἔφη	ἐφάτην	ἔφασαν.

Μέλλων.

φήσω	—	φήσομεν
φήσεις	φήσετον	φήσετε
φήσει	φήσετον	φήσουσι.

Ἀόριστος.

ἔφησα	—	ἐφήσαμεν
ἔφησας	ἐφήσατον	ἐφήσατε
ἔφησε	ἐφησάτην	ἔφησαν.

(1) Εἰς τους διαλόγους συνειθίζουν νὰ ἀποβάλλωσι τὸ Φ, τάττοντες τὴν ὀνομαστικὴν μετὰ τὸ ῥῆμα, καὶ τὸν δὲ εἰς τὸ μέσον· ὡς, ἦν δ' ἐγώ· ἦ δ' ὅς.

(2) Τὸν μεταχειρίζονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀντὶ Ἀορίστου.

Προστακτική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
φάθι	φάτον	φάτε
φάτω	φάτων	φάτωσαν.

Εὐκτική.

Ἐνεστώς.

φαίην	—	φαίημην
φαίης	φαίητον	φαίητε
φαίη	φαιήτην	φαίησαν, ἤ, φαῖεν.

Ἀόριστος.

φήσαιμι	—	φήσαιμεν
φήσαις	φήσαιτον	φήσαιτε
φήσαι	φησαίτην	φήσαιεν.

Μέλλων.

φήσοιμι	—	φήσοιμεν
φήσοις	φήσοιτον	φήσοιτε
φήσοι	φησοίτην	φήσοιεν.

Ὑποτακτική.

Ἐνεστώς.

φῶ	—	φῶμεν
φῇς	φῆτον	φῆτε
φῇ	φῆτον	φῶσι.

Ἀόριστος.

φήσω	—	φήσωμεν
φήσῃς	φήσητον	φήσητε
φήσῃ	φήσητον	φήσωσι.

Ἀπαρέμφατος.	Μετοχή.
Ἐνεςώς.	Ἐνεςώς.
φάναι.	ὁ φὰς, ἡ φάσα, τὸ φάν.
Ἀόριςος.	Μέλλων.
φῆσαι.	ὁ φήσων, κ. τ. λ.
Μέλλων.	Ἀόριςος.
φήσειν.	ὁ φήσας, κ. τ. λ.

Παθητικὴ φωνὴ τοῦ ΦΗΜΙ'.

Ὁριςική.	Προςακτική.
Παρακείμενος.	
πέφαται.	πεφάσθω.

Ἀπαρέμφατος.	Μετοχή.
πεφάσθαι.	ὁ πεφασμένος, κ. τ. λ.

Μέσοι χρόνοι τοῦ ΦΗΜΙ'.

Ὁριστική.

Ἀόριστος β'.

ἐφάμην	ἐφάμεθον	ἐφάμεθα
ἔφασο	ἔφασθον	ἔφασθε
ἔφατο	ἐφάσθην	ἔφαντο.

Προστακτική.

Ἐνεστώς.

φάσο	φάσθον	φάσθε
φάσθω	φάσθων	φάσθωσαν.

Ἀπαρέμφατος.	Μετοχή.
Ἀόριστος β'.	Ἀόριστος β'.
φάσθαι.	ὁ φάμενος, κ. τ. λ.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ Θ'.

Προθέσεις.

Ἓξ εἶναι μονοσύλλαβοι· ἐν, εἰς, ἐξ, σὺν, πρὸς, πρό.

Δώδεκα δισύλλαβοι· ἀνὰ, κατὰ, διὰ, μετὰ, παρὰ, ἀντὶ, ἐπὶ, περὶ, ἀμφὶ, ἀπὸ, ὑπὸ, ὑπέρ.

Μία τρισύλλαβος· ἕνεκα.

Πέντε ἐξ αὐτῶν αὐξάνουν τὴν σημασίαν εἰς τὴν σύνθεσίν των μὲ τὰ ἄλλα μέρη τοῦ λόγου· εἰς, ἐκ, σὺν, περὶ, ὑπέρ.

Ἓξ εἰς ἄλλα μὲν τὴν αὐξάνουν, εἰς ἄλλα δὲ τὴν σμικρύνουν· ἀντὶ, ἀπὸ, διὰ, κατὰ, παρὰ, πρός.

Μία τὴν σμικρύνει· ὑπό.

Μία τὴν μεταβάλλει· μετά.

Εἰς δὲ τὴν σύνταξίν των μὲ τὰς πτώσεις, συντάσσονται.

ἐξ, ἀντὶ, ἀπὸ, πρὸ . . . . . . με γενικήν.
εἰς, ἀνὰ . . . . με αἰτιατικήν.
ἐν, σὺν . . . . με δοτικήν.
διὰ, κατὰ, μετὰ, ὑπὲρ . . . . με γενικὴν καὶ αἰτιατικήν.
πρὸς, παρὰ, ἐπὶ, περὶ, ἀμφὶ, ὑπὸ καὶ μὲ τὰς τρεῖς πτώσεις.
ἡ ἕνεκα . . . . μόνον μὲ γενικήν.

Οἱ ποιηταὶ συντάσσουν καὶ μὲ δοτικὴν τὰς, ἀνὰ, κατὰ, μετά.

Εἶναι καὶ μόρια τινὰ προθετικὰ, τὰ ὁποῖα συντιθέμενα μὲ τὰς λέξεις, δίδουν εἰς αὐτὰς διαφόρους σημασίας.

τὸ Ἀ ἢ Ἀν (1) φανερόνει {
στέρησιν· ἐκ τῦ ἄνευ· ὡς, ἄνυδρος, ὁ μὴ ἔχων ὕδωρ.
αὔξησιν, ἐκ τοῦ ἄγαν· ὡς, ἄξυλος, ὁ πολλὰ ξύλα ἔχων.
ἕνωσιν, ἐκ τοῦ ἅμα· ὡς, ἄλοχος, ἡ νομίμως συζῶσα ἀνδρί.

Τὰ ἀκόλουθα φανερόνουν αὔξησιν·
ΑΡΙ, ἐκ τοῦ ἄρω· ὡς, ἀρίδηλος (2).
ΒΟΥ, ἢ ΒΟ, ἐκ τῦ βῦς· ὡς, βυκέφαλος, βοῶπις.
ΒΡΙ, ἐκ τοῦ βρίθω· ὡς, βριήπυος.
ΔΑ, ἐκ τοῦ δασύς· ὡς, δαφοινός.
ΕΡΙ, ἐκ τοῦ ἔρω, ἢ ἔρις· ὡς, ἐριαύχην.
ΖΑ, Αἰολικῶς ἀντὶ διά· ὡς, ζάπλουτος.
ΛΑ, ΛΙ } ἐκ τοῦ λίαν· ὡς, λάβρος, λιπόνηρος.

Τὸ ΔΥΣ σημαίνει δυσκολίαν· ὡς, δύσπνοια, δυστυχία.

Τὸ ΝΕ καὶ ΝΗ, στέρησιν· ὡς, νηλεής.

---

(1) Βάλλεται ΑΝ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰς ἀρχομένας ἀπὸ φωνήεντος λέξεις· ὡς, ἀνάξιος, ἀνίκανος, ἀνώμαλος· κ. τ. λ.

(2) Τινὲς παράγουν τὸ ΑΡΙ, καὶ ΕΡΙ ἀπὸ ἑβραϊκὴν λέξιν σημαίνουσαν φῶς.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ Ι'.

Ἐπιῤῥήματα.

Τὰ ἐπιῤῥήματα φανερόνουν διαφόρους περιστάσεις τῆς διαθέσεως τῶν ῥημάτων· ἤγουν,

Χρόνον	νῦν, χθὲς, πέρυσι, πάλαι, κ. τ. λ.
Τόπον	ἄνω, κάτω, ἔξω, ἔνδον.
Τρόπον . . .	καλῶς, ἑλληνιςὶ, αὐτοψεὶ, σωρηδόν.
Ποσότητα . .	ἅπαξ, δὶς, τρὶς, τετράκις, πολλάκις.
Τάξιν	ἑξῆς, ἐφεξῆς, ἔπειτα.
Σύγκρισιν . .	μᾶλλον, ἧττον.
Ἐπίτασιν . .	λίαν, ἄγαν, σφόδρα.
Ὅρκον	νὴ, μὰ, ναὶ μὰ, οὐ μά.
Ἄρνησιν . . .	οὐ.
Ἀπαγόρευσιν .	μή.
Ἐξήγησιν . .	ἤγουν, ἤτοι.
Βεβαίωσιν . .	ναὶ, δήπουθεν.
Ἐξαίρεσιν . .	ἄνευ, χωρίς.
Ἄθροισιν . .	ἅμα.
Δεῖξιν	ἰδού.
Ὁμοίωσιν . .	ὡς, ὥσπερ, οὕτω.
Εἰκασμόν . .	ἴσως, τάχα.
Εὐχήν	εἴθε, ὄφελον.

Εἶναι καὶ ἄλλα ἐπιῤῥήματα, τὰ ὁποῖα ὑπάγονται εἰς τὰ τοπικὰ, χρονικὰ, ἢ τροπικά· ὀνομάζονται ὅμως ἰδιαιτέρως ἐρωτηματικὰ, διότι τὰ μεχειριζόμεθα ἐρωτῶντες· ἀόριςα, διὰ τὴν ἀπροσδιόριςον σημασίαν των· Ἀναφορικὰ, διότι ἀναφέρουν εἰς μνήμην τὴν περίστασιν.

Ἐρωτημ.	Ἀόριστα.	Δεικτικά.	Ἀναφορικά. Ἁπλᾶ.	Σύνθετα.
πότε;	ποτὲ	τότε	ὅτε	ὁπότε
ποῦ;	πού	ἐνθάδε, ἐνταῦθα	οὗ	ὅπου
ποῖ;	ποὶ		οἷ	ὅποι
πόθεν;	ποθὲν	ἔνθεν, ἐνθένδε	ὅθεν	ὁπόθεν
πῶς;	πὼς	ὧς, ὧδε, οὕτως	ὡς	ὅπως
πῆ;	πὴ	τῇ, τῆδε, ταύτῃ	ᾗ	ὅπῃ
πηνίκα;		τηνίκα, τηνικάδε.	ἡνίκα	ὁπηνίκα.

Ὡς ἐπιῤῥήματα τοπικὰ λαμβάνονται καὶ αἱ πληθυντικαὶ δοτικαὶ τῶν ὀνομάτων πολλῶν πόλεων· καὶ ἐὰν μὲν ἡ λήγουσα τῆς δοτικῆς ἦναι μὲ σύμφωνον, τρέπεται εἰς ΗΣΙ· ὡς, Ἀθήναις, Ἀθήνησι· ἐὰν δὲ χωρὶς σύμφωνον, εἰς ΑΣΙ· ὡς, Πλαταιαῖς, Πλαταιᾶσι.

Ἄλλα πάλιν ὀνόματα, λαμβάνουν τὴν κατάληξιν ΟΙ, ἥτις φαίνεται κυρίως πτῶσις δοτικὴ ἑνικὴ, ὡς Πυθοῖ (ἡ ὀνομαστικὴ, Πυθὼ)· διεδόθη ὅμως καὶ εἰς ἄλλης κλίσεως καὶ ἀριθμοῦ ὀνόματα· ὡς, Ἰσθμοῖ, Μεγαροῖ, οἴκοι.

Πολλὰ ὁμοίως ὀνόματα λαμβάνουν τὴν εἰς ΘΕΝ κατάληξιν, διὰ νὰ φανερόνωσι τὴν ἀπὸ τόπου γινομένην κίνησιν· ὡς, ἄλλος, ἄλλοθεν· οὐρανὸς, οὐρανόθεν· κ. τ. λ. Ἢ τὴν εἰς ΘΙ, ΧΟΥ, ΧΗ, διὰ νὰ φανερόνωσι τὸ ἐντὸς τόπου γινόμενον· τοιαῦτα εἶναι μάλιστα τὰ ἀπροσδιόριστα, ἄλλος, πᾶς, ἕκαστος, πολύς· ὅθεν, ἄλλοθι, ἀλλαχοῦ, ἀλλαχῆ· κ. τ. λ. Ἢ τὴν εἰς ΣΕ, ΔΕ, διὰ τὴν εἰς τόπον γινομένην κίνησιν· ὡς, οὐρανόνδε, οὐρανόσε, οἴκαδε· Ἀθήναζε, Θήβαζε (ἐκ τῶ Ἀθήνας δε, Θήβας δε· Σελ. 35)· Ὀλυμπίαζε.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ ΙΑ'.

Σύνδεσμοι.

Οἱ σύνδεσμοι λαμβάνουν ἰδιαιτέραν ὀνομασίαν κατὰ τὴν δύναμιν ἢ χρεῖαν, τὴν ὁποίαν ὁ λόγος λαμβάνει ἀπὸ αὐτούς· λέγονται λοιπὸν

Συμπλεκτικοί, μὲν, δὲ, τὲ, καί· διότι συμπλέκουν ὁμοῦ τὰ μέρη τοῦ λόγου.

Διαζευκτικοί, ἤτοι, ἢ, εἴτε, ἄντε· διότι διαχωρίζουν τὰ πράγματα.

Ὑποθετικοί, εἰ, εἴπερ, ἐὰν, ἤν· διότι λαμβάνονται εἰς τὰ ὑποτιθέμενα.

Αἰτιολογικοί, ἵνα, ὄφρα, ὅπως, γὰρ, ὅτι, ὡς, ἐπεὶ, ἐπειδή· διότι αὐτοὺς μεταχειριζόμεθα, ὅταν λέγωμεν τὴν αἰτίαν, ἢ τὸν σκοπὸν τινὸς πράγματος.

Συλλογιστικοί, ἄρα, οὖν, τοίνυν, τοιγαροῦν· διότι τοὺς μεταχειριζόμεθα εἰς τὰ συμπεράσματα τῶν συλλογισμῶν μας.

Ἐναντιωματικοί, ἀλλὰ, καίτοι, καίπερ, εἰκαὶ, ὅμως· διότι εἶναι εὔχρηστοι, ὅταν φέρωμεν λόγον ἐναντίον εἰς ἄλλον.

Ἀπορρηματικοί, ἆρα, ἦ, εἶτα, μή.

Δυνητικοί, ἄν· διότι φανερόνει τὰ λεγόμενα ὅτι ἠδύναντο, ἢ δύνανται νὰ γένωσι.

Ἐλαττωτικοί, γοῦν, γε· διότι σμικρύνουν καὶ περιορίζουν τὰ λεγόμενα.

ΤΕ'ΛΟΣ ΤΟΥ͂ α. ΜΕ'ΡΟΥΣ.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ Σημείων.

Ὅταν γράφωμεν, μεταχειριζόμεθα σημεῖα τινὰ, διὰ νὰ μὴ συγχέωνται αἱ λέξεις καὶ τὸ νόημα τοῦ λόγου. Τὰ σημεῖα ταῦτα γράφονται καὶ ὀνομάζονται οὕτω·

, κόμμα, ἢ ὑποςιγμή.
· κῶλον, ἢ μέση ςιγμή.
. τελεία ςιγμή.
; ἐρωτηματικόν.
! ἐπιφωνηματικόν.
¨ - διαιρετικά.
' ἀπόςροφος.
, ὑποδιαστολή.
( ) παρένθεσις.

Μεταχειριζόμεθα τὸ κόμμα, ὅταν κόπτωμεν τὴν σειρὰν τοῦ λόγου, καὶ διορίζωμεν ποῦ πρέπει νὰ λάβῃ ἀνάπαυσιν τινὰ ἡ φωνὴ, εἰς τρόπον ὅμως ὥςε νὰ μὴ προξενῆται σύγχυσις καὶ ἀσάφεια· ὡς, "Μάλις' ἂν εὐδοκιμοίης, εἰ φαίνοιο ταῦτα μὴ πράττων, ἃ τοῖς ἄλλοις ἂν πράττουσιν ἐπιτιμῴης".

Τὸ κῶλον, ἢ μέσην στιγμὴν, ὅπου ἡ ἀνάπαυσις τῆς φωνῆς πρέπει νὰ γίνεται μακροτέρα· τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ εἰς νοήματα τέλεια μὲν καθ᾽ ἑαυτὰ, συνεχόμενα ὅμως μὲ ἄλλα διὰ πλειοτέραν σαφήνειαν, ἢ ἄλλον τινὰ σκοπόν· ὡς, "Μηδενὶ συμ-
"φορὰν ὀνειδίσῃς· κοινὴ γὰρ ἡ τύχη, καὶ τὸ μέλ-
"λον ἀόρατον".

Τὴν τελείαν, ὅπου τὸ νόημα εἶναι τέλειον, καὶ ἡ φωνὴ πρέπει νὰ κάμῃ στάσιν τελείαν.

Τὸ ἐπιφωνηματικὸν σημεῖον βάλλεται εἰς τὸ τέλος λόγου ἢ λέξεως, ὅταν φανερόνωσιν ἔκπληξιν, χαρὰν, λύπην, ἢ ἄλλο τι πάθος τῆς ψυχῆς.

Τὸ διαιρετικὸν ¨ βάλλεται ἐπάνω εἰς φωνῆεν, τὸ ὁποῖον μὲ τὸ προηγούμενόν του ἐμπορεῖ νὰ κάμνῃ δίφθογγον, ἐνῷ αὐτὸ εἶναι χωριστὴ συλλαβὴ τῆς λέξεως· ὡς, ἄϋλος, ἀΐδιος, ἀϋτή· τὸ δὲ - ὅταν ἡ λέξις δὲν τελειόνῃ εἰς τὴν αὐτὴν γραμμὴν, ἀλλὰ μία ἢ πλειότεραι συλλαβαὶ αὐτῆς μεταφέρωνται εἰς τὴν ἀκόλουθον γραμμήν.

Ὁ ἀπόστροφος, ἐπάνωθεν συμφώνου ληκτικοῦ, τὸ ὁποῖον ἀπέβαλε φωνῆεν· ὡς, παρ᾽ ἐμοῦ.

Ἡ ὑποδιαστολὴ βάλλεται μεταξὺ εἰς δύο μέρη λόγου, τὰ ὁποῖα χωρὶς τὸ σημεῖον τοῦτο, συγχέονται μὲ ἄλλην τινὰ λέξιν· ὡς, ὅ,τι, ὅ,τε, τό,τε (1).

Τέλος πάντων, μεταχειριζόμεθα τὴν παρένθεσιν, διὰ νὰ περικλείωμεν καμμίαν ἀναγκαίαν, ἢ ἀξιοπαρατήρητον ἔννοιαν, τὴν ὁποίαν θέλομεν νὰ εἰσάξωμεν εἰς τὸ μεταξὺ τοῦ λόγου.

---

(1) Συνειθίζουν νὰ γράφωσι ταυτα καὶ χωρὶς ὑποδιαστολὴν, ἀλλὰ μόνον ἀρκετὰ χωρισμένα, ὥστε νὰ μὴ φαίνωνται ὡς μία λέξις.

μῆνες, μησί (1)· ἄλλοτε μεταβάλλεται εἰς Σ· ὡς, συσσίτια, σύσσωμος, συσσεισμὸς, παλίσσυτος (2).

ζ'. Ὅταν εἰς τὴν αὐτὴν λέξιν εὑρεθῶσι δύο συλλαβαὶ ἀλλεπάλληλοι, συνιστάμεναι ἀπὸ δασέα, χωρὶς νὰ μεσολλαβῇ εἰς αὐτὰς, ἢ νὰ προηγῆται τοῦ πρώτυ δασέος καιὲν ἄλλο ὁποιονδήποτε σύμφωνον (3), τότε τὸ πρῶτον δασὺ τρέπεται εἰς ψιλὸν (4)· ὡς, πεφίληκα, τεθεώρηκα, κεχείρωκα.

η'. Ὅταν λεξις λήγουσα εἰς σύμφωνον ψιλὸν, συντίθεται μὲ ἄλλην ἀρχομένην ἀπὸ φωνῆεν δασυνόμενον, μεταβάλλεται τὸ ψιλὸν εἰς δασύ· ὡς, ἐφήμερος, δεχήμερος, αὐθήμερος, ἔφιππος,

(1) Ἐξαιροῦνται ὀλίγα τινά· ὡς, πέπανσις, πέφανσαι, ἕλμινς, λέπτυνσις, ἀπόφανσις.

(2) Ἡ σὺν καὶ τὸ πάλιν μεταβάλλουν τὸ Ν εἰς Σ, ὅταν τὸ ἀκόλουθον Σ ἦναι ἄμικτον ἀπὸ ἄλλο σύμφωνον· εἰς δὲ τὴν ἐναντίαν περίστασιν, ἡ μὲν σὺν τὸ ἀποβάλλει πάντοτε· ὡς, συζῶ, σύστημα, συσκιάζω· τὸ δὲ πάλιν φυλάττει αὐτὸ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον· ὡς, παλίνσκιος, παλίνστρεπτος, παλίνζωος. Τὸ ἄγαν ἀποβάλλει τὸ Ν πρὸ παντὸς συμφώνου, πλὴν τοῦ Ν· ὡς, ἀγακλυτὸς, ἀγακλεὴς, ἀγασθενὴς, κ. τ. λ.

(3) Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην δὲν γίνεται τροπή· ὅθεν, θέσθαι, πεφάνθαι, σχέθω.

(4) Ἐξαιροῦνται τὰ εἰς ΘΙ προστακτικά· διότι εἰς ταῦτα τὸ δεύτερον δασὺ μεταβάλλεται εἰς ψιλὸν, διὰ τὸ εὐφωνότερον εἰς τὴν περίστασιν ταύτην· ὡς, τύφθητι, ἀντὶ τύφθηθι. Ἐξαιροῦνται ὁμοίως καὶ τὰ εἰς ΘΕΝ καὶ ΘΙ ἐπιῤῥήματα· ὡς, πανταχόθεν, πολλαχόθεν, Κορινθόθι, κ. τ. λ., εἰς τὰ ὁποῖα δὲν γίνεται καμμία μεταβολή. Καὶ οἱ εἰς ΘΗΝ ἀόριστοι τῶν ῥημάτων φυλάττουν ἀμετάβλητα τὰ δασέα· ὡς, ἐχύθην, ἐνηχήθην, πλὴν τοῦ ἐτύθην, καὶ ἐτέθην. Ἀπὸ δὲ τὰς συνθέτους λέξεις, ἄλλαι μὲν φυλάττουν τὸν γενικὸν κανόνα· ὡς, ἀμπέχω, ἐκεχειρία, ἐπαφὴ, ἄπεφθος· αἱ πλειότεραι ὅμως φυλάττουν ἀμετάβλητα τὰ συμπίπτοντα εἰς τὴν σύνθεσιν δασέα· ὡς, ἀνθοφόρος, ἀμφιχυθεὶς, ἐφυφαίνω, ἀμφίθυρος, ἀμφιφορεύς.

ἀφίσαμαι, ἐφορῶ (1). Τὸ αὐτὸ ἀκολουθεῖ καὶ εἰς τὰς διῃρημένας λέξεις μὲ ἀπόστροφον, ἢ χωρίς· ὡς, ἀφ' οὗ, ἀνθ' ὧν, ἐφ' ὅσον, ἔθηχ' ἡμῖν, οὐχ ὁσίως, οὐχ ἥκιστα. Ἐνίοτε γίνεται μεταβολὴ τοῦ ψιλοῦ συμφώνου, καὶ ὅταν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ δασυνομένου φωνήεντος παρεμπίπτῃ ἄλλο τὶ γράμμα· ὡς, τέθριππος, θοιμάτιον, φροῦδος, φροίμιον.

θ'. Ὅταν ἡ αὐτὴ συλλαβὴ σύνισταται ἀπὸ δύο ἄφωνα διαφόρων ὀργάνων, πρέπει καὶ τὰ δύο νὰ ἦναι ἢ ψιλά, ἢ δασέα, ἢ μέσα· ὅθεν, ἐὰν εἰς τὴν σύνθεσιν, εἰς τὸν σχηματισμὸν, εἰς τὴν παραγωγὴν, ἢ εἰς ἄλλην τινὰ περίστασιν μεταβληθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν, καὶ τὸ ἄλλο συμμεταβάλλεται εἰς τὸ ὁμοειδές· ὡς, πέπλεκται, ἐπλέχθην· γραπτὸς, γράβδην· ἕβδομος, (ἐκ τοῦ ἑπτά)· ὄγδοος (ἐκ τοῦ ὀκτώ)· νύχθ' ὅλην.

ί. Τὸ Σ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς λέξεως εὑρισκόμενον, δὲν μεταβάλλεται ποτὲ, πλὴν τῆς σὺν, ἥτις λέγεται καὶ ξὺν Ἀττικῶς.

ἈΠΟΒΟΛΗ'. ά. Τὰ δ, θ, τ, ἀποβάλλονται πρὸ τοῦ Σ· ὡς, ᾄδω, ᾄσω· πείθω, πείσω· ἀνύτω, ἀνύσω.

β'. Τὸ Ν εἰς τὰς κλίσεις τῶν ὀνομάτων ἀποβάλλεται πρὸ τοῦ Σ· ὡς, βραχίον-ες, βραχίο-σι. Ἐὰν κατόπιν τοῦ Ν εὑρισκόμενον Δ, ἢ Θ, ἢ Τ, συναποβληθῇ καὶ τοῦτο πρὸ τοῦ Σ, τὸ πρὸ τοῦ Ν βραχὺ φωνῆεν ἐκτείνεται, καὶ τὸ μὲν Ε τρέπεται

(1) Πλὴν τινῶν, τὰ ὁποῖα ἔμειναν εἰς τοὺς Ἀττικοὺς ἀπὸ τὴν Ἰωνικὴν γλῶσσαν· ὡς, ἀντήλιος, ἀπηλιώτης, Λεύκιππος, Ἄλκιππος. Ἡ ἘΚ φυλάττει πάντοτε ἀμετάβλητον τὸ Κ εἰς τὰς συνθέσεις, ὁποῖον καὶ ἂν ἦναι τὸ ἀκόλουθον σύμφωνον· ὡς, ἐκθεῖναι, ἐκφέρω, ἐκχέω.

εἰς ΕΙ, τὸ δὲ Ο, εἰς ΟΥ· ὅθεν, τύψαντ-ες, τύψα-σι, ὄρνιθ-ες, ὄρνῖ-σι· ὀδόντ-ες, ὀδȣ̃-σι· τυφθέντες, τυφθεῖ-σι· σπένδ-ω, σπεί-σω.

γ'. Τρία σύμφωνα ἀλλεπάλληλα, ἢ δύο (ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἓν νὰ εἶναι διπλοῦν) δὲν ἐμποροῦν νὰ ςαθῶσιν, ἂν τὸ πρῶτον, ἢ τὸ τρίτον, δὲν ἦναι ἀμετάβολον, ἢ Γ· ὡς, μέμψις, μεμφθεὶς, σκληρὸς, ἐλέγξω· ἐξαιροῦνται τὰ σύνθετα· ὡς, δύσφθαρτος, ἔκπτωσις, ἐκψύχω. Ἐὰν λοιπὸν συμπέσωσι κατὰ σχηματισμὸν, ἀποβάλλεται τὸ ἓν ἀπὸ τὰ διπλασιαζόμενα· ὅθεν, τέτερφα, τέτερμαι· κέκαμφα, κέκαμμαι, ἀλλ᾽ ὄχι, τέτερμμαι, κέκαμμμαι.

ΠΡΟΣΘΕΣΙΣ. ά. Εἰς πολλὰς λέξεις προσθέτεται Σ πρὸ ἄλλων συμφώνων· ὡς, μικρὸς, σμικρός· μίλαξ, σμίλαξ· μίγω, μίσγω· κεδάω, σκεδάω· ὄπιθεν, ὄπισθεν.

β'. Ἐὰν τὰ ἀμετάβολα Μ, Ν, ὅταν ἀποβληθῇ συλλαβιζόμενον μὲ αὐτὰ φωνῆεν, εὑρεθῶσι πρὸ τοῦ Λ ἢ Ρ, προσθέτεται μεταξὺ τοῦ Μ καὶ Λ, ἢ τοῦ Ν καὶ Ρ, ἓν ἀπὸ τὰ μέσα σύμφωνα ὁμοειδὲς μὲ τὸ πρῶτον ἀμετάβολον· ὡς, μεσημβρία, ἐκ τοῦ μεσημερία· μέμβληται, ἐκ τοῦ μεμέληται· ἀνδρὸς, ἐκ τοῦ ἀνέρος (1).

ΜΕΤΑΘΕΣΙΣ. Γίνεται ἡ μετάθεσις τῶν γραμμάτων, ἢ δι᾽ εὐφωνίαν· ὡς, Πνὺξ, ἐκ τοῦ Πύκν, τοῦ ὁποίου αἱ πλάγιαι πτώσεις πυκνὸς, πυκνὶ, ἀναλαμβάνουν τὴν πρώτην τάξιν τῶν γραμμάτων· ἢ κατὰ ποιητικὴν ἄδειαν· ὡς, κραδία, ἀντὶ καρδία· ἀταρπὸς, ἀντὶ ἀτραπός· βάρδιστος, ἀντὶ βράδιστος.

---

(1) Διότι, τὸ Β καὶ Μ προφέρονται διὰ τῶν χειλέων· τὸ δὲ Ν καὶ Δ, διὰ τῆς γλώσσης.

ΔΙΠΛΑΣΙΑΣΜΟ'Σ. Διπλασιάζονται μόνα τὰ ἡμίφωνα Λ, Μ, Ν, Ρ, Σ, καὶ τὸ Τ· τὸ Ρ διπλασιάζεται εἰς τὰς ἀπὸ τούτου ἀρχομένας λέξεις, ὅταν λάβῃ πρὸ ἑαυτοῦ φωνῆεν, ἢ ἀπὸ σχηματισμόν· ὡς, ῥέπω, ἔῤῥεπον· ῥάπτω, ἔῤῥαπτον· ἢ ἀπὸ σύνθεσιν· ὡς, ἀῤῥαφὴς, ἀῤῥαγὴς, περιῤῥέω, ἀποῤῥέω, ἀμφιῤῥέω (1).

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ συναιρέσεως καὶ κράσεως φωνηέντων.

Πολλάκις δύο, ἢ πλειότερα ἀλλεπάλληλα φωνήεντα τῆς αὐτῆς λέξεως προφέρονται ὡς μία συλλαβή. Ἐὰν ἡ συλλαβὴ αὕτη περιέχῃ τὰ αὐτὰ φωνήεντα, λέγομεν, ὅτι πάσχουν συναίρεσιν, ἢ συναιρῦνται, ἤγουν, λαμβάνονται ὁμῦ εἰς ἕν· ὡς, τείχεϊ τείχει. Ἐὰν δὲν περιέχῃ τὰ αὐτὰ, ἀλλ' ἔπαθαν ἀλλοίωσιν τινά· ὡς, τείχεος, τείχους, τότε λέγομεν, ὅτι πάσχουν κρᾶσιν, ἤγουν ἕνωσιν, ἐκ τῆς ὁποίας προῆλθεν ἄλλη διάφορος συλλαβή (2). Συμβαίνει δὲ καὶ ἡ συναίρεσις καὶ ἡ κρᾶσις εἰς τὰς αὐτὰς λέξεις, τὸ ὁποῖον καὶ ἁπλῶς ὀνομάζουν συναίρεσιν, κρᾶσιν λέγοντες ἰδιαιτέρως τὴν ἕνωσιν τῦ ληκτικῦ καὶ ἀρκτικοῦ φωνήεντος δύο λέξεων.

ΣΥΝΑΙ'ΡΕΣΙΣ.

ά. Δύο φωνήεντα συναιρούμενα, κάμνουν πολλάκις δίφθογγον κυρίαν ἢ καταχρηστικήν· ὡς, τείχεϊ,

---

(1) Περὶ τοῦ διπλασιασμοῦ τῶν ἄλλων βλέπε Σελ. 175, ς'., καὶ σημ. 2. 176.

(2) Κρᾶσιν ὠνόματαν τοῦτο οἱ Γραμματικοὶ, ἀπὸ μεταφορᾶς, φαίνεται, τῶν ὑγρῶν, τὰ ὁποῖα συγκιρνώμενα, κάμνυν ἄλλο τὶ διάφορον.

τείχει· αἰδόϊ, αἰδοῖ· γήραϊ, γήρᾳ· Θρήϊσσα, Θρῆσσα· λώϊςος, λῷςος.

β'. Δύο βραχέα φωνήεντα τὰ αὐτὰ συναιροῦνται εἰς ἓν μακρὸν τοῦ αὐτοῦ εἴδους, ἤγουν ΑΑ εἰς Ᾱ. ΙΙ εἰς Ῑ· ΕΕ εἰς Η͂· ὡς, μνάα, μνᾶ· ὄφιϊ, ὄφῖ· βασιλέε, βασιλῆ· πλὴν τῶν ἀκολούθων περιστάσεων.

Ἐξαίρεσις πρώτη. Τὰ ΕΕ εἰς τὴν κοινὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν, ἢ ὅταν ἀκολουθῇ σύμφωνον κατόπιν τῶν φωνηέντων, συναιροῦνται εἰς ΕΙ· ὡς, ποίεε, ποίει· ἀληθέες, ἀληθεῖς· φιλέετε, φιλεῖτε.

Ἐξαίρεσις δευτέρα. Τὰ ΟΟ συναιροῦνται εἰς ΟΥ· ὡς, ῥόος, ῥοῦς· αἰδόος, αἰδοῦς· χρυσόομεν, χρυσοῦμεν.

γ'. Ἀπὸ δύο φωνήεντα διάφορα τὸ πρῶτον ὑπερέχον κατὰ τὸν ἦχον, ἐκβάλλει τὸ δεύτερον· ὥστε ΑΕ συναιροῦνται εἰς Α· ΕΑ εἰς Η· ΟΑ εἰς Ω, κ. τ. λ. (1) ὡς, κρέας, κρέα· ἀγαπάετε, ἀγαπᾶτε· γέα, γῆ· Ἑρμέας, Ἑρμῆς· τείχεα, τείχη· αἰδόα, αἰδῶ· πλὴν τῶν ἀκολούθων περιστάσεων.

Ἐξαίρεσις πρώτη. Τὰ ΕΑ, ΟΑ, ὅταν ἀκολουθῇ κατόπιν των Σ, συναιροῦνται τὰ μὲν πρῶτα εἰς ΕΙ, τὰ δὲ ἄλλα εἰς ΟΥ· ὡς, βασιλέας, βασιλεῖς· πόλεας, πόλεις· μείζοας) ἐκ τοῦ μείζονας), μείζους· κ. τ. λ.

---

(1) Ὅταν τὰ συντρέχοντα φωνήεντα ἦναι διάφορα, ἓν ἐξ αὐτῶν ὑπερέχει κατὰ τὸν ἦχον, καὶ πρέπει νὰ ἦναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ προηγούμενον· διότι τοῦτο προκαταλαμβάνει τὰ ὄργανα τῆς φωνῆς, καὶ ἀκολούθως ἀπαιτεῖ πληρεστέραν ἐκφώνησιν· ὅθεν τὸ ἀκόλουθον πνίγεται εἰς τὴν συναίρεσιν, καὶ ἄλλο δὲν κάμνει παρὰ νὰ ἐκτείνῃ τὸν χρόνον τοῦ πρώτου, ἂν ἦναι ἀμφίβολος· ἢ νὰ τὸ μεταβάλλῃ εἰς μακρὸν, ἂν ἦναι φύσει βραχύ.

Ἐξαίρεσις δευτέρα. Ἐὰν φωνῆεν, ἢ Ρ, προηγῆται τῶν ΕΑ, ταῦτα συναιροῦνται εἰς Α· ὡς, ὑγιέα, ὑγιᾶ· πορφυρέα, πορφυρᾶ.

Ἐξαίρεσις τρίτη. Τὰ ΑΟ συναιροῦνται εἰς Ω· ὡς, γήραος, γήρως· ἀγαπάομεν, ἀγαπῶμεν.

Ἐξαίρεσις τετάρτη. Τὰ ΕΟ πάντοτε, καὶ τὰ ΟΕ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖςον, συναιροῦνται εἰς ΟΥ (1)· ὡς, τείχεος, τείχους· φιλέομεν, φιλοῦμεν· χρύσοε, χρύσου.

δ'. Ὅταν κατόπιν τοῦ Ι καὶ Υ εὑρίσκεται βραχὺ φωνῆεν, ἀποβάλλεται εἰς τὴν συναίρεσιν· ὡς, ἱέραξ, ἶραξ· ἱερὸς, ἱρός· ὄφιας, ὄφις· βότρυες, βότρυς· κ. τ. λ.

έ. Βραχὺ φωνῆεν ὅταν εὑρίσκεται πρὸ μακροῦ, ἀποβάλλεται εἰς τὴν συναίρεσιν· ὡς, Ἀπελλέης, Ἀπελλῆς· ἀληθέων, ἀληθῶν· ἁπλόη, ἁπλῆ· διπλόη, διπλῆ. Εἰς δὲ τὰ ὑποτακτικὰ τῶν εἰς ΟΩ, τὸ ΟΗ συναιρεῖται εἰς Ω̃· ὡς, χρυσόητον, χρυσῶτον· κ. τ. λ.

ς'. Ὅταν φωνῆεν εὑρεθῇ πρὸ διφθόγγου, ἀποβάλλεται, ἢ αὐτὸ, ἢ ἓν τῶν φωνηέντων τῆς διφθόγγου.

Οὕτως, ἐὰν τὸ Α προηγῆται τῶν ΕΙ, ΟΥ, ἀποβάλλεται εἰς τὴν συναίρεσιν τὸ Υ, τὸ δὲ Ι ὑπογράφεται· ὡς, ἀγαπάεις, ἀγαπᾷς· τιμάου, τιμῶ.

Ἐὰν ὅμως προηγῆται τῆς ΟΙ, τὸ Ο μὲ τὸ Α συναιροῦνται εἰς Ω, καὶ τὸ Ι ὑπογράφεται· ὡς, ἀγαπάοιμι, ἀγαπῷμι.

Ὁμοίως, τὸ Ε πρὸ τῆς ΕΙ, ΟΙ, ΟΥ, ἀποβάλλεται· ὡς, φιλέεις, φιλεῖς· βασιλέοιν, βασιλοῖν· φιλέουσι, φιλοῦσι.

---

(1) Ὁ λόγος τῆς τρίτης καὶ τετάρτης ἐξαιρέσεως εἶναι, ὅτι τὸ Ο ἔχον φυσικὰ ἦχον πληρέστερον παρὰ τὸ Ε καὶ Α, ὑπερισχύει εἰς τὴν συναίρεσιν.

Εἰς τὰ ὀνόματα τὸ Ο εὑρισκόμενον πρὸ τῆς ΕΙ, ἀποβάλλει τὸ Ι εἰς τὴν συναίρεσιν· ὡς, πλακόεις, πλακοῦς.

Ὁμοίως εἰς τὴν ἀπαρέμφατον τῶν ΟΩ ῥημάτων, τὸ Ο ἀποβάλλει τὸ Ι τῆς ΕΙ· χρυσόειν, χρυσοῦν.

Εἰς δὲ τὸ ἑνικὸν δεύτερον καὶ τρίτον πρόσωπον τῆς ὁριστικῆς τῶν ῥημάτων τούτων, τὸ Ο πρὸ τῆς ΕΙ ἀποβάλλει τὸ Ε· ὡς, χρυσόεις, χρυσοῖς· χρυσόει, χρυσοῖ· πρὸ δὲ τῆς ΟΙ, καὶ ΟΥ, ἀποβάλλεται αὐτό· ὡς, χρυσόοιμι, χρυσοῖμι· χρυσόουσι, χρυσοῦσι.

Τὸ Ο πρὸ τῆς Η εἰς τὰ ἑνικὰ δεύτερα καὶ τρίτα πρόσωπα τῆς ὑποτακτικῆς τῶν εἰς ΟΩ, καὶ εἰς τὸ δεύτερον τοῦ παθητικοῦ ἐνεστῶτος τῆς ὁριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς αὐτῶν, κάμνει συναίρεσιν εἰς ΟΙ· ὡς, χρυσόῃς, χρυσοῖς· κ. τ. λ.

ΚΡΑ͂ΣΙΣ.

Κρᾶσις λέγεται, ὅταν δύο φωνήεντα συγκιρνῶνται τρόπον τινὰ καὶ συνθέτωσιν ἓν ἄλλο διάφορον, πάντοτε ὅμως μακρὸν, ἢ δίφθογγον, ἄνωθεν τοῦ ὁποίου συνειθίζουν νὰ γράφωσι τὸ σημεῖον ᾿ λεγόμενον Κορωνίδα.

Συμβαίνει δὲ ἡ κρᾶσις μεταξὺ ὅλων τῶν μερῶν τοῦ λόγου κατὰ τοὺς ἀκολούθους τρόπους.

Ο Ι εἰς ΟΙ· ὡς, τὸ ἱμάτιον, θοἰμάτιον (1).
ΑΙ ΕΙ εἰς ΕΙ· ὡς, καὶ εἰ, κεἰ.
ΑΙ ΟΥ εἰς ΟΥ· ὡς, καὶ οὐ, κοὐ.
ΑΙ ΕΥ εἰς ΕΥ· ὡς, καὶ εὐ, κεὐ.
ΟΥ Η εἰς Η· ὡς, τοῦ ἡμετέρου, θἡμετέρου (2).

---

(1) Τὸ ψιλὸν μεταβάλλεταί εἰς τὸ ἀντίςοιχόν του δασὺ διὰ τὸ δασυνόμενον ἀρκτικὸν φωνῆεν τοῦ ὀνόματος· οὕτω καὶ θατέρου, θατέρῳ, κ. τ. λ.

(2) Εἰς τὴν κρᾶσιν ἀναφέρονται καὶ ἄλλα πολλά· ὡς, οὕνεκα, τοὔνεκα, ὤνθρωπε, ὦνερ, ὦναξ· διὰ σαφήνειαν ὅμως γε-

Ο	Α	εἰς Α· ὡς, τὸ ἀληθὲς, τἀληθές· τὰ ἐμὰ, τἀμά· ὁ ἕτερος, ἅτερος· τοῦ ἀνδρὸς, τἀνδρός· καὶ ἂν, κἂν· καὶ ἐκεῖνος, κἀκεῖνος (1)· καὶ εἶτα, κᾆτα (2).
Α	Ε	
Ο	Ε	
ΟΥ	Α	
ΑΙ	Α	
ΑΙ	Ε	
ΑΙ	ΕΙ	
Ο	Ε	εἰς ΟΥ· ὡς, πρὸ ἔργου, προὔργου· τὸ ὄνομα, τοὔνομα· οἱ ἐμοὶ, οὑμοί· μοὶ ἐςὶ, μουςί.
Ο	Ο	
ΟΙ	Ε	
Ο	Α	εἰς Ω· ὡς, ὁ ἀπαιτῶν, ὡπαιτῶν· ἐγὼ οἶμαι, ἐγῷμαι.
Ω	ΟΙ	

φονται τὰ πλειότερα διῃρημένως, καὶ τίθεται ἐπάνω εἰς τὸν τόπον τοῦ λείποντος φωνήεντος τὸ πνεῦμα καὶ ὁ τόνος του· ὡς, ὦ ᾿νθρωπε, ὦ ᾿νερ, ὦ ᾿ναξ, ὦ ᾿γαθέ· κ. τ. λ.

(1) Οὕτω λέγομεν καὶ, τἄδικον, τἀγαθά, τἄλλα, τἀπί, χαὐτὸς ἀντὶ, τὸ ἄδικον, τὰ ἀγαθά, τὰ ἄλλα, τὰ ἐπὶ, καὶ αὐτός. Πρέπει δὲ νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ἡ συμβαίνουσα εἰς τὴν ὀνομαςικὴν ἢ γενικὴν κρᾶσις, φυλάττεται καὶ εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις, ἂν δὲν ἐμποδίζεται ἀπὸ μεσολλαβοῦν σύμφωνον, ἢ ἀπὸ τὸ εἶδος τῶν φωνηέντων· ὅθεν, τἀνδρὸς, τἀνδρὶ, ὄχι ὅμως τἄνδρα, διότι μεσολλαβεῖ σύμφωνον· οὕτω καὶ, τοὐμὸν, τοὐμοῦ, τοὐμῷ· εἰς δὲ τὸ πληθυντικὸν, τἀμὰ, ἀλλ᾿ ὄχι τοὐμὰ, διότι τὰ ΑΕ συγκιρνῶνται εἰς Α. Καὶ εἰς τὴν σημερινὴν γλῶσσαν μεταχειριζόμεθα πολλάκις τὴν κρᾶσιν· ὡς, ἐγᾦδα, μαὔδωκε, κ. τ. λ.

(2) Τὸ Ι ὑπογράφεται, ὅταν εὑρίσκεται εἰς τὴν δευτέραν ἀπὸ τὰς συγκιρνωμένας συλλαβάς. Ὁ δὲ τόνος, καὶ μετὰ τὴν κρᾶσιν τίθεται εἰς τὴν αὐτὴν συλλαβὴν τῆς συνθέτου λέξεως, ἤγουν, ἢ λήγουσαν, ἢ παραλήγουσαν, ἢ προπαραλήγουσαν. Τίθεται ὁμοίως τὸ σημεῖον τῆς δασείας, ἢ τῆς ψιλῆς, κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ ἄρθρου, ἢ τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος τῆς δευτέρας λέξεως, οὑμοὶ, τἀμά.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ ἀποστρόφου.

Πολλῶν λέξεων ἀποβάλλονται τὰ ληκτικὰ φωνήεντα, ὅταν καὶ ἡ ἀκόλουθος ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν· εἰς τὴν περίςασιν ταύτην γράφεται τὸ σημεῖον ' ἐπάνωθεν τῶν συμφώνων, μὲ τὰ ὁποῖα ἐσυλλαβίζοντο.

Ἀποβάλλονται δὲ τὰ φωνήεντα Α, Ε, Ι, Ο (1). Αἱ λέξεις, εἰς τὰς ὁποίας ἀκολουθεῖ πολλὰ συχνὰ ἡ ἀποβολὴ αὕτη εἶναι αἱ προθέσεις (πλὴν τῆς περὶ), οἱ σύνδεσμοι τὲ, γὲ, δὲ, ἀλλὰ, ἄρα, ἆρα· ἡ ὀνομαςικὴ καὶ αἰτιατικὴ πάντα· ὡς, πάντ' ἄριςος· καὶ ἡ αἰτιατικὴ Δία, μετὰ τοῦ νή· ὡς, νὴ Δί' ἔφη.

Ὅταν ἡ λέξις ἡ πάσχουσα τὴν ἀποβολὴν τοῦ φωνήεντος ἔχῃ τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν, ἐὰν μὲν ἦναι πρόθεσις, ἐπίῤῥημα, ἢ σύνδεσμος, ἀποβάλλεται καὶ αὐτὸς μὲ τὸ φωνῆεν· ὡς, ἀφ' ἡμῶν· ὁδ' ἔφη· κ. τ. λ. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τὰ ἄλλα μέρη τοῦ λόγου, ἀναβιβάζεται εἰς τὴν παραλήγουσαν· ὡς, δεῖν' ἔπαθον· φήμ' ἐγώ.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ Ε'.

Περὶ παραγωγῆς ὀνομάτων.

Πρωτότυποι λέξεις λέγονται, ὅσαι δὲν προέρχονται ἀπὸ ἄλλας, ἢ τοὐλάχιςον, δὲν εὑρίσκεται ἄλλη καμμία ἀρχὴ αὐτῶν. Παράγωγοι δὲ, ὅσαι παράγονται ἀπὸ ἄλλας.

---

(1) Οἱ ποιηταὶ ἀποβάλλουν καὶ τὴν δίφθογγον ΑΙ, εἰς τὴν παθητικὴν φωνὴν τῶν ῥημάτων, καὶ τὴν ΟΙ εἰς τὰς δοτικὰς ΜΟΙ, ΣΟΙ.

Τὰ ὀνόματα, θεωρούμενα κατὰ τὴν παραγωγήν των, διαιροῦνται γενικῶς εἰς ῥηματικὰ καὶ παρώνυμα· κατὰ δὲ τὴν εἰδικὴν σημασίαν των, εἰς περιεκτικὰ, αὐξητικὰ, ὑποκοριστικὰ, πατρωνυμικὰ, ἐθνικὰ, κτητικὰ, συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικά.

ῬΗΜΑΤΙΚᾺ ΟΥ̓ΣΙΑΣΤΙΚΆ.

Οὐσιαστικὰ ὀνόματα παράγονται καὶ ἀπὸ τὸν ἐνεστῶτα, καὶ ἀπὸ τὸν παθητικὸν παρακείμενον, διὰ νὰ φανερόνωσι γενικῶς καὶ ἀπροσδιορίστως τὴν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος, ἢ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας, ἢ αὐτὰ τὰ ὑποκείμενα ἐνεργοῦντα ἢ πάσχοντα, ἢ ἄλλο τι περιστατικὸν συνδεδεμένον μὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος. Ἀπὸ τὸν ἐνεστῶτα παράγονται

ά. Ἀρσενικὰ εἰς ΟΣ· φθονῶ, φθόνος· κροτῶ, κρότος· λέγω, λόγος· ςένω, ςόνος.

β'. Ἀρσενικὰ εἰς ΕΥΣ· σπείρω, σπορεύς· φθείρω, φθορεύς· τέμνω, τομεύς.

γ'. Θηλυκὰ ὀνόματα εἰς Η καὶ Α, ὀξύτονα τὰ πλειότερα· ὡς, νέμω, νομή· βόσκω, βοσκή· πνέω, πνοή (1)· βλάβω, βλάβη· λήθω, λήθη· ἄγω, ἀγωγή· ἔδω, ἐδωδή· χαίρω, χαρά· σπείρω, σπορά· φθείρω, φθορά.

δ'. Θηλυκὰ εἰς ΙΑ· μαίνω, μανία· καὶ διὰ τῆς ΕΙ διφθόγγου ἀπὸ τῶν εἰς ΕΥΩ ῥημάτων· πρεσβεύω, πρεσβεία· βασιλεύω, βασιλεία.

έ. Οὐδέτερα εἰς ΟΣ· βλάβω, βλάβος· μισῶ, μῖσος.

Ἀπὸ τὸ πρῶτον πρόσωπον τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου παράγονται,

---

(1) Ὅταν τὸ ῥῆμα ἔχῃ Ε ἢ ΕΙ εἰς τὴν παραλήγουσαν, τὸ παραγόμενον ὄνομα τρέπει τὸ Ε εἰς Ο, ἀποβάλλει δὲ τὸ Ι.

α΄. Ἀρσενικὰ εἰς ΜΟΣ· τέθειμαι, θεσμός· δέδεμαι, δεσμός· ἔσπασμαι, σπασμός· ὥρισμαι, ὁρισμός (1).

β΄. Θηλυκὰ εἰς ΜΗ· ἔγνωσμαι, γνώμη· πέπλησμαι, πλήμη· ἔστιγμαι, στιγμή.

γ΄. Οὐδέτερα εἰς ΜΑ· τέθειμαι, θέμα· ἔσπασμαι, σπάσμα· ὤρυγμαι, ὄρυγμα.

Ἀπὸ τὸ δεύτερον πρόσωπον,

Θηλυκὰ εἰς ΣΙΣ καὶ ΣΙΑ· πέπραξαι, πρᾶξις· ἔσκηψαι, σκῆψις· δέδοσαι, δόσις· δεδοκίμασαι, δοκιμασία· τέθυσαι, θυσία.

Ἀπὸ τὸ τρίτον,

α΄. Ἀρσενικὰ εἰς ΤΗΣ· κέκριται, κριτής· γεγένηται, γενέτης.

β΄. Ἀρσενικὰ εἰς ΤΗΡ, καὶ ΤΩΡ· γεγένηται, γενετὴρ, γενέτωρ· σέσωσται, σωτήρ.

γ΄. —— εἰς ΤΟΣ· πέποται, πότος.

δ΄. Θηλυκὰ εἰς Η, ἢ ΙΣ· γεγένηται, γενετή· πέπεισαι, πίστις.

ε΄. —— εἰς ΡΑ· ἔξυσαι, ξύστρα· ὤρχησαι, ὀρχήστρα.

ς΄. Οὐδέτερα εἰς ΤΡΟΝ· δεδίδακται, δίδακτρον· μεμήνυται, μήνυτρον· σέσωσται, σῶστρον.

ΟΥ̓ΣΙΑΣΤΙΚᾺ (2) ΠΑΡΆΓΩΓΑ ἈΠ᾿ ἌΛΛΑ ΟΥ̓ΣΙΑΣΤΙΚΆ.

α΄. Ἀρσενικὰ εἰς ΤΗΣ ἀπὸ τὰ εἰς ΙΣ, ΟΣ, ἢ ΟΝ· πόλις, πολίτης· ἵππος, ἱππότης· ὅπλον, ὁπλίτης.

(1) Εἰς τὴν μόρφωσιν τῶν παραγομένων ἀπὸ παρακειμένους, ἀποβάλλεται ὁ ἀναδιπλασιασμὸς, ἢ ἡ συλλαβικὴ αὔξησις· καὶ ἂν εἶναι χρονική, τὸ ὄνομα λαμβάνει τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον τοῦ ἐνεστῶτος. Καὶ τὰ μὲν εἰς ΜΟΣ προσλαμβάνουν Σ, καὶ ἂν ὁ παθητικὸς παρακείμενος ἔχῃ φωνῆεν πρὸ τοῦ ΜΑΙ· ὡς, τέθειμαι, δέδεμαι. Τὰ δὲ εἰς ΜΑ καὶ ΜΗ, ὄχι μόνον δὲν τὸ προσλαμβάνουν εἰς τὴν αὐτὴν περίστασιν, ἀλλὰ καὶ ὅταν εὑρίσκεται, τὸ ἀποβάλλουν ἐνίοτε· ὡς, ἔγνωσμαι, γνώμη· πέπλησμαι, πλῆμα.

(2) Τάττονται εἰς τὰ οὐσιαστικὰ, διότι ὡς τοιαῦτα λαμβάνονται καθ᾿ ἑαυτά.

β'. —— εἰς ΕΥΣ ἀπὸ τὰ εἰς ΟΣ, ΟΝ, καὶ ἄλλας καταλήξεις· γρίπος, γριπεύς· ἱερὸν, ἱερεύς.

γ'. Θηλυκὰ εἰς ΤΕΙΡΑ, ΤΡΙΑ, ἢ ΤΡΙΣ, ἀπὸ τὰ εἰς ΤΗΡ, ΤΗΣ καὶ ΤΩΡ ἀρσενικά· σωτὴρ, σώτειρα· ὀλετὴρ, ὀλέτειρα· μαθητὴς, μαθήτρια· ὀρχηστὴς, ὀρχήστρια· αὐλητὴς, αὐλητρίς.

δ'. —— εἰς ΙΣ ἀπὸ τὰ εἰς ΗΣ, τῆς πρώτης κλίσεως· πολίτης, πολῖτις· ἱκέτης, ἱκέτις.

έ. —— εἰς ΑΙΝΑ ἀπὸ τὰ εἰς ΩΝ ἀρσενικά· θεράπων, θεράπαινα· λέων, λέαινα· καὶ ἀπὸ τὰ εἰς ΥΣ· σῦς, σύαινα· ὗς, ὕαινα· καὶ ἀπὸ τινὰ λήγοντα εἰς ΟΣ· θεὸς, θέαινα.

ϛ'. —— εἰς ΕΙΑ ἀπὸ τὰ εἰς ΕΥΣ· ἱερεὺς, ἱέρεια.

ζ'. Θηλυκὰ εἰς ΣΣΑ, ἀπὸ ὀνόματα διαφόρων καταλήξεων· βασιλεὺς, βασίλισσα· ἄναξ, ἄνασσα· πένης, πένησσα.

Εἰς τὰ παράγωγα οὐσιαστικὰ ἐμποροῦμεν νὰ ἀναφέρωμεν καὶ τὰ εἰδικώτερον λεγόμενα περιεκτικὰ, αὐξητικὰ, ὑποκοριστικὰ, πατρωνυμικὰ, καὶ ἐθνικά· διότι, ἂν καὶ τινὰ ἐκ τούτων ἦναι κυρίως ἐπίθετα, λαμβάνονται ὅμως ὡς οὐσιαστικά.

ΠΕΡΙΕΚΤΙΚΑ'.

Περιεκτικὰ λέγονται ἐκεῖνα τὰ οὐσιαστικὰ ὀνόματα, τὰ ὁποῖα φανερόνουν τόπον περιέχοντα τὰ σημαινόμενα ὑποκείμενα ἀπὸ τὸ ὄνομα, ἐκ τοῦ ὁποίου παράγονται. Ἔχουν δὲ διαφόρους καταλήξεις.

ά. Ἀρσενικὰ εἰς ΩΝ, ἡ ὁποία εἶναι ἡ συνηθεστέρα κατάληξις τῶν περιεκτικῶν· ὡς, γυναικὼν, παρθενὼν, ἱππὼν, ἀχυρὼν, ἐλαιὼν, ἀμπελὼν, σιτὼν, ὀψὼν, κ.τ.λ.

β'. Θηλυκὰ εἰς ΩΝΙΑ· ῥοδωνία.

γ'. —— εἰς ΙΑ· ταῦτα φανερόνουν κυρίως σωρείαν καὶ συνάθροισμα· ὡς, ἀνθρακιὰ, σποδιὰ, μυρμικιὰ, σφηκιά.

δ'. —— εἰς ΙΤΗΣ, ἢ ΙΤΙΣ· γυναικωνίτης καὶ γυναικωνῖτις, ἀνδρωνῖτις.

ε'. Οὐδέτερα εἰς ΕΙΟΝ· διδασκαλεῖον, μουσεῖον, νοσοκομεῖον, πρυτανεῖον.

ϛ'. —— εἰς ΗΡΙΟΝ· ἀκροατήριον, δικαστήριον.

ζ'. —— εἰς ΑΙΟΝ· Ἡραῖον, Ἀθήναιον.

Ἐδῶ ἐμποροῦμεν νὰ ἀναφέρωμεν καὶ τὰ λεγόμενα περιληπτικά, ὅσα δηλαδὴ μὲ ἑνικὸν ἀριθμὸν παραστένουν πολλά· ὡς, στρατιά, στρατός, ἐκκλησία, κ.τ.λ.

ΑΥ'ΞΗΤΙΚΑ'.

Εἶναι τινὰ παρώνυμα ὀυσιαστικά, τὰ ὁποῖα ἐμπαικτικῶς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μεγαλύνουν τὴν συνειθισμένην ἰδέαν τῆς σημασίας τοῦ οὐσιαστικοῦ· ὅθεν λέγονται αὐξητικά. Αἱ καταλήξεις των εἶναι,

ά. εἰς ΩΝ· χείλων, γνάθων, γάστρων, βλεφάρων, κεφάλων, θράσων.

β'. εἰς ΑΞ· πλούταξ.

γ'. εἰς ΙΑΣ· μετωπίας, στομίας, τολμητίας, φρονηματίας, οἰηματίας.

Ὑ'ΠΟΚΟΡΙΣΤΙΚΑ'.

Τὰ ὑποκοριστικὰ ἐξ ἐναντίας σμικρύνουν τὰ πράγματα κολακευτικῶς, ἢ καταφρονητικῶς, ἢ ἁπλῶς παραστένουν τὴν σμικρότητά των. Γίνονται ἀπὸ διάφορα οὐσιαστικά, καὶ ἔχουν διαφόρους καταλήξεις·

ά. Ἀρσενικὰ εἰς ΙΣΚΟΣ· νεανίσκος, μειρακίσκος, ἀνθρωπίσκος.

β'. —— εἰς ΙΛΟΣ· ναυτίλος.

γ'. —— εἰς ΥΛΟΣ· ἐρωτύλος, ἐκ τοῦ ἔρως (1).

---

(1) Παράγονται καὶ ἀπὸ ἐπίθετα· ὡς, δριμύλος ἐκ τοῦ δριμύς. Κατὰ τοιοῦτον σχηματισμὸν λέγομεν καὶ ἡμεῖς τὴν σήμερον· ξυνουλός, βαρουλός, γλυκουλός, κ. τ. λ.

δ'. —— εἰς ΑΞ· λίθαξ, βῶλαξ.
ε'. —— εἰς ΙΔΕΥ'Σ (διὰ τὰ νεογέννητα ζῶα)· ἀετιδεὺς, λυκιδεὺς, λεοντιδεύς.
ϛ'. Θηλυκὰ εἰς ΙΣ· θεραπαινὶς, πινακὶς, μαχαιρὶς, γλωττίς.
ζ'. —— εἰς ΙΣΚΗ· παιδίσκη, μειρακίσκη.
η'. —— εἰς ΛΙΣ· φυσαλίς.
θ'. —— εἰς ΧΝΗ· πολίχνη.
ι'. Οὐδέτερα εἰς ΙΟΝ. Οὗτος εἶναι ὁ γενικώτερος σχηματισμὸς τῶν οὐδετέρων ὑποκοριστικῶν· λαμβάνει ὅμως καὶ ἄλλους μετασχηματισμοὺς εἰς πλειοτέραν ἔμφασιν τοῦ ὑποκορισμοῦ· ὡς, ἀνθρώπιον, ἀνθρωπίσκος, ἀνθρωπάριον.
ια'. —— εἰς ΑΔΙΟΝ· λαμπάδιον, κρεάδιον.
ιβ'. —— εἰς ΑΙΟΝ· γύναιον.
ιγ'. —— εἰς ΕΙ'ΟΝ· ἀγγεῖον.
ιδ'. —— εἰς ΙΔΙΟΝ· πινακίδιον, οἰκίδιον.
ιε'. —— εἰς ΔΙΟΝ· ἰχθύδιον, βοτρύδιον (1).
ιϛ'. —— εἰς Α'ΡΙΟΝ· ἀνθρωπάριον, παιδάριον.
ιζ'. —— εἰς Α'ΣΙΟΝ· κοράσιον.
ιη'. —— εἰς Υ'ΛΛΙΟΝ· μειρακύλλιον.
ιθ'. —— εἰς Υ'ΔΡΙΟΝ· μελύδριον.
κ'. —— εἰς Υ'ΦΙΟΝ· ζωΰφιον.

ΠΑΤΡΩΝΥΜΙΚΑ'.

Πατρωνυμικὰ λέγονται κυρίως τὰ παραγόμενα ἀπὸ κύριον ὄνομα πατρὸς, διὰ νὰ φανερόνωσι τὸν

(1) Ὁ εἰς ΔΙΟΝ σχηματισμὸς γεννᾶται ἀπὸ τὸν εἰς ΙΔΙΟΝ· τὸ δὲ Ι μετὰ τοῦ Ο συναιρεῖται εἰς τὴν ΟΙ δίφθογγον· ὅθεν, βοΐδιον, βοΐδιον· μετὰ τοῦ Ε, εἰς τὴν ΕΙ· ὅθεν, ἀμφορείδιον, ἐκ τοῦ ἀμφορεΐδιον· ῥησείδιον, ἐκ τοῦ ῥησεΐδιον· μετὰ δὲ τοῦ Υ, συναιρεῖται εἰς Υ· ὅθεν, ἰχθύδιον, ἐκ τοῦ ἰχθυΐδιον, κ. τ. λ. Ὅπου δὲν γίνεται συναίρεσις, τὸ Ι ὑπογράφεται, ἢ ἀποβάλλεται· ὅθεν, γῄδιον, λαγῴδιον, σπηλάδιον, ἐλάδιον, κ. τ. λ.

υἱὸν, ἢ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ. Γίνονται δὲ πατρωνυμικὰ καὶ ἀπὸ μητέρων καὶ προγόνων ἐνδόξων ὀνόματα. Σχηματίζονται δὲ κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

ά. Ἀρσενικὰ εἰς Α'ΔΗΣ, ἀπὸ τὰ εἰς ΑΣ καὶ εἰς ΗΣ πρωτόκλιτα, καὶ ἀπὸ τὰ εἰς ΟΣ καθαρὸν τριτόκλιτα, καὶ ἔχοντα εἰς τὴν παραλήγουσαν τὸ Ι, ἢ τὴν ΕΙ δίφθογγον. Αἰνείας, Αἰνειάδης· Ἱππότης, Ἱπποτάδης· Λαέρτιος, Λαερτιάδης· Βασίλειος, Βασιλειάδης.

β'. Ἀρσενικὰ εἰς Ι'ΔΗΣ, ἀπὸ τὰ εἰς ΟΣ μὴ καθαρὸν τριτόκλιτα, ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ τὰ εἰς ΟΣ καθαρὸν, μὴ ἔχοντα ὅμως εἰς τὴν παραλήγουσαν Ι, ἢ ΕΙ· πρὸς τούτοις καὶ ἀπὸ τὰ πεμπτόκλιτα, τῶν ὁποίων ἡ γενικὴ ἔχει βραχεῖαν παραλήγουσαν· Κρόνος, Κρονίδης· Νικόλαος, Νικολαΐδης· Ἀγαμέμνων, Ἀγαμέμνονος, Ἀγαμεμνονίδης· Πέλοψ, Πέλοπος, Πελοπίδης· Λητὼ, Λητόος, Λητοΐδης, καὶ κατὰ συναίρεσιν, Λητοίδης· Πηλεὺς, Πηλέως, Πηλεΐδης, καὶ κατὰ συναίρεσιν Πηλείδης. Οὕτω καὶ Πανθοΐδης, Περσεΐδης, Ἡρακλείδης, κ. τ. λ.

γ'. —— εἰς ΙΑ'ΔΗΣ, ἀπὸ τὰ πεμπτόκλιτα, τῶν ὁποίων ἡ γενικὴ ἔχει μακρὰν παραλήγουσαν· Ἀμφιτρύων, Ἀμφιτρύωνος, Ἀμφιτρυωνιάδης· Τελαμὼν, Τελαμῶνος, Τελαμωνιάδης. Οὕτω καὶ Πηληϊάδης, Περσηϊάδης, ἀπὸ τὴν μακροπαράληκτον Ἰωνικὴν γενικὴν Πηλῆος, Περσῆος.

δ'. —— εἰς Ι'ΩΝ καὶ ΕΙ'ΩΝ Ἰωνικῶς ἀντὶ τῶν εἰς Ι'ΔΗΣ καὶ ΕΙ'ΔΗΣ· Κρονίδης, Κρονίων· Ἀκτορίδης, Ἀκτορίων· Πηλείδης, Πηλείων.

έ. Τὰ εἰς Ι'Σ καὶ Α'Σ Θηλυκὰ πατρωνυμικὰ γίνονται ἀπὸ τὰ εἰς Ι'ΔΗΣ καὶ Α'ΔΗΣ ἀρσενικὰ, κατὰ ἀποβολὴν τῆς ΔΗ συλλαβῆς· Πριαμίδης, Πριαμίς· Θεστιάδης, Θεστιάς· καὶ ἀπὸ τὰ εἰς ΙΑ'ΔΗΣ,

κατὰ ἀποβολὴν τοῦ Α καὶ ΔΗ· Νηριϊάδης, Νηρηΐς· Περσηϊάδης, Περσηΐς.

ς΄. Τὰ εἰς ΙΩ΄ΝΗ, ἀπὸ τὰ εἰς Ι΄ΩΝ πατρωνυμικά· Ἀκρισίων, Ἀκρισιώνη.

ζ΄. Τὰ εἰς ΙΝΗ, ἀπὸ τὰ εἰς ΟΣ μὴ καθαρόν· Ἄδραστος, Ἀδραστίνη· Ὠκεανὸς, Ὠκεανίνη.

ἘΘΝΙΚΑ΄ (1).

Ἐθνικὰ ὀνόματα λέγονται, ὅσα φανερόνουν πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἀναφερόμενον εἰς ἔθνος, ἢ ἐπαρχίαν, ἢ πόλιν. Ἔχουν διαφόρους καταλήξεις, πλὴν δὲν ὑπόκεινται εἰς γενικοὺς κανόνας, ὥστε κατ᾿ αὐτοὺς νὰ σχηματίζωμεν ἀπταίστως τὸ ἐθνικὸν, ὅταν μᾶς δοθῇ τὸ ὄνομα τοῦ ἔθνους· διὰ τοῦτο πρέπει νὰ συμβουλευώμεθα τὰ λεξικὰ καὶ τὰ Γεωγραφικά. Φυλάττεται ὅμως εἰς πολλὰ καὶ ἀναλογία τις, ὡς φαίνεται εἰς τὰ ἀκόλουθα, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ παρατηρῶμεν καὶ νὰ ἀκολουθῶμεν εἰς τὴν παραγωγὴν νέων ὀνομάτων. Σχηματίζονται λοιπὸν,

ά. Εἰς ΑΙ΄ΟΣ, ἀπὸ τὰ εἰς Α, Η, καὶ ΑΙ· Κέρκυρα, Κερκυραῖος· Γάζα, Γαζαῖος· Κυρήνη, Κυρηναῖος· Μυτιλήνη, Μυτιληναῖος· Ῥώμη, Ῥωμαῖος· Ἀθῆναι, Ἀθηναῖος· Θῆβαι, Θηβαῖος. Ἔξω τῆς ἀναλογίας ταύτης φαίνονται, Ἰθάκη, Ἰθακήσιος· Σπάρτη, Σπαρτιάτης· Αἴγινα, Αἰγινήτης· Θεσσαλονίκη, Θεσσαλονικεύς· Κλαζομεναὶ, Κλαζομένιος· Συρακοῦσαι, Συρακούσιος· Πλαταιαὶ, Πλαταιεύς.

β΄. Εἰς ΙΟΣ ἀπὸ τὰ εἰς ΟΣ παροξύτονα, καὶ προπαροξύτονα· Ἄνδρος, Ἄνδριος· Νάξος, Νάξιος· Σίφνος, Σίφνιος· Λέσβος, Λέσβιος· Μίλητος, Μι-

(1) Τὰ ἐθνικὰ λαμβάνονται καθ᾿ ἑαυτὰ πολλάκις ὡς οὐσιαστικά· διὰ τοῦτο βάλλονται εἰς τὴν σειρὰν τῶν παραγώγων οὐσιαστικῶν.

λήσιος· Κόρινθος, Κορίνθιος· καὶ ἀπὸ τὰ εἰς ΩΝ· Καρχηδὼν, Καρχηδόνιος· Λακεδαίμων, Λακεδαιμόνιος. Ἔξω τῆς ἀναλογίας, Κύζικος, Κυζικηνός.

γʹ. Εἰς ΙΝΟΣ ἀπὸ τὰ εἰς ΑΣ περιττοσύλλαβα· Ἀκράγας, Ἀκράγαντος, Ἀκραγαντῖνος· Τάρας, Τάραντος, Ταραντῖνος.

δʹ. Εἰς ΟΣ ἀπὸ τὰ εἰς ΙΑ παροξύτονα θηλυκά· Βοιωτία, Βοιωτός· Λυδία, Λυδός· Ἰταλία, Ἰταλός· Σικελία, Σικελός (1).

εʹ. Εἰς ΙΤΗΣ, ἀπὸ τὰ εἰς ΡΑ πληθυντικὰ οὐδέτερα· Ἄβδηρα, Ἀβδηρίτης· Στάγυρα, Σταγυρίτης. Ἔξω τῆς ἀναλογίας, Μέγαρα, Μεγαρεύς· Βάκτρα, Βακτριανός.

ϛʹ. Εἰς ΕΥΣ ἀπὸ τὰ εἰς ΕΙΑ θηλυκά· Ἀλεξάνδρεια, Ἀλεξανδρεύς· Καισάρεια, Καισαρεύς· Ἀντιόχεια, Ἀντιοχεύς.

ζʹ. Ἄργος, Ἀργεῖος.

ηʹ. Κῶς, Κώϊος· κ. τ. λ.

Πολλὰ ἐθνικὰ ὀνόματα γίνονται ἀπὸ τὰ πρωτότυπά των, κατὰ ἀποκοπὴν τῶν τελευταίων συλλαβῶν, ἢ καὶ κατὰ μεταβολὴν, ἢ προσθήκην τινά· ὡς,

Ἀκαρναν-ία, Ἀκαρνάν·	Ἀρκαδία, Ἀρκάς·
Καρ-ία, Κάρ·	Τροία, Τρώς·
Παφλαγων-ία, Παφλαγών·	Ἑλλὰς, Ἕλλην·
Ἰων-ία, Ἴων·	Θρακία, Θρᾷξ·
Λακων-ία, Λάκων·	Φρυγία, Φρύξ.
Λυκαων-ία, Λυκάων.	Αἰθιοπία, Αἰθίοψ· κ.τ.λ.

Τὰ θηλυκὰ ἐθνικὰ σχηματίζονται ἢ ἀπὸ ἀρσενικὰ, κατὰ μεταβολὴν τῆς καταλήξεως ΗΣ εἰς ΙΣ·

(1) Σικελοὶ καὶ Ἰταλοὶ ἐλέγοντο οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι τῆς Σικελίας καὶ Ἰταλίας. Σικελιῶται δὲ καὶ Ἰταλιῶται, οἱ ὕστερον κατοικήσαντες ἐκεῖ Ἕλληνες.

ὡς, Σπαρτιάτης, Σπαρτιᾶτις· Ἀβδηρίτης, Ἀβδηρῖτις· ἢ κατὰ προσθήκην τῆς καταλήξεως ΙΣ, ἢ ΑΣ· ὡς, Ἕλλην, Ἑλληνίς· Μέγαρα, Μεγαρίς· Δῆλος, Δηλιάς· Λῆμνος, Λημνιάς· Φωκὶς, Φωκαῒς, κατὰ παρένθεσιν τοῦ Α. Ἔτι Λάκων, Λάκαινα· Λίβυς, Λίβυσσα· Θρᾷξ, Θρᾷσσα· κ. τ. λ.

ῬΗΜΑΤΙΚᾺ ἘΠΊΘΕΤΑ.

Ἀπὸ τὸ πρῶτον πρόσωπον τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου γίνονται ἐπίθετα εἰς ΜΩΝ, τὰ ὁποῖα φανερόνουν ὑποκείμενον ἐνεργοῦν κατὰ τὴν σημασίαν τοῦ ῥήματος, ἢ ἔχον ἕξιν ἢ διάθεσιν εἰς πρᾶξιν τινά· ὡς, νοήμων, ἐπιλήσμων, ἐλεήμων, οἰκτίρμων.

Ἀπὸ τὸ τρίτον πρόσωπον γίνονται ἐπίθετα εἰς ΤΌΣ, ἢ εἰς ΤΈΟΣ, καὶ τὰ μὲν εἰς ΤΌΣ, φανερόνουν πάθος, ἢ δύναμιν τοῦ παθεῖν, ὡς, μισητὸς, ἀγαπητὸς, ὁρατὸς, χειρωτός· τὰ δὲ εἰς ΤΈΟΣ, τὸ ἀξιοπαθὲς, νὰ εἴπω οὕτω· ὅθεν ἰσοδυναμοῦν μὲ τὸ ἀπρόσωπον δεῖ, ἢ μὲ τὸ ἐπίθετον δίκαιος, ἢ ἄξιος, καὶ μὲ ἀπαρέμφατον παθητικόν· μισητέος, γραπτέος, πρακτέος.

ΠΑΡΩ΄ΝΥΜΑ ἘΠΊΘΕΤΑ.

Διαφόρων καταλήξεων ἐπίθετα παράγονται ἀπὸ οὐσιαστικὰ, καὶ ἑκάστη κατάληξις ἔχει ἰδιαιτέραν τινὰ παραστατικὴν δύναμιν.

1. Τὰ εἰς ΑΙ΄ΟΣ φανερόνουν ά. πρᾶγμα ἀνῆκον εἰς τόπον, ἢ ἔχον τοπικὴν τινὰ τάξιν· κηπαῖος, χερσαῖος, λακκαῖος, λιμναῖος, πηγαῖος, πετραῖος, κορυφαῖος. β΄. χρόνον· τριταῖος, τεταρταῖος.

2. Τὰ εἰς ΙΟΣ, ά. τόπον· θαλάσσιος, πελάγιος, ποτάμιος, ἑσπέριος. β΄. ἐφορίαν, προστασίαν· ξένιος, φίλιος, λόγιος, κτήσιος. γ΄. κτῆσιν τινὸς πράγματος, ἢ ποιότητα, κ. τ. λ. πλούσιος, χόλιος, σωτήριος.

3. Τὰ εἰς ΙΑΓΟΣ, *μονάδα μέτρου· σταδιαῖος, ὀργυιαῖος, ποδιαῖος, σπιθαμιαῖος, δακτυλιαῖος.*

4. Τὰ εἰς ΑΛΕ'ΟΣ, Ω'ΔΗΣ, Ο'ΕΙΣ, Η'ΕΙΣ — *ά. ὑποκείμενον ἔχον μὲ ἀφθονίαν, ἢ γέμον ἀπὸ τὸ σημαινόμενον τοῦ οὐσιαστικοῦ, ἐκ τοῦ ὁποίου παράγονται· θαῤῥαλέος, ῥωμαλέος, ψωραλέος, μυδαλέος, ἀργαλέος, λευγαλέος· πετρώδης, ὑδατώδης, ἰχθυώδης, ἀνθεμώδης· ἀμπελόεις* (1). *β΄. ὁμοιότητα· κτηνώδης, πεταλώδης.*

5. Τὰ εἰς ΑΝΟ'Σ, *ποιότητα· ῥιγεδανὸς, πευκεδανὸς, στεγανὸς, πεδανός.*

6. Τὰ εἰς ΕΡΟ'Σ, ΗΡΟ'Σ, ΗΛΟ'Σ, ΩΛΟ'Σ — *ἰδιότητα, διάθεσιν καὶ ἕξιν ἠθικὴν, ἢ κατάστασιν φυσικήν· βλαβερὸς, φοβερὸς, φλογερὸς, δολερὸς, σκιερὸς, θαλερὸς, ὀδυνηρὸς, μοχθηρὸς, ὀχληρὸς, καματηρὸς, ἀνθηρὸς, σιγηλὸς, σιωπηλὸς, ἀπατηλὸς, ἁμαρτωλὸς, φειδωλός.*

7. Τὰ εἰς ΕΙΝΟ'Σ, ΙΝΟ'Σ — *ά. τοπικὴν κατάστασιν· ὀρεινὸς, πεδινός. β΄. χρόνον· ἐαρινὸς, θερινὸς, ὀπωρινὸς, χειμερινός. γ΄. ποιότητα πρόξενον πάθους· ἐλεεινὸς, ἀλγεινὸς, ἀχθεινός.*

---

(1) Τὰ εἰς 'Ο'ΕΙΣ καὶ Η'ΕΙΣ εἶναι ποιητικοὶ σχηματισμοὶ τῶν εἰς Ω'ΔΗΣ· ὅθεν ὅλα σχεδὸν, ὅσα ἔχουν τὸν ἕνα σχηματισμὸν, λαμβάνουν καὶ τοὺς ἄλλους· ὡς, δενδρώδης, δενδρόεις, δενδρήεις· πετρώδης, πετρήεις· κ. τ. λ.

8. Τὰ εἰς ΙΜΟΣ, προτέρημα εἴς τι· μάχιμος, ἄλκιμος. β΄. ποιότητα ἢ κατάστασιν ἐπιτηδείαν πρός τι· ἐδώδιμος, πλώϊμος, πότιμος, καύσιμος, ἁλώσιμος.

9. Τὰ εἰς ΕΟΣ καὶ κατὰ συναίρεσιν ΟΥ͂Σ (1), καὶ τὰ εἰς ΙΝΟΣ, φανερόνουν ἀπὸ ποίαν ὕλην εἶναι τὸ ὑποκείμενον, ὅθεν ὠνομάσθησαν μετουσιαστικά· χάλκεος, οῦς· σιδήρεος, οῦς· χρύσεος, οῦς· ἀργύρεος, οῦς· μολίβδεος, οῦς· λίθινος, πήλινος, ξύλινος.

10. Τὰ εἰς ΕΙΟΣ φανερόνουν πρᾶγμα ἀναφερόμενον ὡς κτῆμα, ἢ ὡς μέρος εἰς ἔμψυχον ὑποκείμενον· ὅθεν καὶ λέγονται κτητικά· ἀνθρώπειος, βόειος, ἵππειος, ὄνειος, ἄρκειος, Ὁμήρειος, Εὐριπίδειος, Πλουτάρχειος.

11. Τὰ εἰς Ω͂ΙΟΣ ποιητικῶς, καὶ Ω͂ΟΣ κοινῶς, φανερόνουν ὁμοίως πρᾶγμα ἀναφερόμενον εἰς τὸν κτήτορά του, ὅθεν καὶ λέγονται κτητικά· ἢ ἀφιέρωμα, ἢ θέσιν τοπικήν· πατρῷος, μητρῷος, παπῷος, ἡρῷος, ἀρκτῷος, ἑῷος.

12. Τὰ εἰς ΚΟ͂Σ φανερόνουν πρᾶγμα τὶ ἀναφερόμενον ὡς κτῆμα, ἢ ὡς μέρος, ἢ ὡς ἔθος, ἢ ὡς ποιότης, κ. τ. λ. εἰς ὑποκείμενα παντὸς εἴδους· θεϊκὸς, ψυχικὸς, σωματικὸς, ὑλικὸς, πνευματικὸς, ἐκκλησιαστικὸς, πολιτικὸς, πατρικὸς, σπονδειακὸς, τροχαϊκὸς, πολεμικὸς, στρατηγικὸς, μηχανικὸς, κ. τ. λ.

---

(1) Ὁ εἰς ΕΟΣ καὶ ποιητικῶς ΕΙΟΣ σχηματισμὸς ἰδιάζει εἰς τὰ κατασκευαζόμενα ἀπὸ μέταλλον.

ἘΠΙΘΕΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ἈΠῸ ἌΛΛΑ ἘΠΙΘΕΤΑ.

Παράγονται ἐπίθετα καὶ ἀπὸ ἄλλα ἐπίθετα· ὡς, ἐλευθέριος, καθάριος, ἐθελούσιος, ἑκούσιος, ἀπὸ τῶν, ἐλεύθερος, καθαρὸς, ἐθέλων, ἑκών. Τοιαῦτα εἶναι καὶ τὰ λεγόμενα συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ, περὶ τῶν ὁποίων θέλομεν ὁμιλήσειν κατωτέρω. Παράγονται ὁμοίως ἐπίθετα καὶ ἀπὸ ἐπιῤῥήματα· ὡς, παλαιὸς, χθεσινὸς, σημερινὸς, θαμινὸς, δηναιὸς, ἐκ τῶν, πάλαι, χθὲς, σήμερον, θαμὰ, δήν· καὶ ἀπὸ προθέσεις, ὡς, ἀντίος, ἐκ τῆς ἀντί.

ΟὐΣΙΑΣΤΙΚᾺ ἈΠῸ ἘΠΙΘΕΤΑ.

Τὰ ἐπίθετα φανερόνουν γενικῶς ποιότητα τινὰ συνδεδεμένην νὰ εἴπω οὕτω καὶ συνυπάρχουσαν μὲ τὰ πράγματα· ὅθεν καὶ λέγονται συγκεκριμένα, ἤγουν, σύνθετα ἀπὸ ὑποκείμενόν τι, καὶ ἀπὸ ποιότητας. Διὰ νὰ φανερόνωμεν τὰς ποιότητας ταύτας χωρισμένας ἀπὸ τὰ ὑποκείμενά των, σχηματίζομεν ἐκ τῶν ἐπιθέτων ὀνόματα, τὰ ὁποῖα λέγονται οὐσιαςικὰ ἀφῃρημένα, διότι παραςένουν τὰς ποιότητας, ὡς χωριστὰ πράγματα· τοιαῦτα εἶναι τὰ ἀκόλουθα· ἀλήθεια, εὔνοια, κακία, ἀγαθότης, ἱερωσύνη, ἀκτημοσύνη, ἁγιωσύνη, δικαιοσύνη, ἐκ τῶν, ἀληθὴς, εὔνους, κακὸς, ἀγαθὸς, ἱερὸς, ἀκτήμων, ἅγιος, δίκαιος.

ΠΕΡῚ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΩ͂Ν ΚΑῚ ὙΠΕΡΘΕΤΙΚΩ͂Ν.

Ἐξετάζοντες συναλλήλως τὰ πράγματα κατὰ τὸ σημαινόμενον τῶν ἐπιθέτων των, εὑρίσκομεν ὅτι ἔχουν αὐτὸ ἄλλα εἰς μεγαλήτερον, ἢ μικρότερον

βαθμὸν, καὶ ἄλλα εἰς τὸν πλέον μεγάλον, ἢ εἰς τὸν πλέον μικρόν. Διὰ νὰ φανερόνωμεν λοιπὸν τοὺς βαθμοὺς τούτους, δίδομεν εἰς τὰ ἐπίθετα δύο σχηματισμοὺς διαφόρους, τὸν ἕνα, διὰ νὰ παραςένῃ τὸν μεγαλήτερον ἢ μικρότερον βαθμὸν τοῦ σημαινομένου· καὶ τὸ ἐπίθετον λέγεται τότε συγκριτικόν· τὸν ἄλλον, διὰ νὰ παραςένῃ τὸν πλέον μεγάλον, ἢ τὸν πλέον μικρόν· καὶ τότε λέγεται ὑπερθετικόν. Πρὶν δὲ λάβῃ τὸ ἐπίθετον τοὺς μετασχηματισμοὺς τούτους, λέγεται θετικὸν, διότι παραστένει τὰ πράγματα εἰς τὴν ἰδιαιτέραν των φυσικὴν θέσιν καὶ κατάστασιν· εἶναι δὲ πολλὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ, τῶν ὁποίων θετικὰ ἐπίθετα δὲν εὑρίσκονται.

Ὁ ὁμαλώτερος καὶ συνηθέςερος σχηματισμὸς τοῦ σύγκριτικοῦ εἶναι εἰς τερος, τοῦ δὲ ὑπερθετικοῦ εἰς τατος.

ά. Σχηματίζομεν τὸ συγκριτικὸν προσθέτοντες τὸ τερος εἰς τὸ θετικόν· ὡς, μάκαρ, μακάρτερος· ἄχαρις, ἀχαρίσ-τερος· τὸ δὲ ὑπερθετικὸν, προσθέτοντες τὸ τατος· ὡς μάκαρ, μακάρ-τατος.

β'. Ὅταν τὸ θετικὸν τελειόνῃ εἰς ΟΣ, ἀποβάλλεται τὸ Σ εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ συγκριτικοῦ καὶ ὑπερθετικοῦ· ὡς, μακρ-ὸς, μακρ-ότερος, μακρ-ότατος· καὶ ἐὰν ἡ παραλήγουσα τοῦ θετικοῦ ἦναι βραχεῖα, ἡ λήγουσα Ο μεταβάλλεται εἰς Ω· ὅθεν, σοφ-ὸς, σοφ-ώτερος, σοφ-ώτατος. Ἀπὸ δὲ τὰ εἰς ΑΙΟΣ τινὰ ἀποβάλλουν καὶ τὸ Ο· ὡς, παλαιὸς, παλαίτερος· γεραιὸς, γεραῖτερος· κ. τ. λ.

γ'. Ὅταν τὸ θετικὸν τελειόνῃ εἰς ΕΙΣ, ἀποβάλλεται τὸ Ι· ὡς, χαρί-εις, χαρι-έστερος, χαρι-έστατος.

δ'. Ὅταν τὸ θετικὸν τελειόνῃ εἰς ΑΣ, ΗΣ, ἢ ΥΣ, προσθέτεται τὸ τερος καὶ τατος εἰς τὸ οὐδέτερον· ὡς, μέλας, μέλαν, μελάν-τερος, μελάν-τατος· ἀληθὴς, ἀληθὲς, ἀληθέσ-τερος, ἀληθέσ-τατος· ἡδὺς, ἡδὺ, ἡδύ-τερος, ἡδύ-τατος. Εἰς δὲ τὰ εἰς ΟΥΣ, γινόμενα κατὰ συναίρεσιν ἀπὸ τὰ εἰς ΟΟΣ, προσθέτεται ἁπλῶς τὸ τερος καὶ τατος· ὡς, ἁπλοῦς, ἁπλούςερος, ἁπλούςατος.

έ. Ἐὰν δὲ τὸ θετικὸν τελειόνῃ εἰς ΩΝ, προσθέτεται τὸ τερος καὶ τατος εἰς τὴν πληθυντικὴν ὀνομαστικήν· ὡς, σώφρων, σώφρονες, σωφρονέσ-τερος, σωφρονέσ-τατος. Τὸν σχηματισμὸν τῦτον λαμβάνουν τινὰ καὶ ἀπὸ τὰ εἰς ΟΣ· καθὼς, σπουδαῖος, σπουδαιέςερος, σπουδαιέςατος· ἄφθονος, ἀφθονέςερος, ἀφθονέςατος.

Σχηματισμὸς εἰς ΙΩΝ, ΙΣΤΟΣ.

Εἶναι τινὰ ἐπίθετα εἰς ΟΣ, ΥΣ, καὶ ΡΟΣ, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν φυλάττεται ὁ ἀνωτέρω σχηματισμὸς, ἀλλὰ τὰ μὲν συγκριτικά των τελειόνουν εἰς ΙΏΝ, τὰ δὲ ὑπερθετικὰ εἰς ΙΣΤΟΣ· ὡς,

καλὸς,	καλλίων,	κάλλιςος.
κακὸς,	κακίων,	κάκιςος.
τερπνὸς,	τερπνίων,	τέρπνιςος.
φίλος,	φιλίων,	φίλιςος (1).
ἡδὺς,	ἡδίων,	ἥδιςος (2).
γλυκὺς,	γλυκίων,	γλύκιςος.

(1) Τὸ φίλος κάμνει καὶ φίλτερος, φίλτατος· καὶ φιλαίτερος, φιλαίτατος.

(2) Τὰ εἰς ΥΣ λαμβάνουν καὶ τοῦτον καὶ τὸν ἀνωτέρω σχηματισμόν. Τινὰ ὅμως ἐξ αὐτῶν σχηματίζυν τὸ συγκριτικὸν, μεταβάλλοντα εἰς ΣΣΩΝ τὴν τελευταίαν συλλαβήν· ὡς, βαθὺς, βάσσων· γλυκὺς, γλύσσων, κ. τ. λ. εἶναι δὲ ὁ σχηματισμὸς οὗτος εὔχρηστος εἰς τοὺς ποιητάς.

ταχὺς,	ταχίων (1),	τάχιϛος.
αἰσχρὸς,	αἰσχίων,	αἴσχιϛος.
ἐχθρὸς,	ἐχθίων,	ἔχθιϛος.
οἰκτρὸς,	οἰκτίων,	οἴκτιϛος.
κυδρὸς,	κυδίων,	κύδιϛος.

Σχηματισμὸς εἰς ΙΣΤΕΡΟΣ, ΙΣΤΑΤΟΣ.

Τὸ συγκριτικὸν καὶ ὑπερθετικὸν τῶν εἰς ΑΞ γίνεται κατὰ ἀποβολὴν τοῦ ΟΣ τῆς γενικῆς, καὶ προσθήκην τοῦ ιϛερος, καὶ ιϛατος· ὡς, ἅρπαξ, ἅρπαγος, ἁρπαγίστερος, ἁρπαγίστατος· βλὰξ, βλακὸς, βλακίϛερος, βλακίϛατος.

Τὸν εἰρημένον σχηματισμὸν δέχονται καὶ τὰ εἰς ΗΣ πρωτόκλιτα λαμβανόμενα ἐπιθετικῶς· ὡς, πλεονέκτης, πλεονεκτίϛερος, πλεονεκτίϛατος· πλήκτης, πληκτίϛατος· πότης, ποτίϛατος· κλέπτης, κλεπτίϛατος· πλὴν τοῦ ὑβριστὴς, τὸ ὁποῖον εἰς ἀποφυγὴν τῆς κακοφωνίας κάμνει, ὑβριϛότατος. Ὁμοίως καὶ τινὰ ἀπὸ τὰ εἰς ΟΣ τριτόκλιτα καὶ ΗΣ πεμπτόκλιτα· ὡς, λάλος, λαλίϛερος, λαλίϛατος· ὀλίγος, ὀλιγίϛερος, ὀλιγίϛατος· ψευδὴς, ψευδίϛερος, ψευδίϛατος.

Εἰς τὰ ἐπίθετα ἀγαθὸς, κακὸς, μικρὸς, ἀνταποκρίνονται πολλὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ ἀπὸ ἄλλα θετικὰ σχηματιζόμενα, ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ δὲν εὑρίσκονται εἰς τοὺς συγγραφεῖς.

---

(1) Τὸ θάσσων καὶ θάττων, καὶ τὸ οὐδέτερον αὐτοῦ θᾶσσον καὶ θᾶττον εἶναι πλέον εὔχρηϛον καὶ εἰς τὸν πεζὸν λόγον.

ἀγαθός		
	ἀμείνων	
	ἀρείων,	ἄριςος.
	βελτίων	βέλτιςος.
	βέλτερος	
	κρείσσων	
	κρείττων	κράτιςος.
	κάῤῥων	
	λωΐων	λώϊςος.
	λῴων	λῷςος.
	φέρτερος	φέρτατος. φέριςος. φέρτιςος.

κακός		
	κακώτερος, κακίων	κάκιςος.
	χείρων (1), χερείων	χείριςος.

μικρός	
	μικρότερος.
	μειότερος.
	μείων (2), μεῖςος.
	ἐλάσσων, ἐλάχιςος.
	ἥσσων, ἥκιςος (3).

Τοῦ δὲ *μέγας* τὸ συγκριτικὸν καὶ ὑπερθετικὸν εἶναι, *μείζων*, *μέγιστος*· καὶ τοῦ *πολύς*, *πλείων*, τοῦ ὁποίου τὸ οὐδέτερον *πλεῖον* λέγεται καὶ *πλέον*, καὶ *πλεῖν* Ἀττικῶς· τὸ ὑπερθετικὸν, *πλεῖςος* (4).

Σχηματίζονται συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ καὶ ἀπὸ προθέσεις, καὶ ἀπὸ ἐπιῤῥήματα· ὡς,

πρὸ, πρό -τερος, τατος (ὅθεν τὸ πρῶτος).
ὑπὲρ, ὑπέρ-τερος, τατος (ὅθεν τὸ ὕπατος).
ἄνω, ἀνώ -τερος, τατος.
ἔσω, ἐσώ -τερος, τατος.
ἔξω, ἐξώ -τερος, τατος.

---

(1) Ἐνίοτε σχηματίζονται συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ ἀπὸ ἄλλα ὅμοιά των, ὄχι κυρίως διὰ αὔξησιν ἐπιτάσεως, ἀλλὰ μᾶλλον διὰ χρείαν ποιητικήν· τοιαῦτα εἶναι τὰ ἀκόλουθα· χείρων, χειρότερος· μείων, μειότερος· ἐλάχιςος, ἐλαχιςότερος· κύδιςος, κυδίςατος.

(2) Εὑρίσκεται εἰς τοὺς ποιητὰς καὶ συγκριτικὸν ὀλίζων.

(3) Οὐδέτερον πληθυντικὸν τούτου εἶναι τὸ ἐπιῤῥηματικῶς λαμβανόμενον *ἥκιστα*.

(4) Τὸ αὐτότατος ὑπερθετικὸν τῆς ἀντωνυμίας *αὐτός* εὑρίσκεται εἰς τὸν Ἀριςοφάνην.

ἐγγὺς { ἐγγύ-τερος, τατος. / ἐγγίων, ἔγγιστος.

πρωῒ, πρωϊαί-τερος, τατος.

ὕψι, ὕψιστος. κ. τ. λ.

ΠΕΡΙ' ἈΡΙΘΜΗΤΙΚΩ͂Ν κ. τ. λ.

Εἶναι τινὲς λέξεις, αἱ ὁποῖαι φανερόνουν μόνον τὴν ἀριθμητικὴν ποσότητα τῶν ὑποκειμένων, ἤγουν τὸ πόσα εἶναι· ὅθεν λέγονται ἀριθμητικά. Ταῦτα εἶναι τὰ ἀκόλουθα, πλησίον τῶν ὁποίων σημειόνομεν καὶ τοὺς ἀλφαβητικοὺς καὶ ἀριθμητικοὺς χαρακτῆρας· οἱ ὁποῖοι σημαίνουν τὴν αὐτὴν ποσότητα.

Εἷς	α',	1.	ἐννεακαίδεκα .	ιθ',	19.
δύο	β',	2.	εἴκοσι	κ',	20.
τρεῖς	γ',	3.	εἷς καὶ εἴκοσι	κα',	21.
τέσσαρες	δ',	4.	κ. τ. λ.		
πέντε	ε'.	5.	τριάκοντα , . .	λ',	30.
ἕξ	ς',	6.	τεσσαράκοντα .	μ',	40.
ἑπτά	ζ',	7.	πεντήκοντα . .	ν',	50.
ὀκτώ	η'.	8.	ἑξήκοντα . . .	ξ',	60.
ἐννέα	θ',	9.	ἑβδομήκοντα .	ο',	70.
δέκα	ι',	10.	ὀγδοήκοντα . .	π',	80.
ἕνδεκα	ια',	11.	ἐννενήκοντα . .	ϙ',	90.
δυοκαίδεκα, ἢ δώδεκα . . .	ιβ',	12.	ἑκατόν	ρ',	100.
			διακόσιοι . . .	σ',	200.
τρισκαίδεκα . .	ιγ',	13.	τριακόσιοι . . .	τ',	300.
τεσσαρεσκαίδεκα	ιδ',	14.	τετρακόσιοι . .	υ',	400.
πεντεκαίδεκα .	ιε',	15.	πεντακόσιοι . .	φ',	500.
ἑκκαίδεκα . . .	ις',	16.	ἑξακόσιοι . . .	χ',	600.
ἑπτακαίδεκα . .	ιζ',	17.	ἑπτακόσιοι . .	ψ',	700.
ὀκτωκαίδεκα . .	ιη',	18.	ὀκτακόσιοι . .	ω',	800.

ἐννακόσιοι . . .	π)	900.	μύριοι	,ι,	10000.
χίλιοι	,α,	1000.	δισμύριοι . . .	,κ,	20000.
δισχίλιοι . . .	,β,	2000.	τρισμύριοι . .	,λ,	30000.
τρισχίλιοι . . .	,γ,	3000.	πεντακισμύριοι	,ν,	50000.
τετρακισχίλιοι .	,δ,	4000.	κ. τ. λ. (1)		
πεντακισχίλιοι	,ε,	5000.			
κ. τ. λ.					

Οἱ μεταξὺ τῶν δέκα καὶ εἴκοσι ἀριθμοὶ γράφονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συνθέτως, ὡς φαίνονται ἀνωτέρω· ὅσοι δὲ εἶναι μετὰ τὸν εἴκοσι, διῃρημένως. Παρατηρεῖται δὲ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, ὅτι ἐὰν προηγῆται ὁ μικρότερος ἀριθμὸς, μεσολαβεῖ ὁ καὶ σύνδεσμος· ὡς, δύο καὶ εἴκοσι, κ. τ. λ. ἐὰν δὲ ὁ μεγαλήτερος βάλλεται πρότερος, ἀφίνεται ὁ καί· ὡς, εἴκοσι δύο, κ. τ. λ.

Ἕκαστον ἄθροισμα δέκα μονάδων λέγεται δεκάς· καὶ πλὴν τῶν δύο πρώτων δεκάδων, τὰ ὀνόματα τῶν ἄλλων μορφόνονται ἀπὸ τὰς μονάδας, κατὰ προσθήκην τοῦ κοντα, ἢ ηκοντα· ὡς, τριάκοντα, τεσσαράκοντα, πεντήκοντα, κ. τ. λ.

---

(1) Μεταχειρίζονται ἀριθμητικῶς καὶ τὰ ἀκόλουθα ἓξ κεφαλαιακὰ γράμματα, Ι, Π, Δ, Η, Χ, Μ, διὰ νὰ σημαίνωσι τοὺς ἀριθμοὺς, τῶν ὁποίων εἶναι ἀρχτικά· τὸ Ι ἀρχτικὸν τοῦ ἴος, σημαίνει ἕν· τὸ Π, πέντε· τὸ Δ, δέκα· τὸ Η, ἑκατόν· τὸ Χ, χίλια· τὸ Μ, μύρια. Τὰ γράμματα ταῦτα, πλὴν τοῦ Π, ἐπαναλαμβάνονται ἕως τέσσαρας φορὰς, διὰ νὰ παρασταίνωσι τοὺς ἄλλους ἀριθμούς· ὡς,

Ι,	1.	ΠΙΙΙ,	8.
ΙΙ,	2.	ΠΙΙΙΙ,	9.
ΙΙΙ,	3.	Δ,	10.
ΙΙΙΙ,	4.	ΔΠ,	15.
Π,	5.	ΔΔ,	20.
ΠΙ,	6.	ΔΔΔ,	30.
ΠΙΙ,	7.	ΔΔΔΔ,	40.

Ἐμπεριλαμβάνοντες τὰ ἄλλα εἰς μεγάλον Π, ἐφανέρονεν ὅτι λαμβάνεται πεντάκις ὁ παραστενόμενος ἀριθμὸς ἀπὸ τὸ ἐμπεριλαμβανόμενον γράμμα· οὕτω $\overline{|\Delta|}$, σημαίνει 50: $\overline{|X|}$, 5000. κ. τ. λ.

Ἕκαστον ὁμοίως ἄθροισμα ἑκατὸν μονάδων λέγεται ἑκατοντάς· καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἑκατοντάδων μορφόνονται ὡσαύτως ἀπὸ τὰς μονάδας, κατὰ προσθήκην τοῦ κοσιοι, ἢ ακοσιοι· ὡς, διακόσιοι, τριακόσιοι, τετρακόσιοι, κ. τ. λ.

Τὰ ὀνόματα δὲ τῶν χιλιάδων συντίθενται ἀπὸ τὸ χίλιοι καὶ τὰ ἐπιῤῥήματα, δὶς, τρὶς, τετράκις, κ. τ. λ. Μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον γίνονται καὶ τῶν μυριάδων τὰ ὀνόματα.

Ἀπὸ τὰ ἀριθμητικὰ ὀνόματα τὸ πέντε ἕως τὸ ἑκατὸν, πλὴν τῶν συνθέτων τρισκαίδεκα, τεσσαρεσκαίδεκα, εἶναι ἄκλιτα· τὰ δὲ λοιπὰ κλίνονται τὰ πλειότερα, ὡς ἐπίθετα ὀνόματα.

	Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
Ὀνομαστ.	εἷς (1)	μία	ἓν
Γενικὴ,	ἑνὸς	μιᾶς	ἑνὸς
Δοτικὴ,	ἑνὶ	μιᾷ	ἑνὶ
Αἰτιατ.	ἕνα	μίαν	ἕν.

Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Ὀν. καὶ Αἰτ. δύο (2), ἢ δύω	Γεν. δυῶν
Γεν. καὶ Δοτ. δυοῖν, ἢ δυεῖν (3).	Δοτ. δυσί.

---

(1) Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον κλίνονται καὶ τὰ σύνθετα οὐδεὶς, μηδεὶς, ἀπὸ τὰ, οὐδὲ, μηδὲ, καὶ εἷς, τὰ ὁποῖα λέγονται καὶ διῃρημένως διὰ πλειοτέραν ἐπίτασιν τῆς ἀρνήσεως· ὡς, οὐδὲ εἷς, μηδὲ εἷς. Λέγονται καὶ πληθυντικῶς εἰς τὸ ἀρσενικόν· ὡς, οὐδένες, οὐδενῶν, οὐδένας· μηδένες, μηδενῶν, μηδένας. Εἰς τὸν Ἀριστοτέλην καὶ πολλοὺς μεταγενεστέρους συγγραφεῖς εὑρίσκονται καὶ τὰ σύνθετα μηθεὶς, οὐθεὶς, μηθὲν, οὐθὲν, ἀπὸ τὰ μήτε, οὔτε. Εἰς τὸν Ὅμηρον, τὸ οὔτις.

(2) Τὸ διὰ τοῦ Ο εἶναι τῶν Ἀττικῶν, καὶ τὸ μεταχειρίζονται ἀκλίτως καὶ εἰς τὴν γενικήν. Τὰ δὲ δύω, δυῶν, δυσὶ, δὲν εἶναι Ἀττικά.

(3) Τὸ δυεῖν λέγεται ἐπὶ θηλυκοῦ γένους.

	Ἀρσενικὸν καὶ θηλυκόν.		Οὐδέτερον.	
Ὀν.	τρεῖς	τέσσαρες (1)	τρία	τέσσαρα
Γεν.	τριῶν	τεσσάρων	τριῶν	τεσσάρων
Δοτ.	τρισὶ	τέσσαρσι	τρισὶ	τέσσαρσι
Αἰτ.	τρεῖς.	τέσσαρας.	τρία.	τέσσαρα.

Ἀπὸ τὰ ἀριθμητικὰ ὀνόματα παράγονται καὶ ἐπιῤῥήματα εἰς ΙΣ· ὡς, δὶς, τρὶς, τετράκις, πεντάκις, κ. τ. λ.

Ἀπὸ ταῦτα γίνονται καὶ ἄλλα διάφορα σύνθετα μὲ μεταβολάς τινὰς, τὰς ὁποίας πάσχουν εἰς τὴν σύνθεσιν· ὡς, δίμετρος, τρίμετρος, τετράμετρος, πεντάμετρος, ἑκατόμπυλος, χιλίανδρος, χιλιοτάλαντος, διετὴς, τριετὴς, τριακονταετὴς καὶ τριακοντούτης, κ. τ. λ.

Τακτικά.

Τακτικὰ λέγονται ὅσα φανερόνουν τὴν τάξιν, εἴτε τὸν τόπον, τὸν ὁποῖον κρατεῖ ἕκαστον ὑποκείμενον θεωρούμενον πρὸς ἄλλα. Παράγονται δὲ ἀπὸ τὰ ἀριθμητικὰ, πλὴν τοῦ πρῶτος, καὶ παρασταίνονται πολλάκις μὲ μόνα τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου, ὡς καὶ τὰ ἀριθμητικά.

ά.	πρῶτος.	ιά.	ἑνδέκατος.
β'.	δεύτερος	ιβ'.	δωδέκατος.
γ'.	τρίτος.	ιγ'.	τρισκαιδέκατος.
δ'.	τέταρτος.	ιδ'.	τεσσαρακαιδέκατος.
έ.	πέμπτος.	ιέ.	πεντεκαιδέκατος.
ς'.	ἕκτος.	ις'.	ἑκκαιδέκατος.
ζ'.	ἕβδομος.	ιζ'.	ἑπτακαιδέκατος.
ή.	ὄγδοος.	ιή.	ὀκτωκαιδέκατος.
θ'.	ἔννατος.	ιθ'.	ἐννεακαιδέκατος.
ί.	δέκατος.	κ'.	εἰκοστός.

(1) Καὶ Ἀττικῶς, τέτταρες.

κά. εἰκοστὸς πρῶτος.	σ'. διακοσιοστός.
κ. τ. λ.	κ. τ. λ.
λ'. τριακοστός.	,α. χιλιοστός.
λά. τριακοστὸς πρῶτος, ἢ πρῶτος καὶ τριακοστός. κ. τ. λ.	,β. δισχιλιοστός.
	,ε. πεντακισχιλιοστός.
	,ι. μυριοστός.
μ'. τεσσαρακοστός.	,ρ. δεκακισμυριοστός.
ν'. πεντηκοστός.	ἑκατοντακισμυριοστός.
ϙ'. ἐννενηκοστός.	χιλιακισμυριοστός.
ρ'. ἑκατοστός.	κ. τ. λ.

Τὰ μεταξὺ τοῦ πρώτου καὶ εἰκοστοῦ τακτικὰ, πλὴν τοῦ δεύτερος, ἕβδομος, ὄγδοος, λήγουν εἰς τος. Τὰ δὲ ἄλλα σχηματίζονται εἰς στος· ὡς, εἴκο-σι, εἰκο-στός· τριάκο-ντα, τριακο-στός· ἑκατό-ν, ἑκατο-στός· διακόσιο-ι, διακοσιο-στός· κ. τ. λ.

Εἰς τὰ τακτικὰ, καθὼς καὶ εἰς τὰ ἀριθμητικὰ, ὅταν προηγῆται ὁ μικρότερος ἀριθμὸς, βάλλεται εἰς τὸ μεταξὺ ὁ καὶ σύνδεσμος· ὡς, πρῶτος καὶ τριακοστός· ὅταν δὲ ὁ μεγαλήτερος, ἀποσιωπᾶται· τριακοστὸς πρῶτος.

Ἀπὸ τὰ τακτικὰ ὀνόματα παράγονται ἄλλα εἰς αιος· ὡς, δευτεραῖος, τριταῖος, τεταρταῖος, κ.τ.λ. τὰ ὁποῖα φανερόνουν καιρὸν δύο ἡμερῶν, τριῶν, τεσσάρων, κ. τ. λ.

Τὰ τακτικὰ συντιθέμενα μὲ τὴν λέξιν μόριον, φανερόνουν μέρος τι ὡρισμένον διηρημένης ποσότητος· ὡς, τριτημόριον, τεταρτημόριον, πεμπτημόριον, ἑκτημόριον, κ. τ. λ. (1).

Ἐπιμεριζόμενα.

Διὰ νὰ φανερόνωμεν τὰ μέρη ἑνὸς ὅλου ἀθροίσματος, μεταχειριζόμεθα ὀνόματα τινὰ, τὰ ὁποῖα

(1) Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην μεταχειρίζονται ἁπλῶς καὶ τὰ τακτικὰ, λέγοντες, ἓν τρίτον, δύο τρίτα, κ. τ. λ.

λέγονται ἐπιμεριζόμενα, ὡς παραστένοντα τὰ μέρη εἰς τὰ ὁποῖα τὸ ὅλον ἐπιμερίζεται. Τὰ ὀνόματα ταῦτα εἶναι· ά. ἕκαστος, τὸ ὁποῖον φανερόνει ὅλα τὰ μέρη τοῦ ὅλου λαμβανόμενα χωριστὰ καθ' ἕν, καὶ πρέπει νὰ ἦναι πλειότερα παρὰ δύο· ὡς, ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων. β'. ἑκάτερος· ὅταν τὸ ὅλον σύγκειται ἀπὸ δύο μέρη, τὰ ὁποῖα λαμβάνονται χωριστὰ καθ' ἕν· ὡς, ἑκάτερος τῶν κρινομένων. γ'. ἄλλος, τὸ ὁποῖον φανερόνει ἓν ὑποκείμενον χωριζόμενον ἀπὸ πολλά· ὡς, ἄλλος ἀνθρώπων. δ'. ἕτερος, ὅταν τὸ ὅλον σύγκειται ἀπὸ δύο ὑποκείμενα, καὶ λαμβάνωμεν ἐκ τούτων τὸ ἕν· ὡς, ὁ ἕτερος τῶν κρινομένων.

ΑΝΩ'ΜΑΛΑ ΟΝΟ'ΜΑΤΑ.

Ἴδαμεν ὅτι τὰ ὀνόματα φυλάττουν κανονικήν τινὰ μορφὴν εἰς τὴν κλίσιν, εἰς τὰς πτώσεις, εἰς τὸ γένος καὶ εἰς τοὺς ἀριθμούς των· ὅθεν λέγονται καὶ ὁμαλά. Εὑρίσκονται ὅμως πολλὰ, τὰ ὁποῖα ἐκβαίνουν ἀπὸ τὴν κανονικὴν ταύτην μορφήν, καὶ διὰ τοῦτο ὠνομάσθησαν ἀνώμαλα· ἡ ἀνωμαλία συμβαίνει,

ά. κατὰ τὸ γένος. Ὀνόματα τινὰ ἔχουν διάφορον γένος εἰς τὸν ἑνικὸν καὶ πληθυντικὸν ἀριθμόν· ἤγουν,

Ἀρσενικὸν εἰς τὸν ἑνικὸν, καὶ οὐδέτερον εἰς τὸν πληθυντικόν· ὁ δίφρος, τὰ δίφρα· ὁ ἐρετμὸς, τὰ ἐρετμά· ὁ ζυγὸς, τὰ ζυγά· ὁ μοχλὸς, τὰ μοχλά· ὁ νῶτος, τὰ νῶτα· ὁ σταθμὸς, τὰ σταθμά· ὁ τάρταρος, τὰ τάρταρα· ὁ τράχηλος, τὰ τράχηλα (1).

---

(1) Ἔχουν τὸν οὐδέτερον σχηματισμὸν ἀπὸ τὸν ἄχρηστον ἑνικὸν εἰς ΟΝ.

Ἀρσενικὸν εἰς τὸν ἑνικὸν, ἀρσενικὸν καὶ οὐδέτερον εἰς τὸν πληθυντικόν· ὁ δεσμὸς, οἱ δεσμοὶ, καὶ τὰ δεσμά· ὁ κύκλος, οἱ κύκλοι, καὶ τὰ κύκλα· ὁ λύχνος, οἱ λύχνοι, καὶ τὰ λύχνα. Θηλυκὸν εἰς τὸν ἑνικὸν, θηλυκὸν καὶ οὐδέτερον εἰς τὸν πληθυντικόν· ἡ κέλευθος, αἱ κέλευθοι, καὶ τὰ κέλευθα.

β΄. Κατὰ κλίσιν. Ἐκ τούτων ἄλλα ἔχουν διαφόρους καταλήξεις εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, ὁποῖα τὰ ἀκόλουθα· ἄεθλον καὶ ἀέθλιον· δάκρυ καὶ δάκρυον· δένδρον καὶ δένδρος (τό)· Δημήτηρ καὶ Δήμητρα· θὶς καὶ θίν· μάκαρ, μάκαρς καὶ μακάριος· μάρτυς καὶ μάρτυρ· Μωσῆς καὶ Μωσεύς· πλάνος καὶ πλάνη· πλαστὴρ καὶ πλάστης· ταὼς καὶ ταών· τυφὼς καὶ τυφών· ἅλως καὶ ἅλων· υἱὸς καὶ υἱεὺς, ὅθεν ἡ γενικὴ υἱέος, ἡ δοτ. υἱεῖ, ἡ αἰτ. υἱέα. Δυϊκῶς, υἱέε, υἱέοιν. Πληθ. υἱεῖς, υἱέων, υἱέσι, υἱέας, υἱεῖς· καὶ υἷς, υἷος, υἷϊ, υἷα· ὅθεν τὰ πληθ. υἷες, ἡ δοτ. υἱάσι, κατὰ παρένθεσιν τοῦ Α. Καὶ πολλὰ κύρια ὀνόματα· ὡς, Ἰφικλῆς καὶ Ἴφικλος· Πατροκλῆς καὶ Πάτροκλος· κ. τ. λ.

Τινὰ λαμβάνουν ἀπὸ τὴν αὐτὴν ὀνομαστικὴν διαφόρους πλαγιασμούς· ὡς, Ἄρης, ἡ γενικὴ Ἄρεος καὶ Ἄρεως, καὶ εἰς τοὺς ἐποποιοὺς Ἄρηος· γέλως, γέλω καὶ γέλωτος· κάλως, κάλω καὶ κάλωος· μύκης, μύκου καὶ μύκητος· σκότος, σκότου καὶ σκότεος· Θαλῆς, Θαλοῦ καὶ Θάλητος ἐκ τοῦ Θάλης· θέμις, θέμιδος καὶ θέμιστος· τίγρις, τίγριος καὶ τίγριδος. Καὶ κύρια τινὰ εἰς ΙΣ· Ἀνάχαρσις, Ἀναχάρσιος καὶ Ἀναχάρσιδος. Τοιαῦτα εἶναι καὶ τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ ποῦς· ὅθεν, Οἰδίπους, ἡ γεν. Οἰδίποδος καὶ Οἰδίπου· κ. τ. λ.

Τινὰ λαμβάνουν τὰς πλαγίας των πτώσεις ἀπὸ ἀχρήστους ὀνομαστικάς· ὡς, γάλα, γάλακτος ἐκ τοῦ γάλαξ· γόνυ, γόνατος ἐκ τοῦ γόνας· δόρυ, δόρατος

ἐκ τοῦ δόρας· γυνὴ, γυναικὸς ἐκ τοῦ γύναιξ· οὕτω καὶ ἧπαρ, ἥπατος· ὕδωρ, ὕδατος· φρέαρ, φρέατος· κ. τ. λ. ὁμοίως καὶ Ζεὺς, γεν. Διὸς, δοτ. Διῒ, αἰτ. Δία (ἐκ τοῦ Δίς)· καὶ ποιητικῶς, Ζηνὸς, Ζηνὶ, Ζῆνα (ἐκ τοῦ Ζήν).

Κύρια τινὰ ὀνόματα λήγοντα εἰς ας, ης, υς, κάμνουν τὰς ἄλλας πτώσεις ἀποβάλλοντα τὸ σ, τὴν δὲ αἰτιατικὴν, μεταβάλλοντα αὐτὸ εἰς Ν· ὡς, Θωμᾶς, Θωμᾶ, Θωμᾶν· Ἰησοῦς, Ἰησοῦ, Ἰησοῦν· Δρῆς, Δρῆ, Δρῆν· Διονῦς, Διονῦ, Διονῦν.

γ΄. Τινὰ εἶναι ἄκλιτα. Ἄκλιτα δὲ κυρίως λέγονται, ὅσα φυλάττουν ἀμετάβλητον τὴν λήγουσαν τῆς ὀνομαστικῆς, καὶ διακρίνανται αἱ πτώσεις των μόνον ἐκ τοῦ ἄρθρου· τοιαῦτα εἶναι 1. τὰ ὀνόματα τῶν εἰκοσιτεσσάρων γραμμάτων· 2. τὰ ἀριθμητικὰ ἀπὸ τὸ πέντε ἕως τὸ ἑκατόν· 3. τὰ ἑβραϊκὰ καὶ τἄλλα ξένα ὀνόματα· 4. τὰ μιμητικὰ τῆς φωνῆς τῶν ζώων· ὡς, κοάξ, κοΐ· κ. τ. λ. 5. πᾶν ὄνομα λαμβανόμενον ὡς ὑποκείμενον ὁρισμοῦ, ἢ ἄλλου τινὸς λόγου, μὲ τὸ οὐδέτερον ἄρθρον· ὡς, τὸ Θεὸς, τὸ Μαρία.

δ΄. Τινὰ εἶναι μονόπτωτα, εὔχρηστα δηλαδὴ κατὰ μίαν μόνην πτῶσιν· ὡς, ὀνομαστικὴ ἑνικὴ, δώς. Κλητικὴ ἑνικὴ, ὦ τάν. Πληθυντικὴ ὀνομ. κατακλῶθες. Πληθυντικὴ γενικὴ, ἐάων. Πληθυν. κλητ. ὢ πόποι.

ε΄. Τινὰ δίπτωτα· ὡς, ὀνομ. ἄμφω· γενικὴ, ἀμφοῖν· ὀνομ. λῖς, αἰτιατ. λῖν.

ς΄. Τινὰ τρίπτωτα· ὡς, γενικ. ἀλλήλων· δοτ. ἀλλήλοις· αἰτ. ἀλλήλους. Τὰ ἀκόλουθα ἔχουν ὀνομ. αἰτ. καὶ κλητ. βρέτας, δέμας, λέπας, σέλας, ἦδος, ὄναρ, ὄφελος.

ζ΄. Ἄλλα ἔχουν μόνον πληθυντικὸν ἀριθμὸν, ὁποῖα εἶναι τὰ ὀνόματα τῶν πανηγύρεων· ὡς,

Ὀλύμπια, Ἴσθμια, Πύθια, Νέμεα, κ. τ. λ. Καὶ ὀνόματα τινῶν πόλεων· ὡς, Ἀθῆναι, Μέγαρα, κ. τ. λ.

ή. Ἄλλα μόνον ἑνικόν· ὡς, ἅλς, γῆ, ἔλαιον, πῦρ, κ. τ. λ.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ Ϛ'.

Περὶ παραγωγῆς ῥημάτων.

Παράγονται ῥήματα ἢ ἀπὸ ὀνόματα, ἢ ἀπὸ ἄλλα ῥήματα, ἢ καὶ ἀπὸ ἐπιῤῥήματα. Λαμβάνουν δὲ εἰς τὴν παραγωγήν των διαφόρους σχηματισμοὺς, ἐκ τῶν ὁποίων τινὲς ἔχουν καὶ ἰδιαιτέραν παραστατικὴν δύναμιν, ἢ εἶναι πλέον εὔχρηςοι εἰς σημασίαν τινά· οὕτω, παραδείγματος χάριν,

Τὰ εἰς ΕΩ καὶ ΕΥΩ παραστένουν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖςον τὴν κατάςασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται τὸ ὑποκείμενον· ὡς, νοσέω, ἀσθενέω, πονέω, σωφρονέω, πλουτέω, δουλεύω, χορεύω, θαλαττεύω, κ. τ. λ.

Τὰ εἰς ΣΚΩ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁμοίως, τὴν ἀρχὴν τινὸς καταςάσεως, ὁποῖα τὰ, ἡβάσκω, γενειάσκω, γηράσκω, κ. τ. λ.

Τὰ εἰς ΖΩ, συνέχειαν τῆς πράξεως, ὁποῖα τὰ, αἰάζω, ςενάζω, ῥιπτάζω, αἰτίζω, κ. τ. λ.

Τὰ εἰς ΕΙΩ, ἐπιθυμίαν τινὸς πράξεως· γελασείω, ἀγορασείω, πολεμησείω, κ. τ. λ.

ῬΗ'ΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΟ'ΜΕΝΑ ἈΠΟ' ἈΝΟ'ΜΑΤΑ.

Εἰς τὴν παραγωγὴν τῶν ῥημάτων τὰ ἰσοσύλλαβα ὀνόματα ἀποβάλλουν τὴν λήγουσαν, ἢ τὸ ληκτικὸν σύμφωνον τῆς ὀνομαστικῆς των· ὡς, δυνάς-ης,

δυνασ-εύω· τιμ-ὴ, τιμ-άω· πόλεμ-ος, πολεμ-έω· πτερὸ-ν, πτερό-ω. Τὰ δὲ περιττοσύλλαβα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὴν ΟΣ κατάληξιν τῆς γενικῆς, ὅταν ἦναι μὲ σύμφωνον· ὡς, σώφρων, σώφρον-ος, σωφρον-έω· ὕδωρ, ὕδατ-ος, ὑδατ-όω· φυγὰς, φυγάδ-ος, φυγαδ-εύω· εἰς ὅλα ὅμως δὲν φυλάττεται ἀκριβῶς ἡ ἀναλογία.

Ἀπὸ διαφόρων καταλήξεων ὀνόματα παράγονται ῥήματα·

Εἰς ΕΥΩ.

Γυμνήτης, γυμνητεύω
μαθητὴς, μαθητεύω
κ. τ. λ.
Θάλαττα, θαλαττεύω
κίνδυνος, κινδυνεύω
ὁδὸς, ὁδεύω
παγὶς, παγιδεύω
κόλαξ, κολακεύω
βασιλεὺς, βασιλεύω
ἀληθὴς, ἀληθεύω
θεράπων, θεραπεύω
κ. τ. λ.

Εἰς ΕΩ.

Λύπη, λυπέω
βοηθὸς, βοηθέω
εὐτυχὴς, εὐτυχέω
σώφρων, σωφρονέω.

Εἰς ΟΩ.

Βίος, βιόω
ἄξιος, ἀξιόω
χρυσὸς, χρυσόω
μίλτος, μιλτόω
πλήρης, πληρόω
ἐλάττων, ἐλαττόω
πῦρ, πυρόω.

Εἰς ΑΙΝΩ.

Λύμη, λυμαίνω
χαλεπὸς, χαλεπαίνω
σῆμα, σημαίνω
δυσχερὴς, δυσχεραίνω.

Εἰς ΥΝΩ.

αἶσχος, αἰσχύνω
κάλλος, καλλύνω
σεμνὸς, σεμνύνω
ὀξὺς, ὀξύνω.

Εἰς ΑΩ.

Τιμὴ, τιμάω
χολὴ, χολάω
βοὴ, βοάω
γόος, γοάω
λίπος, λιπάω.

Εἰς ΑΖΩ.

δίκη, δικάζω
θαῦμα, θαυμάζω
χειμὼν, χειμάζω
Δωριεὺς, Δωριάζω
κ. τ. λ.

Εἰς ΙΖΩ.

Πορφύρα, πορφυρίζω
ὅρος, ὁρίζω
θώραξ, θωρακίζω
ἀνὴρ, ἀνδρίζω
γυνὴ, γυναικίζω
Ἕλλην, Ἑλληνίζω
Μῆδος, Μηδίζω (1).

Εἰς ΩΖΩ.

Χρόα, χρώζω
σῶς, σώζω.

Εἰς ΑΩ καὶ ΙΑΩ.

Θάνατος, θανατάω
μαθητὴς, μαθητιάω
ϛρατηγὸς, ϛρατηγιάω
κλαῦσις, κλαυσιάω (2).

Εἰς ΛΛΩ.

Ποικίλος, ποικίλλω
ἄγγελος, ἀγγέλλω.

Εἰς ΑΙΡΩ.

Καθαρὸς, καθαίρω
ἐχθρὸς, ἐχθαίρω.

Εἰς ΣΣΩ.

Πυρετὸς, πυρέσσω
φάρμακον, φαρμάσσω
ἱμὰς, ἱμάσσω
κ. τ. λ.

ῬΗ΄ΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΟ΄ΜΕΝΑ ἈΠΟ῍ ῬΗ΄ΜΑΤΑ.

Εἰς τὴν παραγωγὴν ταύτην παρεντίθενται πολλάκις φωνήεντα καὶ ἓν τῶν ἀκολούθων συμφώνων, ρ, μ, ν, κ, θ, ἢ σκ.

α΄. διὰ παρενθέσεως τοῦ Ρ· φθίω, φθείρω· γεραίω, γεραίρω· ἐλεέω, ἐλεαίρω:

β΄. τοῦ Μ· Τρέω, τρέμω.

γ΄. τοῦ Ν: καθιςάω, καθιστάνω· πλάω, πιμπλάνω· χανδάω, χανδάνω· τίω, τίνω· φθίω, φθίνω· δύω, δύνω· ἱδρύω, ἱδρύνω· ἀλεύω, ἀλεείνω· ἐλάω, ἐλαύνω.

---

(1) Τὰ ἀπὸ κυρίων ὀνομάτων παραγόμενα ῥήματα εἰς ΑΖΩ, ἢ εἰς ΙΖΩ φανερόνουν ὁμοφροσύνην πατριαστικὴν, μίμησιν ἠθῶν, ἢ γλώσσης. Μιμητικὴν σημασίαν ἔχουν καὶ τὰ ἀπὸ προσηγορικῶν παραγόμενα, ὁποῖα τὰ, πιθηκίζω, γυναικίζω, κ. τ. λ.

(2) Τὰ τοιαῦτα ῥήματα παραγόμενα ἀπὸ ὀνόματα οὐσιαςικὰ, φανερόνουν ἐπιθυμίαν τοῦ σημαινομένου πράγματος ἀπὸ τὸ ὄνομα (Βλέπε Σελ. 212.).

Πολλὰ ῥήματα εἰς. ΑΩ προσλαμβάνουν Ι ὁμοῦ μὲ τὸ Ν· ὡς, φάω, φαίνω· δράω, δραίνω· χάω, χαίνω· βάω, βαίνω.

Τὰ πλειότερα ἐκ τῶν εἰς ΕΩ ῥημάτων προσλαμβάνοντα τὸ Ν, μεταβάλλουν καὶ τὸ Ε εἰς Α, καὶ σχηματίζονται εἰς ΑΝΩ, ἢ εἰς ΑΙΝΩ· ὡς, οἰδέω, οἰδαίνω· κερδέω, κερδαίνω· βλαστέω, βλαστάνω· μενέω, μενεαίνω.

Πολλὰ ῥήματα λήγοντα εἰς Ω μὲ σύμφωνον, προσλαμβάνουν Ν, καὶ σχηματίζονται εἰς ΑΝΩ· ὡς, ἵκω, ἱκάνω· θήγω, θηγάνω· λήχω, λαγχάνω· λήθω, λανθάνω· λήβω, λαμβάνω· τεύχω, τυγχάνω.

Πολλὰ ῥήματα τῶν εἰς ΑΩ, ΕΩ, ΟΩ λαμβάνουν δύο Ν καὶ Υ πρὸ τοῦ ληκτικοῦ Ω, καὶ σχηματίζονται εἰς ΥΩ καὶ ΥΜΙ· ὡς, πετάω, πεταννύω, πετάννυμι· κεράω, κεραννύω, κεράννυμι· σκεδάω, σκεδαννύω, σκεδάννυμι· σβέω, σβεννύω, σβέννυμι· ϛορέω, ϛορεννύω, ϛορέννυμι· χόω, χωννύω, χώννυμι.

δʹ. Διὰ παρενθέσεως τοῦ ΣΚ· ἡβάω, ἡβάσκω· φάω, φάσκω· ἱλάω, ἱλάσκω· τυπτέω, τυπτέσκω· ἀρέω, ἀρέσκω· βόω, βόσκω· βρόω, βρώσκω· μεθύω, μεθύσκω.

Τὸ παραλῆγον Ε ἢ Ο πολλάκις μεταβάλλεται εἰς Ι· ὡς, εὑρέω, εὑρίσκω· ἁλόω, ἁλίσκω.

εʹ. Τοῦ Κ· ὡς, ὀλέω, ὀλέκω· ἐρύω, ἐρύκω· ἑστάω, ἑστήκω.

ϛʹ. Τοῦ Θ· ὡς, ἀμυνάω, ἀμυνάθω· διωκάω, διωκάθω· νεμέω, νεμέθω· φλεγέω, φλεγέθω· μινύω, μινύθω· ἐρείκω, ἐρέχθω.

ζʹ. Ἀπὸ τὸν εἰς ΣΩ μέλλοντα τῶν ῥημάτων παράγονται πολλάκις ῥήματα εἰς ΣΕΙΩ, φανερόνοντα ἐπιθυμίαν· ὡς, πολεμησείω, γελασείω, ὀψείω,

ἐλασείω· ὅθεν τὰ τοιαῦτα ῥήματα λέγονται ἐφε-τικά.

ή. Τὰ σχηματιζόμενα ῥήματα διὰ παρενθέσεως τῶν Ρ, Ν, ΣΚ, Κ, Θ, ἔχουν μόνον δύο χρόνους, ἐνεστῶτα καὶ παρατατικὸν (1)· ἐλεαίρω, ἠλέαιρον· κεραννύω, ἐκεράννουν· ὀλέκω, ὤλεκον· τυπτέσκω, ἐτύπτεσκον· φλεγέθω, ἐφλέγεθον· κ. τ. λ.

Ἐνίοτε τὸ ῥῆμα πρὸς ἐπίτασιν τῆς σημασίας του ἐκτείνεται κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν συλλαβῶν· ὡς, ἀλεύω, ἀλύσκω, ἀλυσκάζω· δράω, δράσκω, δρασκάζω· ἑλκύω, ἑλκύζω, ἑλκυστάζω· ἕρπω, ἑρπύζω, ἑρπυστάζω.

ῬΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ἈΠΟ ἘΠΙῤῬΗΜΑΤΑ.

Παράγονται ὁμοίως ῥήματα καὶ ἀπὸ ἐπιῤῥήματα, ὁποῖα τὰ ἀκόλουθα·

Δίχα, διχάζω· νόσφι, νοσφίζω· πέλας, πελάζω· ὀδὰξ, ὀδάξω, καὶ ὀδαξέω· ὀψὲ, ὀψέω· ἐλελεῦ, ἐλελίζω· εὐὰν, ἢ εὐοὶ, εὐάζω· εἶα, εἰάζω· ἰὺ, ἰύζω· οἴμοι, οἰμώζω· ὀτοτοῖ, ὀτοτύζω· αἰαῖ, αἰάζω· ἀλαλὰ, ἀλαλάζω· κ. τ. λ.

ῬΗΜΑΤΑ ἈΝΩΜΑΛΑ.

Ὀλίγα ῥήματα εἶναι εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, τὰ ὁποῖα ἐμποροῦν νὰ σχηματισθῶσι κατὰ τοὺς κανονικοὺς τύπους εἰς ὅλους τοὺς χρόνους καὶ εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις. Τὸ πρώτιστον αἴτιον τῆς

(1) Πολλὰ ὅμως ῥήματα παραλήγοντα τὸ Ν ἢ Ρ, ὅταν μάλιστα τὰ σύμφωνα ταῦτα ἦναι τῶν πρωτοτύπων λέξεων, ἔχουν καὶ μέλλοντα χρόνον, καὶ τοὺς γινομένους ἀπὸ αὐτόν· ὡς, κρίνω, κρινῶ, κέκρικα, κ. τ. λ. σπείρω, σπερῶ, ἔσπαρκα, κ. τ. λ.

ἀνωμαλίας εἶναι ἡ εὐφωνία, διὰ τὴν ὁποίαν εἰς ὅλας τὰς γλώσσας γίνεται πολλάκις παράβασις τῆς τάξεως καὶ ἀναλογίας. Εἰς τὰ ἀνώμαλα ῥήματα οἱ λείποντες χρόνοι ἀναπληροῦνται ἀπὸ ἄλλα ῥήματα εὔχρηστα, ἢ ἀπὸ χρόνους σχηματιζομένους κατ' ἄλλην τινὰ διάλεκτον, ἢ τέλος πάντων ἀπὸ χρόνους, τῶν ὁποίων τὸ θέμα, εἴτε ὁ ἐνεστὼς, εἶναι ἄχρηστος.

Εἰς τὸν ἀκόλουθον κατάλογον τῶν ἀνωμάλων ῥημάτων ἡ πρώτη στήλη περιέχει τὰ ῥήματα, τῶν ὁποίων οἱ ἐνεστῶτες καὶ ἄλλοι τινὲς χρόνοι εἶναι εὔχρηστοι· ἡ δευτέρα στήλη περιέχει τοὺς ἀχρήστους ἐνεστῶτας· καὶ ἡ τρίτη, τοὺς σχηματιζομένους ἐκ τῶν ἐνεστώτων τούτων εὐχρήστους χρόνους.

A.

Ἄγαμαι,	ἀγάω (1)	ἀγάσομαι, ἠγασάμην, ἤγασμαι, ἠγάσθην.
Ἀγνύω ἄγνυμι	ἄγω,	ἄξω, ἦξα, ἦχα, ἦγον καὶ ἔαξα, ἔαχα, ἔαγον, ἔαγα (2).
Ἄγω ἄξω ἦχα	ἀγάγω,	ἤγαγον, ἠγαγόμην.
Ἅδω ἁνδάνω	ἁδέω,	ἁδήσω, ἥδηκα, ἧδον, ἕαδα.

(1) Τὸ ἀγάομαι καὶ ἀγαίομαι εὑρίσκενται εἰς τοὺς ἐπικοὺς ἀντὶ τοῦ φθονῶ, ὀργίζομαι.

(2) Τὸ ῥῆμα τοῦτο φαίνεται ὅτι εἶχε τὴν ἀρχὴν δίγαμμα F, ὅθεν τὸ εἰς τὸν Ὅμηρον (Δ, στ. 2.) καυάξαις ἐμπορεῖ νὰ ληφθῇ ἐκ τοῦ καFFάγω, ὡς καββάλλω, καὶ διὰ τὴν ὁμοιότητα τοῦ F μὲ τὸ Υ, καυάγω (Βλέπε Δίγαμμα).

Τὰ εἰς ΑΖΩ, ΑΘΩ καὶ ΑΙΩ παράγωγα (1).

Αἱρέω αἱρήσω ἥρηκα	ἕλω,	εἷλον, εἱλόμην, ἑλῶ, ἑλοῦμαι, εἱλάμην.
Αἰσθάνομαι,	αἰσθέω,	αἰσθήσομαι, ᾔσθημαι, ᾐσθόμην.
Ἀλδαίνω Ἀλδήσκω	ἀλδέω,	ἀλδήσω, ἤλδηκα.
Ἀλέξω	ἀλέκω, ἀλεξέω,	ἀλεξάμην. ἀλεξήσω.
Ἀλέομαι,	ἀλεύω,	ἤλευσα, ἠλευάμην, καὶ ἠλεάμην.
Ἀλινδέω,	ἀλίω,	ἀλίσω, ἤλικα.
Ἁλίσκω,	ἁλόω,	ἁλώσω, ἁλώσομαι, ἥλωσα, ἥλωκα, ἥλωμαι, ἥλων καὶ ἑάλων.
Ἀλφαίνω,	ἀλφέω,	ἀλφήσω.
Ἁμαρτάνω,	ἁμαρτέω,	ἁμαρτήσω, ἁμαρτήσομαι, ἡμάρτησα, ἡμάρτηκα, ἡμάρτημαι, ἥμαρτον· ποιητικῶς ἤμβροτον.
Ἀνώγω ἀνώξω	ἀνωγέω,	ἠνώγουν, ἀνωγήσω.
ἤνωγα καὶ ἄνωγα	ἀνώγημι,	ἀνώγηθι, ἄνωχθι.
Ἀρέσκω,	ἀρέω,	ἀρέσω, ἀρέσομαι, ἤρεσα, ἠρεσάμην, ἠρέσθην.
Αὐξάνω Αὔξω Ἀέξω	αὐξέω,	αὐξήσω, αὐξήσομαι, ηὔξησα, ηὔξημαι.
Ἄχθομαι,	ἀχθέω,	ἀχθέσομαι, ἠχθέσθην, ἀχθεσθήσομαι.

Τὰ εἰς ΑΩ καὶ ΙΑΩ παράγωγα (Βλέπε σελ. 212).

---

(1) Βλέπε ἀνωτέρω σελ. 209 — 212.

B.

Βαίνω	βάω,	βήσω, βήσομαι, ἔβησα, ἐβησάμην, βέβηκα, βέβημαι, βέβαα, β'. μέλ. βέομαι.
	βιβάω,	μετοχ. ἐνεσ. βιβῶν.
	βίβημι,	β'. ἀόρισ. ἔβην, ὑποτ. βείω, μετοχ. ἐνεσ. βιβάς.
Βάλλω βαλῶ ἔβαλον βέβολα	βλέω,	βλήσω, βέβληκα, βέβλημαι, ἐβλήθην, βληθήσομαι.
	βαλλέω,	βαλλήσω.
	βλῆμι,	β'. ἀόρ. ἔβλην· εὐκτ. μέσ. β'. πρόσ. βλεῖο.
Βιώσκω	βιόω,	βιώσω, βεβίωκα, βεβίωμαι, ἔβιον.
	βίωμι,	ἐβίων.
Βλαστάνω,	βλαστέω,	βλαστήσω, βεβλάστηκα, ἔβλαστον.
Βόσκω	βοσκέω,	βοσκήσω, βοσκήσομαι, βεβόσκηκα.
	βόω,	βώσω, βέβωκα.
Βούλομαι,	βουλέω,	βουλήσομαι, βεβούλημαι, ἐβουλήθην.
Βρώσκω	βρόω,	βρώσω.
	βρῶμι,	ἔβρων.
Βιβρώσκω	βεβρώθω,	βεβρώθοιμι.

Τὰ εἰς ΒΩ ῥήματα, ἔχοντα πρὸ τοῦ ΒΩ σύμφωνον· ὡς, φ έ ρ β ω.

Γ.

Γάμω ἔγημα ἐγημάμην	γαμέω,	γαμήσω, γαμέσομαι, ἐγάμησα, γεγάμηκα, γεγάμημαι, ἐγαμήθην.
Γηράσκω	γηράω,	γηράσω, ἐγήρασα, γεγήρακα.
	γήρημι,	ἐνεσ. ἀπαρ. γηράναι, μετ. γηράς.

Γίγνομαι Γίνομαι(1)	γενέω,	γενήσομαι, ἐγενησάμην, γεγένημαι, ἐγενήθην, ἐγενόμην.
	γείνω,	ἐγεινάμην, γέγονα.
	γάω,	γέγαα.
Γιγνώσκω Γινώσκω	γνόω,	γνώσω, γνώσομαι, ἔγνωκα, ἔγνωσμαι, ἐγνώσθην, γνωσθήσομαι.
	γνῶμι,	ἔγνων.

Δ.

Δαίω, τὸ μανθάνω	δαέω,	δαήσω, δαήσομαι, δεδάηκα, ἐδάην, δέδαα.
Δαίω, τὸ διαιρῶ	δάζω,	δάσω, δάσομαι, ἔδασα, ἐδασάμην, δέδακα, δέδασμαι.
Δάκνω,	δήκω,	δήξω, δήξομαι, ἔδηξα, δέδηχα, δέδηγμαι, ἐδήχθην, ἔδακον.
Δαρθάνω,	δαρθέω,	δαρθήσομαι, δεδάρθηκα, ἐδάρθην, ἔδαρθον.
Δείδω δείσω δέδεικα	δείδιμι,	προς. δέδιθι, καὶ δείδιθι.
	δίω,	ἔδιον, δέδια.
Δέομαι (2),	δεέω,	δεήσομαι, δεδέημαι, ἐδεήθην, δεηθήσομαι.
Διδάσκω διδάξω δεδίδαχα	διδασκέω,	διδασκήσω.
Διδράσκω διδράξω	δράω,	δράσω, ἔδρασα.
	δρῆμι,	ἔδρην, καὶ ἔδραν.

---

(1) Ὁ παλαιὸς σχηματισμὸς ἦτο, γίγνομαι· ὁμοίως καὶ τοῦ κατωτέρω, γιγνώσκω, τὰ ὁποῖα ὕστερον ἀπέβαλαν τὸ Ν.

(2) Ἀπὸ τὴν ἐνεργητικὴν φωνὴν δέω εἶναι τὸ ἀπρόσωπον δεῖ, ἔδει, δεήσει, δέοι, δέῃ, δεῖν, δέον.

Δοκέω, ποιητικῶς δοκήσω δεδόκηκα	δόκω,	δόξω, δέδοχα, δέδογμαι.
	δοάω,	δοάσομαι, ἐδοασάμην, καὶ κατὰ συγκοπ. ἐδοάμην.
Δύναμαι	δυνάω,	δυνήσομαι, ἐδυνησάμην, δεδύνημαι, ἐδυνήθην.
	δυνάζω,	ἐδυνάσθην.
Δύνω	δύω,	δύσω, δύσομαι, δέδυκα, δέδυσμαι.
	δῦμι,	ἔδυν.

Τὰ εἰς ΔΩ ἔχοντα σύμφωνον πρὸ τοῦ ΔΩ· ὡς, κυλίνδω.

Ε.

Ἔδω ἕσω ἧκα	ἐδέω,	ἔδηκα, ἐδέσθην, ἔδηδα.
	ἐδόω,	ἔδοκα, καὶ ἐδήδοκα, ἐδήδομαι.

Τὰ εἰς ΕΘΩ παράγωγα, ὡς, φλεγέθω, ἐκ τοῦ φλέγω.

Εἴδω εἴσω εἶδον, ἴδον οἶδα	εἰδέω,	εἰδήσω, εἴδησα, εἴδηκα, ὑπερσ. ᾔδειν.
	εἴδημι,	ἐνεσ. εὐκτ. εἰδείην, ἀπαρ. εἰδέναι.

Τὰ εἰς ΕΙΝΩ ποιητικὰ, ὡς, ἐρεείνω.

Εἴρω ἐρῶ ἔρομαι	εἰρέω,	εἰρήσομαι.
	ἐρέω,	ἐρήσομαι, εἴρηκα, εἴρημαι, εἰρέθην.

Τὰ εἰς ΕΙΩ σημαίνοντα ἔφεσιν, σκοπὸν, ὡς, ὀψείω (1).

(1) Βλέπε σελ. 209.

Ἐλαύνω(1),	ἐλάω,	ἐλάσω (2), ἤλασα, ἠλασάμην, ἤλακα καὶ ἐλήλακα, ἤλαμαι καὶ ἤλασμαι, ἠλάθην καὶ ἠλάσθην.
Ἔῤῥω,	ἐῤῥέω,	ἐῤῥήσω, ἤῤῥησα.
Ἐρυθαίνω,	ἐρυθέω,	ἐρυθήσω.
Ἔρχομαι,	ἐλεύθω,	ἐλεύσομαι, ἤλευσα, ἤλυθον καὶ κατὰ συγκοπ. ἦλθον· μέσ. παρακ. ἤλυθα καὶ ἐλήλυθα.
Ἔσθω, ἐσθίω	ἔδω (Βλέπε 218).	
Εὕδω,	εὑδέω,	εὑδήσω.
Εὑρίσκω,	εὑρέω,	εὑρήσω, εὑρησάμην, εὕρηκα, εὕρημαι, εὑρέθην, εὑρεθήσομαι, εὗρον, εὑρόμην, καὶ εὑράμην (3).
Ἔχω, ἕξω	σχέω,	σχήσω, σχήσομαι, ἔσχηκα, ἔσχημαι, ἐσχέθην, σχεθήσομαι, ἔσχον, ἐσχόμην.
	σχῆμι,	β΄. ἀόρ. προςακτ. σχές.
Ἕψω,	ἑψέω,	ἑψήσω, ἑψήσομαι.

Z.

Ζάω, ζήσω	ζῆμι,	ἔζην.
Ζωννύω, Ζώννυμι	ζόω,	ζώσω, ἔζωσα, ἐζωσάμην, ἔζωκα, ἔζωσμαι, ἐζώσθην.

(1) Ἡ ἀρχὴ τούτου εἶναι ἔλω, ὅθεν Βοιωτικῶς, ἐλάω, Αἰολικῶς, ἐλαύω, καὶ Δωρικῶς, ἐλαύνω.

(2) Εἰς τὸν χρόνον τοῦτον ἀποβάλλεται τὸ Σ, καὶ γίνεται κατὰ συναίρεσιν, ἐλῶ, ἐλᾷς, ἐλᾷ· τὸ δὲ ἔλσαι εἶναι ἐκ τοῦ ἔλλω.

(3) Τῶν μὴ Ἀττικῶν.

Θ.

Θέλω,	θελέω,	θελήσω, ἐθέλησα, τεθέληκα.
Θηγάνω,	θήγω,	θήξω, ἔθηξα, ἐθηξάμην, τέθηχα, τέθηγμαι.
Θιγγάνω,	θίγω,	θίξομαι, ἔθιγον.
Θνήσκω θνήξω	θνάω,	τέθνηκα, τέθναα, τέθνεικα καὶ τέθνεια.
	θήνω,	ἔθανον· μ. β΄. μέλλ. θανοῦμαι.
	τεθνήκω,	τεθνήξω, τεθνήξομαι.
	τέθνημι,	β΄. ἀόρ. ἔθνην· ἐνεσ. προστακτ. τέθναθι· εὐκτ. τεθναίην· ἀπαρ. τεθνάναι· μετοχ. τεθνάς.
Θορνύω Θόρνυμι	θορέω,	θορήσω, ἔθορον.

I.

Ἱδρύνω,	ἱδρύω,	ἱδρύσω, ἵδρυσα, ἱδρυσάμην, ἵδρυκα, ἵδρυμαι, ἱδρύθην.
Ἱζάνω	ἱζάω,	ἱζήσω, ἵζησα.
	ἵζω,	ἵσω, ἶσα.

Τὰ εἰς ΙΖΩ παράγωγα, ὡς, πολεμίζω, ἐκ τοῦ πολεμέω.

Ἰθύνω,	ἰθύω,	ἰθύσω, ἴθυσα.
Ἱκνέομαι,	ἵκω,	ἵξω, ἵξομαι, ἱξάμην, ἶγμαι, ἱκόμην, ἶξον.
Ἱλάσκομαι ἱλάξομαι	ἱλάω,	ἱλάσομαι, ἱλασάμην, ἵληκα, ἱλάσθην, ἱλασθήσομαι.
	ἵλημι,	ἵλαθι· ἐνεσ. μέσ. ἵλαμαι.
Ἵπτημι ἔπτην	πτάω,	πτήσω, πέπτηκα, πέπταμαι.

K.

Καίω καύσω κέκαυκα	κήω,	ἔκηα καὶ ἔκεια, ἐκηάμην καὶ ἐκειάμην, ἔκαον, ἐκάην.
Κεραννύω κεράννυμι κίρνημι	κεράω,	κεράσω, ἐκέρασα, ἐκερασάμην, κερασθήσομαι.
	κράω,	κράσω, κέκρακα, κέκραμαι, ἐκράθην, κραθήσομαι.
Κερδαίνω κερδανῶ κεκέρδακα	κερδέω,	κερδήσω, κερδήσομαι, ἐκέρδησα, κεκέρδηκα.
Κιχάνω Κίχημι	κιχέω,	κιχήσομαι, ἐκίχησα, ἐκιχησάμην, ἔκιχον.
Κλάζω κλάγξω κέκλαγχα	κλήγω,	μέσ. παρακ. κέκληγα.
Κλαίω κλαύσω κέκλαυκα	κλαιέω,	κλαιήσω.
Κλύω,	κλῦμι,	προςακτ. κλῦθι καὶ κέκλυθι.
Κορεννύω Κορέννυμι	κορέω,	κορέσω, ἐκόρεσα, ἐκορεσάμην, κεκόρηκα, κεκόρημαι, ἐκορέσθην.
Κρεμαννύω Κρεμάννυμι	κρεμάω,	κρεμάσω, ἐκρέμασα, ἐκρεμασάμην, ἐκρεμάσθην.
	κρέμημι,	κρέμαμαι.
Κτείνω κτενῶ ἔκτακα	κτῆμι,	ἔκτην, μέσ. β'. ἀόρ. ἐκτάμην, ἀπαρ. κτᾶσθαι, μετοχ. κτάμενος.
Κυλίνδω	κυλίω,	κυλίσω.
	κυλινδέω,	κυλινδήσω.

Λ.

Λαγχάνω,	λήχω,	λήξω, λήξομαι, λέληχα, Ἀττ. εἴληχα, εἴληγμαι, ἔλαχον, μέσ. παρακ. λέλογχα.
Λαμβάνω	λήβω,	λήψομαι, λέληφα, Ἀττ. εἴληφα, λέλημμαι καὶ εἴλημμαι, ἐλήφθην καὶ εἰλήφθην, ληφθήσομαι, ἔλαβον, ἐλαβόμην.
	λαβέω,	λελάβηκα.
	λάμβω,	λάμψομαι, ἐλαμψάμην, ἐλάμφθην.
Λανθάνω,	λήθω,	λήσω, λήσομαι, λέλησμαι καὶ λέλασμαι, ἐλήσθην, ἔλαθον, ἐλαθόμην, λέληθα.

Μ.

Μανθάνω,	μαθέω,	μαθήσομαι, ἐμαθησάμην, μεμάθηκα, ἔμαθον.
Μάχομαι,	μαχέω,	μαχήσομαι καὶ μαχέσομαι, ἐμαχεσάμην, μεμάχημαι, β΄. μέλ. μαχοῦμαι.
Μέλλω,	μελλέω,	μελλήσω, ἐμέλλησα.
Μέλω (1),	μελέω,	μελήσω, ἐμελησάμην, μεμέληκα, μεμέλημαι καὶ μέμβλημαι, ἐμελήθην, ἔμελον, μέμηλα.
Μιγνύω Μίγνυμι	μίγω,	μίξω, μίξομαι, ἔμιξα, μέμιχα, μέμιγμαι, μεμίξομαι, ἐμίχθην, β΄. ἀόρ. παθ. ἐμίγην, μιγήσομαι.

(1) Εἶναι κυρίως εὔχρηστον λαμβανόμενον ἀπροσώπως.

Μιμνήσκω, μνάω,		μνήσω, μνήσομαι, ἔμνησα, ἐμνησάμην, μέμνημαι, ἐμνήσθην, μνησθήσομαι.
Μίμνω,	μενέω,	μεμένηκα.
Μοργνύω Μόργνυμι Ὀμόργνυμι	μόργω,	μόρξω, ἐμορξάμην.
Μύκω μέμυκα ἔμυκον	μυκάω,	μυκήσω.

N.

Ναίω,	νάω,	νάσομαι, ἔνασα, ἐνασάμην, ἐνάσθην.

Τὰ εἰς ΝΑΩ καὶ ΝΕΩ παράγωγα, ὡς, περνάω ἐκ τοῦ περάω.

O.

Ὀδάξω,	ὀδαξέω,	ὀδαξήσω.
Ὄζω ὄσω μέσ. παρακ. ὦδα	ὀζέω,	ὀζέσω καὶ ὀζήσω, ὤζεσα.
Οἰδαίνω Οἰδάνω Οἰδίσκω	οἰδέω,	οἰδήσω, ᾤδησα, ᾤδηκα.
Οἴομαι Οἶμαι	οἰέω,	οἰήσομαι, ᾤημαι, ᾤμην, ᾠήθην.
Οἴχομαι	οἰχέω,	οἰχήσομαι, ᾤχηκα, ᾤχημαι.
β'. ἀόριστος ᾠχόμην	οἰχόω,	οἴχωκα.
Ὀλισθαίνω Ὀλισθάνω	ὀλισθέω,	ὠλίσθησα, ὠλίσθηκα, ὤλισθον, ὠλίσθην.

Ὀλλύω Ὄλλυμι	ὀλέω,	ὀλέσω, ὤλεσα, ὤλεκα, ὠλέσθην, ὦλον, ὠλόμην, ὀλοῦμαι, ὦλα καὶ ὄλωλα.
Ὀμνύω Ὄμνυμι	ὀμόω,	ὀμόσω, ὤμοσα, ὠμοσάμην, ὤμοκα καὶ ὀμώμοκα, μέσ. β΄. μέλ. ὀμοῦμαι.
Ὄνημι Ὀνίνημι	ὀνέω,	ὀνήσω, ὀνήσομαι, ὤνησα, ὠνησάμην καὶ ὠνάμην, ὤνημαι, ὠνάθην.
Ὀσφραίνομαι,	ὀσφρέω,	ὀσφρήσομαι, ὠσφρόμην.
Ὀφείλω Ὄφλω	ὀφειλέω,	ὀφειλήσω, ὠφείληκα, ὤφειλον καὶ ὤφελον.
Ὀφλισκάνω	ὀφλέω,	ὀφλήσω, ὤφληκα.

Π.

Πάσχω	πήθω,	πείσομαι Βοιωτικ. ἀντὶ πήσομαι, ἔπαθον.
	παθέω,	παθήσω, ἐπάθησα, πεπάθηκα.
	πένθω,	μ. παρακ. πέπονθα καὶ πέποσθα.
Περνάω Πέρνημι Πιπράσκω Πρίαμαι	περάω,	κατὰ συγκοπ. πράω, πράσω, πέπρακα, πέπραμαι, πεπράσομαι, ἐπράθην, πραθήσομαι.
Πέσσω,	πέπτω,	πέψω, ἔπεψα, πέπεμμαι, ἐπέφθην.
Πεταννύω Πετάννυμι	πετάζω,	πετάσω, ἐπέτασα, πεπέτακα καὶ πέπτακα, πέπτασμαι, ἐπετάσθην.
Πηγνύω Πήγνυμι	πήγω,	πήξω, ἔπηξα, ἐπηξάμην, πέπηχα, ἐπήχθην, ἐπάγην, παγήσομαι, πέπηγα.

Πίνω Πῶμι	πόω,	πώσω, πέπωκα, πέπωμαι καὶ πέπομαι, ἐπόθην.
	πίω,	ἐν. μέσ. πίομαι, πίσομαι, ἔπιον, β'. μέλ. πιοῦμαι.
	πῖμι,	προςακτ. πῖθι.
Πιπίσκω,	πίω,	πίσω, ἔπισα.
Πίπλημι Πίμπλημι Πιμπλάνω	πλάω,	ἔπλησα, ἐπλησάμην.
Πίπτω	πτόω,	πέπτωκα.
	πέτω,	ἔπεσα, ἐπεσάμην.
	πεσέω,	ἔπεσον, β'. μέλ. πεσοῦμαι.
Πτάρνυμαι,	πταίρω,	ἔπταρον.
Πυνθάνομαι,	πεύθω,	πεύσομαι, πέπυσμαι, ἐπυθόμην, πυθοῦμαι.

Ρ.

Ῥέζω ῥέζω ἔρεξα	ἔργω,	Ἀττικ. ἔρδω, ἔρξω, μ. παρακ. ἔοργα.
Ῥέω,	ῥυέω,	ῥυήσω, ῥυήσομαι, ἐῤῥύηκα, ἐῤῥύην.
Ῥηγνύω Ῥήγνυμι	ῥήγω,	ῥήξω, ἔῤῥηξα, ἐῤῥηξάμην, ἔῤῥηγα καὶ ἔῤῥωγα, ἐῤῥάγην, ῥαγήσομαι.
Ῥωννύω Ῥώννυμι	ῥόω,	ῥώσω, ἔῤῥωσα, ἔῤῥωκα, ἔῤῥωμαι, ἐῤῥώσθην.

Σ.

Σβεννύω Σβέννυμι	σβέω,	σβέσω, ἔσβεσα, ἔσβεκα καὶ ἔσβηκα, ἐσβέσθην, σβεσθήσομαι.
	σβῆμι,	ἔσβην.
Σκεδαννύω Σκεδάννυμι	σκεδάζω,	σκεδάσω, ἐσκέδασα, ἐσκέδασμαι, ἐσκεδάσθην.

Σκέλλω	σκλάω,	ά. αόρ. ἔσκηλα, ἔσκληκα.
	σκλῆμι,	ἀπαρέμφ. σκλῆναι.

Τὰ εἰς ΣΚΩ παράγωγα σχηματίζουν τοὺς χρόνους των ἀπὸ τὰ πρωτότυπά των ῥήματα, ὡς, εὑρίσκω, εὑρήσω, κ. τ. λ. ἐκ τοῦ εὑρέω.

Σπένδω,	σπείω,	σπείσω, σπείσομαι, ἔσπεισα, ἐσπεισάμην, ἔσπεισμαι, ἐσπείσθην.
Στορεννύω Στορέννυμι Στόρνυμι	ϛορέω,	ϛορέσω, ϛορῶ, ἐϛόρεσα, ἐϛορεσάμην.
Στρωννύω Στρώννυμι	ϛρόω,	ϛρώσω, ἔϛρωσα, ἐϛρωσάμην, ἔϛρωμαι.
Σχέθω,	σχέω,	(Βλέπε Ἔχω, σελ. 219).

Τ.

Τέμνω (1) τεμῶ	τεμέω,	τεμήσω, κατὰ συγκ. τμήσω, τέτμηκα, τέτμημαι, ἐτμήθην.
	τμήγω,	τμήξω, ἔτμαγον, ἐτμάγην, τμαγήσομαι.
Τίκτω,	τέκω,	τέξω, τέξομαι, ἐτέχθην, ἔτεκον, ἐτεκόμην, τέτοκα.
Τιτράω Τίτρημι	τράω,	τρήσω, ἔτρησα, τέτρημαι, ἐτρήθην.
	τιτραίνω,	ά. αόρ. ἐτίτρηνα.
Τιτρώσκω,	τρόω,	τρώσω, τρώσομαι, ἔτρωσα, τέτρωμαι, ἐτρώθην, τρωθήσομαι.

(1) Εὑρίσκεται τέμνω καὶ τάμνω· τὸ πρῶτον ἐκ τοῦ τέμω, τὸ δὲ ἄλλο ἐκ τοῦ τάμω· ὅθεν οἱ β. Ἀόριστοι ἔτεμον, καὶ ἔταμον.

Τρέχω	δραμέω,	δεδράμηκα,
θρέξω	δρέμω,	ἔδραμον, β΄. μέσ. μέλλ. δραμοῦμαι, δέδρομα.
Τρώγω ἔτραγον	φάγω,	φάγομαι, β΄. μέσ. μέλλ. φαγοῦμαι, ἔφαγον.
Τυγχάνω	τυχέω,	τυχήσω, ἐτύχησα, τετύχηκα.
	τεύχω,	τεύξομαι, τέτευχα, τέτυγμαι, τετύξομαι, ἐτύχθην, ἔτυχον.

Υ.

Ὑπισχνέομαι, ὑποσχέω, ὑποσχήσομαι, ὑπέσχημαι, ὑπεσχόμην.

Τὰ εἰς ΥΘΩ παράγωγα ῥήματα, ὡς, φθινύθω ἐκ τοῦ φθέω.

Τὰ εἰς ΥΩ πολυσύλλαβα, ὡς, σβεννύω.

Φ.

Φάσκω,	φάω,	φήσω, ἔφησα.
	φημὶ,	ἔφην, ἐφάμην.
Φέρω	οἴω,	οἴσω, οἴσομαι, οἴσθην, οἰσθήσομαι.
	ἐνέγκω,	α΄. ἀόρ. ἤνεγκα, ἠνεγκάμην, ἠνέχθην, ἤνεγκον, ἠνεγκόμην.
	ἐνέκω,	α΄. ἀόρ. ἤνεικα, ἠνεικάμην, ἐνήνεγμαι, ἠνέχθην.
	ἐνέχω,	μέσ. παρακ. ἐνήνοχα.
	φορέω,	φορήσω, ἐφόρησα, πεφόρημαι. Κατὰ συγκοπ. φρέω, φρήσω, κ. τ. λ.
	φρῆμι,	β΄. ἀόρ. προστακτ. φρές.
Φθάνω	φθάω,	φθάσω, φθήσομαι, ἔφθασα, ἔφθακα.
	φθῆμι,	ἔφθην.

Φθίνω,	φθίω,	φθίσω, φθίσομαι, ἔφθισα, ἔφθικα, ἔφθιμαι.
Φύω φύσω πέφυκα	φῦμι,	ἔφυν (1).

X.

Χαίρω χαρῶ κέχαρκα	χαρέω,	χαρήσω, χαρήσομαι, κεχάρηκα, κεχάρημαι, κεχαρήσομαι, ἐχάρην.
	χαιρέω,	χαιρήσω, ἐχαίρησα.
Χάσκω Χασκάζω	χαίνω,	χανῶ, χανοῦμαι, ἔχανον, κέχανα, καὶ κέχηνα.
Χρὴ, ἐκ τοῦ χρῆμι· τοῦ χράω· εὐκτ.		ἐχρῆν καὶ χρῆν· χρήσει, ἐκ χρείη, ἀπαρεμφ. χρῆναι.
Χρωννύω Χρώννυμι	χρόω,	χρώσω, κέχρωμαι καὶ κέχρωσμαι.
Χωννύω Χώννυμι	χόω,	χώσω, ἔχωσα, κέχωσμαι, ἐχώσθην, χωσθήσομαι.

Ω.

Ὠθέω ὠθήσω	ὤθω,	ὤσω, ὦσα, ὦσμαι, ὤσθην.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ' ἘΠΙῤῬΗΜΑ'ΤΩΝ.

Παράγονται ἐπιῤῥήματα ἀπὸ ὀνόματα, ῥήματα, ἀντωνυμίας καὶ προθέσεις.

Ἀπὸ ὀνόματα ἐπίθετα.

ά. Εἰς ΩΣ, ἀπὸ ἰσοσύλλαβα, κατὰ τροπὴν τοῦ Ο τῆς ὀνομαστικῆς τῶν ἰσοσυλλάβων καὶ τῆς γενικῆς

(1) Ὁ παρακείμενος πέφυκα καὶ ὁ β΄. ἀόριστος ἔφυν ἔχουν σημασίαν παθητικὴν ἢ μέσην.

τῶν περιττοσυλλάβων· καλῶς, σοφῶς, σωφρόνως, χαριέντως, ἀληθῶς.

β'. Εἰς, ΘΙ, ΧΟΥ͂, ΧΗ͂· ἄλλοθι, πάντοθι, πανταχοῦ, ἀλλαχῆ, πανταχῆ, κ. τ. λ.

γ'. Εἰς ΙΝΔΗΝ· ἀριςίνδην.

δ'. Εἰς ΕΙ, ἢ Ι· πανδημεὶ, ἀμαχητί.

Ἀπὸ ὀνόματα οὐσιαστικά·

ά. Εἰς ΑΔΗΝ· λογάδην, σποράδην.

β'. Εἰς ΙΝΔΗΝ· πλουτίνδην.

γ'. Εἰς ΗΔΟ'Ν· σπειρηδὸν, ἀγεληδὸν, σωρηδόν.

δ'. Εἰς ΑΔΟ'Ν· ἀμειβαδόν.

έ. Εἰς ΕΙ, ἢ Ι ἀπὸ δοτικὴν οὐσιαςικῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖςον συνθέτων· πανςρατὶ, αὐτοψεὶ, αὐτολεξεί.

ς'. Εἰς ΑΞ, ΙΞ, ἢ ΥΞ, ἀπὸ δοτικὴν ὁμοίως οὐσιαστικῶν· ἐναλλὰξ, λὰξ, ὀδὰξ, ἀναμὶξ, πύξ.

Ἀπὸ τὸν παθητικὸν παρακείμενον τῶν ῥημάτων.

ά. Εἰς ΔΗΝ· γράβδην, κρύβδην, συλλήβδην, βάδην, διαῤῥήδην.

β'. Εἰς ΣΤΙ'· Ἑλληνιστὶ, Ἑβραϊστὶ, Ῥωμαϊςὶ, γυναικιστί.

Ἀπὸ ἀντωνυμίας· ἐκεῖ, κ. τ. λ.

Ἀπὸ προθέσεις· ἄνω, κάτω, ἔξω· κ. τ. λ.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ Ζ'.

Κανόνες γενικοὶ περὶ τῶν τόνων (1).

ά. Πᾶσα βραχεῖα, ἢ ἐκ τῆς θέσεώς της μακρὰ συλλαβὴ, ἂν ἔχῃ τόνον, ὀξύνεται· ὡς, λόγος, ἄστρον (2).

---

(1) Βλέπε σελ. 5.

(2) Λέξεων τινῶν τὸ παραλῆγον δίχρονον φωνῆεν περισπᾶται· ὡς, μᾶλλον, πρᾶγμα, πρᾶγος, πρᾶος, κ. τ. λ. κυρίως ὅμως ἡ περισπωμένη των προέρχεται ἀπὸ συναίρεσιν.

β΄. Πᾶσα παραλήγουσα φύσει μακρὰ, ὅταν εὑρίσκεται προτήτερα ἀπὸ λήγουσαν βραχεῖαν, λαμβάνει περισπωμένην, ἂν ἦναι τόνου δεκτική· ὡς, πῆμα, στρῶμα (1).

γ΄. Πᾶσα δίφθογγος εἶναι φύσει μακρὰ, πλὴν τῆς ΑΙ καὶ ΟΙ, αἱ ὁποῖαι θεωροῦνται ὡς βραχέα φωνήεντα, ὅταν εὑρίσκωνται εἰς τὸ τέλος τῆς λέξεως χωρὶς σύμφωνον· ὅθεν, μοῦσαι, χρῆσται (2).

δ΄. Πᾶσα μακρὰ συλλαβὴ, ὅταν ἦναι προτήτερα ἀπὸ ἄλλην μακρὰν εἰς τὴν αὐτὴν λέξιν, καὶ δέχεται τόνον, ὀξύνεται· ὡς, φήμη, χώρα.

έ. Ἡ ὀξεῖα τῆς ληγούσης μεταβάλλεται εἰς βαρεῖαν, ὅταν ἦναι ἀδιάκοπος ἀκολουθία τοῦ λόγου.

ϛ΄. Πᾶσα συλλαβὴ προερχομένη ἀπὸ συναίρεσιν, περισπᾶται· ὡς, ποιῶ, συκῆ, μνᾶ.

ζ΄. Αἱ μονοσύλλαβοι λέξεις καὶ μὴ συνηρημέναι, ὀξύνονται· ὅς, πούς, χείρ, φθείρ, κ. τ. λ., πλὴν τῶν, αἶ, νῦν, οὖν, ὗς, δρῦς, μῦς, γραῦς, ναῦς, οὖς, πᾶς, πῦρ (3).

ή. Τῶν μονοσυλλάβων τῆς πέμπτης κλίσεως ἡ γενικὴ καὶ δοτικὴ τονίζονται εἰς τὴν λήγουσαν, αἱ δὲ ἄλλαι πτώσεις των εἰς τὴν παραλήγουσαν· ὡς,

---

(1) Ὥςτε, ὥςπερ, εἴπερ, τοίνυν, κ. τ. λ. εἶναι δύω λέξεις, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ δευτέρα ἐγκλίνει τὸν τόνον της εἰς τὴν πρώτην (Βλέπε ἐγκλιτικά). Ἀπὸ δὲ τὰ εἰς Ξ λήγοντα, ὅσα ἔχουν τὴν λήγουσαν ἐκτεινομένην, παροξύνονται· ὡς, θώραξ, κήρυξ, φοίνιξ· ὅσα δ᾽ ἔχουν αὐτὴν βραχυνομένην, προπερισπῶνται· ὡς, αὖλαξ, ὁμῆλιξ, πῖδαξ.

(2) Πλὴν τῶν εὐκτικῶν· διότι εἰς ταῦτα ἡ ΑΙ καὶ ΟΙ μένουν μακραί· ὡς, ποιήσαι, χρυσώσαι· τὸ δὲ οἶκοι εἶναι ἀντὶ οἴκῳ.

(3) Μονοσύλλαβοι τινὲς λέξεις βαλλόμεναι εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ λόγου πρὸ ἄλλων λέξεων, προφέρονται χωρὶς τόνον· τοιαῦται εἶναι αἱ ἀκόλουθοι· ού, ὡς, εἰ, ἐν, εἰς, ἐξ, ὁ, ἡ, οἱ, αἱ· ἐκ τούτων ὅμως τινὲς, ὅταν βάλλωνται εἰς τὸ τέλος τοῦ λόγου, τονίζονται· ὡς, κακῶν ἔξ· θεὸς ὥς· πῶς γὰρ οὔ;

χειρὸς, χειρὶ, χεροῖν, χειρῶν, χερσὶ, χεῖρα, χεῖρε, χεῖρας· πλὴν τοῦ τὶς, ὅταν λαμβάνεται ἐρωτηματικῶς· καὶ τῶν, δᾴδων, δμώων, θώων, κράτων, λάων, παίδων, πάντοιν, πάντων, πᾶσι, Τρώων, φώτων, ὤτοιν, ὤτων.

θ'. Αἱ πολυσύλλαβοι λέξεις, ἐὰν ἔχωσι τὴν λήγουσαν βραχεῖαν, προπαροξύνονται· ὡς, ἄνθρωπος, ἅγιος· ἐὰν δὲ μακρὰν, παροξύνονται· ὡς, ἀνθρώπου, ἁγίου.

Ἀπὸ τὸ πρῶτον μέρος τοῦ κανόνος τούτου ἐξαιροῦνται,

1. Ὁ παθητικὸς παρακείμενος τῶν μετοχῶν, ὅς τις παροξύνεται· ὡς, γεγραμμένος, πεποιημένος· ὁμοίως καὶ ὁ ἐνεργητικὸς καὶ παθητικὸς παρακείμενος, καὶ ὁ μέσ. ἀόρ. β'. τῆς ἀπαρεμφάτου, ὡς, τετυφέναι, τετύφθαι, τετυπέναι, τυπέσθαι· καὶ ὁ ἐνεστὼς τῆς ἀπαρεμφάτου τῶν εἰς ΜΙ· δεικνύναι.

2. Τὰ εἰς ΕΟΣ καὶ ΕΟΝ ῥηματικά· ὡς, γραπτέος, γραπτέον.

3. Τὰ εἰς ΙΚΟΣ, ΘΟΣ, ΛΟΣ, ΡΟΣ, ΣΤΟΣ, τὰ ὁποῖα ὀξύνονται· καὶ ἄλλα τινὰ, τὰ ὁποῖα ἐμπορεῖ τις νὰ μάθῃ διὰ τῆς μελέτης.

4. Αἱ πλάγιοι πτώσεις τῶν ὀξυτόνων περιττοσυλλάβων· ὡς, λαμπὰς, λαμπάδος· τυπεὶς, τυπέντος.

5. Πολλὰ παράγωγα ὀνόματα· ὡς, παιδίον, ἐναντίος (1).

6. Τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ βάλλω, πολέω, χέω, ὅταν δὲν περιλαμβάνεται πρόθεσις· ἐκηβόλος, τηλεβόλος, πυροβόλος· δικασπόλος,

---

(1) Βλέπε σελ. 185.

θεμιστοπόλος, θαλαμηπόλος· οἰνοχόος, ὑδροχόος, φυλλοχόος (1).

7. Τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ τίκτω, κτείνω, τρέφω, καὶ ἐξ ὀνόματος, ὅταν σημαίνωσιν ἐνέργειαν, παροξύνονται· ὡς, πρωτοτόκος, ξιφοκτόνος, λαοτρόφος· ὅταν ὅμως λαμβάνωνται εἰς παθητικὴν σημασίαν, προπαροξύνονται· ὡς, πρωτότοκος, ξιφόκτονος, λαότροφος.

8. Τὰ σύνθετα ἐπίθετα ἀπὸ ὀνόματα καὶ ῥήματα μέσου παρακειμένου· ὡς, ἀστρολόγος, οἰκονόμος, παμφάγος, ἐργολάβος.

9. Πολλὰ ἄλλα σύνθετα, τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον μέρος, ἢ τὸ δεύτερον φυλάττει τὸν πρὸ τῆς συνθέσεως τόνον του· ὡς, ἀπόδος, ἐπίσχες, κατεῖχον, συνῆλθον (2).

Ἐξαιροῦνται ἀπὸ τὸ δεύτερον μέρος τοῦ αὐτοῦ κανόνος (231, θ′),

1. Τὰ εἰς ΩΣ Ἀττικῶς κλινόμενα· Μενέλεως, εὔγεως· πόλις, πόλεως· ἔτι τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ γέλως, φιλόγελως· καὶ ἡ Ἰωνικὴ γενική· ὡς, Πηληϊάδεω.

2. Τὰ εἰς ΕΥΣ, ΗΣ, Ω καὶ ΩΣ, τῶν ὁποίων ἡ γενικὴ λήγει εἰς ΟΣ, καθαρόν· ὡς, βασιλεὺς, εὐκλεής· ἔτι οἱ δεύτεροι ἀόριστοι τῶν μετοχῶν, καὶ ὁ παθητικὸς ἀόριστος αὐτῶν· ὡς, ἀγαγὼν, ποιηθείς· ἔτι ὁ Ἀττικὸς ἢ δεύτερος μέλλων· ἀγγελῶ, κομιῶ.

---

(2) Ἐξαιροῦνται καὶ ἐκ τούτων τινὰ σημαίνοντα πάθος ἢ κατάστασιν, τὰ ὁποῖα ὑπάγονται εἰς τὸν γενικὸν κανόνα· ὡς, δίβολος, δύσβολος, ἡλιόβολος· ἀκρόπολος, δίπολος, ὑψίπολος· ὀλιγόχοος, πολύχοος.

(1) Φυλάττουν τὸν τόνον των εἰς τὴν σύνθεσιν τὰ περισπώμενα, οἱ παρακείμενοι καὶ δεύτεροι ἀόριστοι τῶν μετοχῶν καὶ ἀπαρεμφάτων, οἱ δισύλλαβοι ἀόριστοι· ὡς, εἶκα, ἀφεῖκα, καὶ τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ ἦν, ἔσαι, ὢν· ὡς, παρῆν, παρέσαι, παρών.

ι. Ἡ γενικὴ πληθυντικὴ τῶν ὀνομάτων τῆς ά. καὶ β΄. κλίσεως, λαμβάνει πάντοτε περισπωμένην· ὡς, προφητῶν, οὐσιῶν· πλὴν τῶν ἐτησίων, χλούνων, χρήστων, ἀφύων· καὶ πλὴν τῶν ἐπιθέτων θηλυκῶν, τὰ ὁποῖα φυλάττουν εἰς τὴν αὐτὴν συλλαβὴν τὸν τόνον τῆς γενικῆς τοῦ ἀρσενικοῦ· ὡς, ἅγιος, ἁγίων, ἁγία, ἁγίων.

ιά. Ἡ γενικὴ καὶ δοτικὴ τῶν ὀξυτόνων ὀνομάτων τῆς ά., β΄., γ΄., κλίσεως περισπᾶται· ὁμοίως καὶ τῆς δ΄., ὅταν ἦναι ὀξύτονα, πλὴν τῆς ἐνικῆς γενικῆς.

ιβ΄. Ἡ εἰς ΕΥ καὶ ΟΙ ἐνικὴ κλητικὴ περισπᾶται.

ιγ΄. Αἱ ἀντωνυμίαι ὀξύνονται· πλὴν τῶν, οὗτος, ἐκεῖνος, δεῖνα· καὶ πλὴν τῶν εἰς ΤΕΡΟΣ· ὡς, ἡμέτερος, ὑμέτερος, σφέτερος.

ιδ΄. Ὀξύνονται καὶ οἱ προςακτικοὶ δεύτεροι ἀόριστοι, ἐλθὲ, εἰπὲ, εὑρὲ, ἰδὲ, λαβὲ, διὰ νὰ διακρίνωνται ἀπὸ τὸν δεύτερον ἀόριστον τῆς ὁριστικῆς.

ιέ. Αἱ προθέσεις βαλλόμεναι κατόπιν τῆς πτώσεώς των, ἀναβιβάζουν τὸν τόνον· ὡς, θεοῦ ἄπο· πλὴν τῆς ἀνὰ, διὰ, πρὸς διάκρισιν τῆς ἄνα κλητικῆς τοῦ ἄναξ, καὶ τῆς Δία αἰτιατικῆς τοῦ Δεὺς, ἢ Δίς.

ις΄. Τὰ ἄκλιτα ὀξύτονα ἀποβάλλουν τὸν τόνον των ὁμοῦ μὲ τὸ τελικὸν φωνῆεν· ὡς, ἀλλ᾽ ἄγε, παρ᾽ ἐμοῦ· τὰ δὲ κλιτὰ, ὅταν ἀποβάλλωσι τὸ τελικὸν φωνῆεν, λαμβάνουν ὀξεῖαν εἰς τὴν παραλήγουσαν· ὡς, δεῖν᾽ ἔπαθον, φήμ᾽ ἐγώ.

ιζ΄. Τὰ συνῃρημένα περισπῶνται, ὅταν ἡ πρώτη τῶν συναιρουμένων συλλαβῶν ὀξύνεται· ὡς, νόος, νοῦς· φιλέομεν, φιλοῦμεν· ὅταν δὲ ἄλλη, φυλάττουν τὴν ὀξεῖάν των· ὡς, φίλεε, φίλει· ἑςαὼς, ἑςώς· πλὴν τῶν εἰς ΕΟΣ ἐπιθέτων, τὰ ὁποῖα γίνονται ἀπὸ ὀνόματα μετάλλων· ὡς, ἄργυρος, ἀργύρεος, ἀργυροῦς· καὶ πλὴν τῶν,

ἀδελφίδεος, ἀδελφιδοῦς· λίνεος, λινοῦς· πορφύρεος, πορφυροῦς· φοινίκεος, φοινικοῦς.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ Η'.

Περὶ ἐγκλιτικῶν.

Ἐγκλιτικὰ κυρίως λέγονται λέξεις τινὲς, αἱ ὁποῖαι ἐγκλίνουν, ἤγουν ςρέφουν καὶ μεταβιβάζουν τὸν τόνον των εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης λέξεως· εἰς περιςάσεις ὅμως τινὰς τὸν ἀποβάλλουν παντάπασιν· εἰς ἄλλας δὲ πάλιν τὸν φυλάττουν.

Αἱ ἐγκλιτικαὶ αὗται λέξεις εἶναι αἱ ἀκόλουθοι· μου, μευ, μοι, με, σου, σεο, σευ, σοι, τοι, σε, οὗ, οἷ, ἕ, μιν, σφε, σφιν, σφωε, σφισι, σφεας· τὸ ἀόριςον τις, τι, εἰς ὅλας τὰς πτώσεις καὶ διαλέκτους· ὡς, του, τευ, τῳ.

Τὰ ῥήματα ειμι καὶ φημι, εἰς τὸν ὁριστικὸν ἐνεςῶτα, πλὴν τοῦ φὴς, εἶ καὶ εἶς.

Τὰ ἐπιῤῥήματα πη, που, πω, πως, ποθεν, ποθι, ποτε· ἐξαιρεῖται, ὅταν λαμβάνωνται ἐρωτηματικῶς.

Οἱ σύνδεσμοι γε, τε, κε, κεν, θην, νυ, νυν, περ, ῥα, τοι.

Καὶ τὸ δε κατόπιν τῶν αἰτιατικῶν, ὅταν φανερόνωσι τὸν τόπον, εἰς τὸν ὁποῖον γίνεται ἡ κίνησις· ὡς, οἶκόν δε νέεσθαι.

Ἐγκλίνουν δὲ, εἴτε μεταβιβάζουν τὸν τόνον των εἰς τὴν τελευταίαν συλλαβὴν τῆς προηγουμένης λέξεως, ὅταν ἡ λέξις αὕτη ἦναι προπαροξύτονος, ἢ προπερισπωμένη· ὡς, ἤκουσά τινος, δέδωκά τῳ, ἦλθέ μοι.

Ἀποβάλλουν τὸν τόνον των τὰ ἐγκλιτικὰ, ὅταν ἦναι κατόπιν λέξεων περισπωμένων· ὡς, ἀγαπᾷς με, ἀγαθοῦ τινος· ἢ κατόπιν λέξεων ὀξυτόνων. ὡς, ἀνήρ τις, ἀνδρός τινος· ἢ τέλος πάντων, ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις ἦναι παροξύτονος, τὸ δὲ ἐγκλιτικὸν, μονοσύλλαβον· ὡς, ἄνδρα σου.

Φυλάττουν ἐξ ἐναντίας τὸν τόνον των, ά. ὅταν ἦναι εἰς τὴν ἀρχὴν τȣ̃ λόγȣ· ὡς, φασὶ ποτέ (1). β΄. διʼ ἔμφασιν· ὡς, ὄνομα σοῦ τοῦ πατρός.

Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι φυλάττουν τὸν τόνον των, ὅταν ἦναι κατόπιν τῶν προθέσεων, μὲ τὰς ὁποίας συντάσσονται, ἢ τοῦ συνδέσμου ἤ· ὡς, περὶ σοῦ, ἐν σοὶ, παρὰ σφίσιν, ἕνεκα σοῦ, ἢ σοί.

Τὰ δισύλλαβα ἐγκλιτικὰ φυλάττουν τὸν τόνον των, ὅταν ἦναι κατόπιν λέξεως παροξυτόνου· ὡς, λόγος ἐστί.

Ὅταν συμπέσωσι πολλὰ ἀλλεπάλληλα ἐγκλιτικὰ, τὸ πρῶτον λαμβάνει τὸν τόνον τοῦ δευτέρου, καὶ οὕτω καθεξῆς· ὅθεν καὶ λέγονται συνεγκλιτικά· ὡς, εἴ τίς τινά φησί μοι παρεῖναι.

---

(1) Τὸ ἑνικὸν τρίτον πρόσωπον τοῦ εἰμὶ ἀναβιβάζει τὸν τόνον εἰς τὴν παραλήγουσαν, ὅταν ἦναι εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου· ὡς, ἔςι Θεὸς· ἢ κατόπιν τῶν, ἀλλʼ, εἰ, καὶ, οὐκ, ὡς, τοῦτʼ· παραδείγματος χάριν, ἀλλʼ ἔςι, εἰ ἔςι, καὶ ἔςι, οὐκ ἔςι, κ. τ. λ.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ Θ'.

Περὶ τῶν ψιλουμένων καὶ δασυνομένων.

Ὅσαι λέξεις ἀρχίζουν ἀπὸ φωνῆεν, ἢ ψιλοῦνται, ἢ δασύνονται· αἱ πλειότεραι ὅμως λαμβάνουν ψιλήν· ὥστε ἐμποροῦμεν νὰ ἔχωμεν ὡς γενικὸν κανόνα, ὅτι πᾶσα λέξις ἀρχίζουσα ἀπὸ φωνῆεν ψιλοῦται· καὶ νὰ θεωρῶμεν τὰς δασυνομένας, ὡς ἐξαιρέσεις τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος.

Δασυνόμεναι λέξεις.

Τὰ ἄρθρα ὁ, ἡ, οἱ, αἱ.

Τὰ ἀριθμητικά, εἷς, ἕξ, ἑπτά, ἑκατόν, καὶ τὸ ἅπαξ.

Τὰ ἐπιμεριζόμενα, ἕκαστος, ἑκάτερος, ἕτερος, πλὴν τοῦ ἄλλος.

Αἱ πληθυντικαὶ ἀντωνυμίαι τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου προσώπου, ἡμεῖς, ὑμεῖς, κ. τ. λ. καὶ αἱ ἑνικαὶ τοῦ τρίτου· οὗ, οἷ, ἕ.

Αἱ δεικτικαί, οὗτος, αὕτη.

Αἱ ἀναφορικαί, ὅς, ἥ, ὅ· καὶ τὰ ἀναφορικὰ ὀνόματα, ὅσος, οἷος, ἡλίκος.

Τὰ δεικτικὰ καὶ ἀναφορικὰ ἐπιῤῥήματα, οὕτως, ὥς, ὧδε, ὅτε, ὅθεν, ὁπότε, ὁπηνίκα, ἡνίκα.

Τὰ ἀθροιστικά, ἅμα, ἅπας.

Οἱ αἰτιολογικοὶ σύνδεσμοι, ἵνα, ὅπως, πλὴν τοῦ ὄφρα.

Ὁ ἐναντιωματικός, ὅμως.

Ὅσαι λέξεις ἀρχίζουν ἀπὸ Υ· ὡς, ὑπό, ὑπέρ, υἱός, ὑγιής.

Ὅσα εἶναι σύνθετα ἢ παράγωγα ἀπὸ δασυνόμενα, δασύνονται καὶ ταῦτα· ὅθεν, ἑξήκοντα, ἑβδομήκοντα, ἡμέτερος, ὑμέτερος, ἡμεδαπὸς, ἑὸς, ἑαυτοῦ, ὅδε, ἥδε, ὅς τις, ἥτις, κ. τ. λ.

Ἡ δασεῖα τῆς ὀνομαστικῆς φυλάττεται καὶ εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις.

Ἡ δασεῖα τοῦ ἐνεστῶτος φυλάττεται καὶ εἰς τοὺς ἄλλους χρόνους, καὶ ἂν γένῃ μεταβολὴ, ἢ πρόσθεσις φωνήεντος· ὅθεν, ὁρῶ, ὥρων καὶ ἑώρων.

Σιμὰ τῶν προειρημένων εἶναι καὶ ἄλλαι δασυνόμεναι λέξεις, αἱ ὁποῖαι δὲν περιλαμβάνονται εἰς γενικοὺς κανόνας· ὅθεν σημειοῦνται ἰδιαιτέρως εἰς τὸν ἀκόλουθον πίνακα.

Ἅβρα	ἅλυσις	ἕδνος	Ἕλλενος
Ἁβραὰμ	ἁμαρτάνω	ἕδος	Ἕλλην
ἁγνὸς	ἅμιλλα	ἑδοῦμαι	Ἑλλήσποντος
ἅγιος	ἅμμα	ἕδρα	Ἑλικὼν
ᾅδης	ἁμὶς	ἑέλδωρ	ἕλιξ
ἁδρὸς	ἁνδάνω	ἕζομαι	ἑλίσσω
ἅζομαι	ἁπαλὸς	εἱλύω	ἑλκύω
αἷμα	ἁπλοῦς	εἷμα	ἕλκω
αἱρῶ	ἅπτομαι	εἱμαρμένη	ἕλμινς
αἱροῦμαι	ἅρμα	εἵργω	ἕλος
αἱμύλος	ἁρμόζω	εἱρκτὴ	ἑλύσσω
αἷμος	ἁρπάζω	εἱρμὸς	ἕνος
ἅλας	ἅρκυς	εἵω	ἑορτὴ
ἅλις	ἅτερος	εἵως	ἕπομαι
ἅλς	ἁφὴ	Ἑκάβη	ἕρκος
ἁλίζω	ἅψεα	ἑκὰς	ἑρμηνεύω
Ἁλικαρνασσὸς	ἁψίκορος	Ἑκάτη	Ἑρμῆς
ἁλίσκω	ἁψὶς	ἑκὼν	ἕρπω
ἅλλομαι	Ἑβραῖος	Ἑλένη	ἕρση

ἑστιῶ	ἡλικία	Ἡφαιστίων	ἵσταμαι
ἑταῖρος	ἥλιος	Ἥφαιστος	ὁδὸς
ἕτοιμος	ἡμέρα	ἱδρύω	ὁλκὰς
εὕδω	ἥμερος	ἱέραξ	ὁμαλὸς
εὑρίσκω	ἥμισυ	ἱερὸς	ὅμιλος
ἑφθὸς	ἧμων	ἵημι	ὅμοιος
ἕψω	ἡνία	ἱκανὸς	ὁμοῦ
ἑώα	ἧπαρ	ἱκάνω	ὁπλὴ
ἕωλος	Ἡρακλῆς	ἱκετεύω	ὅπλον
ἕως	Ἡρόφιλος	ἱκνοῦμαι	ὁρίζω
ἥβη	Ἡρώδης	ἱλαρὸς	ὅρκος
ἡβὸς	Ἡρωδιανὸς	ἵλεως	ὅρμος
ἡγοῦμαι	Ἥρων	ἱμὰς	ὅρος
ἥδομαι	ἥρως	ἱμάσσω	ὁρῶ
ἡδύνω	Ἡσίοδος	ἱμείρω	ὅσιος
ἡδὺς	ἥσσων	ἵμερος	ὥρα
ἥκιστα	ἥσυχος	ἵππος	ὡραῖος
ἥκω	ἡττῶμαι	ἵπταμαι	ὡρακιῶ.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ Ι'.

Περὶ Ὀρθογραφίας.

Ὅλη ἡ γραμματικὴ διδάσκει τὸ ὀρθῶς γράφειν· ἰδιαιτέρως ὅμως λέγεται Ὀρθογραφία τὸ ἄθροισμα τινῶν κανόνων, οἱ ὁποῖοι μᾶς διδάσκουν μὲ ποῖα φωνήεντα, ἢ διφθόγγους γράφονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἱ διάφοροι συλλαβαὶ τῶν λέξεων. Δὲν ἀρκεῖ ὅμως νὰ μάθωμεν μόνον τοὺς κανόνας τούτους, ἀλλὰ πρέπει νὰ παρατηρῶμεν καὶ τὴν ἐτυμολογίαν τῶν λέξεων, τὴν παραγωγὴν, τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν ἀναλογίαν· διότι εἰς ταῦτα ἐπιστηρίζονται καὶ οἱ κανόνες.

Λήγοντα εἰς Η.

Τὰ εἰς Η θηλυκά· τιμὴ, δικαιοσύνη.

Τὰ εἰς ΗΣ ἰσοσύλλαβα· κριτὴς, ποιητής.

Τὰ εἰς ΗΣ περιττοσύλλαβα, τῶν ὁποίων ἡ γενικὴ συναιρεῖται εἰς ΟΥΣ, ἢ γίνεται κατὰ πρόσθεσιν τοῦ Τ· Δημοσθένης, Δημοσθένους· ἀληθὴς, ἀληθοῦς· Λάχης, Λάχητος· Θάλης, Θάλητος. Ἔτι τὰ ἀπὸ τῶν εἰς ΟΣ εἰς ΟΤΗΣ θηλυκὰ ἀφῃρημένα· ἅγιος, ἁγιότης· ὅσιος, ὁσιότης.

Τὰ εἰς ΗΝ· ποιμὴν, φρὴν, μήν· πλὴν τοῦ Γόρτυν, μόσσυν, φόρκυν.

Τὰ εἰς ΗΡ· πατὴρ, μήτηρ, ἀνήρ· πλὴν τοῦ χεὶρ, φθεὶρ, εἶρ, εἰνάτειρ, σάπφειρ, διὰ τῆς ΕΙ· καὶ πλὴν τοῦ πῦρ, ψίθυρ, διὰ τοῦ Υ.

Τὰ εἰς ΗΞ ἀπὸ τοῦ πλήττω γινόμενα· βουπλήξ· καὶ ὅσα δωρικῶς προφέρονται εἰς ΑΞ, ὁποῖα τὰ μύρμηξ, νάρθηξ (1).

Λήγοντα εἰς Ι.

Τὰ εἰς Ι οὐδέτερα οὐσιαστικά· πέπερι, σίνηπι· πλὴν τοῦ ἄςυ, γόνυ, δόρυ, μῶλυ, πῶϋ· καὶ πλὴν τῶν γινομένων ἀπὸ τὰ εἰς ΥΣ ἐπίθετα· ἡδὺς, ἡδύ· βραχὺς, βραχύ· κ. τ. λ. διὰ τοῦ Υ.

Τὰ δικατάληκτα εἰς ΙΝ καὶ ΙΣ· δελφὶν, καὶ δελφίς· ἀκτὶν, καὶ ἀκτίς· ῥὶν, καὶ ῥίς· θὶν, καὶ θίς.

Τὰ εἰς ΙΣ, τῶν ὁποίων ἡ γενικὴ λαμβάνει Δ ἢ Θ· Πάρις, Πάριδος· ἐλπὶς, ἐλπίδος· Νηρηὶς, Νηρηΐδος· ὄρνις, ὄρνιθος· πλὴν τοῦ κλεὶς, διὰ τῆς

(1) Οἱ Δωριεῖς μεταχειρίζονται τὸ Α ἀντὶ τοῦ Η· ὅθεν συμπεραίνεται ὅτι τὰ εἰς ΑΞ Δωρικῶς προφερόμενα γράφονται κοινῶς διὰ τοῦ Η.

ΕΙ· χλαμὺς, διὰ τοῦ Υ· καὶ πλὴν τῶν κλινομένων διὰ τοῦ ΝΤ, τὰ ὁποῖα γράφονται διὰ τῆς ΕΙ· ὡς, χαρίεις, χαρίεντος· τυπεὶς, τυπέντος, κ. τ. λ.

Τὰ εἰς ΙΨ· σκνὶψ, λίψ· πλὴν τοῦ γὺψ, γρὺψ, χάλυψ, διὰ τοῦ Υ.

Λήγοντα εἰς Υ.

Τὰ εἰς ΥΣ τριγενῆ ἐπίθετα· ἡδὺς, πλατὺς, βραχὺς, καὶ πολλὰ εἰς ΥΣ οὐσιαστικά· ὡς, στάχυς, πῆχυς, ἔγχελυς, βότρυς, πέλεκυς, πρέσβυς, πίτυς.

Τὰ μονοσύλλαβα, μῦς, δρῦς, σῦς, ὗς.

Τὰ εἰς ΥΞ· στὺξ, φρὺξ, ἄντυξ, κήρυξ· πλὴν τοῦ θρὶξ, στὶξ, φρὶξ, ἶξ, ἧλιξ, κύλιξ, πέρδιξ, σάλπιγξ, τέττιξ, φοίνιξ, χοῖνιξ, διὰ τοῦ Ι. καὶ πλὴν τοῦ προὶξ διὰ τῆς ΟΙ· καὶ ἔτι πλὴν τοῦ μύρμηξ, νάρθηξ, καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ πλήττω, διὰ τοῦ Η.

Λήγοντα εἰς Ω.

Τὰ εἰς ΩΣ καὶ ΩΝ Ἀττικά· Μενέλεως, εὔγεως, εὔγεων.

Τὰ εἰς Ω, ΩΝ, ΩΡ, ΩΣ καὶ ΩΨ, πεμπτόκλιτα εἴτε περιττοσύλλαβα· Λητὼ, μείζων, ὕδωρ, αἰδὼς, τετυφὼς, Κύκλωψ· πλὴν τοῦ ἄορ, ἦτορ, καὶ πλὴν τῶν εἰς ΟΝ καὶ ΟΣ οὐδετέρων ἀσυναιρέτων, διὰ τοῦ Ο· τὸ μεῖζον, τὸ γεγραφὸς, τὸ τεῖχος· καὶ ἔτι πλὴν τῶν συνθέτων ἀπὸ τοῦ ὄψ· εὐρύοψ, μέροψ· καὶ πλὴν τοῦ Αἰθίοψ, Οἴνοψ, Κέκροψ, Πέλοψ.

Λήγοντα εἰς ΑΙ.

Τὰ εἰς ΑΙΞ· γύναιξ, αἶξ· πλὴν τῶν γινομένων ἀπὸ τοῦ τέκω, καλλίτεξ, ἐπίτεξ· καὶ πλὴν τοῦ ἕξ.

Τὰ εἰς ΑΙΣ· δαὶς, σαὶς, παῖς.

Λήγοντα εἰς ΕΙ.

Τὰ εἰς ΕΙΣ κλινόμενα διὰ τοῦ ΝΤ· χαρίεις, χαρίεντος· αἰγλήεις, αἰγλήεντος· τυπεὶς, τυπέντος.

Παραλήγοντα.

Ε.

Τὰ εἰς ΕΑΣ· βορέας, Ἀνδρέας· πλὴν τοῦ Μιχαίας.

Τὰ εἰς ΕΑΡ οὐδέτερα· φρέαρ, ϛέαρ, κτέαρ.

Τὰ θηλυκὰ εἰς ΕΔΗ, ΕΔΩΝ, ΕΖΑ, ΕΛΛΑ, ΕΝΗ, ΕΡΑ, ΕΡΙΣ, ΕΣΣΑ, καὶ ὅσα πρὸ τοῦ ΡΑ ἔχουν δύο σύμφωνα· πέδη, σηπεδὼν, τράπεζα, δίκελλα, Ἑλένη, ἡμέρα, ἔρις, χαρίεσσα, ἕδρα, ἔχθρα· πλὴν τοῦ μάκαιρα, ἰοχέαιρα, χίμαιρα, μάχαιρα, νέαιρα, διὰ τῆς ΑΙ.

Τὰ εἰς ΕΛΟΣ, ΕΜΟΣ, ΕΜΝΟΝ, ΕΜΩΝ, ΕΝΟΣ παντὸς γένους· μέλος, ἄμπελος, πόλεμος, ἄνεμος, κρήδεμνον, βέλεμνον, Πολέμων, ξένος, κενός· πλὴν τῶν συνθέτων ἀπὸ τοῦ αἷμα· ὁμαίμων, πολυαίμων· καὶ πλὴν τοῦ Λακεδαίμων, αἵμων, δαίμων, καὶ τῶν ἀπὸ τούτου συνθέτων, εὐδαίμων, κακοδαίμων· καὶ πλὴν τοῦ καινὸς, κελαινὸς, αἶνος καὶ τῶν ἀπὸ τούτου συνθέτων, ἔπαινος, διὰ τῆς ΑΙ.

Τὰ εἰς ΕΟΣ ἀρσενικὰ ἢ οὐδέτερα, καὶ τὰ εἰς ΕΩΣ Ἀττικά· Θεὸς, ἐλπιστέος, γραπτέος, δέος, χρέος, σπέος, Μενέλεως· καὶ τὰ σύνθετα ἀπὸ τοῦ γέα· εὔγεως, λιπαρόγεως· πλὴν τοῦ παλαιὸς, κραταιὸς, ἀραιὸς, σκαιὸς, γηραιὸς, εὐκταῖος· καὶ πλὴν τῶν γινομένων ἀπὸ τῶν εἰς Α ἢ εἰς Η θηλυκῶν· Γάζα, Γαζαῖος· γέννα, γενναῖος· Ῥώμη, Ῥωμαῖος· Ἀχαΐα, Ἀχαιὸς, διὰ τῆς ΑΙ.

Τὰ εἰς ΛΕΟΣ, ΕΡΟΣ, ΤΕΡΟΣ, ΕΣΤΟΣ, ΕΤΟΣ, ΕΤΗΣ, ΕΤΗ, ΕΦΟΣ, ΕΧΟΣ· ἀργαλέος, ἱερὸς,

ἕτερος, ἀρεστὸς, ἱκέτης, Δημενέτη, πυρετὸς, νέφος, λέχος· πλὴν τοῦ θαιρὸς, καιρὸς, ἑταῖρος, Ἥφαιστος, χαίτη· καὶ πλὴν τῶν γινομένων ἀπὸ τοῦ αἰτῶ, ἐπαίτης, διὰ τῆς ΑΙ.

Τὰ εἰς ΕΩΝ ὀξύτονα· κυκεὼν, κενεὼν· πλὴν τοῦ αἰὼν, ἐλαιών.

Η.

Τὰ εἰς ΗΓΟΣ, ΗΛΟΣ, ΗΡΟΣ, ΗΔΩΝ, ὀξύτονα· χορηγὸς, ὑψηλὸς, ἀνθηρὸς, ξηρὸς, ἀηδών· πλὴν τοῦ νεογιλὸς διὰ τοῦ Ι· καὶ πλὴν τοῦ ἁλμυρὸς, ἰσχυρὸς, βδελυρὸς, γλαφυρὸς, βλοσυρὸς, ἐχυρὸς, ὀχυρὸς, διὰ τοῦ Υ· χελιδὼν, μυρμιδὼν, διὰ τοῦ Ι· καὶ Ποσειδῶν, διὰ τῆς ΕΙ.

Τὰ εἰς ΗΘΡΑ καὶ ΗΤΡΑ θηλυκά· οὐρήθρα, ὀρτυγομήτρα.

Τὰ εἰς ΗΝΟΣ ἀρσενικὰ ὀξύτονα, τόπον ἢ ἔθνος σημαίνοντα· Κυζικηνὸς, Ἀγαρηνός· πλὴν τοῦ Ἀτραμυτινὸς, Μελιτινὸς, διὰ τοῦ Ι. Ἀπὸ δὲ τὰ ἄλλα, τὰ μὲν γράφονται διὰ τοῦ Η· ὡς τὸ Γαληνὸς, πτηνός· τὰ δὲ διὰ τοῦ Ι, ἢ ΕΙ· ὡς, ἀνθινὸς, φωτεινὸς, κατὰ τὴν διάφορον παραγωγήν των.

Τὰ εἰς ΗΝΟΣ καὶ ΗΘΟΣ οὐδέτερα· σμῆνος, ἦθος, στῆθος· καὶ τὰ εἰς ΗΤΡΟΝ ῥηματικὰ, φόβητρον, θέλγητρον.

Τὰ εἰς ΗΡΗΣ, καὶ τὰ σύνθετα ἀπὸ τοῦ γῆρας· πλήρης, ξιφήρης, βαθύγηρος· πλὴν τοῦ Ἶρις καὶ Ὄσιρις, διὰ τοῦ Ι· θάμυρις, ἄγυρις καὶ τῶν ἐκ τούτου συνθέτων, πανήγυρις, διὰ τοῦ Υ.

Ι.

Τὰ εἰς ΙΑ ὀξύτονα καὶ παροξύτονα θηλυκά· λαλιὰ, καρδία· πλὴν τῶν γινομένων ἀπὸ τὰ εἰς ΕΥΩ

ῥήματα, καὶ ἀπὸ τὰ εἰς ΥΣ ἐπίθετα· ὡς, πρεσβεύω, πρεσβεία· ταχὺς, ταχεῖα· καὶ πλὴν τοῦ παρειὰ, ζειὰ, φορβειὰ, σιτοδεία, διὰ τῆς ΕΙ· καὶ πλὴν τοῦ μυῖα, ὀργυιὰ, μητρυιὰ, ἀγυιὰ, διὰ τῆς ΥΙ· πτοία, Τροία, ῥοιὰ, χροιὰ, διὰ τῆς ΟΙ· καὶ καρύα, πιτύα, σικύα, διὰ τοῦ Υ.

Τὰ εἰς ΙΑΣ ὀξύτονα θηλυκά· μυριὰς, τριάς· πλὴν τοῦ γενειὰς, πελειὰς, διὰ τῆς ΕΙ.

Τὰ εἰς ΙΑΣ ἀρσενικὰ ὑπερδισύλλαβα· ἐτησίας, ταμίας, κοχλίας, πλὴν τοῦ Αἰνείας, Αὐγείας, Ἑρμείας, παρείας, διὰ τῆς ΕΙ· καὶ Περσύας, διὰ τοῦ Υ.

Τὰ εἰς ΙΟΣ ὀξύτονα, παροξύτονα, ἢ προπαροξύτονα· Ἀσκληπιὸς, ἄξιος· πλὴν τοῦ ἀφνειὸς, Ἀλφειὸς, καὶ τῶν εἰς ΕΙΟΣ κτητικῶν· Ἡράκλειος, ἀνθρώπειος, διὰ τῆς ΕΙ· κολοιὸς, καὶ τῶν γινομένων εἰς ΟΙΟΣ ἀπὸ τὰ εἰς ΟΣ, ἢ ἀπὸ γενικὴν περιττοσυλλάβων· ἄλλος, ἀλλοῖος· πᾶς, παντὸς, παντοῖος, διὰ τῆς ΟΙ· τὸ δὲ ἐπηὸς καὶ αἰζηὸς εἶναι κατὰ τροπὴν τοῦ Α εἰς Η.

Τὰ εἰς ΙΟΝ οὐδέτερα ὑπερδισύλλαβα· βιβλίον, γραμμάτιον, κοράσιον· πλὴν τῶν περιεκτικῶν καὶ μετουσιαστικῶν· μουσεῖον, χρύσειον, διὰ τῆς ΕΙ· πλοῖον διὰ τῆς ΟΙ· καὶ δάκρυον, δίκτυον, ἔμπυον, κάρυον, κρόμμυον, κρήγυον, σίκυον, διὰ τοῦ Υ.

Τὰ εἰς ΙΩΝ συγκριτικὰ ὑπερδισύλλαβα· βελτίων, καλλίων· πλὴν τοῦ ἀρείων, χερείων, διὰ τῆς ΕΙ.

Τὰ εἰς ΙΔΗΣ ἀσυναίρετα πατρωνυμικὰ, ἢ ΙΔΟΥΣ, καὶ τὰ εἰς ΙΔΗΣ κύρια ὀνόματα· Πριαμίδης, ἀδελφιδοῦς, θυγατριδοῦς, Εὐριπίδης, Θουκυδίδης· πλὴν τῶν συνθέτων ἀπὸ τοῦ εἶδος, ἢ μῆδος· Ἀριστείδης, Παλαμήδης.

Τὰ εἰς ΙΕΥΣ, ἢ ΙΛΕΥΣ· ἁλιεὺς, Ἐρετριεὺς, βασιλεὺς, Ἀχιλλεύς· πλὴν τοῦ Πηλεὺς, Νηλεὺς,

διὰ τοῦ Η· καὶ πλὴν τῶν παραγομένων ἀπὸ διφθογγοπαράληκτα· ὡς, Ῥοιτειεὺς, Σιγειεὺς, ἐκ τῦ Ῥοίτειον, Σίγειον.

Τὰ εἰς ΙΚΟΣ ὀξύτονα· μουσικός· πλὴν τῶν παραγώγων Εὐβοεικὸς, Δεκελεικὸς, Δαρεικὸς, διὰ τῆς ΕΙ· θηλυκὸς, Λιβυκὸς, ἁλυκὸς, διὰ τοῦ Υ.

Τὰ εἰς ΙΜΟΣ προπαροξύτονα· ὠφέλιμος· πλὴν τοῦ ἔρημος, διὰ τοῦ Η· ἔτυμος διὰ τοῦ Υ· ἕτοιμος, διὰ τῆς ΟΙ· καὶ πλὴν τῶν συνθέτων ἐκ τοῦ σῆμα, σχῆμα, δῆμος, φήμη, θυμὸς, τῶν ὁποίων φυλάττεται τὸ παραληκτικὸν φωνῆεν· τὰ δὲ ἐκ τοῦ ὄνομα γράφονται διὰ τοῦ Υ· ὁμώνυμος.

Τὰ εἰς ΙΛΟΣ παροξύτονα· ποικίλος, ναυτίλος.

Τὰ εἰς ΙΝΟΣ ὀξύτονα καὶ σημαντικὰ καιροῦ· θερινὸς, χειμερινός· ὁμοίως καὶ τὰ εἰς ΙΝΟΣ βαρύτονα· σπῖνος, ἐχῖνος, Κωνςαντῖνος, Ἀκραγαντῖνος· πλὴν τοῦ εὐφρόσυνος, κόφυνος, λάγυνος, διὰ τοῦ Υ· πλὴν τῶν εἰς ΗΝΟΣ ὀξυτόνων ἐθνικῶν καὶ τοπικῶν (1)· πλὴν τοῦ ἐκεῖνος, διὰ τῆς ΕΙ· καὶ πλὴν τινῶν ἄλλων παρωνύμων, ὡς, φωτεινὸς, σκοτεινὸς, ἐλεεινός.

Τὰ εἰς ΙΝΗΣ· Αἰσχίνης.

Τὰ ἀπὸ τῶν εἰς ΟΣ ἢ εἰς ΗΣ παραγόμενα θηλυκὰ εἰς ΙΝΗ· Ἄδραστος, Ἀδραστίνη· Αἰήτης, Αἰητίνη· ὅσα δὲ παρώνυμα ἢ ῥηματικὰ φυλάττουν τὴν παραλήγουσαν συλλαβὴν τῦ πρωτοτύπου, ταῦτα σώζουν καὶ τὴν γραφὴν ἐκείνης· ὅθεν, οἶνος, οἴνη· εὐθύνω, εὐθύνη· ἐξαιροῦνται καὶ τὰ εἰς ΟΣΥΝΗ ῥηματικὰ καὶ παρώνυμα· ἅγιος, ἁγιοσύνη· βρίθω, βριθοσύνη, διὰ τοῦ Υ· ἔτι κορύνη, τορύνη, διὰ τοῦ Υ· ἀξίνη, διὰ τοῦ Ι· σελήνη, εἰρήνη, διὰ τοῦ Η.

---

(1) Βλέπε 242.

Τὰ εἰς ΙΝΟΝ οὐδέτερα, σέλινον, κύμινον· πλὴν τοῦ σίγυνον, διὰ τοῦ Υ· σκαληνὸν, κάρηνον, διὰ τοῦ Η.

Τὰ εἰς ΙΝΘΟΣ, ΙΣΤΟΣ καὶ ΙΣΘΟΣ ὑπερδισύλλαβα· Κόρινθος, ὑάκινθος, ὀϊστὸς, ὄλισθος.

Τὰ εἰς ΙΣΤΡΟΣ ἢ ΙΣΤΡΟΝ, ἴστρος, ἄγκιστρον· πλὴν τοῦ οἶστρος.

Τὰ εἰς ΙΤΗΣ, ΙΤΟΣ καὶ ΙΕΙΣ παράγωγα φυλάττουν τὴν γραφὴν τῆς ληγούσης ἢ παραληγούσης τῶν πρωτοτύπων των· ὡς, πόλις, πολίτης· σφενδόνη, σφενδονήτης· ἠρίθμηνται, ἀριθμητός· τιμὴ, τιμήεις· χάρις, χαρίεις· πλὴν τοῦ ὁδοίτης, ὁροίτης, διὰ τῆς ΟΙ· τεχνίτης, φυλακίτης, ὁδίτης, διὰ τοῦ Ι· καὶ πλὴν τῶν παραγομένων ἀπὸ τοῦ ῥέω, τοῦ ὄρος, εος, καὶ τῶν ἀπὸ τῶν εἰς ΕΙΑ, βαθυῤῥείτης, ὀρείτης, Σαμάρεια, Σαμαρείτης, διὰ τῆς ΕΙ. Ἐξαιροῦνται ἀκόμη τὰ εἰς ΥΤΟΣ ὑπερδισύλλαβα μονογενῆ, Βηρυττὸς, κωκυτὸς, διὰ τοῦ Υ· καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ κλέος σύνθετα, Ἡράκλειτος, πολύκλειτος, διὰ τῆς ΕΙ (1).

Τὰ εἰς ΙΣΣΑ θηλυκὰ ὑπερδισύλλαβα· Λάρισσα· πλὴν τῶν παραγομένων ἀπὸ ὀνόματα λήγοντα εἰς Υ ἢ ΗΣ, διότι ταῦτα φυλάττουν τὴν λήγουσαν τοῦ πρωτοτύπου· ὅθεν, Λίβυς, Λίβυσσα· Μάγνης, Μάγνησσα.

Τὰ εἰς ΙΤΗ καὶ ΙΦΗ θηλυκὰ, καὶ τὰ εἰς ΙΧΟΣ ὑπερδισύλλαβα· Ἀφροδίτη, ἀγρίφη, δολιχὸς, μείλιχος, τάριχος· πλὴν τοῦ ἥσυχος, διὰ τοῦ Υ.

---

(1) Τὰ ἀπὸ τῶν εἰς ΟΣ ἰσοσυλλάβων παράγωγα ἢ σύνθετα εἰς ΙΤΗΣ, ἢ φυλάττουν τὸ Ο προσλαμβάνοντα καὶ Ι, ὡς τὸ ὁδοίτης· ἢ ἀποβάλλουν αὐτό. Τὰ δὲ γινόμενα ἀπὸ ῥημάτων παραληγόντων τὸ Ε, ἢ ὀνομάτων εἰς ΕΟΣ κλινομένων, ὡς, ὄρος, κλέος, φυλάττοντα τὸ Ε προσλαμβάνουν καὶ Ι.

Ο.

Τὰ εἰς ΟΚΗ, ΟΠΗ, ΟΧΗ, καὶ τὰ ἀπὸ τῶν εἰς ΟΣ γινόμενα εἰς ΟΤΗΣ θηλυκά· ἱςοδόκη, Καλλιόπη, μολόχη, ὁσιότης· πλὴν τοῦ ἀκωκὴ, ἰωκὴ, ἀνωχὴ, ἀνακωχὴ, ἀγρώπη, Εὐρώπη, κερκώπη, περιωπὴ, Σινώπη, σιωπὴ, διὰ τοῦ Ω.

Τὰ εἰς ΟΚΟΣ, ΟΦΟΣ, ΟΧΟΣ, καὶ τὰ εἰς ΟΠΟΣ ὀξύτονα, δωροδόκος, ξενοδόχος, ζόφος, ὀπός· πλὴν τῶν γινομένων ἀπὸ τοῦ ὤψ· χαρωπὸς, διὰ τοῦ Ω.

Τὰ εἰς ΟΣΣΟΣ, ΟΣΤΟΣ· μολοσσὸς, κολοσσὸς, πολλοςὸς, ἑκατοςός.

Τὰ εἰς ΟΠΤΡΟΝ· κάτοπτρον, ἔσοπτρον.

Τὰ εἰς ΟΡΑΣ, ΟΡΟΣ βαρύτονα· Πυθαγόρας, Πρωταγόρας, βόρβορος, ἐγρήγορος· πλὴν τοῦ γνώρας, ἄμωρος, διὰ τοῦ Ω.

Τὰ εἰς ΟΕΙΣ, ὅταν ἔχωσι τὴν πρὸ τοῦ Ο συλλαβὴν βραχεῖαν· σκιόεις, ἀνεμόεις· ὅταν δὲ μακρὰν, διὰ τοῦ Ω· κητώεις, ὠτώεις.

Υ.

Τὰ εἰς ΥΖΑ, ΥΛΛΑ, ΥΗ, ΥΛΗ· κόρυζα, Πρίσκυλλα, φύλλα, ἀφύη, κοτύλη· πλὴν τοῦ ἀπειλὴ, ὠτειλὴ, διὰ τῆς ΕΙ· καὶ ῥίζα, σχίζα, κονίλη, ἅμιλλα, διὰ τοῦ Ι.

Τὰ εἰς ΥΛΟΣ, ΡΟΣ, ΒΟΣ, ΚΟΣ, βαρύτονα· στωμύλος, κόνδυλος, ἄργυρος, κόρυμβος, κόρυκος· πλὴν τοῦ ποικίλος, ναυτίλος, τρωΐλος, ὅμιλος, Κύριλλος, διὰ τοῦ Ι: κάμηλος, κάπηλος, βέβηλος, Αὔδηρος, σίδηρος, Φάληρος, πίθηκος, διὰ τοῦ Η· καὶ τῶν ῥηματικῶν· μάγειρος, πέπειρος, διὰ τῆς ΕΙ.

Τὰ εἰς ΥΜΟΣ ὀξύτονα· θυμός· πλὴν τοῦ λοιμὸς, κυδοιμὸς, διὰ τῆς ΟΙ· λιμὸς, σιμὸς, φιμὸς, διὰ τοῦ Ι· καὶ κημὸς, διὰ τοῦ Η.

Τὰ εἰς ΥΡΑ βαρύτονα· λύρα· πλὴν τοῦ μοῖρα, διὰ τῆς ΟΙ· πεῖρα, διὰ τῆς ΕΙ· πήρα, χήρα, διὰ τοῦ Η· Κίῤῥα, διὰ τοῦ Ι· καὶ πλὴν τῶν ἀπὸ τῶν εἰς ΗΡ, σωτὴρ, σώτειρα, διὰ τῆς ΕΙ.

Ω.

Τὰ εἰς ΩΓΟΣ, ΩΛΟΣ, ΩΜΟΣ, ἀγωγὸς, φειδωλὸς, ἕωλος, ὦμος, βωμός· πλὴν τοῦ ὀβολὸς, θολὸς, αἴολος, καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ βάλλω, ἑκατηβόλος· καὶ ἔτι πλὴν τῶν παραγομένων ἀπὸ ῥήματα ἔχοντα Ε εἰς τὴν παραλήγουσαν· ὡς, τέμνω, τόμος.

Τὰ εἰς ΩΔΗΣ, εὐώδης, πετρώδης.

Τὰ εἰς ΩΝΗΣ, ὅταν δὲν ἔχωσι τὸ Ω καθαρόν· τελώνης, ἀρχώνης· ὅταν δὲ καθαρὸν, διὰ τοῦ Ο· πλὴν τοῦ Διώνης.

Τὰ εἰς ΩΝΑ ὑπερδισύλλαβα· Ματρῶνα.

Τὰ εἰς ΩΝΗ βαρύτονα· κορώνη, ῥαςώνη· πλὴν τοῦ περόνη, βελόνη, ἀγχόνη, σφενδόνη, ἀκόνη, ὀθόνη, εὐφρόνη· καὶ πλὴν τῶν κυρίων, Σωφρόνη, Σολομόνη (1).

Τὰ εἰς ΩΜΗ βαρύτονα· Ἰθώμη, Σαλώμη.

Τὰ εἰς ΩΝΟΣ· Τιθωνός.

Τὰ εἰς ΩΝΑΞ· χειρώναξ.

Τὰ εἰς ΩΡΑ βαρύτονα· πρώρα, χώρα.

Τὰ εἰς ΩΡΟΣ ὀξύτονα ὑπερδισύλλαβα· τιμωρός.

---

(1) Ὅσα ὀξύτονα παράγονται ἀπὸ ῥήματα μονοσύλλαβα, γράφονται καὶ ταῦτα διὰ τοῦ Ω· φῶ, φωνή· τὰ δὲ ἄλλα ὀξύτονα ῥηματικὰ καὶ παρώνυμα, διὰ τοῦ Ο· ἡδονὴ, μονὴ, χαρμονὴ, κ. τ. λ.

Τὰ εἰς ΩΤΗΣ παρώνυμα ἀρσενικὰ, ὅταν τὸ Ω ἦναι καθαρόν· ἀπηλιώτης· ὅταν δὲν ἦναι καθαρὸν, διὰ τοῦ Ο· πλὴν τοῦ ἠπειρώτης, θιασώτης. Τὰ δὲ ῥηματικὰ φυλάττουν τὴν παραλήγουσαν τῶν ῥημάτων ἀπὸ τὰ ὁποῖα παράγονται· ὡς, πεπλήρωται, πληρωτής.

Τὰ εἰς ΩΟΣ κτητικά· πατρῷος, μητρῷος (1).

Τὰ εἰς ΩΣΤΗΣ βαρύτονα· ἀγρώςης, χρεώςης.

Τὰ ἐκ τοῦ ὀλῶ· ἐξώλης.

Προπαραλήγουσα.

Ε.

Τὰ εἰς ΕΛΙΟΣ· θεμέλιος· πλὴν τοῦ Αἴλιός.

Τὰ εἰς ΕΣΙΟΣ, καὶ ΕΤΙΟΣ· ἀπειρέσιος, Δομέτιος· πλὴν τῶν παραγομένων ἀπὸ τοῦ αἶσα, ἢ αἰτία· αἴσιος, αἴτιος, ἀπαίσιος, παραίτιος.

Τὰ ἀπὸ τοῦ ἀγχοῦ, καὶ ὅσα εἶναι σύνθετα ἀπὸ τὰ εἰς Ω ῥήματα· ἀγχέμαχος, ἐχέμυθος, φερέοικος, ἀρχέγονος, ἀγεσίλαος.

Η.

Τὰ εἰς ΗΚΟΝΤΑ ἀριθμητικά.

Τὰ εἰς ΗΛΙΟΣ καὶ ΗΛΙΟΝ ἁπλᾶ· γαμήλιος, κειμήλιον· πλὴν τοῦ φίλιος, Βομβίλιος, Ἴλιον, διὰ τοῦ Ι· καὶ πλὴν τῶν εἰς ΥΛΛΙΟΝ ὑποκοριςικῶν, διὰ τοῦ Υ.

Τὰ εἰς ΗΡΙΟΝ· ποτήριον.

---

(1) Ταῦτα καὶ ὑπογράφονται, διότι γίνονται ἀπὸ τὸν εἰς ΩΙΟΣ σχηματισμόν.

Τὰ εἰς ΗΦΟΡΟΣ σύνθετα· νικηφόρος, ξιφηφόρος, κανηφόρος· πλὴν τῶν ἀπὸ τῶν εἰς Υ, ἢ ΥΣ· δορυφόρος, πολυφόρος.

Ι.

Τὰ εἰς ΙΑΛΟΣ· αἰγιαλός.

Τὰ εἰς ΙΑΜΟΣ· φωριαμός· πλὴν τοῦ κύαμος.

Τὰ εἰς ΙΑΝΟΣ, καὶ ΙΑΝΗ· Λουκιανὸς, Τατιανή.

Τὰ εἰς ΙΔΙΟΝ ὑποκοριστικά· κλινίδιον, νησίδιον· πλὴν τῶν ἀπὸ τῶν εἰς Η περισπωμένων ἢ ὀξυτονουμένων· γήδιον, κριθήδιον, διὰ τοῦ Η· καὶ τῶν ἀπὸ τῶν εἰς ΥΣ· ἰχθύδιον, διὰ τοῦ Υ· τὰ δὲ γινόμενα ἀπὸ τὰ εἰς ΙΣ διὰ τοῦ ΕΩΣ κλινόμενα, λαμβάνουν τὴν ΕΙ κατὰ συναίρεσιν· ὡς, λέξις, λέξεως, λεξείδιον, ὅθεν λεξείδιον.

Τὰ σύνθετα ἀπὸ τὸ ἀγχοῦ, ἅλς, ἢ ἀπὸ ὀνόματα λήγοντα εἰς ΟΣ· ἀγχίνοια, ἁλίπλοος, καλλίπυργος.

Υ.

Τὰ εἰς ΥΦΙΟΝ καὶ ΥΛΛΙΟΝ ὑποκοριστικά· ζωύφιον, μειρακύλλιον.

Ο.

Τὰ εἰς ΟΡΙΑ θηλυκά· ἀπορία, ἐξορία· πλὴν τῶν συνθέτων ἀπὸ τοῦ ὄρος, ἢ ὥρα· ἀκρώρεια, ὑπώρεια, ἐφώριος, ἡμιώριον, διὰ τοῦ Ω.

Τὰ σύνθετα ἀπὸ ὀνόματα εἰς ΟΣ ἢ ΟΝ λήγοντα, ἢ ἀπὸ ῥήματα· Δημόκριτος, δωροδόκος, φιλόσοφος.

Ω.

Τὰ εἰς ΩΝΙΟΣ καὶ ΩΝΙΑ μονογενῆ· ῥοδωνιὰ, Ἀμμώνιος· πλὴν τῶν γινομένων ἀπὸ παραλήγοντα Ο· ὡς, Μακεδόνιος, ἐκ τῆς γενικῆς Μακεδόνος.

Τὰ εἰς ΩΤΕΡΟΣ συγκριτικὰ καὶ ΩΤΑΤΟΣ ὑπερθετικὰ, ὅταν ἔχωσι βραχεῖαν τὴν πρὸ τοῦ Ω συλλαβήν· σοφώτερος, σοφώτατος· ὅταν δὲ μακρὰν, διὰ τοῦ Ο· ἐνδοξότερος, ἐνδοξότατος.

Ὅσα ἀρχίζουν ἀπὸ τὸ ΙΩ· ὡς, Ἰωνία· πλὴν τῶν συνθέτων ἀπὸ τοῦ ἰὸς, ἢ ἴον· ὡς, ἰοβόλος, ἰόπεπλος.

Τὰ σύνθετα ἀπὸ τὸ ὀβολὸς, ὀβελὸς, ὁμαλὸς, ὀδύνη, ὀφθαλμὸς, ὄφελος, ὄνομα, ὄνυξ· τριώβολον, πεμπώβολον, ἀνώμαλος, ἐπώδυνος, ἐπώφθαλμον, ἀνωφελὴς, αἰώνυμος, πολυώνυξ.

Τὰ σύνθετα ἀπὸ τὸ χρέος, ἢ στοά· χρεωφειλέτης, πρώςοον, πλὴν τοῦ χρεοκόπος, χρεολύτης.

Τὰ παραγόμενα ἀπὸ τὸ ςοὰ, ἢ ςόμα· ςωϊκὸς, ςωμύλος.

Τὰ σύνθετα ἀπὸ τὸ γῆρας, ὅταν μετὰ τὴν ΡΩ συλλαβὴν ἀκολουθῇ ἓν σύμφωνον· γηρωκόμος· ὅταν δὲ δύο, διὰ τοῦ Ο· ὡς, γηροτρόφος.

Τὰ σύνθετα ἀπὸ τὸ ὄροφος, καὶ ὄλεθρος, ἂν ἔχωσι τὴν πρὸ τοῦ Ω συλλαβὴν βραχεῖαν· τριώροφον, ἐπώλεθρος· ἐὰν δὲ μακρὰν, διὰ τοῦ Ο· ὑψόροφον, ψυχόλεθρος.

Τὰ ἐκ τοῦ ὀμῶ· ἐπώμοτον, ὁρκώμοτον.

Τὰ ἐκ τοῦ ὀρύττω, ὅταν ἔχωσι βραχεῖαν τὴν παραλήγουσαν· τυμβωρύχος, φρεωρύχος· ὅταν δὲ μακρὰν, διὰ τοῦ Ο· τυμβορύκτης, τειχορύκτης.

Διφθογγογραφούμενα ὀνόματα εἰς τὴν παραλήγουσαν.

ΑΙ.

Τὰ εἰς ΑΙΑ ἀσυναίρετα θηλυκὰ οὐσιαστικά· γαῖα· πλὴν τοῦ ἀλέα, θέα, ἰδέα, πτελέα, μηλέα, ἰτέα, Νεμέα.

Τὰ εἰς ΑΙΝΑ καὶ ΑΙΝΙΣ· λέαινα, μαινίς· πλὴν τοῦ γέννα, γέεννα.

Τὰ εἰς ΑΙΟΣ γινόμενα ἀπὸ τὰ εἰς Α ἢ Η θηλυκά· γέννα, γενναῖος· Ῥώμη, Ῥωμαῖος.

Τὰ εἰς ΑΙΟΣ καὶ ΑΙΟΝ προπαροξύτονα· δείλαιος, σπήλαιον· πλὴν τῶν συναιρουμένων, καὶ τῶν κτητικῶν· χρύσεος, Ἑκτόρεος, κυάνεον.

ΕΙ.

Τὰ εἰς ΕΙΑ προπαροξύτονα θηλυκά· ὠφέλεια· πλὴν τῶν εἰς ΜΝΙΑ, ΣΤΡΙΑ, ΤΡΙΑ· πολύμνια, ὀρχίστρια, χορεύτρια, διὰ τοῦ Ι· καὶ πλὴν τῶν γινομένων ἀπὸ τὰ εἰς ΟΥΣ· εὔνους, εὔνοια, διὰ τῆς ΟΙ.

Τὰ εἰς ΕΙΑ προπαροξύτονα γινόμενα ἀπὸ τὰ εἰς ΥΣ ὀνόματα, ἢ ἀπὸ τὰ εἰς ΕΥΩ ῥήματα· ταχὺς, ταχεῖα· βασιλεύω, βασιλεία· πλὴν τῶν ἐχόντων ὄνομα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον παράγονται· ἡγεμὼν, ἡγεμονία· ἔμπορος, ἐμπορία· κ. τ. λ.

Τὰ εἰς ΕΙΡΑ θηλυκὰ γινόμενα ἀπὸ τὰ εἰς ΗΡ· σωτὴρ, σώτειρα.

Τὰ εἰς ΕΙΟΣ κτητικὰ ἢ μετουσιαστικά· Αἰσώπειος, ὠκεάνειος, ἵππειος, χρύσειος, ἐπίγειος.

Τὰ εἰς ΕΙΡΟΣ προπαροξύτονα ῥηματικά· πέπτω, πέπειρος· μάττω, μάγειρος.

ΟΙ.

Τὰ εἰς ΟΙΟΣ, ἢ ΟΙΤΗΣ γινόμενα ἀπὸ τὰ εἰς ΟΣ· ἄλλος, ἀλλοῖος· ὁδὸς, ὁδοίτης· πλὴν τοῦ ὁδίτης, καὶ τῶν κατὰ συναίρεσιν γραφομένων, διὰ τοῦ Ι· Χῖος, Τῖος, Κῖος· καὶ πλὴν τῶν κτητικῶν· θεῖος, οἰκεῖος, ἀνδρεῖος, διὰ τῆς ΕΙ.

Εἰς τὴν προπαραλήγουσαν.

ΑΙ.

Τὰ εἰς ΑΙΤΕΡΟΣ καὶ ΑΙΤΑΤΟΣ· γεραίτερος, γεραίτατος· πλὴν τοῦ ἕτερος, καὶ τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν· ἡμέτερος, σφέτερος, διὰ τοῦ Ε.

ΕΙ.

Τὰ ἐκ τοῦ ἀεὶ σύνθετα· ἀείμνηστος· γενικῶς δὲ, τὰ ἔχοντα εἰς τὴν ἀρχὴν ΑΕΙ, ὅταν ἀκολουθῇ Δ, γράφονται διὰ τοῦ Ι· ὡς, ἀΐδιος, ἀΐδηλον· τὸ δὲ ἀοίδιμος, ἐκ τοῦ ἀείδω, διὰ τῆς ΟΙ.

Παραλήγουσα τῶν ῥημάτων.

Ε.

Τὰ εἰς ΕΩ ῥήματα, ὅσα δέχονται συναίρεσιν· ποιέω, πνέω· τὰ δὲ μὴ συναιρούμενα γράφονται διὰ τῆς ΑΙ· παίω, παλαίω· πλὴν τοῦ ξέω καὶ σβέω.

Τὰ εἰς ΕΖΩ· πιέζω· πλὴν τοῦ παίζω.

Τὰ εἰς ΕΘΩ, ΕΛΩ, ΕΠΩ, ΕΣΣΩ, ΕΧΩ· φλεγέθω, θέλω, κ. τ. λ.

Η.

Τὰ εἰς ΗΓΩ, ΗΘΩ, ΗΚΩ, ΗΠΩ· θήγω, νήθω, ἥκω, σήπω· πλὴν τοῦ θίγω, μαστιγῶ, πνίγω, ῥιγῶ, σιγῶ, σμίγω, σφριγῶ, βρίθω, ἵκω, διὰ τοῦ Ι· ἐπείγω, πείθω, δείκω, εἴκω, ἐρείπω, λείπω, διὰ τῆς ΕΙ· ἀνοίγω, διὰ τῆς ΟΙ· τρυγῶ, ςυγῶ, πύθω, μινύθω, ἐρύκω, λυπῶ, διὰ τοῦ Υ.

I.

Τὰ εἰς ΙΖΩ· πλὴν τοῦ ἑρπύζω, ποππύζω, ὀλολύζω, τρύζω, λύζω, κλύζω, γογγύζω, ἰύζω, βαΰζω, βύζω, σκύζω, σφύζω, φλύζω, διὰ τοῦ Υ· χρήζω, διὰ τοῦ Η· δανείζω, διὰ τῆς ΕΙ· καὶ φλοίζω, ἀθροίζω, διὰ τῆς ΟΙ.

Τὰ εἰς ΙΣΚΩ, εὑρίσκω· πλὴν τοῦ μιμνήσκω, θνήσκω, κικλήσκω, ἀλδήσκω, διὰ τοῦ Η· καὶ μεθύσκω, διὰ τοῦ Υ.

Τὰ εἰς ΙΠΤΩ δισύλλαβα· νίπτω, πίπτω. Τὰ δὲ ὑπερδισύλλαβα, διὰ τοῦ Υ· καλύπτω.

Τὰ εἰς ΥΝΩ ὑπερδισύλλαβα ἔχοντα σύμφωνον πρὸ τοῦ Υ· ἀμύνω· πλὴν τοῦ ὀρίνω, ὠδίνω.

Τὰ εἰς ΥΡΩ βαρύτονα· πορφύρω· πλὴν τοῦ φθείρω, πείρω, τείρω, ἀγείρω, οἰκτείρω, ἐγείρω, σπείρω, διὰ τῆς ΕΙ.

Ω.

Τὰ εἰς ΩΓΩ, ΩΖΩ, ΩΘΩ, ΩΣΚΩ, ΩΣΣΩ· τρώγω, σώζω, κ. τ. λ.· πλὴν τῶν γινομένων ἀπὸ παραλήγοντα Ο· ὡς, μογῶ, ἐκ τοῦ μόγος· καὶ πλὴν τοῦ ἁρμόζω, ὄζω, δεσπόζω, ὄθω, βόσκω, ὄσσω.

Ὅσα περισπώμενα γίνονται ἀπὸ βαρύτονα παραλήγοντα Ο· νωμῶ, ϛρωφῶ, τρωπῶ.

ΑΙ.

Τὰ εἰς ΑΙΝΩ καὶ ΑΙΡΩ· ὑφαίνω, χαίρω· πλὴν τῶν ἐχόντων ῥηματικὸν ὄνομα παραλῆγον Ο ἢ Ε· ὡς, σθένω, σθένος· δέρω, δορά· περῶ, πόρος· καὶ πλὴν τοῦ ἔῤῥω, ἔρω, διὰ τοῦ Ε.

EI.

Τὰ εἰς ΕΙΩ ἐφετικὰ βαρύτονα· γελασείω· τὰ δὲ περισπώμενα, διὰ τοῦ Ι, μαθητιῶ· πλὴν τοῦ βασιλειῶ, διὰ τῆς ΕΙ.

Τὰ εἰς ΕΙΔΩ βαρύτονα· ἐρείδω· πλὴν τοῦ ἥδω, κήδω, μήδω, διὰ τοῦ Η.

Ὅσα ἔχουν ῥηματικὸν παραλῆγον ΟΙ ἢ ΟΥ· ἀμοιβὴ, ἀμείβω· κουρὰ, κείρω· καὶ τὰ λήγοντα εἰς ἀμετάβολον, ἔχοντα δὲ τὸν μέλλοντα περισπώμενον καὶ παραλήγοντα Ε· ὡς, κτενῶ, κτείνω· φθερῶ, φθείρω.

Ἐπιῤῥήματα.

Τὰ εἰς Ε ἢ ΕΣ γράφονται διὰ τοῦ Ε· ποτὲ, διαμπερές· πλὴν τοῦ πάλαι, βαβαὶ, παπαὶ, ναὶ, ἀτταταὶ, οὐαὶ, διὰ τῆς ΑΙ.

Τὰ εἰς ΗΝ διὰ τοῦ Η· πρώην, συλλήβδην· πλὴν τοῦ πρὶν, πάλιν, κατόπιν, διὰ τοῦ Ι· καὶ νῦν, διὰ τοῦ Υ.

Τὰ εἰς ΙΣ διὰ τοῦ Ι· δίς· πλὴν τοῦ ἑξῆς, ἐξαίφνης, ἐξαπίνης, ἐπίσης, ἔμπης, διὰ τοῦ Η.

Τὰ εἰς ΣΤΙ διὰ τοῦ Ι· νεωστί.

Τὰ εἰς ΕΙ καθαρὸν, ἢ συλλαβιζόμενον μὲ τὸ Θ, Λ, Μ, Ξ, Χ, ἢ Ψ, καὶ δεχόμενα τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν, γράφονται διὰ τῆς ΕΙ, αὐτοβοεὶ, ἀμοχθεὶ, ἀσυλεὶ, πανδημεὶ, αὐτολεξεὶ, ἀμαχεὶ, αὐτοψεί. Ὅταν δὲ τὸ ΕΙ συλλαβίζεται μὲ ἄλλο σύμφωνον παρὰ τὰ εἰρημένα, γράφονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ τοῦ Ι.

Τὰ εἰς ΟΝ διὰ τοῦ Ο· πλὴν τοῦ ἐμποδὼν, χρεὼν, διὰ τοῦ Ω.

Τὰ εἰς ΩΣ διὰ τοῦ Ω· πλὴν τοῦ πάρος, τῆμος, ἦμος, ἔναγχος, ἐντὸς, ἐκτὸς, διὰ τοῦ Ο.

Τὰ εἰς Ω διὰ τοῦ Ω· πλὴν τοῦ ἄπο, δεῦρο.

Τὰ εἰς ΙΚΑ, καὶ ΙΟΝ διὰ τοῦ Ι.,

Τὰ ἐπιῤῥήματα φυλάττουν τὴν παραλήγουσαν καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖςον τὴν λήγουσαν τῶν λέξεων, ἀπὸ τὰς ὁποίας παράγονται· ἄνω, ἄνωθεν· οἶκος, οἶκοθεν· πλὴν τοῦ ἑτέρωθεν, ἀμφοτέρωθεν, ἑκατέρωθεν, διὰ νὰ μὴ συμπέσωσι πολλαὶ βραχεῖαι (1).

(1) Τὰ εἰς ΘΕΝ ἐπιῤῥήματα ἰσοδυναμοῦν μὲ γενικὴν ἔχουσαν πρὸ ἑαυτῆς τὴν ἐξ πρόθεσιν· ὅθεν φαίνεται, ὅτι τὰ παραλήγοντα Ο γίνονται ἀπὸ γενικὴν ἑνικὴν λήγουσαν εἰς ΟΣ, ἢ ΟΥ· καὶ ὅταν λήγῃ εἰς ΟΥ, γίνεται ἀποβολὴ τοῦ Υ· οὕτω, οἴκοθεν, οὐρανόθεν, πάντοθεν, κ. τ. λ.· τὰ δὲ παραλήγοντα Ω, γίνονται ἀπὸ γενικὴν πληθυντικὴν, τῆς ὁποίας φυλάττουν τὴν λήγουσαν· ὅθεν, ἀμφοτέρωθεν, κ. τ. λ.

ΤΕΛΟΣ.

